

JAARSTUKKEN GEMEENTE RIJSWIJK 2020

8 juni 2021

Leeswijzer

Voor u liggen de jaarstukken 2020 van de gemeente Rijswijk. Hiermee legt het college van burgemeester en wethouders verantwoording af aan de gemeenteraad over het gevoerde beleid, de geleverde prestaties en de besteding van middelen in 2020.

Dit gebeurt via de programmabegroting 2020-2023 die kaderstellend is geweest voor de activiteiten van het college. De wet schrijft voor dat de opbouw van de jaarstukken analoog moet zijn aan de programmabegroting. Dit komt de vergelijkbaarheid tussen beide documenten ten goede.

Leeswijzer

Inleiding

De jaarstukken starten met een inleiding, waarin kort en bondig wordt ingegaan op de belangrijkste inhoudelijke en financiële ontwikkelingen in 2020 en bevat ook de rekening in één oogopslag.

Jaarverslag

Programma's

Hierin staat de verantwoording van:

- Ale programma's;
- Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien;
- Overhead.

De verantwoording voor de programma's gebeurt met de volgende vragen:

- Wat wilden we bereiken?
- Wat hebben we er voor gedaan?
- Wat heeft het gekost?

Elk programma kent doelstellingen, indicatoren en onderliggende beleidsproducten.

Paragrafen

In dit onderdeel worden onderwerpen behandeld die van belang zijn voor het inzicht in de financiële positie van de gemeente. De rapportage IBT is opgenomen vanwege de bestuursovereenkomst interbestuurlijk toezicht met de provincie Zuid - Holland. Hierin wordt verantwoording afgelegd over de naleving van wet- en regelgeving waar de bestuursovereenkomst betrekking op heeft.

Jaarrekening

Hierin staat de financiële verantwoording over 2020 met een balans en een toelichting daarop. De jaarrekening is onderworpen aan de accountantscontrole en leidt tot een controleverklaring van de onafhankelijke accountant met een oordeel over de getrouwheid en rechtmatigheid van de jaarrekening.

De jaarrekening bevat ook:

- Single Information Single Audit;
- Overzicht taakveld.

Bijlagen

De bijlagen bevat:

- Kerngegevens en kerngetallen;

Verplichte indicatoren volgens het Besluit Begroting

Op grond van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) zijn gemeenten gehouden in de programma's in de begroting en in de programmaverantwoording in het jaarverslag de beoogde en gerealiseerde maatschappelijke effecten van de verschillende programma's toe te lichten via zogenaamde beleidsindicatoren. Deze indicatoren dragen bij aan het beleidsmatiger maken van begroting en jaarverslag. Raadsleden kunnen zich zo op de belangrijke momenten in een beleidscyclus een beeld vormen over de behaalde en te behalen beleidsresultaten. Omdat het wenselijk is de resultaten van gemeenten onderling te kunnen vergelijken, is in de Regeling beleidsindicatoren gemeenten een uniforme lijst van beleidsindicatoren vastgesteld. De cijfers worden gegeven "waarstaatjegemeente.nl". Echter deze site is niet actueel. Om deze reden zullen er veel indicatoren in de programma's niet ingevuld zijn.

Inleiding

Ontwikkeling van de exploitatie in 2020

De primitieve begroting 2020 is in november 2019 door de raad vastgesteld met een klein positief saldo van € 0,2 mln. In het dekkingsplan bij de primitieve begroting 2020 is voor € 2,9 mln. meerjarige ombuigingen opgenomen om de begroting structureel en reël in evenwicht te krijgen.

Bij de 1ste Halfjaarrapportage 2020 bleken € 3 mln. aanvullende ombuigingen noodzakelijk om de begroting voor 2020 in evenwicht te houden. In de zomer van 2020 werd duidelijk dat Rijswijk structureel rekening moet houden met € 3,5 mln. extra uitgaven voor Jeugdzorg. De extra uitgaven zijn verwerkt in de 2^e Halfjaarrapportage die hierdoor sloot op een tekort van € 1,5 mln.

In de slotwijziging van december 2020 zijn de financiële effecten van de corona uitbraak van per saldo € 1 mln. nadelig verwerkt in de begroting. Daarmee komt het begrote resultaat in de jaarrekening uit op negatief € 2,5 mln.

Het gerealiseerde resultaat voor bestemming is € 1,337 mln. positief.

Financiële gezondheid

De gerealiseerde tekorten over 2018 en 2019 bedragen in totaal € 12,2 mln. Deze tekorten zijn ten laste van het weerstandsvermogen gebracht. In combinatie met de grondexploitatie Rijswijk Buiten heeft Rijswijk een risicovol profiel voor de financiële gezondheid.

Ultimo 2020 is de financiële gezondheid een flinke stap verbeterd. De voorgenomen verkopen in grondexploitatie Rijswijk Buiten zijn gerealiseerd, de balanspositie is daardoor afgenomen tot € 130 mln. Uit de opbrengst van de verkoop van Eneco is € 20 mln. ingezet om het weerstandsvermogen aan te zuiveren. Het verloop van de in het BBV voorgeschreven kengetallen is als volgt:

BBV Kengetal	Jaarrekening 2019	Jaarrekening 2020
Solvabiliteit	8%	21%
Netto Schuldquote	161,1%	70,7%
Grondexploitatie	86%	43%
Weerstandsratio	1,44	2,25

Een verdere uitwerking en toelichting is opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Financiële effecten van de corona uitbraak

Gedurende het jaar is gerapporteerd over de effecten van de corona crisis, ook in financiële zin. De financiële schade van de corona uitbraak is onverwacht en qua omvang onvoorspelbaar. Daarnaast is het van belang in Rijswijk te blijven investeren. Bij de voorjaarsnota 2020 is besloten de financiële schade van de corona uitbraak, zoals die te zijner tijd resteert na compensatie door het Rijk, ten laste van het weerstandsvermogen te brengen.

Bij de slotwijziging zijn de financiële effecten van corona van per saldo € 988.000 negatief in de begroting 2020 verwerkt. Het gerealiseerde corona effect bedraagt per saldo € 166.000 nadelig. Een nadere toelichting hierop is opgenomen in de paragraaf gevolgen coronacrisis.

VERSCHILLEN

Het resultaat over het jaar 2020 is € 1.337.000 voordelig. De primitieve begroting 2020 was € 179.000 voordelig. Het voordelig saldo ten opzichte van de begroting is daarmee (afgerond) € 1.156.000 voordelig. Gedurende het jaar zijn begrotingswijzigingen met verklaringen geaccordeerd voor nadelig € 2.640.000. Onderstaand volgt een specificatie van de verschillen per programma

Primitief begroot saldo 2020	179.000
Resultaat 2020	1.337.000
Afwijkingen 2020	1.156.000
Begrotingswijzigingen gedurende 2020	-2.640.000
Nog te verklaren saldo	3.796.000

2020 Programma	Afwijkingen (+=voordeel)	Reeds verklaard	Nog te verklaren
	Saldo	Saldo	Saldo
01 Algemeen Bestuur en Organisatie	-492.000	-333.000	-159.000
02 Openbare Orde en Veiligheid	-239.000	5.000	-244.000
03 Verkeer en Vervoer	1.674.000	179.000	1.495.000
04 Economie en Werken	49.000	59.000	-10.000
05 Onderwijs	1.297.000	711.000	586.000
06 Sport, cultuur en recreatie	414.000	-309.000	723.000
07 Sociaal Domein	-4.200.000	-4.781.000	581.000
08 Wonen en Leven	511.000	622.000	-111.000
09 Algemene dekkingsmiddelen	75.656.000	72.639.000	3.017.000
Overhead	-1.820.000	-153.000	-1.667.000
Heffing VPB	15.000	-	15.000
Onvoorzien	-450.000	-500.000	50.000
Mutaties reserves	-71.259.000	-70.779.000	-480.000
Resultaat	1.156.000	-2.640.000	3.796.000

VERKLARING VAN DE VERSCHILLEN

De belangrijkste verschillen (> € 100.000) worden hieronder nader gespecificeerd:

Algemeen bestuur en organisatie (€ 159.000 nadelig)

0010 Bestuursorganen

Lasten nadeel €96.000

De extra lasten worden voornamelijk veroorzaakt door een extra storting in de pensioenvoorziening voor wethouders.

0030 Burgerzaken

Baten voordeel €98.000

Leges Rijbewijzen

Vanwege de Coronacrisis zijn de geraamde opbrengsten voor de leges voor rijbewijzen in de Slotwijziging met € 125.000 naar beneden bijgesteld, omdat de geldigheidsduur van rijbewijzen door een besluit van de Europese Commissie is verlengd. De verwachte daling van het aantal aanvragen heeft zich niet volledig voorgedaan. Uiteindelijk is de opbrengst van de Leges op rijbewijzen ongeveer € 50.000 hoger dan de bijgestelde raming.

Leges Reisdocumenten

Tot augustus 2020 waren er minder aanvragen voor reisdocumenten. Op basis van deze gegevens is de raming in de Slotwijziging met € 14.000 naar beneden bijgesteld. In de tweede helft van 2020 zijn echter meer reisdocumenten aangevraagd, waardoor er ongeveer € 30.000 meer leges is opgelegd

dan de bijgestelde raming. Dat heeft waarschijnlijk te maken met het feit dat de geldigheid van Nederlandse reisdocumenten niet is verlengd, in tegenstelling tot de geldigheid van de rijbewijzen.

0060 Bestuursondersteuning raad en rekenkamerfunctie

Lasten nadeel €144.000

De belangrijkste verklaring voor dit verschil heeft te maken met de kosten van de accountantscontrole 2019. De aanbesteding was voor 3 jaar aangegaan voor een bedrag van €40.000 per jaar met een mogelijkheid deze 2 keer te verlengen met een periode van 1 jaar. Voor de verlenging heeft de accountant de prijs verhoogd naar €75.000. Daarbovenop is €24.000 extra gedeclareerd voor de controle van RijswijkBuiten en is €37.000 aan meerwerk in rekening gebracht. Deze kosten zijn in 2020 verantwoord.

De hogere overeengekomen prijs leidt ook in 2021 tot extra lasten ad. €35.000. In de eerste halfjaarrapportage 2021 wordt het bedrag structureel omhoog bijgesteld.

Openbare Orde en Veiligheid (€244.000 nadelig)

1200 Brandweer

Lasten nadeel €300.000

De extra lasten worden veroorzaakt door een extra bijdrage vanuit Rijswijk met betrekking tot het Functioneel Leefijdsontslag (FLO) van de Veiligheidsregio Haaglanden van ongeveer €600.000. Daartegenover staat een voordeel van ongeveer €260.000. De raad is hierover geïnformeerd in de raadsinformatiebrief IB 21 023.

Verkeer en Vervoer (€1.495.000 voordelig)

2100 Wegen, straten en pleinen

Lasten nadeel €103.000

Binnen het product 2100 is in 2020 met het proces transparant begroten eenmalig €550.000 bezuinigd. Uiteindelijk is deze bezuiniging te fors gebleken. Er is meer noodzakelijk onderhoud uitgevoerd dan ingeschat ten tijde van het proces transparant begroten. Dit onderhoud is uitgevoerd om onveilige situaties te verhelpen of te vermijden. Daarnaast zijn er onverwachte kosten opgetreden zoals een reparatie van aanvaarschade (ad €20.000) aan de brug de oversteek.

Baten voordeel €238.000

Er hebben meer graafwerkzaamheden plaatsgevonden dan geraamd, hierdoor zijn extra leges geïnd. In de openbare ruimte komt het regelmatig voor dat er schade aangericht wordt aan onze kapitaalgoederen. Deze schades kunnen grotendeels verhaald worden. Het verhalen van deze schades zijn niet opgenomen als baten in de begroting, maar bedroeg in 2020 wel circa €90.000, wat direct resulteert in een voordeel in de baten.

2140 Parkeren

Lasten voordeel €51.000

In de 2^e halfjaarrapportage is een bedrag van €40.000 opgenomen voor verhoging van het budget voor het vervangen van de huidige 2G en/of 3G netwerken door 4G modems. Deze vervanging heeft echter nog niet in 2020 plaatsgevonden en zal in 2021 plaatsvinden.

Baten voordeel €558.000

De hogere baten voor parkeren zijn een gevolg van hogere baten voor

Bel/straatparkeren + €243.000

Vergunningen + €74.000

Invordering + €220.000

Invalidenparkeren + €12.000

Bel/straatparkeren

In eerste instantie was de inkomstenraming voor 2020 (€1,1 miljoen) te laag ten opzichte van de werkelijke inkomsten 2019 (€1,34 miljoen). Echter ten gevolge van de coronacrisis was ook de inschatting dat het begrote bedrag niet gerealiseerd zou worden. In de Slotwijziging is daarom €150.000 afgeraamd. Uiteindelijk bleek in het 2^e halfjaar dat de nadelige gevolgen door Corona aanzienlijk minder waren.

De uiteindelijke inkomsten voor 2020 bedragen € 1.193.000 ten opzichte van in 2019 € 1.340.000 en komen dus € 150.000 lager uit dan in 2019.

Vergunningen

Door uitbreiding van de vergunning gebieden in het 2^e halfjaar 2020 (Te Werve en gebied Huis te Landelaan) zijn de inkomsten uit vergunningen hoger dan aanvankelijk geraamd.

Naheffingen

In de Slotwijziging was een bedrag van € 200.000 afgeraamd in verband met de gevolgen van de coronacrisis. Echter is er daarnaast sprake geweest van een efficiëncyslag in de controle en is het effect zichtbaar van een volledig jaar gebruik van de scanauto. Het gevolg van het bovenstaande is dat het oorspronkelijk geraamde bedrag vrijwel gerealiseerd is, ondanks de financiële gevolgen van de Coronacrisis.

Invalidenparkeren

De leges en inkomsten uit vergunningen zijn hoger uitgekomen dan begroot. Hier is in feite sprake van een open eind regeling want voor de begroting is nooit exact te bepalen hoeveel aanvragen voor invalideplekken er in een jaar gaan komen.

2400 Waterwegen

Lasten voordeel €105.000

Dit voordeel is ontstaan doordat in verband met de regelgeving omtrent PFAS minder is gebaggerd dan gepland.

Baten voordeel €642.000

Dit betreft de voorziening baggeren. De wetgeving is veranderd. Deze eist dat er voor een voorziening een door de raad vastgesteld plan is. Ons baggerplan is door het college vastgesteld. Daarom valt de voorziening vrij. In 2021 wordt een nieuw baggerplan aangeboden aan de raad.

Onderwijs (€586.000 voordelig)

4010 Huisvesting scholen

Baten voordeel €102.000

Het voordeel wordt voornamelijk verklaard door niet geraamde ontvangsten van scholen als bijdrage in het onderhoud en nutsvoorzieningen, ook uit oude jaren.

4030 Lokaal onderwijsbeleid

Lasten voordeel €54.000

De grootste afwijking ten opzichte van de raming wordt veroorzaakt door het Onderwijs Achterstanden Beleid. Het Onderwijs Achterstandenbeleid is budgettair neutraal. De lasten worden gedekt door de specifieke uitkering van het Rijk. Zowel lasten als baten zijn lager dan begroot vanwege Corona (€ 118.000). Zie ook de baten. Daarnaast wordt het verschil voornamelijk verklaard door de Regionale Meld- en Coördinatiefunctie en het schoolmaatschappelijk werk. De Regionale Meld- en Coördinatiefunctie is budgettair neutraal. De lasten worden gedekt door de ontvangst vanuit de regio. Zowel lasten als baten zijn hoger dan begroot (€ 15.000). Zie ook de baten. Het nadeel op het schoolmaatschappelijk werk is ontstaan doordat alle uitgaven op dit beleidsproduct geboekt zijn en het budget deels nog op het Programma Sociaal Domein staat (€ 31.000).

Baten nadeel €102.000

Het nadeel wordt vooral veroorzaakt door het Onderwijs Achterstanden Beleid. Zie de toelichting onder de lasten. Daarnaast wordt het verschil voornamelijk verklaard door de Regionale Meld- en Coördinatiefunctie. De Regionale Meld- en Coördinatiefunctie is budgettair neutraal. De lasten worden gedekt door de ontvangst vanuit de regio. Zowel lasten als baten zijn hoger dan begroot (€ 15.000). Zie ook de lasten.

6500 Kinderopvang

Lasten voordeel €489.000

Op het budget toezicht en handhaving wet kinderopvang is een onderschrijding van € 120.000,-. Dit wordt veroorzaakt door terugbetaling over 2019 van € 12.000,- en een te hoog begroot bedrag. Voor de begroting 2021 is de begroting al naar beneden bijgesteld.

Op het budget kosten peuteropvang is er een onderschrijving van €370.000-. Oorzaak is dat, mede door corona, minder peuters gebruik maken van de peuteropvang en daardoor ook minder tegemoetkoming in de peuter opvangkosten voor deze ouders benodigd is en een terugbetaling van teveel ontvangen subsidie van door de SRK van €37.000 over 2018 en €28.000 over 2019 (totaal €65.000)

Sport, cultuur en recreatie (€723.000 voordelig)

5300 Sport

Lasten voordeel €364.000

Het voordeel op de lasten wordt voornamelijk verklaard door lagere onderhoudsuitgaven. Dit komt doordat door Covid-19 nagenoeg geen gebruik meer gemaakt is van de sportvoorzieningen en derhalve was er ook nagenoeg geen onderhoud nodig (klachtonderhoud t.l.v. exploitatie). I.v.m. de realisatie van de nieuwe sporthal werden geen investeringen meer gedaan in de Marimbahal en Van Zweedenzaal. Daarnaast is de vervanging van de zoutelectrolyse installatie van het zwembad geboekt als investering en niet, zoals geraamd, op de exploitatie.

De onderhoudsuitgaven zijn in 2020 ten laste van de exploitatie gekomen en niet rechtstreeks ten laste van de voorziening welzijnsaccommodaties gebracht. De onderhoudsuitgaven die in 2020 ten laste van de exploitatie kwamen in plaats van ten laste van de voorziening welzijnsaccommodaties, waren in 2020 lager dan de geraamde storting aan de voorziening onderhoud welzijnsaccommodaties. Deze werkwijze is in 2020 gehanteerd in afwachting van besluitvorming van de raad in 2021 over het onderhoudsplan van de voorziening welzijnsaccommodaties.

Baten voordeel €69.000

Het voordeel op de baten wordt voornamelijk verklaard door een niet geraamd uitvoeringsbudget van het Rijk voor het lokale sportakkoord (€30.000 Incidenteel) en niet geraamde ontvangsten voor sport- en beweeglessen op de hockeyvelden (€23.500 Structureel).

5400 Kunst en cultuur

Lasten voordeel €287.000

In de raming waren bedragen opgenomen voor huurkijtscheldingen (€100.000) en andere uitgaven ten laste van de in de algemene uitkering ontvangen decentralisatie uitkeringen voor ondersteuning van de door Corona getroffen cultuursector.

De huurkijtscheldingen zijn geboekt aan de batenkant en de geraamde uitgaven ten behoeve van de door Corona getroffen cultuursector zijn in 2020 grotendeels nog niet gedaan (€163.000).

Baten nadeel €107.000

Zie ook de lasten. De bij de lasten geraamde huurkijtscheldingen zijn, conform de regelgeving, geboekt op de baten.

5410 Cultureel erfgoed

Baten voordeel €53.000

Het betreft hier vergoedingen van derden voor kosten van archeologisch onderzoek en vergoedingen over de periode 2018 – 2020 van KPN voor gebruik van de zendmast op het bunkercomplex in park Overvoorde.

Sociaal Domein (€581.000 voordelig)

6100 Inkomen

Lasten voordeel €1.522.000

Het definitief macrobudget 2020 voor de gebundelde uitkering (BUIG) is op 30 september 2020 bekend gemaakt. Door de bijstelling van dit definitieve BUIG budget is er een incidenteel voordeel ontstaan van €1.522.000. Met dit voordeel worden nadelen op andere producten binnen het programma Sociaal Domein opgevangen.

Zoals in het Actieplan Jeugd en Wmo is aangegeven zal bij het sluiten van de jaarrekening bestuurlijke besluitvorming worden gevraagd om van dit voordeel een bedrag van €500.000 te reserveren voor de tekorten op de jeugdzorg in het jaar 2021. Na aftrek van deze reservering zal het programma Sociaal Domein nog met een voordeel sluiten.

Baten voordeel €100.000

Door een gunstig resultaat aan ontvangsten op bijstand, BBZ, Tozo, rijksbijdragen, IOAW en IOAZ is er een voordeel ontstaan van €467.000. Een nadelig effect van €367.000 is ontstaan bij het declarabel deel van de BBZ en de balanswaardering van de debiteuren. Per saldo is er sprake van een incidenteel voordeel aan baten van €100.000

6204 Inburgering**Lasten voordeel €117.000**

De invoering van de Wet inburgering is in het jaar 2020 eerst uitgesteld tot 1 juli 2021 en is later in het jaar nogmaals uitgesteld tot 1 januari 2022. Hierdoor zijn de uitgaven met betrekking tot de invoering van deze wet achtergebleven bij de begroting waardoor een voordeel is ontstaan van €117.000.

6230 Re-integratie- en participatievoorzieningen Participatiewet**Baten nadeel €68.000**

In verband met de hervorming van het nieuwe inburgeringsstelsel heeft de gemeente Rijswijk deelgenomen aan een pilot brede intake. De middelen ten behoeve van de financiering van deze pilot zijn opgenomen in een voorheen voorziening. In het jaar 2020 is er minder uit deze voorheen voorziening aangewend dan was voorzien waardoor er een nadeel van €68.000 is ontstaan.

6610 Maatwerkvoorzieningen materieel Wmo**Lasten voordeel €150.000**

Omdat in de begroting 2021-2024 de inzichten van de 2e halfjaarrapportage niet verwerkt zijn, maar er een stevige toelichting in de risicoparagraaf opgenomen is, zullen in de 1e halfjaarrapportage 2021 alle actuele inzichten in de begroting worden verwerkt. Daarom zijn in deze jaarrekeninganalyse alle voor- en nadelen als incidenteel opgenomen.

Lasten

Bij het maken van de 2e halfjaarrapportage 2020 is de begroting aangepast op de stijgende trendlijnen die te zien waren bij de woon- en vervoersvoorzieningen. De realisatie van de woon- en vervoersvoorzieningen is uiteindelijk €20.000 gunstiger uitgevallen dan verwacht. Door een sterke daling van het aantal verstrekte rolstoelen in het laatste kwartaal 2020 is er een voordeel ontstaan van €132.000.

6620 Maatwerkvoorzieningen immaterieel Wmo**Lasten nadeel €801.000****Baten voordeel €87.000**

Omdat in de begroting 2021-2024 de inzichten van de 2e halfjaarrapportage niet verwerkt zijn, maar er een stevige toelichting in de risicoparagraaf opgenomen is, zullen in de 1e halfjaarrapportage 2021 alle actuele inzichten in de begroting worden verwerkt. Daarom zijn in deze jaarrekeninganalyse alle voor- en nadelen als incidenteel opgenomen

Lasten

Binnen dit product is een nadeel ontstaan van €801.000. Het nadeel is voor een bedrag van €545.000 toe te schrijven aan een toename van kosten voor begeleiding en huishoudelijke hulp. Deze toename wordt grotendeels veroorzaakt door het stijgende aantal cliënten. Bij de algemene en voorliggende voorzieningen is een nadeel ontstaan van €24.000. Verder is er een nadeel zichtbaar op het gebied van maatschappelijke ondersteuning en bemoeizorg van €232.000. Tegenover dit nadeel staat een ontvangst vanuit de regio ten behoeve van de maatschappelijke ondersteuning en bemoeizorg van €198.000 waardoor het eigenlijke nadeel €34.000 bedraagt.

Baten

Er is een nadeel van €161.000 ontstaan door het achterblijven van de eigen bijdragen WMO door onder andere de eigen bijdragen in verband met Corona voor een half jaar niet te innen en met een overgangperiode waarin cliënten met een eigen bijdrage van €6,50 naar een eigen bijdrage van €17,50 zijn gegaan en hiervoor gecompenseerd zijn. Een voordeel van €50.010 heeft betrekking op een regionale bijdrage (H4) met betrekking tot de regierol Wmo.

Verder is er een voordeel zichtbaar op het gebied van maatschappelijke ondersteuning en bemoeizorg van € 198.000 door een ontvangst vanuit de regio. Tegenover dit voordeel staat een nadeel met betrekking tot de uitgaven aan maatschappelijke ondersteuning en bemoeizorg van € 232.000.

6700 Algemene voorzieningen Wmo en jeugd

Lasten voordeel €164.000

Baten voordeel €408.000

Omdat in de begroting 2021-2024 de inzichten van de 2e halfjaarrapportage niet verwerkt zijn, maar er een stevige toelichting in de risicoparagraaf opgenomen is, zullen in de 1e halfjaarrapportage 2021 alle actuele inzichten in de begroting worden verwerkt. Daarom zijn in deze jaarrekeninganalyse alle voor- en nadelen als incidenteel opgenomen.

Lasten

Er is een nadeel ontstaan van € 54.000 in verband met de inhuur voor het opstellen van de Welzijnsnota.

Doordat in verband met corona veel activiteiten (wijkfeesten, evenementen etc) niet zijn doorgegaan is er een voordeel ontstaan van € 143.000. Door onderbestedingen op het gebied van operationele kosten, mantelzorgwaardering en innovatieprojecten is er in totaal een voordeel ontstaan van € 59.000.

In het Actieplan Jeugd en Wmo is aangegeven dat er met ingang van het jaar 2021 een structureel voordeel zal ontstaan door het minimaliseren van de uitvoeringskosten. Omdat een deel van deze minimalisering al in 2020 is uitgevoerd is er een voordeel ontstaan van € 106.000.

Een nadeel van € 107.000 is ontstaan door een tegenvallende realisatie op het terrein van het gemeentelijk vastgoedbeheer van € 94.000 en enkele kleine overschrijdingen (o.a. activiteiten oud en nieuw, kinderrechten) voor een totaalbedrag van € 13.000

Baten

Een voordeel van € 98.000 betreft de ontvangst van € 93.000 in verband met de huisvesting van statushouders en een ontvangst van € 5.000 met betrekking op de inzet van de programma coördinator Wijk

Een voordeel van € 307.000 is ontstaan door een meevallende realisatie op het terrein van het gemeentelijk vastgoedbeheer en een onderbesteding op de SOVA trainingen van € 3.000.

6710 Eerstelijnsloket Wmo en jeugd

Lasten voordeel €55.000

Omdat in de begroting 2021-2024 de inzichten van de 2e halfjaarrapportage niet verwerkt zijn, maar er een stevige toelichting in de risicoparagraaf opgenomen is, zullen in de 1e halfjaarrapportage 2021 alle actuele inzichten in de begroting worden verwerkt. Daarom zijn in deze jaarrekeninganalyse alle voor- en nadelen als incidenteel opgenomen.

Lasten

In het Actieplan Jeugd en Wmo is aangegeven dat er met ingang van het jaar 2021 een structureel voordeel zal ontstaan door het minimaliseren van de uitvoeringskosten. Omdat een deel van deze minimalisering al in 2020 is uitgevoerd is er een voordeel ontstaan van € 55.000.

6820 Individuele voorzieningen natura jeugd

Lasten nadeel €1.234.000

Baten voordeel €85.000

Omdat in de begroting 2021-2024 de inzichten van de 2e halfjaarrapportage niet verwerkt zijn, maar er een stevige toelichting in de risicoparagraaf opgenomen is, zullen in de 1e halfjaarrapportage 2021 alle actuele inzichten in de begroting worden verwerkt. Daarom zijn in deze jaarrekeninganalyse alle voor- en nadelen als incidenteel opgenomen.

Lasten

De lasten voor in H10-verband ingekochte jeugdhulp laten een nadeel van € 1.145.000 zien. In december 2020 is €600.000 van dit nadeel in een raadsinformatiebrief (20.102960) toegelicht. De stijging was te verklaren door een toename van het aantal jeugdigen die zware en dure vormen van jeugdhulp krijgen. De verwachte kosten over het laatste kwartaal zijn om dezelfde reden echter voor een bedrag van € 545.000 verder opgelopen.

Het nadeel op de individuele voorzieningen natura jeugd wordt binnen het programma Sociaal Domein opgevangen door het voordeel op de BUIG.

Baten

Het voordeel van € 85.000 betreft een verrekening met H10 gemeenten inzake Integrale vroeghulp en het Buddyproject.

Wonen en Leven (€111.000 nadelig)

5600 Openbaar groen en openluchtrecreatie

Lasten nadeel €110.000

In 2020 heeft de bestrijding van de Eikenprocessierups en de noodzakelijke behandeling van de iepenziekte gezorgd voor hogere uitgaven van € 225.000. In 2020 is een voordeel van € 115.000 behaald in verband met het uitstellen van het strandwalfestival 2020.

7210 Afvalverwijdering en -verwerking

Lasten nadeel €111.000

In 2020 zijn inwoners, door corona, massaal aan het opruimen geslagen. Dit heeft als gevolg dat er meer grof vuil is ingezameld op straat, er meer bezoeken aan de milieustraat zijn gebracht en er meer fijn en grof restafval is verbrand. Dit heeft geleid tot hogere kosten.

7220 Riolering en waterzuivering

Lasten nadeel €120.000

Bij de berekening van de kostendekkendheid van de rioolheffing wordt in de begroting rekening gehouden met versnelde afschrijving op de riolering. In de begroting was een versnelde afschrijving geraamd van € 1.817.430. Bij de berekening van de kostendekkendheid op realisatiebasis is berekend dat er ruimte is voor versnelde afschrijving van € 1.967.981. Vanwege het feit dat er in 2020 € 1.505.587 is geactiveerd voor de vervanging van de riolering mag dat bedrag op grond van de BBV maximaal versneld worden afgeschreven. Het verschil van € 462.394 wordt conform de BBV gestort in een voorziening.

7230 Milieubeheer

Lasten voordeel €873.000

Vooruit ontvangen subsidies

In het verleden hebben we voor een aantal regelingen subsidie ontvangen van het Rijk. Bij de jaarrekening wordt het niet bestede deel op de balans opgenomen als vooruit ontvangen subsidie. Als er lasten komen, dan worden deze verantwoord op de beleidsproducten en wordt er voor hetzelfde bedrag aan inkomsten tegenover gezet.

Het betreft de volgende regelingen:

- EU-richtlijnen omgevingslawaaï	€	66.660
- Geluidsanering Lindelaan en Steenlaan	€	125.700
- Weg- en railverkeerslawaaï	€	488.400

In 2020 is voor de regelingen een bedrag van circa € 3.000,- uitgegeven.

Energietransitie

Het verschil is als volgt ontstaan doordat halverwege 2020 een bedrag van € 124.000,- is toegevoegd aan de begroting naar aanleiding van de Decemercirculaire. Hierdoor was het budget in 2020 groter dan nodig.

Baten nadeel €760.000

Zie hiervoor bij de vooruit ontvangen subsidies

7260 Baten rioolheffing **Baten nadeel €332.000**

De gegevens van het waterverbruik over 2020 kunnen aan het eind van deze maand worden opgevraagd. De aanslagen 2020 grootwaterverbruik staan gepland in december. De geringe opbrengst voor de jaarrekening 2020 omvat slechts het nakohier 2018.

Toelichting

De lagere baten betreft de opbrengst rioolgrootverbruik. Rioolgrootverbruik wordt opgelegd voor elke m³ water boven de 500 m³ dat in een jaar wordt toegevoerd naar een adres. Voor het eerst opgelegd in 2019, jaarverbruik 2018.

Voor het opleggen van de aanslagen wordt gebruik gemaakt van de gegevens van Dunea. Het waterverbruik boven de 500 m³ is een variabel gegeven en geeft daarom geen vaste garantie voor de opbrengst. Het jaarverbruik kan worden opgevraagd in maart van het volgende jaar. Het bestand kan niet worden ingelezen en moet handmatig worden verwerkt.

Het verwerken van de data is erg bewerkelijk, elk adres moet worden gecontroleerd. De adressen komen niet overeen met BAG of BRP, controle op gebruikersnamen is nodig, want veel watermeters staan op naam van de eigenaar. Op de lijst staan vereniging van eigenaren, bedrijfsverzamelgebouwen, woningbouwverenigingen en adressen met één watermeter maar met meerdere zelfstandige gebruikers. Deze kunnen we niet aanslaan omdat niet te bepalen is wie precies hoeveel m³ water heeft verbruikt.

In december 2019 hebben we de gebruikers aangeslagen voor grootverbruik voor het jaar 2018, die we conform de verordening konden aanwijzen als belastingplichtige. Begin 2020 hebben wij een klein nakohier 2018 kunnen opleggen voor de overige uitgezochte belastingplichtigen 2018. Dit heeft veel tijd gekost.

7290 Huishoudelijk/bedrijfsafvalwater **Lasten voordeel €76.000**

Jaarlijks wordt een deel van ons rioolstelsel geïnspecteerd en gereinigd. Het deel dat in 2020 is minder groot dan gemiddeld waardoor minder kosten gemaakt zijn voor het onderhoud. Daarnaast hebben we dit jaar minder gebruik gemaakt van externe adviezen.

Baten voordeel €55.000

Dit betreft vergoedingen van derden voor werkzaamheden aan het rioolstelsel. Het gaat om werk dat door gemeente wordt uitgevoerd, maar door derden worden betaald. Er zijn in 2020 meer werken voor derden uitgevoerd.

8100 Ruimtelijke ordening **Baten voordeel €75.000**

Er zijn via anterieure overeenkomsten meer vergoedingen ontvangen van projectontwikkelaars.

8220 Volkshuisvesting **Baten voordeel €623.000**

Het voordeel hier wordt veroorzaakt door hogere inkomsten van bouwleges aan de hand van ingediende aanvragen voor Omgevingsvergunningen. De raming voor bouwleges is medio 2019 gebaseerd op de toen te verwachten aanvragen. Niet in beeld waren aanvragen voor ondermeer de herstructurering van het sportpark Elzenburg, de transformatie aan de Burgemeester Elzenlaan, en Spoorzone H4.1 in RijswijkBuiten.

In de loop van 2021 wordt het proces voor de prognose voor de inkomsten uit bouwleges afgestemd op de volledige P&C-cyclus, zodat ook in de halfjaar-rapportages eventuele bijstelling van de raming plaatsvindt.

8300 Bouwgrondexploitatie **Lasten nadeel €402.000** **Baten voordeel €397.000**

Voor een toelichting op deze verschillen wordt verwezen naar de paragraaf Grondbeleid.

8320 Grondexploitatie RijswijkBuiten

Lasten voordeel €6.706.000

Baten nadeel €7.163.000

Deze post wordt toegelicht in de paragraaf RijswijkBuiten.

Algemene dekkingsmiddelen (3.017.000 voordelig)

Het voordelig verschil ten opzichte van de raming van € 3.082.000 laat zich vooral verklaren door de volgende voordelige verschillen:

	x € 1.000
lokale heffingen	611
Gemeentefonds	661
Verkoop aandelen energiebedrijf	1.400
dubieuze debiteuren	202
Overig	143
totaal	3.017

De hogere opbrengst wordt voor het grootste deel veroorzaakt doordat de geraamde verlagingen van WOZ-waardes in bezwaar- en beroepsprocedures over grote gebouwen van niet-woningen over meerdere jaren uitbleven. Dit leverde een voordeel in de opbrengsten op van circa €572.000. Daarnaast is de opbrengst toeristenbelasting in de slotwijziging naar beneden bijgesteld als gevolg van Corona en de gemaakte impactanalyse. De raming is naar beneden bijgesteld met € 225.000. Uit de realisatie is gebleken dat de opbrengst € 157.000 hoger was dan de bijgestelde raming.

Het gemeentefonds geeft in werkelijkheid per saldo hogere uitkomsten doordat de Decemercirculaire door de late ontvangst in het jaar niet meer in de raming kon worden opgenomen. Daarnaast heeft het Rijk de variabelen van enkele berekeningsmaatstaven hoger gewaardeerd dan waar eerder rekening mee kon worden gehouden.

Naar aanleiding van de regeling uitstel van betalingen in verband met Corona is de voorziening dubieuze debiteuren in de loop van het jaar opnieuw berekend. Uit deze berekening was € 455.000 extra storting benodigd omdat ingeschat werd dat de risico's op de vorderingen zouden toenemen. Bij het samenstellen van de jaarrekening is deze berekening opnieuw gemaakt. Als gevolg van meevallende cijfers van het totaal van de openstaande vorderingen behoeft er per saldo € 253.000 gestort te worden, zodat er een voordeel ontstaat van het verschil van € 202.000.

Netto opbrengst verkoop aandelen energiebedrijf voordelig €1.400.000 (exogeen, incidenteel)

De boekwaarde van de aandelen Eneco voor splitsing (energiebedrijf en netwerkbedrijf) heeft jarenlang in de balans van Rijswijk gestaan voor circa € 2,8 miljoen. Om de reden dat het energiebedrijf en het netwerkbedrijf bij de splitsing qua eigen vermogen ongeveer gelijk aan elkaar waren, is de boekwaarde in de raming van de netto opbrengst van de verkochte aandelen energiebedrijf gewaardeerd op € 1,4 miljoen.

Echter het BBV baseert zich op de verkrijgingsprijs van de aandelen van het energiebedrijf na splitsing. De aandelen van het energiebedrijf zijn verkregen om niet. Hierdoor is de netto opbrengst € 1,4 miljoen te laag gewaardeerd en de oorspronkelijke boekwaarde van € 2,8 miljoen moet geheel worden toegeschreven aan de aandelen Stedin.

Overhead (€1.667.000 nadelig)

Soort	Begr.Last en	Werk.Last en	Saldo Lasten	Begr.Baten	Werk.Baten	Saldo baten	Resultaat
Materieel en kapitaallasten	10.239	10.822	-584	732	623	-109	-693
Personeel	34.359	35.481	-1.122	154	445	291	-831
	44.598	46.304	-1.706	886	1.068	182	-1.524
Naar programma's en investeringen	-19.325	-19.289	-37	315	209	-106	-143
	-19.325	-19.289	-37	315	209	-106	-143
	25.273	27.015	-1.742	1.201	1.277	76	-1.667

De totale apparaatskosten van de gemeente, geraamd op ongeveer 46 miljoen euro, worden verdeeld naar de programma's (beleidsproducten) en investeringen. De overhead, alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces, wordt niet verdeeld, maar staat onder het overzicht overhead.

Op de totale apparaatskosten van de gemeente is een nadeel behaald van € 1.667.000. Dit is ontstaan door een totale overschrijding van de kosten met € 1.524.000, waarbij daarnaast € 143.000 nadeel is gerealiseerd op de verdeling van directe kosten naar de programma's (beleidsproducten) en investeringen.

De overschrijding op Overhead is enerzijds veroorzaakt door een verschuiving van directe lasten naar Overhead (€ 150.000). Anderzijds is er bijvoorbeeld de inhuur van extern personeel als gevolg van de Coronacrisis en vanwege moeilijk in te vullen vacatures (€250.000). Daarnaast heeft het traject "Transparant Begroten" gezorgd voor meer overheadkosten (€ 150.000) en ook externe vervanging binnen het management heeft gezorgd voor hogere overheadkosten (€230.000).

De resterende overschrijding van ongeveer € 500.000 wordt gedekt vanuit de reserve Parkeren (parkeerhandhavers) en materiële budgetten die hiervoor zijn ingezet. Ook zijn er USZO gelden ontvangen die niet in de personele begroting zijn opgenomen, maar wel dienen als dekking voor (extra) personele lasten.

Over het geheel zijn de apparaatskosten per inwoner ten opzichte van 2019 gedaald van 803,41 naar € 786,90.

Beleidsindicatoren

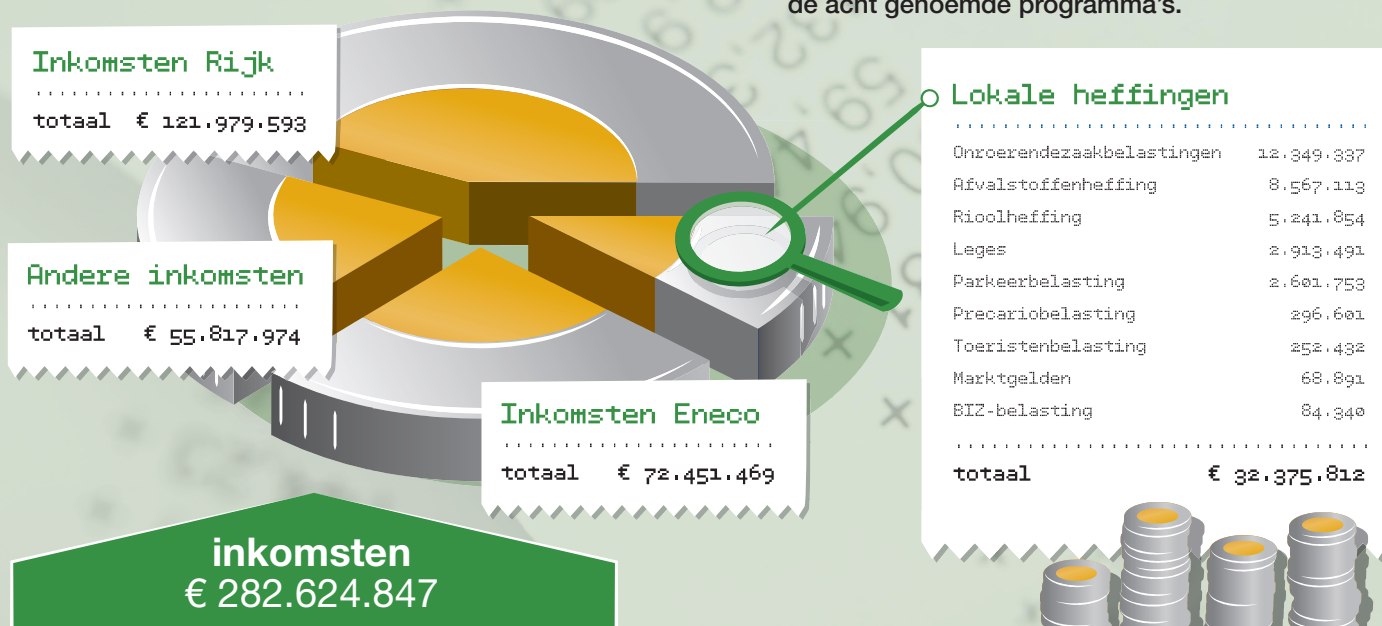
De indicatoren die zijn voorgeschreven en betrekking hebben op de eigen organisatie zijn hieronder weergegeven.

Indicator	Eenheid	Rekening 2019	Rekening 2020
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	8,46	8,44
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	7,95	7,72
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	€ 803,41	€ 786,90
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	16,6%	17,2%
Overhead	% van totale lasten	8,8%	9,2%

Jaarrekening 2020

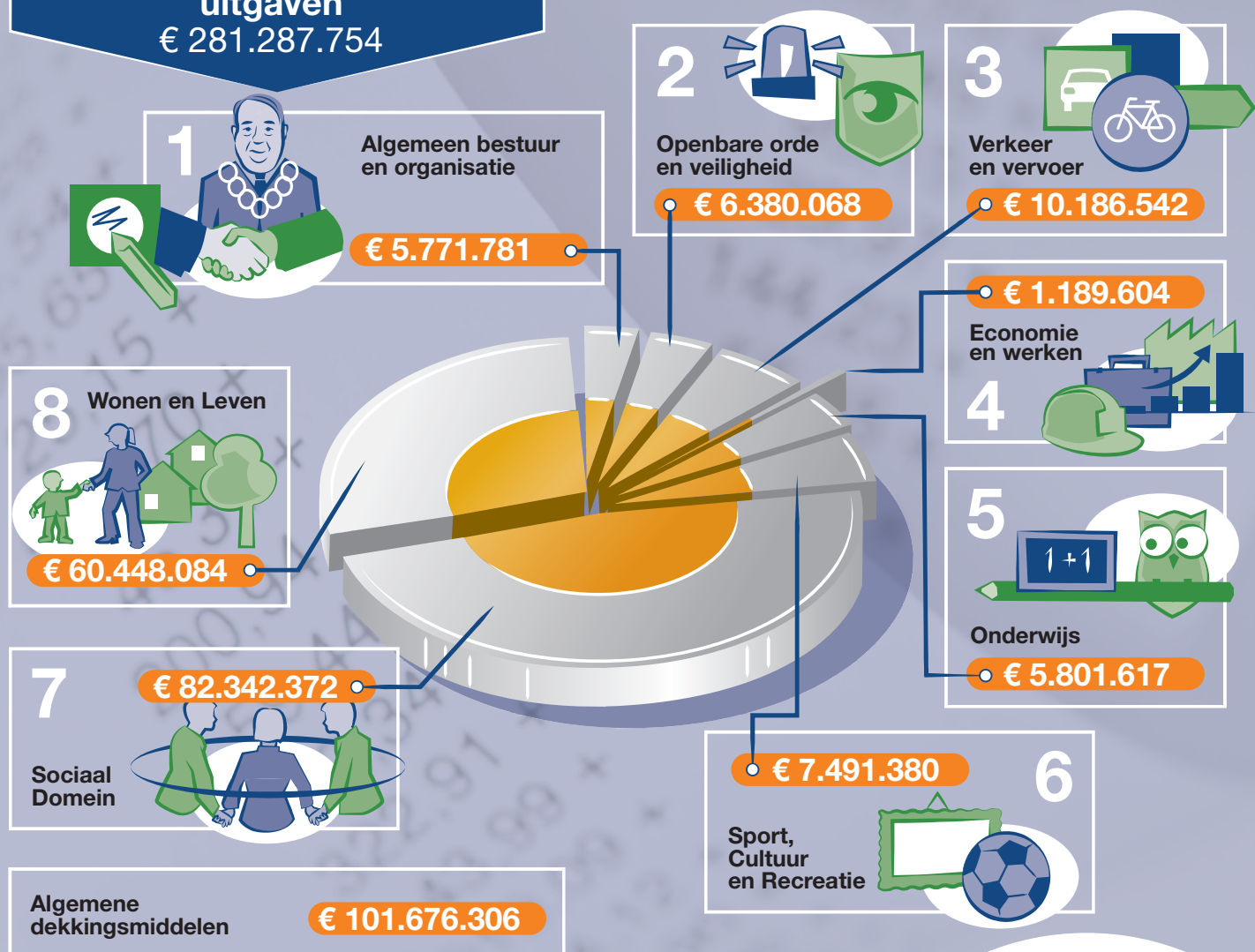
Gemeente Rijswijk

Elk jaar legt de gemeente verantwoording af waar het geld naar toe gaat. Dat gebeurt in de jaarrekening. Dit overzicht is een samenvatting van de inkomsten en uitgaven, verdeeld over de acht genoemde programma's.

Rijswijk sluit 2020 af met een positief saldo van € 1.337.093

uitgaven
€ 281.287.754

Kijk voor de volledige jaarrekening op www.rijswijk.nl/jaarrekening2020

Jaarrekening 2020

Uitgelicht

Hier staan de highlights uit de 8 programma's.

1 Algemeen bestuur en organisatie

€ 5.771.781

- 30 producten kunnen digitaal worden aangevraagd.
- Portaal Mijn.Rijswijk.nl: 11.898 bezoekers en 878 downloads jaaropgave en uitkeringsspecificatie (maart - december).
- 13.849 meldingen over de buitenruimte (12.206 in 2019).
- Meeste meldingen kwamen binnen via website en Mijngemeente app.
- Meer functionaliteit voor Mijngemeente app.
- Toename digitale participatievormen over vooral ruimtelijke plannen.

2 Openbare orde en veiligheid

€ 6.380.068

- Bestrijding criminaliteit en versteviging ondermijningsaanpak in de Plaspoelpolder.
- Vergunningverlening automotieve branche en introductie DOL en DOR.
- 5 bestuurlijke maatregelen op basis van het ondermijningsartikel of op 13b Opiumwet.
- Buurtpreventie-teams uitgebreid en geprofessionaliseerd.
- Woonoverlast aanpak geïntensiveerd en 1 gedragsaanwijzing opgelegd.
- Wijkveiligheid ingezet bij HICs, diefstal van voertuigen, lachgas en babeltrucs.
- Bedrijfsveiligheid 2 KVO-certificaten geprolongerd.
- Regie veiligheid in en rond scholen (VRIS).
- Demonstraties.
- Evenementen advisering.
- Cybercrime en cybersecurity awareness campagne.
- Monitoring veiligheid bij AZC/COA.
- Rampen- en crisisbeheersing: uitrol regionaal programma bevolkingszorg.

3 Verkeer en vervoer

€ 10.186.542

- Aanleg en opknappen fietspaden Churchilllaan en Prinses Beatrixlaan.
- Bus terug in Muziekbuurt.
- Startnotitie Mobiliteitsvisie in gemeenteraad.
- Opening nieuwe fietsenstalling station Rijswijk.
- Ronde Diepenhorstlaan gereed.
- Start proef deelscooters.
- Invoering parkeerregulering in Te Werve en Huis te Lande.
- Aanpassing parkeerregulering Oud Rijswijk.

4 Economie en werken

€ 1.189.604

- Start economische strategie en werklocaties.
- Uitvoeringsagenda Plaspoelpolder.
- Ontwikkeling Kessler Park: At the Park inclusief visie campusontwikkeling.
- Ontwikkelkader Havengebied.
- Realisatie masterplan In de Bogaard.
- Marketingstrategie stadscentrum Bogaard.
- Inzet gebiedsmakelaar Middengebied Plaspoelpolder.
- Versterken dienstverlening aan ondernemers: campagne "Ondernemers op de Troon".
- Verlenging samenwerking Rijswijk Center for Sustainable Geo-energy.
- Actief accountmanagement met stakeholders.
- Informatievoorziening rondom steunmaatregelen en branche-informatie via nieuwsbrieven en ondernemerspagina.
- Koop lokaal actie(s) in samenwerking met belangenverenigingen.

5 Onderwijs

€ 5.801.617

- Sinds 1 augustus verhoging aantal uren voorschoolse educatie van 10 naar 16 uur per week en uitbreiding Peuterspeelschool van 14 naar 15 groepen.
- Noodlokalen Steenvoordeschool na brand.
- Opleveren tijdelijk schoolgebouw Parkrijk.
- Start proces opstellen Integraal Huisvestingsplan Onderwijs.
- Digitaal kindervragenuur met 25 kinderen, 11 raadsleden en vakwethouder (ivm corona).
- Grote flexibiliteit van het onderwijs, kinderopvang en overige partners bij het (online) vormgeven van de activiteiten tijdens de coronamaatregelen.
- Voortzetting meeste activiteiten online en/of coronabestendig tijdens lockdown.

6 Sport, cultuur en recreatie

€ 7.491.380

- Herstructurering Sportpark Eisenburg gestart.
- Nieuwe trainingslocatie ADO Sportpark Pr. Irene
- Bouw sportcomplex De Altis.
- Wandel- en hardloopte 2, 5 en 10km uitgezet.
- Coronacompensatieregelingen sportaanbieders.
- Ondersteuning culturele voorzieningen vanwege corona.
- Aanwijzing lokale publieke media-instelling.
- Rijswijk Talent Award beeldende kunst editie.

7 Sociaal Domein

€ 82.342.372

- Gestart met actieplan Jeugd en Wmo om tekorten op het Sociaal Domein beheersbaar te maken.
- Leerlingen uit het Entree-onderwijs krijgen met een sluitende aanpak betere kansen op de arbeidsmarkt.
- Oprichting werkbedrijf De Binnenbaan (opvolger DSW).
- De nieuwe aanpak van eenzaamheid en het regenboog-, vrijwilligers- en mantelzorgbeleid is vastgelegd in een Brede Welzijnsnota.
- Gezamenlijke uitvoeringsagenda Volksgezondheid en Sport.
- Organisatie diverse welzijnsactiviteiten via creatieve oplossingen als digitaal contact, belgroepen en een boodschappendienst.

8 Wonen en leven

€ 60.448.084

- Minder zwerfafval door actieplan Rijswijk Schoon.
- Onderhoud openbare ruimte op kwaliteitsniveau B.
- Herinrichting entree Diepenhorstlaan.
- Invoering HNI in Eikelenburgh en Muziekbuurt.
- Vervanging 10 km kabels en aanbrengen 400 ledlampen openbare.
- Vervanging brug naar de Naald.
- 342 nieuwe bomen geplant (compensatie).
- Oplevering 350 woningen (transformatie en nieuwbouw).
- Participatietraject Ontwikkelkader Havenkwartier afgerond.
- Start transformatie The Minister.
- Start herinrichting Bogaardplein.
- Ontvangt ruim € 7,2 miljoen subsidie uit Woningbouwimpuls BZK voor transformatie In de Bogaard.
- Bestemmingsplan herontwikkeling HBG-locatie vastgesteld.

Rijswijk

Gemeente Rijswijk

Overzicht inkomsten en uitgaven rond corona

De gemeente heeft in 2020 bijzondere kosten gemaakt, en bijzondere baten ontvangen vanwege de coronacrisis en -maatregelen. In dit overzicht ziet u waar dit geld vandaan kwam en waar het heen is gegaan.

	inkomsten Rijk	uitgaven/misgelopen inkomsten	saldo
Overhead	0	250.000	-250.000
Inhuur extra personeel	0	250.000	-250.000
Algemene dekkingsmiddelen en Onvoorzien	1.682.000	321.000	1.361.000
Opbrengst Toeristenbelasting	0	68.000	-68.000
Extra storting voorziening	0	0	0
Dubieuze debiteuren	0	253.000	-253.000
Algemene Uitkering	1.682.000	0	1.682.000
Bedrijfsvoering	0	255.000	-255.000
Arbo/facilitaire kosten t.b.v. inrichten thuiswerkplekken	0	72.000	-72.000
Corona proof maken gebouw Hoogvoorde	0	54.000	-54.000
Lease Duurzame goederen	0	50.000	-50.000
Inspectie & Handhaving	0	60.000	-60.000
Uitvoering WOZ	0	19.000	-19.000

	inkomsten Rijk	uitgaven/misgelopen inkomsten	saldo
Programma Algemeen Bestuur en Organisatie	-	227.000	-227.000
Leges Burgerzaken	0	227.000	-227.000
Programma Verkeer en Vervoer	0	400.000	-400.000
Opbrengsten straatparkeren	0	250.000	-250.000
Naheffingen parkeren	0	150.000	-150.000
Programma Economie en werken	0	42.000	-42.000
Baten markten	0	29.000	-29.000
Veiligheidsmaatregelen In de Bogaard	0	13.000	-13.000
Programma Onderwijs	0	-180.000	180.000
Kinderopvang	0	-180.000	180.000
Programma Sport, Cultuur en Recreatie	189.000	311.000	-122.000
Steun aan culturele instellingen	0	122.000	-122.000
Noodsteun culturele sector (subsidie en kosten)	75.000	75.000	0
Tegemoetkoming aan verhuurders sportaccommodaties	114.000	114.000	0
Programma Sociaal Domein	7.023.000	7.174.000	-151.000
Tozo (compensatie en kosten)	6.995.000	6.995.000	0
Inburgering (compensatie en kosten)	28.000	28.000	0
Maatwerkvoorzieningen immaterieel WMO	0	161.000	-161.000
Algemene voorzieningen WMO en jeugd	0	-143.000	143.000
Compensatie Welzijn	0	30.000	-30.000
Bonnen voedselbank	0	18.000	-18.000
Ontvangsten minimabeleid	0	85.000	-85.000
Programma Wonen en Leven	0	260.000	-260.000
Afvalverwijdering en -verwerking	0	260.000	-260.000

Kijk voor het meer informatie op www.rijswijk.nl

INHOUDSOPGAVE JAARSTUKKEN 2020

	Blz
LEESWIJZER.....	2
I INLEIDING.....	
Inleiding.....	3
Rekening in een oogopslag.....	14
II JAARVERSLAG	
PROGRAMMAVERANTWOORDING.....	18
Algemeen Bestuur en Organisatie.....	19
Openbare Orde en Veiligheid.....	23
Verkeer en Vervoer.....	27
Economie en Werken.....	33
Onderwijs.....	38
Sport, Cultuur en Recreatie.....	45
Sociaal Domein.....	50
Wonen en Leven.....	62
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien.....	73
Toelichting Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien.....	74
Overhead.....	77
PARAGRAFEN.....	78
Weerstandsvermogen en risicobeheersing.....	79
Onderhoud kapitaalgoederen.....	85
Bedrijfsvoering.....	93
Verbonden partijen.....	101
Grondbeleid.....	110
Lokale heffingen.....	112
Financiering.....	119
Duurzaamheid.....	125
RijswijkBuiten.....	134
Gevolgen coronacrisis.....	137
Rapportage Interbestuurlijk Toezicht.....	143
III JAARREKENING.....	145
Balans.....	146
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling.....	148
Toelichting op de balans.....	153
Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening.....	163
Overzicht begrotingsrechtmatigheid.....	165
Overzicht van de incidentele baten en lasten.....	172
Toelichting op het overzicht van incidentele baten en lasten.....	174
Single information Single audit (SiSa).....	176
Overzicht taakvelden.....	179
Wet Normering Topinkomens.....	181
IV BIJLAGEN.....	182
Kerngegevens en kengetallen.....	183

II Jaarverslag

PROGRAMMAVERANTWOORDING

Algemeen Bestuur en organisatie

Openbare Orde en Veiligheid

Verkeer en Vervoer

Economie en Werken

Onderwijs

Sport, Cultuur en Recreatie

Sociaal Domein

Wonen en Leven

● **Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien**

● **Overhead**

Algemeen bestuur en organisatie

Wat wilden we bereiken?

Visie op het programma & opgave

1. We stimuleren dat mensen zelf verantwoordelijkheid nemen en we faciliteren eigen initiatieven van inwoners en ondernemers zo goed mogelijk. Bij maatschappelijke opgaven denken we van tevoren na over hoe we inwoners betrekken en welke rol en bevoegdheden zij hebben. We geven bij elk project heel duidelijk aan of en hoeveel samenwerkingsruimte er is.
2. Ook in onze communicatie is participatie met inwoners en ondernemers het vertrekpunt. We communiceren daarom niet alleen voorafgaand of na projecten, maar juist ook tijdens de uitvoeringsfase. We blijven daarbij gebruikmaken van traditionele media als de website en huis-aan-huisbladen. Maar ook leggen we meer nadruk op de inzet van social media als Facebook, WhatsApp, YouTube en Instagram. Hierbij is webcare onmisbaar. Daarnaast zetten we andere communicatiemethoden in, zoals online communities en peilingen. We willen voor iedereen goed benaderbaar zijn, om actief te kunnen samenwerken met Rijswijkers en partners in Rijswijk. We geven hier actief invulling aan door het wijkwethouderschap, werkbezoeken en de WhatsApp-sprekuren.
3. De gemeente Rijswijk is een toegankelijke dienstverlenende organisatie die de wensen en behoeften van haar inwoners, bedrijven en instellingen centraal stelt. We sluiten als gemeente tijdig aan op de snel veranderende omgeving. Daarnaast streven we naar een excellente persoonlijke en digitale dienstverlening.

Doelstellingen

- Samenwerken vanuit eigen kracht;
- consequent zijn in communicatie;
- excelleren in dienstverlening;
- we verbeteren onze dienstverlening en maken het daardoor met onze dienstverlening gemakkelijk voor de inwoners, bedrijven en instellingen;
- we stellen inwoners, bedrijven en instellingen centraal in onze processen en werken op een effectieve, efficiënte en transparante wijze;
- we komen onze afspraken na en informeren de inwoners, bedrijven en instellingen op een begrijpelijke wijze tijdig en volledig;
- we bieden waar nodig dienstverlening op maat aan inwoners, bedrijven en instellingen;
- we streven naar eenzelfde kwaliteitsniveau/serviceniveau onafhankelijk van het door de klant gekozen dienstverleningskanaal (digitaal, telefoon, balie, e-mail, social media of post);
- 'de klant mag kiezen van welk dienstverleningskanaal hij/zij gebruik wil maken en waar mogelijk sturen we om van het meest effectieve en meest efficiënte dienstverleningskanaal gebruik te maken.

Wat hebben we er voor gedaan?

Participatie

Twee gebeurtenissen zijn in 2020 van invloed geweest op participatie met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties. Door het uitbreken van de coronacrisis en de daarmee gepaard gaande maatregelen, konden we niet meer fysiek bij elkaar komen. Daardoor konden we bijvoorbeeld ook niet of nauwelijks de wijken in. Daarnaast is vorig jaar de participatienota 'Samen werken aan een mooi Rijswijk, participatiebeleid 2020-2022' gemaakt en in oktober 2020 vastgesteld door de gemeenteraad. Dit beleid is bedoeld om de participatie met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties te verbeteren. Het vastgestelde participatiebeleid geeft richting aan hoe we als gemeente participatie vorm willen geven, waarbij maatwerk per situatie gewaarborgd blijft. We werken nu in de interne organisatie volgens de spelregels van dat beleid. Ook maken praktische handvatten voor interne en externe initiatiefnemers (onder de Omgevingswet is de initiatiefnemer zelf verantwoordelijk voor participatie). Bij de vaststelling door de raad is afgesproken dat we eind 2021 het participatiebeleid evalueren en waar nodig bijstellen.

Vorig jaar hebben diverse participatietrajecten plaatsgevonden. Door de coronacrisis kwam het organiseren van digitale participatievormen in een stroomversnelling. Zo zijn er meerdere online peilingen gehouden over uiteenlopende onderwerpen. Voorbeelden: actieplan luchtkwaliteit, de inrichting van de openbare ruimte van In de Bogaard of recent nog de energietransitie. Deze peilingen zijn onderdeel van een groter pakket aan participatiemogelijkheden.

Op schaal van buurt of straat konden bewoners invloed uitoefenen op hun leefomgeving, zoals bijvoorbeeld bij de herinrichting Van Dijkstraan en Van Ostadelaan. Bewoners en andere belanghebbenden konden digitaal hun wensen aangeven ten aanzien van bijvoorbeeld situering parkeerplaatsen en boomkeuze. Die wensen vertaalden we in een ontwerp dat we nogmaals hebben voorgelegd. Uiteindelijk leidt dit tot een gedragen definitief ontwerp voor de uitvoering van de herinrichting. Ook bij de grotere gebiedsontwikkelingen zoals Havenkwartier is volop ruimte geboden aan bewoners, omwonenden, ondernemers en andere belanghebbenden om mee te praten over het, in dat geval, op te stellen ontwikkelkader. We hebben ook oog voor participatie met specifieke doelgroepen. Zo hielden we bijvoorbeeld in december een online sessie met jongeren waarin zij coronaproof activiteiten konden bedenken voor in de lockdown.

Communicatie

Ons streven was om in de eerste helft van 2020 nieuw communicatiebeleid vast te stellen. Door de uitbraak van het coronavirus hebben we onze planning echter moeten bijstellen. We hebben de hoogste prioriteit gegeven aan alle 'coronacommunicatie' en hierop onze beschikbare capaciteit ingezet. Vaststelling van het nieuwe communicatiebeleid is doorgeschoven naar de eerste helft van 2021. De opzet van het beleid blijft ongewijzigd: het beschrijft hoe we omgaan met communicatie en wat men kan verwachten van communicatie. Het beleid bevat tevens een plan van aanpak voor meer eenduidige concerncommunicatie (eenduidigheid in de wijze waarop de gemeente communiceert d.m.v. nieuwsbrieven, uitnodigingsbrieven, standaard formats, vlogs, filmpjes, fotografie etc.).

Rijswijk Regel Recht

Hoewel wij onderschrijven dat de rubriek Rijswijk Regel Recht (RRR) in Groot Rijswijk bijdraagt aan ons doel om de samenleving zo veel en zo breed als mogelijk te betrekken, hebben wij in 2020 de keuze gemaakt om met de rubriek te stoppen. Debet hieraan is onze financiële positie en de noodzaak om zaken te schrappen die geen wettelijke verplichting hebben. Met de komst van de Wet Elektronische Publicaties in 2021 vervalt de wettelijke verplichting om officiële bekendmakingen in een huis aan huisblad te publiceren. Tegelijkertijd hebben wij geconstateerd dat in de huidige coronacrisis de meerwaarde van RRR, in combinatie met een coronapagina, evident is. Daarom hebben wij besloten om de rubriek in ieder geval te handhaven tot juli 2021.

Werkbezoeken bestuurders

De lijst met voorgenomen collegewerkbezoeken hebben we vanaf maart 2020 on hold moeten zetten. Wel hebben we continu gekeken naar mogelijkheden om organisaties en ondernemers te bezoeken, met inachtneming van de coronamaatregelen. Het resultaat is dat wij diverse individuele werkbezoeken hebben gebracht. Om te voorkomen dat hier meer mensen op af zouden komen dan vanuit coronaoogpunt wenselijk, hebben wij ervoor gekozen de wekelijkse lijst met openbare activiteitenlijst tot nader order op te schorten. In plaats hiervan hebben wij bij de werkbezoeken zelf foto's gemaakt en deze na afloop op onze eigen kanalen gecommuniceerd.

Interactief informeren media

Ook in het eerste kwartaal van 2020 zijn de persgesprekken voortgezet in die gevallen dat een onderwerp om een nadere toelichting van B&W vraagt. Sinds de uitbraak van de coronacrisis hebben geen persgesprekken meer plaatsgevonden, met als hoofdreden dat een digitaal persgesprek niet onze voorkeur heeft. In voorkomende gevallen zijn we uitgeweken naar andere communicatiemiddelen, zoals persberichten en individuele interviews.

WhatsApp spreekuur en wijkwethouderschap

De whatsappspreekuren zijn begin 2020 verplaatst naar Facebook. De wethouders hebben er nog een gehouden. Door de coronacrisis zijn de spreekuren echter in april gestopt. Met betrekking tot het wijkwethouderschap is in februari 2020 de interne notitie 'Wijkwethouders, de oren en ogen van de wijk' vastgesteld. Hierin zijn de richtlijnen voor de praktische invulling van het wijkwethouderschap en de rollen en verantwoordelijkheden die daarbij horen beschreven. In 2020 heeft gebiedsregie een eerste wijkwethoudersoverleg georganiseerd. In dit overleg zijn afspraken gemaakt over gezamenlijke afstemmingsmomenten en verantwoordelijkheid in de gebieden. De opbrengsten zijn vertaald naar een jaarplan voor het wijkwethouderschap. Zodra door versoepelingen van de coronamaatregelen meer mogelijk is, wordt het jaarplan van iedere wethouder verder uitgevoerd. Tot die tijd proberen de wijkwethouders zo goed mogelijk bereikbaar en zichtbaar te zijn voor inwoners van een gebied, al gebeurt dat in praktijk veelal digitaal.

Publieke Dienstverlening

Het afgelopen jaar is verder gewerkt aan het afronden van de projecten die voortkomen uit de nota Excellente Dienstverlening. Daarbij lag de focus op inclusie en het toegankelijker maken van onze (digitale) dienstverlening.

Inmiddels kunnen ongeveer 30 gemeentelijke producten digitaal worden aangevraagd. Dit scheelt de burger dus de gang naar de gemeente. Een toenemend aantal inwoners maakt gebruik van het portaal Mijn.Rijswijk.nl. In de periode maart tot december 2020 waren er 11.898 bezoekers en 878 downloads (van jaaropgave en uitkeringspecificatie).

Ook het aantal meldingen over de buitenruimte is toegenomen, van 12.206 meldingen in 2019 naar 13.849 meldingen in 2020. De meeste meldingen zijn gemaakt via het webformulier op Rijswijk.nl en de MijnGemeente app. Die app is verder verbeterd met een nieuwe gebruikersinterface, waarmee het voor inwoners makkelijker is om een melding te doen. De app wordt ook steeds verder uitgebreid met functionaliteiten zoals een meldingenkaart, inzicht in eigen meldingen en push notificaties.

Daarnaast hebben we de (telefonische) bereikbaarheid van de gemeente weer verder kunnen verbeteren. Het afgelopen jaar is, ondanks meer telefoontjes, de wachttijd aan de telefoon afgenomen ten opzichte van 2019.

Vanwege bezuinigingen is het budget voor invoering van Zaakgericht Werken doorgeschoven naar 2021. Het jaar 2020 is daarom benut om een aantal noodzakelijke randvoorwaarden te voldoen. Zo zijn verbeteringen doorgevoerd op applicaties die een essentiële rol vervullen bij de invoering van het zaakgericht werken. De voortgang van diverse productaanvragen kunnen nu al worden gevolgd door inwoners en/of bedrijven. Dan gaat het om de status van parkeervergunningen die in behandeling worden genomen door de gemeente (via het Parkeerloket), statussen rondom aanvragen/meldingen ten behoeve van de WABO (via het Omgevingsloket) en statussen rondom betalingen met betrekking tot de gemeentelijke belastingen (via het Belastingenportaal).

Wat heeft het gekost?

Exploitatie (meerjarig x € 1.000)		Realisatie 2019	Primitief 2020	Gewijzigde raming 2020	Realisatie 2020	Afwijking (+ = voordeel)
Algemeen Bestuur en Organisatie						
0010 Bestuursorganen	Lasten	2.525	1.652	1.748	1.844	-96
	Baten	499				
Saldo		-2.026	-1.652	-1.748	-1.844	-96
0011 Bestuurlijke samenwerking	Lasten	374	391	391	389	2
	Baten	70				
Saldo		-304	-391	-391	-389	2
0030 Burgerzaken	Lasten	1.293	1.098	1.098	1.098	
	Baten	878	797	546	636	91
Saldo		-415	-301	-552	-462	90
0031 Verkiezingen / referenda	Lasten	197		12	21	-9
	Baten					
Saldo		-197		-12	-21	-9
0032 Publieke dienstverlening	Lasten	1.812	1.706	1.596	1.598	-2
	Baten	5	3	3	3	
Saldo		-1.807	-1.703	-1.593	-1.595	-2
0060 Bestuursondersteuning raad en rekenkamerfunctie	Lasten	136	547	631	775	-144
	Baten					
Saldo		-136	-547	-631	-775	-144
5801 Mediabeleid	Lasten	47	46	46	46	
	Baten					
Saldo		-47	-46	-46	-46	
Programmatotalen	Lasten	6.383	5.439	5.522	5.772	-250
	Baten	1.451	800	549	640	91
Saldo		-4.931	-4.640	-4.973	-5.132	-159

Toelichting op de afwijking

0010 Bestuursorganen

Lasten nadeel €96.000

De extra lasten worden voornamelijk veroorzaakt door een extra storting in de pensioenvoorziening voor wethouders.

0030 Burgerzaken

Baten voordeel €90.000

Leges Rijbewijzen

Vanwege de Coronacrisis zijn de geraamde opbrengsten voor de leges voor rijbewijzen in de Slotwijziging met € 125.000 naar beneden bijgesteld, omdat de geldigheidsduur van rijbewijzen door een besluit van de Europese

Commissie is verlengd. De ingeschatte daling van het aantal aanvragen heeft zich niet volledig voorgedaan. Uiteindelijk is de opbrengst van de Leges op rijbewijzen ongeveer € 50.000 hoger dan de bijgestelde raming.

Leges Reisdocumenten

Tot augustus 2020 waren er minder aanvragen voor reisdocumenten. Op basis van deze gegevens is de raming in de Slotwijziging met € 14.000 naar beneden bijgesteld. In de tweede helft van 2020 zijn echter meer reisdocumenten aangevraagd, waardoor er ongeveer € 30.000 meer leges is opgelegd dan de bijgestelde raming. Dat heeft waarschijnlijk te maken met het feit dat de geldigheid van Nederlandse reisdocumenten niet is verlengd, in tegenstelling tot de geldigheid van de rijbewijzen.

0060 Bestuursondersteuning raad en rekenkamerfunctie

Lasten nadeel € 144.000

De belangrijkste verklaring voor dit verschil heeft te maken met de kosten van de accountantscontrole 2019. De aanbesteding was voor 3 jaar aangegaan voor een bedrag van € 40.000 per jaar met een mogelijkheid deze 2 keer te verlengen met een periode van 1 jaar. Voor de verlenging heeft de accountant de prijs verhoogd naar € 75.000. Daarbovenop is € 24.000 extra gedeclareerd voor de controle van RijswijkBuiten en is € 37.000 aan meerwerk in rekening gebracht. Deze kosten zijn in 2020 verantwoord.

De hogere overeengekomen prijs leidt ook in 2021 een overschrijding van € 35.000. In de eerste halfjaarrapportage 2021 zal het bedrag structureel omhoog worden bijgesteld.

Investerings

Investerings	bedragen x €1.000	Begr. Lasten	Werk. Lasten	Saldo Lasten	Begr. Baten	Werk. Baten	Saldo Baten	Uit te geven in 2021	Uit te geven in 2022
Zaakgericht werken		300		300				300	
Vervanging audiovisuele apparatuur raadszaal		100	99	1					
Vervanging mid-office publieke dienstverlening		27	6	21				21	
		427	106	322				321	

Openbare orde en veiligheid

Wat wilden we bereiken?

Visie op het programma & opgave

De centrale opgave is om Rijswijk de prettige, veilige leefgemeenschap te houden die het nu is. Veiligheid is een gedeelde verantwoordelijkheid die de grenzen van de openbare orde overstijgt. Dit vraagt om inspanning van de gemeente, de professionele partners én van de bewoners en bedrijven in Rijswijk. Daarnaast zijn in het veiligheidsdomein ook wettelijke taken en verantwoordelijkheden aan de gemeente en professionele partners toebedeeld.

Doelstellingen

Het Strategisch Veiligheidsplan 2017 -2021 (Raad februari 2017) heeft drie uitgangspunten waarop het veiligheidsdomein rust. Deze uitgangspunten zijn de dragers voor alle activiteiten die Rijswijk onderneemt in het brede veiligheidsdomein.

1. Brede kijk op veiligheid

- Veiligheid is een maatschappijbrede opgave die de grenzen van de openbare orde overstijgt. Rijswijk werkt aan een integrale aanpak en integrale organisatie van veiligheidsopgaven.
- Maatschappelijke ontwikkelingen kunnen om snel en flexibel handelen vragen, waardoor eerder vastgestelde prioriteiten moeten kunnen wijken. Niet het aanbod, maar de maatschappelijke vraag is leidend. Verschil mag er zijn tussen wijken, bewoners, instellingen en bedrijven.

2. Samenwerken aan veiligheid

- Veiligheid is ieders verantwoordelijkheid. Bewoners, bedrijven, maatschappelijke instellingen en de overheid, iedereen is medeverantwoordelijk om Rijswijk vertrouwd en veilig te houden en draagt bij naar eigen kennis, kunde en draagkracht.
- Eigen verantwoordelijkheid betekent ruimte voor eigen initiatieven. Daarbij wordt het algemeen belang altijd goed afgewogen. Uitgangspunt voor de gemeente is dat alle belanghebbenden een vergelijkbare plek en rol krijgen.
- We onderkennen het belang van samenwerking om de vraagstukken en de maatschappelijke opgaven van de toekomst de baas te zijn. De gemeente Rijswijk is een toegankelijke, betrouwbare partner om mee samen te werken, voor de strategische partners in het veiligheidsdomein net zo goed als voor de bewoners die met eigen initiatieven komen.
- Als betrouwbare samenwerkingspartner geeft Rijswijk zelf het goede voorbeeld, onder meer door vergunningverlening en door toezicht te houden en regels te handhaven. Daarbij zijn handhaving en inspectie geen doel op zich, maar een middel om maatschappelijke effecten te bereiken.

3. Regie op veiligheid

- De gemeente Rijswijk heeft de regierol in het veiligheidsdomein. De burgemeester coördineert vanuit zijn wettelijke taken voor Openbare Orde en Veiligheid.
- Rijswijk brengt partijen samen, faciliteert en ondersteunt samenwerking in het veiligheidsdomein. Ook als de gemeente zelf geen partner is in het samenwerkingsverband.

Indicatoren

Indicator	Begroting 2020	Realisatie 2020
1. Verwijzingen naar HALT ^[1] VERPLICHT	38	35
2 Winkeldiefstallen ¹ VERPLICHT	2,5 ^[2]	2,9
3 Diefstal van fietsen ¹	6,0	4,4
4 Geweldd misdrijven ¹ VERPLICHT	5,1 (5,4) ²	5,6
5 Diefstal/inbraak uit woning ¹ VERPLICHT	3,8 ^[2]	2,5

Indicator	Begroting 2020	Realisatie 2020
6 Vernieling en beschadiging ¹ VERPLICHT	5,0 (6,0) ²	2,5
7 Aantal deelnemers burgerparticipatie in Veiligheid	5.600	3.779 ¹
8 Gemeentelijke crisisorganisatie is operationeel conform deelplan/draaiboeken bevolkingszorg	100%	100%

¹ Dit is het aantal Burgernet-deelnemers inclusief het aantal Buurtpreventieteamleden. Hierin zijn de aantallen van whatsappgroepen niet opgenomen, wat de afwijking verklaart.

Indicator	Eenheid	Bron	Bijzonderheden
1 Verwijzing naar HALT	Aantal	HALT	Meer investeren in preventie, waardoor verwijzingen kunnen afnemen
2 Winkeldiefstallen	Aantal geregistreerd per 1.000 inwoners	CBS	Diefstallen met en zonder geweld
3 Diefstal van fietsen	Aantal geregistreerd per 1.000 inwoners	CBS	Diefstallen met en zonder geweld
4 Gewelds- en seksuele misdrijven	Aantal geregistreerd per 1.000 inwoners	CBS	
5 Diefstal/inbraak uit woning	Aantal geregistreerd per 1.000 inwoners	CBS	
6 Vernieling en beschadiging	Aantal geregistreerd per 1.000 inwoners	CBS	
7 Burgerparticipatie in Veiligheid	Aantal deelnemers burgerparticipatie in Veiligheid	Eigen bron	Burgernet en Buurtpreventie (Exclusief WhatsApp-groepen)
8 Gemeentelijke crisisorganisatie conform deelplan bevolkingszorg	% aantal fte beschikbaar in crisisorganisatie	Eigen bron	

[¹] Gegevens indicatoren conform "waarstaatjegemeente.nl".

[²] Landelijk gemiddelde 2015.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Aanpak Wijkveiligheid

De wijkveiligheid wordt thematisch aangevlogen. Waar nodig en mogelijk wordt dit wijkgericht ingezet. Samen met bewoners en ondernemers werken we aan het verbeteren van de veiligheid(sbeleving) en leefbaarheid in de wijken. Dit betekent dat er in het ingerichte wijkveiligheidsoverleg hotcrimes, hotspots en hottimes worden vastgesteld op basis van de voor dat overleg beschikbare cijfers (voor overlastfeiten). In dit overleg wordt ook de inzet van onder andere politie en BOA's op wijkniveau bepaald.

Plan van Aanpak Woonoverlast

De aanpak woonoverlast is gericht op overlast tussen burens. Van woonoverlast is sprake als een individuele bewoner (en zijn/haar bezoekers) zich regelmatig of structureel zo gedraagt, dat deze persoon daarmee in ieder geval omwonenden stoort in hun woongenot en/of belemmert in hun vrijheid. Geluidsoverlast, hangen in de portiek, lastig vallen, burenruzie en overlast gevend gedrag van kinderen van burens, zijn hier voorbeelden van. Ook het zichzelf schade toebrengen valt hieronder.

Het uitgangspunt van het plan van aanpak is dat alle ketenpartners over de juiste informatie beschikken waarna integraal interventies in gang kunnen worden gezet. Het einddoel is om een gedragsverandering te bewerkstelligen, zodat de overlast ophoudt of tot een acceptabel niveau wordt teruggebracht.

Zorg en Veiligheid

De ingezette lijn met betrekking tot de relatie tussen zorg en veiligheid die vraagt om een goede afstemming binnen de gemeente en met de professionele partners wordt voortgezet.

Cybersecurity en digitale criminaliteit

Het plegen van strafbare feiten via internet heeft de laatste jaren een grote vlucht genomen. De gemeente speelt bij cybercrime een actieve rol om de lokale gemeenschap te wapenen tegen aanvallen van cybercrime en digitale criminaliteit. Als gemeente richten wij ons op de meest kwetsbare objecten en subjecten. Voor Rijswijk betekent het dat de voorlichting zich richt op senioren en ondernemers. De doelstelling is om deze aanpak ook voor andere doelgroepen in te zetten.

Ondermijning

Bij ondermijning is sprake van diverse vormen van (georganiseerde) misdaad, zoals hennepcultuur, mensenhandel, milieucriminaliteit, fraude en witwassen. De overeenkomst tussen deze vormen van criminaliteit is de sterke verwevenheid tussen 'bovenwereld' en 'onderwereld'.

De ingezette aanpak van de afgelopen jaren wordt verder geïntensiveerd waarbij de nieuw verkregen inzichten en bevoegdheden worden ingezet. Daarbij vindt zowel regionaal (RIEC/HEIT), districtelijk (ondermijningstafel) en op lokaal niveau (Ophis/LSI) afstemming en samenwerking plaats.

Vernieuwing rampen- en crisisorganisatie

In 2017/2018 hebben de Haaglanden-gemeenten een koerswijziging ingezet op het gebied van rampenbestrijding en crisisbeheersing. Uitgangspunt is dat de rampen- en crisisorganisatie (meer) aansluit bij de reguliere gemeentelijke organisatie.

Het algemeen bestuur van de veiligheidsregio heeft het nieuwe deelplan bevolkingszorg vastgesteld. De implementatie van het deelplan bevolkingszorg is in 2019 in de gemeentelijke organisatie gestart en in 2020 doorgezet en verder ontwikkeld. In 2020 hebben we de huidige crisisorganisatie getraind en up to date gehouden.

Inspectie en Handhaving

De ingezette uitwerking van de Kadernota Toezicht en Handhaving 2019 - 2023 (Raad december 2018) is voortgezet. De uitbraak van Covid-19 heeft ervoor gezorgd dat veel capaciteit ingezet is op de handhaving van de daarvoor gestelde maatregelen vanuit de overheid.

De efficiëntere inzet van de parkeerhandhaving heeft ertoe geleid dat we meer gebieden beter kunnen controleren en er een meer eerlijke manier van handhaving plaatsvindt. De kans dat iemand die geen vergunning aanvraagt of niet betaald en daardoor een bekeuring (naheffing) riskeert is aanzienlijk toegenomen. Daarnaast hebben we de pakkansen benut op de aanpak tegen afvalbijplaatsingen. We zetten daarbij in op de bestuurlijke aanpak in plaats van alleen strafrechtelijke. Tevens is er volgens prioritering inzet geweest rondom de zomer(activiteiten) en oudejaarsnacht.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie (meerjarig x € 1.000)		Realisatie 2019	Primitief 2020	Gewijzigde raming 2020	Realisatie 2020	Afwijking (+ = voordeel)
Openbare Orde en Veiligheid						
1100 Openbare Orde en Veiligheid	Lasten	1.324	1.373	1.370	1.314	56
	Baten	50				
Saldo		-1.274	-1.373	-1.370	-1.314	56
1200 Brandweer	Lasten	4.521	4.702	4.700	4.999	-300
	Baten					
Saldo		-4.521	-4.702	-4.700	-4.999	-300
1201 Rampenbestrijding	Lasten	60	56	56	67	-11
	Baten	10			10	10
Saldo		-51	-56	-56	-57	-1
Programmatotalen	Lasten	5.905	6.131	6.126	6.380	-254
	Baten	59			10	10
Saldo		-5.846	-6.131	-6.126	-6.370	-244

Toelichting op de afwijking

1100 Openbare orde en veiligheid

Lasten voordeel €56.000

Het positieve saldo op beleidsproduct 1100 OOV wordt veroorzaakt door een afwijking op de toegerekende salarislasten.

1200 Brandweer

Lasten nadeel €300.000

De extra lasten worden veroorzaakt door een extra bijdrage vanuit Rijswijk met betrekking tot het Functioneel Leefijdsontslag (FLO) van de Veiligheidsregio Haaglanden van ongeveer €600.000. Daartegenover staat een voordeel van ongeveer €260.000. De raad is hierover geïnformeerd in de raadsinformatiebrief IB 21 023.

Investerings

Investerings	bedragen x €1.000	Begr. Lasten	Werk. Lasten	Saldo Lasten	Begr. Baten	Werk. Baten	Saldo Baten	Uit te geven in 2021	Uit te geven in 2022
Vervangen brandkranen 2020		40	39	1					
		40	39	1					

Verkeer en Vervoer

Wat wilden we bereiken?

Visie

Het behouden en verbeteren van de bereikbaarheid, verkeersveiligheid en de leefbaarheid van de gemeente Rijswijk voor alle vervoersvormen.

Naast verkeersbeleid en beheer en onderhoud van de bestaande infrastructuur maken we samen met onze inwoners en andere belanghebbenden plannen voor het verkeer in de toekomst.

De groei van onze stad en regio, en de mobiliteit, vraagt ook om een mobiliteitstransitie. Er zijn maatregelen nodig om de stad bereikbaar, verkeersveilig en leefbaar te houden en om ervoor te zorgen dat inwoners mobiel blijven.

Na het zomerreces 2020 is gestart met het opstellen van een nieuwe Mobiliteitsvisie Rijswijk, met een vooruitblik naar 2040 en een Uitvoeringsprogramma 2021- 2030. Visie, doelstellingen en indicatoren worden dan verwerkt in de begroting en het Programma Verkeer en Vervoer 2022 – 2025.

Doelstellingen

1. We blijven het bestaande wegennet benutten én we stimuleren het gebruik van alternatieve vervoerswijzen, door barrières weg te nemen en goede basisvoorzieningen te realiseren. Hiermee houden wij Rijswijk en de regio bereikbaar, verkeersveilig en leefbaar. En we leveren daarmee een bijdrage aan de verbetering van de lokale milieukwaliteit, waaronder de CO₂ reductie.
2. We zorgen ervoor dat het aantal verkeersslachtoffers in de stad minimaal blijft. Dit doen we door onveilige verkeerssituaties aan te pakken en verkeerseducatie te stimuleren.
3. Het aantal personen dat binnen een redelijke reistijd met verschillende vervoerswijzen onze economische toplocatie kan bereiken neemt toe.
4. Wij blijven streven naar een toekomstbestendig en betaalbaar parkeerbeleid met een logische en eerlijke verdeling van de schaarse ruimte en werken hiervoor de aanbevelingen uit de parkeerevaluatie uit.
5. Wij vinden het belangrijk dat inwoners voldoende keuzemogelijkheden hebben om te kunnen gaan waar zij willen ("iedereen doet mee").

Indicatoren

Indicator	Streefwaarde Begroting 2020	Realisatie 2020
1. Aantal meters geoptimaliseerde fietsroutes per jaar *	2.500 meter	2.000 meter
2. Aantal fietsers per jaar op ster- en hoofdfietsroutes **	In deze collegeperiode stijgt het aantal fietsers met 10% tot 14.970 fietsers in 2022. In 2022 wordt regionaal weer gemeten, niet in 2020	
3. Aantal blackspots ***	De streefwaarde is om geen blackspots in de stad te hebben	1 (kruispunt Laan van Oversteen/Laan van Vredenoord, in 3 jaar 7 gewonden; 3 fietsers en 4 snorfietsers)
4. Ziekenhuisopname na verkeersongeval met motorvoertuig (jaargegevens 2020)	6%	422 ongevallen in totaal waarvan 65 vervoerd naar het ziekenhuis = 15% (gelijk aan 2019)

Indicator	Streefwaarde Begroting 2020	Realisatie 2020
5. Overige vervoersongevallen met een gewonde fietser die naar het ziekenhuis moet (jaargegevens 2020)	< 10	38 gewonde fietsers, waarvan er 15 naar het ziekenhuis moesten. Er is een lichte daling van 19 in 2018 naar 16 in 2019 naar 15 in 2020
6. Parkeerdruk per woonwijk (%)****	Max.90%	Geen meting in 2020 gedaan ivm vertekend beeld COVID crisis
7. Bereikbaarheid van economische toplocatie Plaspoelpolder *****	Nog geen meting. In 2025 wordt het effect van de maatregelen gemeten. Streefwaarde 2025 is 1.101.000 (openbaar vervoer) en 773.000 (fiets).	

* gemeentelijke meting op straat; uitvoering fietsprojecten

** fietstellingen (Metropoolregio Rotterdam Den Haag), streefwaarde is bepaald aan de hand van tellingen op aantal hoofdroutes en verwachte groei

*** landelijke verkeersveiligheidsmonitor, blackspot: of in 3 jaar tijd 6 of meer letselongevallen per kruispunt en/of wegvak

**** periodieke gemeentelijke parkeerdrukmeting

***** monitoring van deze indicator loopt via de Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH). Bereikbaarheid betekent het aantal mensen dat per openbaar vervoer binnen 45 minuten en per fiets binnen 30 minuten de Plaspoelpolder kan bereiken.

Wat hebben we er voor gedaan?

Wij zijn in 2020 doorggegaan met het realiseren van **goede fietsvoorzieningen**, waaronder veilige, comfortabele en directe fietsroutes. Dit bevordert de toename van het gebruik van de fiets. Ook is dit een prima oplossing om vanaf hoogwaardig openbaar vervoer de 'last mile' af te leggen. Tevens levert de aanpak een bijdrage aan de mobiliteitstransitie én aan de reductie van CO₂- uitstoot. Waar mogelijk werken we samen aan fietsprojecten met de provincie en de Metropoolregio. Prioriteit hebben daarbij de routes die als sterroutes en/of snelfietsroutes zijn aangemerkt in de regio en de Structuurvisie Mobiliteit. In dat kader zijn in 2020 de volgende fietsprojecten aangepakt: route Sir Winston Churchillaan ("Romeinse Route", 2^e fase) en Prinses Beatrixlaan (gedeelte).

In 2020 werd tevens een overeenkomst met Rijkswaterstaat en het ministerie van I&W afgesloten, waardoor gezamenlijk geïnvesteerd wordt om binnen het project A4 Passage vóór 2027 twee fietsviaducten met groene beplanting te realiseren ter hoogte van de Van Rijnweg en het Pieter Postmapad. Hiermee worden twee delen van de stad en parkgebieden beter aan elkaar **verbonden voor fietsers, voetgangers en flora&fauna** en kunnen passanten het groene karakter van Rijswijk goed herkennen.

Voor voetgangers en fietsers is in 2020 een proef gestart om in een keer, zonder een drukknop te hoeven gebruiken, met groen over te steken over het Generaal Eisenhowerplein. Deze proef is ingezet als onderdeel van de maatregelen uit het "landelijke protocol 1,5 meter samenleving in stedelijke mobiliteit". Daarnaast zijn voor voetgangers en fietsers op de drukkeren paden markeringen "geef elkaar de ruimte" aangebracht.

Ter verbetering van de **verkeersveiligheid** voor kinderen, hebben we ook in 2020 flink ingezet op een verkeersveilige schoolomgeving, met de schoolbrengweek, de aanleg van schoolzones (Rehobothschool, Mariaschool en De Akker in 2020) en het educatie programma School op Seef. Ook is de oversteek Geestbrugweg/Penninglaan ingericht. Dit zijn voorbeelden uit het Actieplan Verkeersveiligheid. De aanpak uit het Actieplan is om samen met andere partijen en verantwoordelijken te zorgen voor een verkeersveilige stad. De inzet loopt via meerdere sporen: educatie & voorlichting; preventie & handhaving; infrastructuur & inrichting. Toen de scholen na de eerste lange "lockdown" weer open gingen, zijn via borden, "trotters" en de inzet van social media, weggebruikers geattendeerd op dit feit. Ook op andere plekken in de stad paktten we kleine knelpunten aan. Voorbeelden daarvan zijn de schouw met buurtbewoners en politie in RijswijkBuiten, om punten aan te pakken. Met de politie zijn (laser) snelheidscontroles uitgevoerd.

Voor een betere verkeersveiligheid in de Plaspoelpolder is de rotonde Diepenhorstlaan in 2020 opgeleverd. Voor automobilisten, fietsers en voetgangers is het voormalige kruispunt overzichtelijk geworden en is kwaliteit aan de openbare ruimte toegevoegd.

De kruising Laan van Oversteen/Laan van Vredenoord is de enige blackspot in de gemeente. Er zijn aanrijdingen (flankongevallen) tussen automobilisten enerzijds en fietsers en bromfietsers anderzijds. Tijdens het opstellen van het Actieplan bleek dat uit recente cijfers. Om deze situatie verkeersveiliger te maken, zijn in oktober 2020 "Bikescout-lampjes" in het wegdek aangelegd. Fietsers worden in een vroeg stadium gedetecteerd en door de LED-verlichting in het wegdek worden automobilisten op tijd gewaarschuwd.

Wij monitoren de (hoge) parkeerdruk in heel Rijswijk. Wij hebben in gebieden waar een te hoge parkeerdruk is, een haalbaarheidsonderzoek uitgevoerd. Dit heeft geleid tot invoering parkeerregulering in de wijken Te Werve en Huis te Lande en aanpassing van de regulering in Oud Rijswijk.

In 2020 is geïnvesteerd in goede, veilige en voldoende **fietsparkeervoorzieningen**. De "gratis" bewaakte stalling bij de stationsuitgang op het Generaal Eisenhowerplein is geopend. Er is een pilot gestart met twee aanbieders van deelscooters in Rijswijk.

Voor de bereikbaarheid is goed **openbaar vervoer** een belangrijke pijler. In de Muziekbuit is openbaar vervoer in 2020 terugkomen. In 2020 is daarom de kruising Prinses Beatrixlaan – Admiraal Helfrichsingel aangepast. Het openbaar vervoer heeft in 2020 zwaar te lijden gehad van de gevolgen van COVID-19, met grote gevolgen voor vraag en aanbod, en waardoor ook in Rijswijk de dienstregeling is aangepast.

In 2020 is een start gemaakt met de planuitwerkingsfase van de herinrichting van de Prinses Beatrixlaan (BVB) nadat door bijdragen van de Metropoolregio en het ministerie van I&w zijn rondgekomen. Daarnaast is een start gemaakt met het organiseren van de lobby werkzaamheden voor een tunnel onder de Prinses Beatrixlaan; op informele wijze in bestuurlijke gremia en op projectmatige wijze nadat eind 2020 de raad het krediet in de 2^e halfjaarrapportage heeft toegekend.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie (meerjarig x € 1.000)		Realisatie 2019	Primitief 2020	Gewijzigde raming 2020	Realisatie 2020	Afwijking (+ = voordeel)
Verkeer en Vervoer						
2100 Wegen, straten en pleinen	Lasten	7.269	7.287	7.052	7.155	-103
	Baten	1.094	734	1.034	1.271	238
Saldo		-6.175	-6.553	-6.019	-5.884	135
2110 Verkeer	Lasten	1.178	1.286	1.260	1.272	-12
	Baten	45	23	23	57	35
Saldo		-1.133	-1.263	-1.237	-1.215	22
2120 Openbaar vervoer	Lasten	168	124	124	141	-17
	Baten	35				
Saldo		-133	-124	-124	-141	-17
2140 Parkeren	Lasten	1.031	927	964	913	51
	Baten	2.300	2.482	2.082	2.639	558
Saldo		1.269	1.555	1.118	1.726	608
2400 Waterwegen	Lasten	845	866	809	705	105
	Baten				642	642
Saldo		-845	-866	-809	-62	747
Programmatotalen	Lasten	10.492	10.489	10.209	10.187	23
	Baten	3.475	3.238	3.138	4.611	1.472
Saldo		-7.017	-7.250	-7.071	-5.576	1.495

Toelichting op de afwijking

2100 Wegen, straten en pleinen Lasten nadeel € 103.000

Binnen het product 2100 is in 2020 met het proces transparant begroten eenmalig €550.000 bezuinigd. Uiteindelijk is deze bezuiniging te fors gebleken. Er is meer noodzakelijk onderhoud uitgevoerd dan ingeschat ten tijde van het proces transparant begroten. Dit onderhoud is uitgevoerd om onveilige situaties te verhelpen of te vermijden.

Daarnaast zijn er onverwachte kosten opgetreden zoals een reparatie van aanvaarschade (ad €20.000) aan de brug de oversteek.

Baten voordeel €238.000

Er hebben meer graafwerkzaamheden plaatsgevonden dan geraamd, hierdoor zijn extra leges geïnd. In de openbare ruimte komt het regelmatig voor dat er schade aangericht wordt aan onze kapitaalgoederen. Deze schades kunnen grotendeels verhaald worden. Het verhalen van deze schades zijn niet opgenomen als baten in de begroting, maar bedroeg in 2020 wel circa €90.000, wat direct resulteert in een voordeel in de baten.

2140 Parkeren

Lasten voordeel € 51.000

In de 2e halfjaarrapportage is een bedrag van € 40.000 opgenomen voor verhoging van het budget voor het vervangen van de huidige 2G en/of 3G netwerken door 4G modems. De mobiele communicatie in Nederland wordt op dit moment gereed gemaakt voor een nieuw en sneller netwerk. Hierdoor gaan operators stoppen met de huidige 2G en/of 3G netwerken. Vanwege deze ontwikkeling moeten modems in de parkeerautomaten vervangen worden door 4G modems. Deze vervanging heeft echter nog niet in 2020 plaatsgevonden en zal in 2021 plaatsvinden.

Baten voordeel €558.000

De hogere baten voor parkeren zijn een gevolg van hogere baten voor

Bel/straatparkeren +243.000

Vergunningen + 74.000

Naheffingen +220.000

Invalidenparkeren +12.000

Bel/straatparkeren

In eerste instantie was de inkomstenraming voor 2020 (€ 1,1 miljoen) te laag ten opzichte van de werkelijke inkomsten 2019 (€ 1,34 miljoen). Echter ten gevolge van de coronacrisis was ook de inschatting dat het begrote bedrag niet gerealiseerd zou worden. In de Slotwijziging is daarom € 150.000 afgeraamd. Uiteindelijk bleek in het 2^e halfjaar dat de nadelige gevolgen door Corona aanzienlijk minder waren.

De uiteindelijke inkomsten voor 2020 bedragen € 1.193.000 ten opzichte van in 2019 € 1.340.000 en komen dus € 150.000 lager uit dan in 2019.

Vergunningen

Door uitbreiding van de vergunning gebieden in het 2^e halfjaar 2020 (Te Werve en gebied Huis te Landelaan) zijn de inkomsten uit vergunningen hoger dan aanvankelijk geraamd.

Naheffingen

In de Slotwijziging was een bedrag van € 200.000 afgeraamd in verband met de gevolgen van de coronacrisis. Echter is er daarnaast sprake geweest van een efficiëncyslag in de controle waardoor er aanzienlijk meer naheffingen zijn opgelegd en is het effect zichtbaar van een volledig jaar gebruik van de scanauto. Het gevolg van het bovenstaande is dat het oorspronkelijk geraamde bedrag vrijwel gerealiseerd is, ondanks de financiële gevolgen van de Coronacrisis.

Invalidenparkeren

De leges en inkomsten uit vergunningen zijn hoger uitgekomen dan begroot. Dit is het gevolg van meer aanvragen voor invaliden parkeerplaatsen/vergunningen

2400 Waterwegen

Lasten voordeel €105.000

Dit voordeel is ontstaan doordat in verband met de regelgeving omtrent PFAS minder is gebaggerd dan gepland.

Baten voordeel €642.000

Dit betreft de voorziening baggeren. De wetgeving is veranderd. Deze eist dat er voor een voorziening een door de raad vastgesteld plan is. Ons baggerplan is door het college vastgesteld. Daarom valt de voorziening vrij. In 2021 wordt een nieuw baggerplan aangeboden aan de raad.

Investerings

Investerings	bedragen x €1.000	Begr. Lasten	Werk. Lasten	Saldo Lasten	Begr. Baten	Werk. Baten	Saldo Baten	Uit te geven in 2021	Uit te geven in 2022
Aanschaf scanauto		160	148	12					
Verbouwing werkruimte IOG/Toezicht Parkeren		54		54				45	9
Realisatie fietsbrug Rijn-Schiekanaal		50	22	28				28	
Opwaarderen Karel Doormanlaan		1.336	427	909	745	745		909	
Herinricht.incl. fietspaden Steenlaan+Tulpstraat		478	28	450	250	100	150	450	
Fietspaden in asfalt Rembrandtkade deel 2		290		290	100		100		290
Kwaliteitsimpuls Plaspoelpolder		124		124				124	
Fietsstraat Delftweg		58	1	57				57	
Fietsroute Romeinse route (S.W. Churchillaan)		91	130	-39	91	91			
Carillontoren Generaal Spoorlaan		57		57				57	
Kwaliteitsimpuls Stationsomgeving		24	17	7				7	
Opwaarderen kleine kansrijke plekken 2017		113	47	65				65	
Verkeersveiligheid oversteekplaatsen		48	1	47				30	17
Fietsroute RijswijkBuiten-Den Haag (sterroute 2)		406	21	385	250		250	250	135
Overlast bomen 2018		158		158				158	
Rotonde Diepenhorstlaan + groen assenkruis		2.179	1.650	528	423		423	100	500
Reconstructie van Hardenbroeklaan		109	114	-5	140	140			
Inrichting autotunnel Laan van 't Haantje		1.141	743	398				398	
Fietstunnel spoor Den Haag-Rotterdam		4.475	35	4.440	2.150		2.150		
Fietsroute Romeinse route (SW ChurchillIn)fase 2		1.448	762	686	793	498	295	455	
Herinrichting 30 km/u - Stationskwartier		43	40	3					
Verb.comfort tegelfietspad Sammersweg ism gem.D-H		652	3	649	655		655	400	255
Infrastructuur Prinses Beatrixlaan		386	38	349				300	49
Oversteek Vrijenbanselaan KFC/Shell		74		74				74	
Vorbereidingskrediet Lindelaan		200		200				180	20
Bewaakte fietsenstalling Generaal Eisenhowerplein		158	156	2	83		83	-83	
E-laadpalen 2020		158	71	87				87	
Extra impuls vervanging ov kabels 2020		298	51	247					
Fietspaden in asfalt 2020		442	109	333	300		300		
Fietsstraat van Rijnweg (fase 2)		250	33	217				220	
Herstel asfaltwegen 2020		663	612	51				51	
Herstellen (duiker)bruggen 2020		322	125	197				197	
Integrale herinrichting probleemstraten 2020		3.700	599	3.101				1.500	1.600
Invoeren nieuwe inzameling 2020		429	341	88				88	
Kwaliteitsverbetering onderdoorgang Hoornbrug		420	58	362				30	335
Langzaamverkeersbrug over de Pr. Beatrixlaan		1.500		1.500					
Aanleg en inrichting Laan van 't Haantje		3.400	2.432	968				968	
Verkeersveilige herinr. Geestbrugweg (fase 2)		100	62	38				38	
Vervanging armaturen 2020		171	243	-72					
Vervanging kabelnet openbare verlichting 2020		319	649	-330					
Vervanging lichtmasten 2020		172	22	150					
Aanpassingen buslijn Muziekburt		120	96	24	60		60	24	
Verkeersveilige schoolomgeving		64	51	12	83		83	12	
Talking Traffic verkeerslichten		62	52	10	187		187	187	
Vervanging verkeerslichteninstallaties 2020(20jr)		518	52	466	190		190	326	140
Vervanging verkeerslichteninstallaties 2020(40jr)		540	5	535	60		60	374	160
Handhaafsysteem parkeren		30		30				30	
Uitbreiding vergunningen parkeersysteem		250	228	23				23	
Herstel kademuur Sammersweg		300	18	282				282	
Vervangen beschoeiingen 2020		734	127	606				450	156
Totaal		29.270	10.418	18.852	6.559	1.574	4.985	8.892	3.666

Verklaring afwijking

Reconstructie van Hardenbroeklaan

Het krediet kan worden afgesloten.

Fietsroute Romeinse route (S.W. Churchillaan)

Onvoorzien kosten voor nazorg van het groen en voor juridische adviezen over kabels en leidingen problematiek. Wordt opgenomen in de 1e halfjaarrapportage 2021. Negatief overbrengen.

Vervanging armaturen 2020

Vervanging kabelnet openbare verlichting 2020

Dekking zit in de overige openbare verlichting kredieten.

Economie en Werken

Wat wilden we bereiken?

Visie op het programma & de opgave

Rijswijk wil haar stevige economische positie binnen de regio behouden door samen met lokale en regionale partners te werken aan toekomstbestendige bedrijventerreinen, winkelgebieden en ecosystemen waarin ondernemers kunnen floreren. We zetten daarbij extra in op herstructurering, positionering en duurzaamheid. Door het behouden, aantrekken en laten starten van bedrijven zorgen we ervoor dat iedereen die wil werken, kan werken.

Doelstellingen

1. Een nieuwe Economische Strategie voor Rijswijk in 2020, die in verbinding staat met regionale economische ecosystemen met aandacht voor innovatie, ondernemerschap en duurzaamheid.
2. Versterking vestigingsklimaat en positionering van Rijswijk als groene, bereikbare stad waar innovatie wordt toegepast.
3. Revitalisering van de Plaspoelpolder door transformatie en herstructurering van o.a. het Kessler Park, het havengebied en panden aan de Treubstraat waarin voldoende bedrijfsmatig vastgoed gecombineerd wordt met wonen.
4. Toekomstbestendige winkelcentra In de Bogaard en Oud-Rijswijk.
5. Een rode loper voor ondernemers: alert accountmanagement, uitstekende dienstverlening, geen regeldruk en actief onthaal van nieuwe bedrijven.
6. Iedereen die kan werken in staat stellen te kunnen werken.

Wat hebben we er voor gedaan?

0. Betrokken en flexibel naar ondernemers toe tijdens de coronacrisis

Sinds afgelopen maart 2020 is de weerbarstigheid van de economie zicht- en voelbaar geworden toen de corona uitbraak de wereld grotendeels stil legde met alle lokale gevolgen van dien. Wat de (economische) effecten komende jaren gaan zijn, is nog onbekend. Voor het jaar 2020 is gebleken dat landelijk een economische krimp is van 3,8%.

Voor de sectoren retail, leisure en de horeca zijn enorm geraakt. De inzet van het accountmanagement was dan ook vooral op deze sectoren gericht waarbij onder meer is meegedacht om binnen alle maatregelen te kunnen blijven ondernemen. Denk hierbij aan een andere opstelling van markten en tijdelijke uitbreiding van de terrassen van horecagelegenheden. Daarnaast zijn 'Koop Lokaal'-acties van de winkelcentra gefaciliteerd, zoals de 'Koop lokaal' campagne van de winkelcentra Oud Rijswijk en In de Bogaard in de zomer.

Ook zijn de ondernemers in Rijswijk met regelmaat van informatie voorzien betreffende de landelijke, sectorale en financiële maatregelen en regelingen via een frequente ondernemersbrief, de gemeentelijke website, sociale media en het centrummanagement.

Naast de focus op ondernemersvragen ten tijden van corona, was er ook aandacht voor de lange termijn doelstellingen. Het economisch beleid is gericht op het verbeteren van het vestigingsklimaat voor ondernemers via herstructurering en gebiedsontwikkeling van economische centra en via actief accountmanagement met aandacht voor de dienstverlening aan ondernemers. We zetten daarbij in op toename, dan wel minimaal behoud van de werkgelegenheid.

1. Een Economische Strategie voor Rijswijk die in verbinding staat met regionale economische ecosystemen met aandacht voor innovatie, ondernemerschap en duurzaamheid.

In 2020 is gestart met het opstellen van een nieuwe Economische Strategie. Ondanks de beperkingen als gevolg van de coronacrisis is het toch gelukt om aan de hand van een online enquête, (digitale) themabijeenkomsten, een klankbordgroep en individuele (digitale) gesprekken met stakeholders een concept strategie op te stellen. Het resultaat is een visie met vier strategische hoofdlijnen om het vestigings- en ondernemersklimaat te versterken, zodat de werkgelegenheid in Rijswijk stabiel blijft. Daarbij is er extra aandacht voor innovatie, ondernemerschap en duurzaamheid en laten we de lokale economie beter aansluiten op de regionale structuur. Het concept is in de

tweede helft van 2020 gepresenteerd aan de raad tijdens een beeldvormende sessie en wordt in de eerste helft van 2021 aan de gemeenteraad voorgelegd ter besluitvorming.

Wat betreft de regionale aansluiting wordt intensief samengewerkt binnen het netwerk van en met de Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH). Zo is de MRDH nauw betrokken bij de campusontwikkeling op Kesslerpark en de ontwikkeling van het Havenkwartier. Daarnaast heeft de MRDH een financiële bijdrage geleverd aan de revitalisering van de Plaspoelpolder, ten gunste van onder andere de ontwikkeling van de ontwikkelkaders Havengebied en Kesslerpark. Ook ziet de MRDH samen met Rijswijk en het IPP kansen voor het middengebied van de Plaspoelpolder als ruimte voor ondernemerschap en wordt er gezamenlijk ingezet op duurzaamheidsvraagstukken op bedrijventerreinen. Vanuit de gemeente denken we in MRDH verband samen mee over onderwerpen als compensatieplannen, woon-werk akkoorden en andere verstedelijkingsvraagstukken die nauw gerelateerd zijn aan economische vraagstukken.

2. Revitalisering van de Plaspoelpolder

In de eerste helft van 2020 is de Uitvoeringsagenda Plaspoelpolder vastgesteld. Dit is een overzicht en planning van alle lopende en de te nemen acties die voortvloeien uit de Toekomstvisie Plaspoelpolder. Om voor ondernemers & bedrijven, bewoners, planten en dieren een aantrekkelijke omgeving te realiseren, wordt er ingezet op gebiedsontwikkeling & positionering, bereikbaarheid & mobiliteit, werkgelegenheid & onderwijs en groen & duurzaam. Binnen deze thema's zijn er in 2020 jaar diverse projecten in uitvoering gebracht, waaronder de campusontwikkeling op het Kessler Park, het ontwikkelkader Havenkwartier en regionale afstemming hierover, de aanleg van een rotonde in het hart van de Plaspoelpolder, de inzet van een gebiedsmakelaar voor het aanjagen van een community in het middengebied en de start van het ontwikkelen van een merkstrategie.

De campusontwikkeling op het Kessler Park is een gezamenlijk traject met de eigenaar Kadans Science Partner en de eerste huurder Rijswijk Centre for Geo-energy. De gemeente is aan zet voor wat betreft het vormgeven van ruimtelijke kaders en stemt met regionale partners af voor het realiseren van een complementair economisch verblijfscluster. Kadans is als eigenaar verantwoordelijk voor de invulling van hun plot. Dit zijn parallelle processen die op elkaar inhaken. Het ontwikkelkader is in een voorbereidende fase. De planning is om een concept voor de zomer met de gemeenteraad te delen.

Het concept ontwikkelkader Havenkwartier is in de tweede helft van 2020 voorgelegd aan bewoners, ondernemers en de gemeenteraad. Na de bijeenkomsten met belanghebbenden en betrokkenen zijn de concept-antwoorden op de inspraakreacties en de aanpassingen van het ontwikkelkader vastgesteld door het college en zal het definitieve concept-ontwikkelkader in de eerste helft van 2021 aan de gemeenteraad worden voorgelegd ter besluitvorming.

Ten aanzien van het middengebied van Plaspoelpolder is begin 2020 een gebiedsmakelaar ingezet die de opdracht heeft om de relaties van ondernemers, eigenaren en andere stakeholders in dit gebied te verstevigen. Met een hechtere community, waarin belangen naar elkaar duidelijk zijn, kan er gezamenlijk gewerkt worden aan het gebied, onder meer ook aan duurzaamheidsvraagstukken. Eind 2020 is in gezamenlijk overleg met het Industrieschap Plaspoelpolder en de ondernemersvereniging Belangen Bedrijven Rijswijk de opdracht verleend aan Mannen van Schuim voor het opstellen van een breed gedragen merkstrategie voor dit gebied en Plaspoelpolder als geheel.

3. Toekomstbestendige winkelcentra In de Bogaard en Oud Rijswijk

Naast het faciliteren van ondernemers ten tijden van corona en het inzetten van maatregelen voor het veilig kunnen winkelen, was er aandacht voor de lange termijn doelen van de winkelcentra. Hierbij is samen met het centrummanagement en de ondernemers gewerkt aan de invulling van het winkelcentrum en verfraaiing van de openbare ruimte.

In de Bogaard

Gedurende het hele jaar is er verder gewerkt aan de realisatie van het masterplan In de Bogaard in samenwerking met eigenaren en ondernemers. Dit moet op termijn leiden tot een stadscentrum met meer horeca, leisure, groen, verblijfskwaliteit en verbinding met de omgeving. Dit in combinatie met een compacter maar aantrekkelijk winkelgebied, waarvoor aandacht is voor drie specifieke thema's: programmering, parkeren en supermarktmogelijkheden. De visie dient als leidraad voor gemeente en andere stakeholders. De verantwoordelijkheid voor de invulling ligt primair bij de eigenaren, zodat er een vitaal nieuw stadscentrum kan ontstaan. Om klanten te behouden en toekomstige bewoners en ondernemers aan te trekken is er met de eigenaren en winkeliersvereniging een marketingstrategieplan inclusief merkconcept opgesteld. Met een gedragen en eenduidige positionering van het stadscentrum kan er door de diverse partijen vanuit dit nieuwe merkconcept gecommuniceerd worden wat meer herkenbaarheid moet opleveren.

Tot slot is in het najaar van 2020 de eerste schop gezet in het Bogaardplein, zodat het winkelgebied een prachtig, groene entree krijgt.

Oud Rijswijk

In 2020 is de derde BIZ-periode ingegaan. De gemeente faciliteert deze BIZ door uitvoering te geven aan het ophalen van BIZ-bijdragen. De BIZ-stichting heeft afgelopen jaar met name ingezet op verschillende Koop Lokaal acties en haar leden geïnformeerd over diverse maatregelen en steunregelingen.

Begin 2020 is verder de 'Functionele Zonering 2013' geactualiseerd conform geldende juridische eisen, waarbij een goede balans van functies in het winkelcentrum kan worden gerealiseerd. Hierdoor zijn meer mogelijkheden ontstaan voor ondernemers, omdat er meer ruimte is ontstaan voor onder andere horecagelegenheden.

Daarnaast lag de focus in 2020 om het historisch karakter nog sterker uit te dragen in de openbare ruimte en de buitenruimte te verfraaien. Zo zijn de kale elektriciteitskastjes opgeleukt met passende bestickering en is er een bank in de maak met een verwijzing naar de olifant Hansken die in de 17^e eeuw een tijdje in Oud Rijswijk verbleef. Deze nieuwe bank wordt naast de waterput geplaatst op het moment dat de maatregelen ten aanzien van de zaterdagmarkt zijn versoepeld.

Tot slot is het Keurmerk Veilig Ondernemen verlengd, wat de samenwerking van de winkeliersstichting, de gemeente, de brandweer en politie op het gebied van schoon, heel en veilig erkent en bestendigd.

4. Een rode loper voor ondernemers: actief accountmanagement, uitstekende dienstverlening, geen regeldruk en actief onthaal van nieuwe bedrijven.

Het verdiepende onderzoek 'Ondernemers op de Troon', in het kader van verbeterde dienstverlening naar ondernemers toe, kent als gevolg van COVID-19 een andere insteek en tijdsplanning dan in eerste instantie bedacht. De ontbijtbijeenkomsten en koffiemomenten met ondernemers om persoonlijk in gesprek te gaan, konden niet in de geplande vorm plaatsvinden. Wel is op basis van de reeds beschikbare informatie uit de ondernemerspeiling van 2018, de gesprekken en het ontbijt die nog wel hadden plaatsgevonden en een online enquête, een projectplan opgesteld op basis waarvan de dienstverlening kan worden aangescherpt. Aan de hand van zes thema's gericht op eenduidigheid, herkenbaarheid, wederzijds begrip, goede informatievoorziening, procesoptimalisatie en toekomstgericht zijn concrete acties geformuleerd.

Gedurende het jaar hebben de accountmanagers nog steeds waar mogelijk en passend binnen alle maatregelen, werkbezoeken gebracht om actief in contact te blijven met ondernemers. Daarnaast is het wekelijkse spreekuur omgevormd naar een wekelijks online open spreekuur, te weten 'Rijswijk in business – Digitale Open Coffee'. Waar mogelijk is meegedacht om de regeldruk te verminderen en/of regels te versoepelen zoals gebeurt met betrekking tot de terrassen waarbij een tijdelijke uitbreiding van de terrassen is gerealiseerd.

Naast de inzet op het behoud van contact met bestaande lokale ondernemers in Rijswijk, is ook op het gebied van acquisitie de regionale samenwerking met Businesspark Haaglanden (BPH) geïntensiveerd. In 2020 is er met nieuwe deelnemende gemeenten (in spe) – Delft, Zoetermeer en Leidschendam-Voorburg - gewerkt aan de professionalisering van een regionaal loket voor ondernemers. Door toevoeging van drie gemeenten ontstaat er een beter beeld van de vraag naar bedrijfshuisvesting over de hele Haagse regio.

Bovendien is in de context van de campusontwikkeling, met duurzame energie als een van de speerpunten, samen met gemeente Den Haag en The Hague Business Partners gewerkt aan het laten landen van de International Geothermal Association in de regio. Dit kan kansen bieden voor het realiseren van een ecosysteem op het gebied van energie in Rijswijk en de regio.

In 2020 is, zoals wel gepland was, geen ondernemerspeiling uitgevoerd. Dit omdat wij ondernemers niet extra wilden belasten ten tijden van de coronacrisis. Bovendien werden de ondernemers ook gevraagd om mee te denken met de Economische Strategie. Het plan is om de ondernemerspeiling in 2021 opnieuw uit te voeren waarmee de kwaliteit van de dienstverlening, maar vooral ook de inspanningen om deze dienstverlening te verbeteren, inzichtelijk wordt gemaakt.

6. Iedereen die kan werken in staat stellen te kunnen werken.

Als we bedrijven en organisaties willen behouden, aantrekken en laten starten vraagt dit om voldoende en kwalitatief goede vestigingsmogelijkheden, goed accountmanagement en goede dienstverlening. Met de Toekomstvisie Plaspoelpolder wordt hier een balans in gezocht door in het middengebied enkel ruimte te bieden voor werkfuncties, zoals bedrijfsruimte en kantoren en ondersteunende functies, zoals horeca.

Voor dit thema is ook aandacht gegeven in de economische strategie die door EZ is opgesteld. Daarbij werkt de gemeente met het acquisitiebeleid 'Rode Loper' dat Rijswijk als vestigingsplaats aantrekkelijker moet maken. Ook wordt komend jaar, in samenwerking met onder andere de BBR, de kadernota werk voor de periode 2021-2025 opgeleverd waarin het versterken van de bedrijvigheid in Rijswijk wederom als doelstelling is meegenomen. Dit gebeurt in combinatie met een regionale samenhangende aanpak in de Haaglanden-gemeenten.

Daarnaast wordt er vanuit het Werkgeversservicepunt (WSP) vol ingezet op dienstverlening om Rijswijkse inwoners met een bijstandsuitkering aan regulier betaald werk te helpen.

Beleidsindicatoren, verplicht

Indicator Economie en werken	Realisatie 2019	Begroting 2020	Realisatie 2020
1. Functiemenging	56,3% (+0,9%)	-	*1
2. Vestigingen (van bedrijven)			
a) Totaal	4.840 (+8,8%)	+	*1
b) Totaal per 1000 inw. 15-75	123,4 (+7,5%)	+	*1
3. Werkgelegenheid (aantal banen)			
b) Totaal	33.380 (+5,2%)	-	*1
a) Totaal per 1000 inw. 15-75	864,3 (+5,2%)	-	*1
4. Waardering ondernemers (score 1-10)			
a) Vestigingsklimaat	6,39*2	6,8	6,39*2
b) Ondernemersklimaat	6,44*2	6,8	6,44*2
c) Algehele dienstverlening	6,47*2	6,8	6,47*2

*1 Realisaties over 2020 zijn op moment van opstellen van deze jaarstukken nog niet beschikbaar

*2 Bron 1-4: www.waarstaatjegemeente.nl, *cijfer is voor 2018, ondernemerspeiling om de twee jaar.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie (meerjarig x € 1.000)		Realisatie 2019	Primitief 2020	Gewijzigde raming 2020	Realisatie 2020	Afwijking (+ = voordeel)
Economie en Werken						
3100 Economische aangelegenheden	Lasten	1.196	1.078	1.158	1.190	-31
	Baten	278	178	178	200	22
Saldo		-918	-900	-980	-990	-9
3300 Nutsbedrijven	Lasten					
	Baten	2.023	1.979	2.119	2.118	-1
Saldo		2.023	1.979	2.119	2.118	-1
Programmatotalen	Lasten	1.196	1.078	1.158	1.190	-31
	Baten	2.301	2.157	2.297	2.318	21
Saldo		1.105	1.080	1.139	1.129	-10

Toelichting op de afwijking

Geen verklaringen nodig.

Investeringsen

Investeringsen	bedragen x €1.000	Begr. Lasten	Werk. Lasten	Saldo Lasten	Begr. Baten	Werk. Baten	Saldo Baten	Uit te geven in 2021	Uit te geven in 2022
Vergroening en verfraaiing Bogaardplein		2.336	669	1.667				1.667	
Fase 2 Bogaardplein		286		286				286	
Vervanging marktstroomkasten Oud-Rijswijk		30	17	13					
Verbeteren straatbeeld Treubstraat fase 3		600		600					600
		3.252	686	2.566				1.953	600

Wat wilden we bereiken?

Visie op het programma & opgave

Onze Rijswijkse kinderen en jongeren moeten kunnen opgroeien in een veilige omgeving waarin zij zichzelf kunnen zijn, talenten kunnen ontwikkelen en zichzelf kunnen ontdekken. Ouders zijn daar primair verantwoordelijk voor, maar waar dat nodig is, ervaren de gemeente Rijswijk en betrokken partijen en instellingen een gezamenlijke verantwoordelijkheid om een bijdrage te leveren aan de ontwikkeling en het laten opgroeien van alle jeugdigen in Rijswijk tot verantwoordelijke, zelfstandige, zelfredzame en maatschappelijk betrokken volwassenen. Waar nodig is er ondersteuning, niemand wordt aan zijn lot overgelaten en iedereen krijgt een kans in de Rijswijkse samenleving. Voor alle jeugdigen betekent dit dat er een passend aanbod is als het gaat om opgroeien en opvoeden, educatie en persoonlijke ontwikkeling.

In de kadernota Jeugd en Onderwijs 2017-2020, vastgesteld in juni 2017, staat waar de gezamenlijke ambities liggen. De 5 beleidsthema's vanuit de nota zijn inmiddels omgezet naar 3 inhoudelijke uitvoeringsthema's: Opgroeien en Opvoeden, Educatie, en Persoonlijke Ontwikkeling. De beleidsthema's Participatie, Preventie en Welbevinden zijn niet (meer) apart benoemd maar lopen door alle 3 inhoudelijke uitvoeringsthema's heen.

Eind 2019 starten we met het opstellen van een nieuwe Kadernota 2020-2023 die we in 2020 willen vaststellen. Uiteraard worden bij het opstellen van de nieuwe Kadernota de interne en externe partners nauw betrokken.

Doelstellingen

- Opgroeien en Opvoeden:** Iedereen heeft in principe een gelijke kans en dus recht op een goede start. Door gezamenlijke inzet realiseren we effectieve, sluitende en laagdrempelige opvoedings- en ontwikkelingsondersteuning, -informatie en/of -advies aan ouders en hun jeugdigen. Hierbij wordt er extra ingezet op het voorkomen van een taalachterstand bij zowel kinderen als ouders.
- Educatie:** Iedere in Rijswijk wonende jeugdige heeft recht op zo passend mogelijk onderwijs en behaalt waar mogelijk een startkwalificatie. Daarom zetten we in op een breed en gevarieerd onderwijsaanbod. Ook zetten we, samen met de partners, in op een goede overdracht bij de overgang van de kinderen van voorschoolse periode naar basisonderwijs, basisonderwijs-voortgezet onderwijs en voortgezet onderwijs- (middelbaar) beroepsonderwijs. Het aantal thuiszitters of voortijdig schoolverlaters is zo minimaal mogelijk. Er is aansluiting met het bedrijfsleven en er is voldoende aanbod van stageplekken. Nauwe samenwerking binnen de driehoek onderwijs - bedrijfsleven (onder andere MKB) - sociale voorzieningen (onder andere het WerkgeverServicepunt) is hierbij essentieel.
- Persoonlijke ontwikkeling:** Jeugdigen ontwikkelen zich breed en ontdekken hun talenten. Rijswijk kent een rijk verenigingsleven waar jeugdigen aan kunnen deelnemen. Daarnaast is er, in samenwerking met onze partners, een gevarieerd aanbod binnen en buiten schooltijd aan activiteiten voor jeugdigen.

Beleidsindicatoren, verplicht

Indicator	Begroting 2020	Realisatie 2020
A) Absoluut verzuim aantal per 1.000 leerlingen	0,66	3,5
B) Relatief verzuim aantal per 1.000 leerlingen	46	44
C) Voortijdig schoolverlaters (VSV-ers)	< 2,4%	2,3%

Toelichting verplichte indicatoren

A) Absoluut verzuim

De verplichte indicator is het aantal leerplichtige leerlingen per 1.000 leerlingen dat op enig moment in het schooljaar niet staat ingeschreven op een school of onderwijsinstelling. De Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) is aangewezen als gegevensbron.

De laatst gepubliceerde gegevens zijn van het schooljaar 2017-2018. Het aantal Rijswijkse absoluut verzuimers was toen 3,5 per 1.000 leerlingen. In absolute getallen gaat het om 23 leerlingen. In het schooljaar 2016-2017 waren dat 4 leerlingen (0,66 per 1.000 leerlingen). De stijging heeft, naast een groei van het aantal leerplichtige leerlingen in Rijswijk met 5,4%, te maken met jongeren die (vaak vanuit het buitenland) in Rijswijk komen wonen

en niet direct op een school kunnen worden ingeschreven omdat onderzoek moet worden gedaan naar hun onderwijsniveau.

B) Relatief verzuim

De verplichte indicator is het aantal leerplichtige leerlingen per 1.000 leerlingen dat staat ingeschreven op een school of onderwijsinstelling maar deze niet of niet geregeld bezoekt. DUO is aangewezen als gegevensbron. De laatst gepubliceerde gegevens zijn van het schooljaar 2017-2018. Het aantal Rijswijkse relatief verzuimers was toen 44 per 1.000 leerlingen. In absolute getallen gaat het om 306 leerlingen. In het schooljaar 2016-2017 waren dat 298 leerlingen (49,09 per 1.000 leerlingen).

C) Voortijdig schoolverlaters (VSV-ers)

De verplichte indicator is het percentage van het totaal aantal 12- tot 23-jarigen dat zonder startkwalificatie (minimaal diploma MBO2, Havo of VWO) het onderwijs verlaat. Ingrado/Duo is aangewezen als gegevensbron. De laatst gepubliceerde gegevens zijn van het schooljaar 2017-2018. Het percentage VSV-ers van de Rijswijkse VO/MBO-scholen was 2,3%. In absolute getallen gaat het om 67 jeugdigen, In het schooljaar 2016-2017 waren dat 68 jeugdigen (2,5%)

De cijfers van DUO hebben betrekking op de postcode en gemeente waar de scholen gevestigd zijn. Dit betekent dat het genoemde percentage niet alleen betrekking heeft op Rijswijkse leerlingen.

Beleidsindicatoren, optioneel

Indicator	Begroting 2020	Realisatie 2020
Opvoeden en opgroeien		
voldoende kindplaatsen Voorschoolse educatie	150	150
Educatie		
Alle leerlingen hebben een passende onderwijsplek	< 2 leerlingen hebben geen passende onderwijsplek	2
Persoonlijke ontwikkeling		
Elke reguliere school werkt samen met het Team Brede Impuls.	14	14
De Ontdekkers bieden door het jaar heen diverse activiteiten in verschillende wijken.	8	8
De activiteiten van de Ontdekkers worden door gemiddeld 30 jeugdigen bezocht.	30	30
Alle reguliere basisscholen zijn vertegenwoordigd in de Raad van kinderrechten ambassadeurs	10	10
De Raad van jongerenambassadeurs geeft gevraagd en ongevraagd advies voor minimaal 3 onderwerpen	4	2
Alle Rijswijkse basisscholen nemen deel aan het praktijk verkeersexamen	14	9
Onderwijshuisvesting		
Daar waar de gemeente bouwheer is voldoen de gebouwen aan de normen frisse scholen B	9	9

Toelichting indicatoren optioneel

Onderdeel Opvoeden en opgroeien

Voldoende kindplaatsen Voorschoolse educatie

Om kinderen goed voor te bereiden op de basisschool én een eventuele taalachterstand te voorkomen worden peuters toegeleid naar de peuteropvang en de Voorschoolse educatie. De gemeente streeft ernaar dat 100% van de peuters met een geconstateerde taalachterstand de voorschoolse educatie op de Peuterspeelschool kan bezoeken. Hiervoor is het noodzakelijk dat er voldoende aantal peuterplaatsen op de Voorschoolse educatie zijn.

Onderdeel Educatie

Alle leerlingen hebben een passende onderwijsplek

Het streven is om voor elke leerling, in samenwerking met de Samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs en het Jeugdteam, een passend onderwijsplek te vinden. Hiermee wordt voorkomen dat leerlingen thuis komen te zitten.

Onderdeel Persoonlijk ontwikkeling

Elke reguliere school werkt samen met Team Brede Impuls

In het kader van de Brede Regeling Combinatiefuncties wordt intensieve samenwerking gestimuleerd tussen scholen en het Team Brede Impuls. Binnen zo'n samenwerkingsverband wordt een school- en/of wijkprogramma gerealiseerd op het gebied van natuur, taal, techniek, cultuur en sport. Het streven is dat iedere reguliere school (totaal 19 scholen) een samenwerkingsverband vormt met het Team Brede Impuls.

De Ontdekkers bieden door het jaar heen diverse activiteiten in verschillende wijken

De Ontdekkers bieden het hele jaar door, zowel tijdens als na schooltijd en in de vakanties, een divers en laagdrempelig programma van kinder- en jeugdactiviteiten. Het streven is dat in alle wijken (totaal 11 wijken) van Rijswijk één of meerdere activiteiten plaatsvinden gedurende het jaar.

De activiteiten van de Ontdekkers worden door gemiddeld 30 jeugdigen bezocht

Deze indicator spreekt voor zich.

Alle reguliere basisscholen zijn vertegenwoordigd in de Raad van kinderrechten ambassadeurs

De Raad van kinderrechten ambassadeurs bestaat uit leerlingen van groep 7 van de Rijswijkse basisscholen. Het streven is dat alle reguliere Rijswijkse basisscholen (totaal 16 scholen) zijn vertegenwoordigd in de Raad.

De Raad van jongerenambassadeurs geeft gevraagd en ongevraagd advies voor minimaal 3 onderwerpen

De Raad van jongerenambassadeurs is in 2018 van start gegaan. Het streven is om de Raad onder andere meer en meer te gaan betrekken bij het vormgeven van het gemeentelijk beleid. Als indicator hiervoor is het aantal gevraagde en ongevraagde adviezen van de Raad gekozen.

Alle Rijswijkse basisscholen nemen deel aan het praktisch verkeersexamen

In het kader van het vergroten van de eigen verkeersveiligheid van kinderen kunnen scholen met de leerlingen van groep 7 meedoen aan het praktisch verkeersexamen met de fiets. Het streven is dat iedere Rijswijkse basisschool (totaal 16 scholen) deelneemt.

Onderdeel Onderwijshuisvesting

Daar waar de gemeente bouwweer is voldoen de gebouwen aan de normen frisse scholen B

Een frisse school is een schoolgebouw met een laag energiegebruik en een gezond binnenmilieu als het gaat om luchtkwaliteit, temperatuur, comfort, licht en geluid. Er zijn 3 klassen. A=zeer goed; B=goed en C=acceptabel.

Wat hebben we er voor gedaan?

COVID-19

De pandemie, veroorzaakt door Covid-19, heeft voor het onderwijs en de overige samenwerkende partners afgelopen jaar een grote impact gehad. Bij de 1ste lock-down moest het onderwijs binnen zeer korte tijd les op afstand organiseren.

De overige (gesubsidieerde) partners hebben hun activiteiten zoveel mogelijk op een aangepaste (digitale) manier vorm gegeven waardoor het aanbod grotendeels toch uitgevoerd kon worden. Hierbij hebben het onderwijs en de partners grote flexibiliteit getoond en zijn nieuwe manieren van communiceren ontdekt.

Het hele jaar is er goede communicatie tussen de gemeente en het onderwijs en de partners geweest en hebben we elkaar actief op de hoogte gehouden van de alle ontwikkelingen.

Ondanks alle inspanningen is het een zware tijd voor jeugdigen. Niet alleen op onderwijs gebied, vooral ook sociaal-emotioneel.

Het Rijk heeft na de eerste lockdown, via een subsidieregeling voor het onderwijs, middelen beschikbaar gesteld om opgelopen achterstanden in te halen. Gemeenten hebben budget gekregen om samen met de doelgroep jongeren activiteiten te organiseren om eenzaamheid te bestrijden en vrijetijdsbesteding te organiseren. De eerste activiteiten zijn al gestart in de kerstvakantie 2020.

Kadernota Jeugd en Onderwijs 2021

In 2020 verstreek de termijn van de Kadernota Jeugd en Onderwijs 2017-2020. In 2020 is, in nauwe samenwerking met de interne en externe partners, teruggeblikt op de afgelopen periode en vooruit geblikt naar de toekomst. De resultaten hiervan zijn neergelegd in de nieuwe Kadernota Jeugd en Onderwijs 2021. Uiteraard bouwt de nieuwe Kadernota voort op het stevige fundament voor het jeugd- en onderwijsbeleid dat gelegd is onder de voorgaande Kadernota's en dat kan rekenen op een breed draagvlak bij de partners. In de nieuwe Kadernota pakken we hierop

door waarbij we aandacht blijven hebben voor nieuwe ambities en uitdagingen. De nieuwe Kadernota beoogd daarmee dan ook een levend document te zijn.

Opvoedings- en ontwikkelingsondersteuning

Ook in 2020 was er continue aandacht voor een breed aanbod van laagdrempelige voorzieningen voor ouders en jeugdigen op het gebied van opvoedings- en ontwikkelingsondersteuning. Hierbij is te denken aan het Opvoedadviespunt, de dienstverlening binnen het CJG, Voorschoolse educatie en Speelstart.

Voorkomen en bestrijden van onderwijsachterstanden en bevorderen van taalvaardigheid

De bestaande afspraken om de taalvaardigheid al vanaf jonge leeftijd te vergroten met partners zoals het onderwijs, de kinderopvang en de bibliotheek, zijn in 2020 gecontinueerd.

De Voorschoolse educatie is vanaf 1 augustus 2020 uitgebreid van 10 naar 16 uur per week. Om deze (wettelijke verplichte) uitbreiding van het aantal uren voorschoolse educatie te realiseren en daarbij voldoende aanbod aan aantal kindplaatsen te behouden is met ingang van 1 augustus 2020 een extra groep peuteropvang met voorschoolse educatie gerealiseerd.

Daarnaast moesten een aantal groepen worden geherhuisvest. Door de uitbreiding van het aantal uren voorschoolse educatie (vorm gegeven in 4 ochtenden van 4 uur) konden er geen 2 peutergroepen meer gebruik maken van dezelfde ruimte, zoals voorheen wel mogelijk was.

Met ingang van 1 augustus 2020 zijn er 15 groepen op 11 locaties in Rijswijk waar peuteropvang met voorschoolse educatie wordt aangeboden; voorheen waren dit 14 groepen op 7 locaties.

In het Kader van Volwasseneducatie/bestrijding laaggeletterdheid is in 2020 binnen de arbeidsmarktregio Haaglanden samen gewerkt aan het opstellen van een "regionaal programma aanpak laaggeletterdheid". Dit plan zal begin 2021 klaar zijn. Ook in het Rijswijkse Taalketenoverleg is in 2020 een start gemaakt met een versterking tussen de partners en het opstellen van een gezamenlijke visie. Het Taalketen-overleg wordt hierin begeleid door Probiblio en Stichting Lezen en Schrijven.

De cursisten van de Taalschool+ konden helaas, vanwege de sluiting van het onderwijs vanwege corona, lange tijd geen fysieke lessen volgen. Omdat laaggeletterde mensen vaak ook digitaal minder vaardig zijn stelde het digitaal aanbieden van lessen voor deze groep iedereen voor een grote uitdaging. Een aantal laaggeletterde cursisten stelden hun ervaringen en de uitdagingen die zij ervaarden tijdens de coronasluiting op schrift. Deze verhalen zijn gebundeld in het promotieboekje "Mijn Coronatijd". Eén van onze Rijswijkse cursisten deed dit in de vorm van een brief naar de wethouder onderwijs en de (plaatsvervangend) burgemeester. In december 2020 hebben deze beide met haar uitgebreid (digitaal) gesproken over deze brief.

Passend onderwijs en voorkomen van schooluitval

Tijdens de sluiting van het onderwijs tijdens de Lock-downs gold er (landelijk) een aangepaste werkwijze met betrekking tot het melden van (ongeoorloofd) verzuim en de handhaving van de Leerplichtwet. Daar waar leerlingen onbereikbaar bleken of (zorgwekkend) verzuimde van de online lessen kon het onderwijs dit melden bij het team Leerplicht. Het Team Leerplicht heeft in de 1ste lock-downperiode op basis van dit soort meldingen met 29 gezinnen contact gehad.

In het schooljaar 2019-2020 waren er negen thuiszitters. Voor vijf thuiszitters is gedurende het schooljaar een passende onderwijsplek gevonden. Aan het begin van het nieuwe schooljaar 2020-2021 zijn nog eens twee thuiszitters gestart op een nieuwe school.

Binnen Passend Onderwijs werkt Rijswijk samen met de Gemeenten Den Haag, Leidschendam-Voorburg en de Samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs PO en VO binnen onze 3 gemeenten. In 2020 is een start gemaakt met het formuleren van een gezamenlijke visie op de samenwerking onderwijs en jeugd(hulp). Bij het opstellen van de visie en het vormgeven van de daaruit (eventueel) voortvloeiende (pilot)projecten worden we begeleid door een extern bureau.

Onderwijs-arbeidsmarkt

Binnen het programma "Nieuwe Onderwijsenergie in Rijswijk" (NOER), is er, ondanks de geldende coronamaatregelen, in 2020 veel gedaan om een solide basis van het Rijswijkse onderwijs te realiseren ten behoeve van samenwerking met- en aansluiting op het (lokale) bedrijfsleven. Dat heeft o.a. geresulteerd in intensiever contact tussen docenten en het bedrijfsleven. Ook heeft er een groot aantal digitale gastcolleges en bliksemstages in de klas plaatsgevonden, om zo de leerlingen toch te inspireren en ondersteunen in het maken van de voor hen juiste studiekeuze. Daarnaast is er een herkenbaar beeldmerk van NOER gelanceerd, inclusief een aparte webpagina op de gemeentelijke website. Daarmee zijn we de communicatie via o.a. de social media intensiever gaan benutten. Dit heeft positief bijgedragen aan de bekendheid en zichtbaarheid van het programma en ook aan het enthousiasme van zowel het onderwijs als het bedrijfsleven om te participeren.

Onderwijshuisvesting

In overleg en in afstemming met de schoolbesturen is begonnen met het maken van een Integraal Huisvestingsplan inclusief bijbehorend meerjaren investeringsplan. Doel hiervan is de ontwikkeling van een visie op de toekomstige onderwijshuisvesting, inclusief de visie op de vorming van Integrale Kind Centra (IKC's), Brede scholen en/of Buurthuis van de toekomst.

Uitgangspunten hierbij zijn

- de behoefte aan meer lokalen en niet zozeer scholen als gevolg van de voorspelde groei van aantal leerlingen;
- het creëren van gezonde, veilige en duurzame leer- en ontwikkelomgevingen.

Daarnaast is begonnen met de bouw van de permanente huisvesting voor Montessorischool Parkrijk en is de tijdelijke school Parkrijk opgeleverd. Dit gebouw biedt extra huisvesting voor 9 groepen leerlingen in RijswijkBuiten.

Brede Impuls Regeling

Voor de periode 2020-2022 stelt het Rijk, in het kader van de "Brede Regeling Combinatiefuncties", een cofinanciering van 40% voor 8,7 fte combinatiefunctie. Sinds juli 2017 wordt via Team Brede Impuls bij Haaglanden Beweegt uitvoering geven aan de doelen die geogd zijn met de "Brede Regeling Combinatiefuncties". Team Brede Impuls werkt met de partners integraal samen aan een vraaggericht programma voor de jeugd.

De opdracht aan Tema Brede Impuls, die afliep op 1 juli 2020, is verlengd voor de periode tot en met 2022, waarbij de opdracht is verbreed met het activiteiten ten behoeve van verenigingsondersteuning.

Jeugdparticipatie

Op 18 februari 2020, net voor de uitbraak van covid-19, zijn er 10 Kinderrechtenambassadeurs en 5 jongerenambassadeurs geïnstalleerd. De vergaderingen met de Kinderrechtenambassadeurs zijn door de Kinderrechtencoach gedurende het jaar online georganiseerd. In november 2020 is het Kindervragenuurtje online georganiseerd vanwege covid-19, ondanks dat dit technisch lastig was voor de scholen is het uiteindelijk in kleine groepje wel gelukt. Bij het online vragenuurtje waren 25 kinderen, 11 raadsleden en de betrokken wethouder aanwezig. De thema's die hierbij besproken zijn: Afvalrace/zwerfafval, Verkeersveiligheid en Corona. De Kinderrechtencoach is per november 2020 gestopt met haar taak als coach. De uren coaching van de jongerencoach zijn in 2020 ook weggevalen. De jongerencoach heeft wel getracht om het contact met de jongeren te onderhouden, van de groep jongeren heeft 1 ambassadeur aangegeven om zich in te willen blijven zetten voor Rijswijk.

In 2020 is het effect van de jeugdambassadeurs onder de loep genomen. Dit is ingegeven door het vertrek van beide coaches, maar ook de slechte bereikbaarheid van de jeugdigen veroorzaakt door Covid-19. Vanaf de installatie van de eerste groep kinderrechten ambassadeurs (2016) en de jongerenraad (2018) bleek dat de begeleiding en door het betrokken krijgen en houden van de jeugdigen veel tijd en energie vragen. Bovendien heeft de uitbraak van Covid-19 en de lockdown periode van de scholen ook inzicht gegeven. De scholen spelen een belangrijke rol spelen bij het bereiken van de jongeren. Voor de jongerenraad geldt dat de leden zich niet voor lange tijd kunnen/willen binden. De jeugdigen willen wel meedenken en praten, maar dan op onderwerpen en thema's die hen, op dat moment, bezig houden en interesseren. Bovenstaande noodzaakt om de aanpak aan te passen, hier wordt verder vorm aan gegeven.

Ook zou vanaf 2020 worden gewerkt met de methode "Speaking Minds". Hiermee leren de jeugdigen om procesmatig met onderwerpen om te gaan en in gesprek te gaan met diverse partijen. Door Covid-19 heeft dit vertraging opgelopen. Vanaf 2021 start het werken met deze methode op het VO. Er worden twee jongerencoaches opgeleid om met "Speaking Minds" te leren werken en dit toe te passen bij andere groepen.

Verkeersexamen

Door de corona uitbraak in maart 2020 is het fietsverkeersexamen verplaatst van april naar woensdag 10 en donderdag 11 juni. Op woensdag 10 juni hebben vier scholen á 110 leerlingen meegedaan en op donderdag 11 juni hebben vijf scholen meegedaan á 192 leerlingen. 4 scholen hebben zich afgemeld wegens covid-19 en doen volgend jaar mee met de groepen 7 en 8. Montessorischool Parkrijk heeft nog géén bovenbouw groep die hieraan kan meedoen. De Wethouder Brederodeschool doet al jaren mee met het verkeersexamen in de gemeente Delft. Voor het speciaal onderwijs, De Elsenburgschool, De Rehobothschool en De Voorde, is deelname aan de route van het verkeersexamen niet geschikt. Haaglanden Beweegt is in gesprek met de scholen en doet onderzoek naar mogelijke alternatieven voor deze scholen.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie (meerjarig x € 1.000)		Realisatie 2019	Primitief 2020	Gewijzigde raming 2020	Realisatie 2020	Afwijking (+ = voordeel)
4010 Huisvesting scholen	Lasten	2.788	3.301	2.775	2.731	44
	Baten	368	44	292	394	102
Saldo		-2.420	-3.258	-2.483	-2.337	146
4030 Lokaal onderwijsbeleid	Lasten	2.885	2.006	2.914	2.860	54
	Baten	977	121	986	884	-102
Saldo		-1.907	-1.885	-1.928	-1.976	-48
6500 Kinderopvang	Lasten	568	679	699	210	489
	Baten					
Saldo		-568	-679	-699	-210	489
Programmatotalen	Lasten	6.241	5.986	6.388	5.802	586
	Baten	1.346	165	1.278	1.278	
Saldo		-4.895	-5.821	-5.110	-4.524	586

Toelichting op de afwijking

4010 Huisvesting scholen

Baten voordeel €102.000

Het voordeel wordt voornamelijk verklaard door niet geraamde ontvangsten van scholen als bijdrage in het onderhoud en nutsvoorzieningen, ook uit oude jaren.

4030 Lokaal onderwijsbeleid

Lasten voordeel €54.000

De grootste afwijking ten opzichte van de raming wordt veroorzaakt door het Onderwijs Achterstanden Beleid. Het Onderwijs Achterstandenbeleid is budgettair neutraal. De lasten worden gedekt door de specifieke uitkering van het Rijk. Zowel lasten als baten zijn lager dan begroot vanwege Corona (€ 118.000). Zie ook de baten. Daarnaast wordt het verschil voornamelijk verklaard door de Regionale Meld- en Coördinatiefunctie en het schoolmaatschappelijk werk. De Regionale Meld- en Coördinatiefunctie is budgettair neutraal. De lasten worden gedekt door de ontvangst vanuit de regio. Zowel lasten als baten zijn hoger dan begroot (€ 15.000). Zie ook de baten. Het nadeel op het schoolmaatschappelijk werk is ontstaan doordat alle uitgaven op dit beleidsproduct geboekt zijn en het budget deels nog op het Programma Sociaal Domein staat (€31.000).

Baten nadeel €102.000

De grootste afwijking ten opzichte van de raming wordt veroorzaakt door het Onderwijs Achterstanden Beleid. Het Onderwijs Achterstandenbeleid is budgettair neutraal. De lasten worden gedekt door de specifieke uitkering van het Rijk voor OAB. Zowel lasten als baten zijn lager dan begroot vanwege Corona (€ 118.000). Zie ook de lasten. Daarnaast wordt het verschil voornamelijk verklaard door de Regionale Meld- en Coördinatiefunctie. De Regionale Meld- en Coördinatiefunctie is budgettair neutraal. De lasten worden gedekt door de ontvangst vanuit de regio. Zowel lasten als baten zijn hoger dan begroot (€ 15.000). Zie ook de lasten.

6500 Kinderopvang

Lasten voordeel €489.000

Op het budget toezicht en handhaving wet kinderopvang is een onderschrijding van € 120.000-. Dit wordt veroorzaakt door terugbetaling over 2019 van € 12.000,- en een te hoog begroot bedrag. Voor de begroting 2021 is de begroting al naar beneden bijgesteld.

Op het budget kosten peuteropvang is er een onderschrijding van € 370.000-. Oorzaak is dat, mede door corona, minder peuters gebruik maken van de peuteropvang en daardoor ook minder tegemoetkoming in de peuter opvangkosten voor deze ouders benodigd is en een terugbetaling van teveel ontvangen subsidie van door de SRK van € 37.000 over 2018 en € 28.000 over 2019 (totaal € 65.000)

Investerings

Investerings	bedragen x €1.000	Begr. Lasten	Werk. Lasten	Saldo Lasten	Begr. Baten	Werk. Baten	Saldo Baten	Uit te geven in 2021	Uit te geven in 2022
Brede School Rembrandtkwartier		1.602	1.039	564		56	-56	564	
Realisatie Kindcentrum BuitenRijck		50	16	34				34	
Permanente huisvesting basissch.Kronenburgh		616	243	373				373	
Bouw IKC montessori Parkrijk		8.040	2.923	5.118				5.118	
1e inricht.onderw.leerpakk/meub. 2e school RB		111		111				111	
Inricht.openb.ruimte rondom BS Rembrandtkwartier		185	70	115				116	
Tijdelijke huisvesting Montessorischool Parkrijk		3.375	3.041	334				334	
1e inr.onderw.leerp./meub. 9e/11egr Buitenrijck		53	47	6				6	
Revitalisatie voormalige J.H. Snijdersschool		2.018		2.018				2.018	
		16.051	7.379	8.672		56	-56	8.672	

Sport, Cultuur en Recreatie

Wat wilden we bereiken?

Visie op het programma & opgave

Cultuur

Het gemeentelijk cultuurbeleid is opgenomen in de Cultuurvisie 2016-2030 'Rijswijk vrij gedacht'. Cultuur heeft waarde voor Rijswijk en haar inwoners. Het verruimt het gezichtsveld en draagt bij aan ontwikkeling. Cultuur is mooi om te maken en beleven. We zijn zuinig op de brede culturele voorzieningen in onze gemeente, met de Bibliotheek aan de Vliet, Museum Rijswijk, de Rijswijkse Schouwburg, Trias centrum voor de kunsten maar ook de andere culturele organisaties en het verenigingsleven.

Naast de waarde van cultuur op zich, gaat het juist ook om de bijdrage van cultuur aan de Rijswijkse samenleving. De ambitie is om kunst en cultuur als een verbindende kracht in te zetten voor de samenleving en economie van Rijswijk. Cultuur biedt inwoners de gelegenheid tot ontmoeting en meedoen. En het zorgt voor binding met de omgeving en elkaar.

Omdat het bijdraagt aan het welbevinden willen wij graag dat meer inwoners gebruik (kunnen) maken van culturele voorzieningen. Wij hechten aan een laagdrempelig en toegankelijk aanbod en leggen nadrukkelijker de verbinding met zorg en welzijn. Ten aanzien van cultuur zijn er ook een aantal wetten voor de gemeente van belang. Die hebben verband met het bibliotheekwerk, de lokale omroep en behoud en beheer van cultureel erfgoed.

Sport

Sport heeft van oudsher een sociaal maatschappelijke functie. Sport brengt niet alleen plezier en gezondheid, het brengt ook mensen bij elkaar, helpt talenten ontwikkelen, zorgt voor sociale cohesie, biedt een platform voor vrijwilligerswerk en zorgt voor veiligheid in buurten. Deze maatschappelijke functies maken dat sport gewild én kansrijk is voor het realiseren van maatschappelijk verantwoord beleid.

De afgelopen jaren zijn de rollen en verantwoordelijkheden van de gemeente in de maatschappelijke ondersteuning, de zorg voor jeugd en de participatie van kwetsbare inwoners, sterk veranderd. De gemeente zet mede met de nota Sport en Bewegen, het lokaal sportakkoord en de uitvoeringsagenda Gezondheid en Sport in op het vergroten van de deelname van kwetsbare mensen aan de samenleving en de bestrijding van eenzaamheid. We leggen hierbij de nadruk op eigen verantwoordelijkheid, het gebruikmaken van het sociale netwerk, op preventie en op zoveel mogelijk voorkomen in plaats van genezen. De uitvoeringsagenda Gezondheid en Sport vormt de basis om de doelstellingen te bereiken.

Sport wordt niet gezien als een doel op zich, maar een middel om maatschappelijke doelen als sociale cohesie en een gezonde leefstijl te bereiken. Gekeken wordt of het mogelijk is om met de sportverenigingen te kunnen komen tot buurthuizen van de toekomst. Bijzondere aandacht krijgt de duurzaamheid bij de vervanging van sportvelden en onderhoud van de binnensport accommodaties.

Doelstellingen Cultuur

De Cultuurvisie gaat uit van de volgende zes beleidspijlers, die samen met onze partners verder worden ingevuld met acties:

- Clustering en samenhang: Door het stimuleren van afstemming en samenwerking worden krachten meer gebundeld en samenhang gecreëerd. Ook het clusteren van activiteiten en voorzieningen draagt naast een betere benutting bij aan zichtbaarheid.
- Vrijheid creativiteit in openbare ruimte en ruimte voor cultuurbeoefening: Het bieden van ruimte aan nieuwe en tijdelijke initiatieven.
- Aanbod voor jeugd en jongeren: Het aansluiten van het aanbod op de behoeften van jeugd en jongeren.
- Cultuureducatie: Het stimuleren van kunst- en cultuureducatie, voor met name jeugd en jongeren, om bij te dragen aan hun brede vorming en de creativiteit van de samenleving. Het gaat zowel om binnenschools cultuuronderwijs als een toegankelijk aanbod in de vrije tijd.
- Ouderen en cultuur: Het benutten van het potentieel van vitale ouderen en het bereiken van kwetsbare ouderen om bij te dragen aan hun betrokkenheid bij en in de samenleving.
- Cultureel en historisch erfgoed en architectuur: Het bekend en meer zichtbaar maken van het lokale erfgoed bij de inwoners van de gemeente en de regio.

Sport

Het stimuleren van deelname van de Rijswijkse bevolking aan sport, door het in stand houden van een breed aanbod. Hierdoor willen we een brede ontwikkeling bevorderen, sociale cohesie versterken, onderling respect vergroten en een gezonde leefstijl stimuleren. De Nota Volksgezondheid is geactualiseerd waarbij meer dan voorheen de verbinding met sport wordt gemaakt. Samen met de door de sportraad opgestelde Nota Sport en

Bewegen en het lokaal sportakkoord vormt dit het kader voor het sport- en volksgezondheid beleid. Na behandeling in de raad staan de uitgangspunten voor lokaal gezondheidsbeleid en de verbinding met sport vast. Deze uitgangspunten worden vertaald in een gezamenlijke uitvoeringsagenda in samenwerking met partners uit Rijswijk op het terrein van sport en gezondheid. De belangrijkste thema's hierbij zijn:

1. Inclusief sporten en bewegen - iedereen kan meedoen
2. Positieve sportcultuur - leuk, veilig, eerlijk en zorgeloos sporten en bewegen
3. Duurzame sportinfrastructuur
4. Vitale aanbieders - maatschappelijke verenigingen toekomstbestendig
5. Van jongs af aan vaardig in bewegen - Rijswijkse jeugd meer laten bewegen en sporten
6. Ontwikkeling van buurthuis van de toekomst om de verenigingen een centrale functie in de wijk te geven.

Beleidsindicatoren, verplicht

Indicator	Begroting 2020	Realisatie 2020
Percentage niet-sportende Rijswijkers	36,1%*	36,1%*

(*) Percentage gebaseerd op de beweegnorm NNGB gezondheidsmonitor 2016.

Deze waarden komen uit de gezondheidsmonitor. De meest recente zijn uit 2016. In 2020 is er een nieuwe meting gedaan. De resultaten zullen pas medio april 2021 bekend worden gemaakt.

Wat hebben we er voor gedaan?

Cultuur

Door het ondersteunen van culturele voorzieningen via subsidiëring was het de bedoeling de inwoners jaarrond een veelzijdig aanbod van kunst en cultuur te bieden en samen met onze partners uitvoering te geven aan de gemeentelijke cultuurvisie. Op grond van de vorige en de huidige Algemene subsidieverordening Rijswijk ontvingen hiervoor in totaal 21 culturele instellingen, zowel professionele als amateurkunstorganisaties, structurele subsidiëring en werden er 18 eenmalige subsidies toegekend. Van de laatste waren er 11 aan beroepsbeeldende kunstenaars voor het houden van exposities.

Als gevolg van de uitbraak van corona, en als gevolg van de maatregelen in dit kader, verliep het jaar vanaf half maart echter aanzienlijk anders dan gedacht. Deuren sloten voor het publiek, amateurgezelschappen konden niet samen komen, culturele activiteiten gingen niet door of moesten worden uitgesteld. Bij de heropening bleven er, vaak wijzigende, beperkingen waarover we in contact stonden met organisaties; naast de 1,5 meter regel bijvoorbeeld ook het reserveren vooraf en het maximum aantal bezoekers, maar ook het advies om niet in groepen te zingen. Eind 2020 ging ons land opnieuw in lockdown.

Voor de lokale culturele voorzieningen betekende dit continue schakelen in de communicatie naar en het aanbod aan de inwoners. Amateurkunstorganisaties probeerden online contact met de leden (vast) te houden. Bij Trias kwam het online lesgeven goed en snel op gang en later werden dans en musicallessen op het tennispark gegeven. Er kwam een afhaalbibliotheek, etalage exposities en een filmtheater in de schouwburg. Ook waren er mooie verbindingen door cultuur, zoals de Woningdagconcerten van Trias bij woonzorgcentra en de eindmusicals van basisscholen bij de Rijswijkse Schouwburg.

Maar de culturele sector is wel één van de sectoren die bovengemiddeld geraakt is door de coronacrisis. Met de decentralisatie uitkeringen die hiervoor vanuit het rijk werden ontvangen en subsidie vanuit de provincie Zuid-Holland, na een lobby vanuit de gemeenten, is er aan lokale culturele voorzieningen financiële steun verleend. Voor culturele instellingen die een gemeentelijke accommodatie huren is de huur kwijt gescholden voor de periode(n) van gedwongen sluiting in 2020. Met de provinciale subsidie zijn Trias Centrum voor de Kunsten, De Rijswijkse Schouwburg en Museum Rijswijk ondersteund in hun (verwachte) exploitatietekort. Daarnaast maakten twee kleinere subsidierelaties, die niet bij een gemeentelijke accommodatie huren, gebruik van de mogelijkheid tot een incidentele subsidie om hun exploitatietekort te verlagen. De niet gebruikte gelden uit de decentralisatie uitkeringen 2020 voor lokale culturele voorzieningen willen we conform raadsinformatiebrief IB 20.167 beschikbaar houden ten behoeve van inzet in 2021 voor verdere ondersteuning van de lokale cultuursector als gevolg van de coronacrisis.

We stemden in met de voortzetting van het project Cultuureducatie met Kwaliteit in de periode 2021-2024; onderdeel van het landelijke programma om de kwaliteit van cultuureducatie in het onderwijs verder te versterken. Het plan voor de nieuwe periode zet in op borging en samenhang, evenals uitbreiding van scholen en partners. Ondanks corona lukte het Trias en Bibliotheek aan de Vliet samen met 13 basisscholen uit de gemeente het programma voor 2020 grotendeels volgens plan uit te voeren.

Hoewel aangepast gold dat ook voor de Rijswijk Talent Award, met dit jaar voor de eerste keer een beeldende kunst editie. Aan deze door Trias en Museum Rijswijk georganiseerde talentenjacht deden zo'n 80 inwoners mee in de leeftijd van 8 t/m 83 jaar.

Het Commissariaat voor de Media heeft, na een positief advies van de raad in oktober, besloten Stichting Omroep Rijswijk opnieuw voor vijf jaar aan te wijzen als lokale publieke media-instelling voor Rijswijk. De gemeente verzorgt haar wettelijk aandeel in de bekostiging van de lokale omroep.

Sport

Met de uitvoeringsagenda gezondheid en sport hebben wij beide terreinen nog inniger met elkaar verbonden. In deze agenda zijn de ambities uit de nota sport en bewegen, nota volksgezondheid en het lokale sportakkoord op een zevental thema's geïntegreerd. Deze thema's zijn:

1. Iedereen kan meedoen
2. Bewegen in de buitenruimte
3. Vitale aanbieders
4. Positieve sportcultuur
5. Van jongs af aan vaardig in bewegen
6. Rookvrije generatie
7. Gezond gedrag.

Echter, het Corona virus heeft een grote impact gehad op de gehele Rijswijkse sport. Vanaf 15 maart 2020 zijn in eerste instantie alle binnen- en buitensportaccommodaties gesloten. Alle competities werden stilgelegd en na verloop van tijd kon er vooral voor de jeugd weer op beperkte schaal gesport worden. Na een voorzichtige opening in de zomer van 2020 zijn we helaas in het vierde kwartaal weer in lockdown gegaan.. Wat hebben wij toch nog voor de Rijswijkse sport kunnen uitvoeren?

Iedereen kan meedoen

Sportverenigingen, overige sport- en beweegaanbieders en andere partners hebben de vraag van ouderen en kwetsbare groepen en het aanbod naast elkaar gelegd. Met de uitkomsten van dit onderzoek kan in 2021 een beweegmakelaar van start gaan. Deze professional zal ouderen en de kwetsbare groepen gaan begeleiden naar een beweeg- of sportaanbod. Daarnaast zou in 2020 de regionale G-sportdag op sportpark Prinses Irene worden georganiseerd. Vanwege Corona is deze uitgesteld naar 2021.

Bewegen in de buitenruimte

Begin 2020 is de wandel- en hardlooperoute aangelegd en gereed gekomen. Door heel Rijswijk zijn drie verschillende routes met obstakels neergelegd waarbij je vanuit elke wijk kan aanhaken. Vanwege Corona en het advies om zoveel als mogelijk thuis te blijven en 1,5 meter afstand van elkaar te houden zijn deze routes nog niet verder onder de aandacht gebracht.

Daarnaast is in januari 2020 een projectgroep herstructurering Sportpark Elsenburg van start gegaan. Door middel van een uitvoerig participatietraject met betrokken verenigingen, is er een uitgebreid plan uitgewerkt dat voorziet in een optimalisatie van het sportpark waarbij uiteindelijk een drietal verenigingen (RHC, RWV De Spartaan en FCC Rijswijk) onder optimale omstandigheden, duurzaam en toekomstbestendig hun verschillende sporten kunnen beoefenen.

Vitale aanbieders

Vanaf het begin van de Corona crisis hebben wij – samen met de Rijswijkse Sportraad – direct het contact verstevigd met de Rijswijkse sportaanbieders. Middels digitale sessies hebben wij de sportaanbieders geïnformeerd, ondersteund en zodra dat weer toegestaan was geholpen bij de herstart van de sport. Daarnaast zijn de sportverenigingen actief geholpen met en bij de inzet van de diverse Corona compensatie regelingen.

Van jongs af aan vaardig in bewegen

Door het actief aanbieden van sportactiviteiten in de Sportmix (3x per week in BS Muziekburch en de Van Zweedenzaal, op het Cruiff Court (2 middagen per week) en Sport in de Wijk (2 avonden per week in gymzaal 't Kristal) bevordert de gemeente door sport mede een gezondere leefstijl van de jeugd. Het aantal kinderen dat heeft deelgenomen is lager dan in 2019. De reden hiervan is de uitbraak van de Corona crisis. Een flink aantal activiteiten kon daarom niet doorgaan. De activiteiten zijn echter deels digitaal aangeboden en zijn daarnaast in de zomervakantie extra aangeboden.

Gezond gedrag

Met Happy Fit willen wij de Rijswijkse inwoners van 0 tot 100 jaar motiveren, inspireren en activeren naar een gezonde(re) leefstijl in een zo optimaal sociale prettige en veilige omgeving. Vanwege Corona konden een flink aantal activiteiten niet of slechts gedeeltelijk plaatsvinden. Wat we wel hebben kunnen organiseren in 2020 is:

- * 10 weekse Bootcamp cursus voor kinderen van 4 – 14 jaar (177 kinderen hebben deelgenomen).

- * 10 weekse cursus Freerunnen voor kinderen van 4 – 14 jaar, (142 kinderen hebben deelgenomen).
- * 10 weekse cursus Valpreventie voor senioren.(in totaal 10 unieke deelnemers).
- * Happy Fit 'iedereen kan sporten', voor mensen met een beperking, heeft drie trajecten afgerond in Q4 Sport en Spel: Wandelgroep en Bootcamp (totaal 24 deelnemers)

Het programma is het afgelopen jaar doorontwikkeld waarbij de twee programma's (4-12 en 18+) zijn samengevoegd tot één programma. Middels digitale participatiebijeenkomsten zijn oude en nieuwe partners gevonden en is er een nieuw programma samengesteld dat vanaf 2021 van start zal gaan.

Sportcomplex De Altis

In januari 2020 is het startsein gegeven voor de bouw van een sportcomplex aan de Burgemeester Elsenlaan. Hiermee realiseren wij een sportcomplex dat voldoet aan de eisen van deze tijd en aansluit bij de duurzaamheidsambitie van de gemeente. Het sportcomplex zal een verbindende functie in de wijk gaan spelen. Naast de sporthallen beschikt het sportcomplex ook over een budo- en krachtrainingsruimte en twee horecavoorzieningen. Na een prijsvraag onder de inwoners van Rijswijk is De Altis uiteindelijk als winnaar naar voren gekomen.

De voortgang van de bouw van het complex is zeer voorspoedig verlopen. Dermate voorspoedig dat de oplevering volgens planning in de tweede week van april 2021 zal plaatsvinden.

Sportpark Prinses Irene

Door de komst van het eerste elftal van de bvo ADO Den Haag naar het Sportpark Prinses Irene worden nagenoeg alle velden van het sportpark weer bespeeld. Voor een periode van minimaal twee jaar worden een tweetal natuurgrasvelden als trainingsaccommodatie van het eerste team gebruikt. Daarnaast is de gemeente met de stichting ADO Den Haag Maatschappelijk in gesprek om te bekijken of de verbinding van de sport met de samenleving via ADO ook in Rijswijk gestalte kan krijgen.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie (meerjarig x € 1.000)		Realisatie 2019	Primitief 2020	Gewijzigde raming 2020	Realisatie 2020	Afwijking (+ = voordeel)
Sport, Cultuur en Recreatie						
5100 Openbaar bibliotheekwerk	Lasten	1.449	1.296	1.448	1.451	-3
	Baten					
Saldo		-1.449	-1.296	-1.448	-1.451	-3
5300 Sport	Lasten	2.482	3.017	2.845	2.481	364
	Baten	1.394	1.353	1.353	1.422	69
Saldo		-1.088	-1.664	-1.492	-1.059	432
5400 Kunst en cultuur	Lasten	2.237	2.225	2.585	2.298	287
	Baten	4	7	82	-24	-107
Saldo		-2.233	-2.218	-2.503	-2.322	181
5410 Cultureel erfgoed	Lasten	914	879	900	885	15
	Baten	109			53	53
Saldo		-805	-879	-900	-833	68
5800 Speeltuinwerk	Lasten	358	399	422	376	46
	Baten					
Saldo		-358	-399	-422	-376	46
Programmatotalen	Lasten	7.439	7.816	8.200	7.491	708
	Baten	1.507	1.360	1.435	1.450	15
Saldo		-5.932	-6.456	-6.764	-6.041	723

Toelichting op de afwijking

5300 Sport

Lasten voordeel €364.000

Het voordeel op de lasten wordt voornamelijk verklaard door lagere onderhoudsuitgaven. Dit komt doordat door Covid-19 nagenoeg geen gebruik meer gemaakt is van de sportvoorzieningen en derhalve was er ook nagenoeg geen onderhoud nodig (klachtonderhoud t.l.v. exploitatie). I.v.m. de realisatie van de nieuwe sporthal werden geen investeringen meer gedaan in de Marimbahal en Van Zweedenzaal. Daarnaast is de vervanging van de zoutelectrolyse installatie van het zwembad geboekt als investering en niet, zoals geraamd, op de exploitatie. De onderhoudsuitgaven zijn in 2020 ten laste van de exploitatie gekomen en niet rechtstreeks ten laste van de voorziening welzijnsaccommodaties gebracht. Abusievelijk is het onderhoudsplan 2020 e.v. in 2020 niet vastgesteld door de raad. Dit heeft tot gevolg gehad dat er geen rechtmatige dotatie aan de voorziening

welzijnsaccommodaties gedaan kon worden. Alle kosten zijn daarom voor 2020 ten laste van de exploitatie te gebracht. Hierdoor is een vertekend beeld in de exploitatierekening ontstaan. Met de vaststelling van het onderhoudsplan in 2021 wordt dit weer rechtgetrokken en kan vanaf de begroting 2022 e.v. ten behoeve van vervangingsinvesteringen weer gedoteerd worden aan de voorziening welzijnsaccommodaties. Vanaf 2022 worden, zoals gebruikelijk, alleen jaarlijks terugkerende kosten ten laste van de exploitatie gebracht.

Baten voordeel €69.000

Het voordeel op de baten wordt voornamelijk verklaard door een niet geraamd uitvoeringsbudget van het Rijk voor het lokale sportakkoord (€ 30.000 Incidenteel) en niet geraamde ontvangsten voor sport- en beweeglessen op de hockeyvelden (€ 23.500 Structureel).

5400 Kunst en cultuur

Lasten voordeel €287.000

In de raming waren bedragen opgenomen voor huurkijtscheldingen (€ 100.000) en andere uitgaven ten laste van de in de algemene uitkering ontvangen decentralisatie uitkeringen voor ondersteuning van de door Corona getroffen cultuursector.

De huurkijtscheldingen zijn geboekt aan de batenkant en de geraamde uitgaven ten behoeve van de door Corona getroffen cultuursector zijn in 2020 grotendeels nog niet gedaan (€ 163.000). Conform IB 20 167 wordt de raad voorgesteld om een resultaatbestemming vast te stellen voor het overschot.

Baten nadeel €107.000

Zie ook de lasten. De bij de lasten geraamde huurkijtscheldingen zijn, conform de regelgeving, geboekt op de baten.

5410 Cultureel erfgoed

Baten voordeel €53.000

Het betreft hier vergoedingen van derden voor kosten van archeologisch onderzoek en vergoedingen over de periode 2018 – 2020 van KPN voor gebruik van de zendmast op het bunkercomplex in park Overvoorde.

Investeringen

Investeringen	bedragen x €1.000	Begr. Lasten	Werk. Lasten	Saldo Lasten	Begr. Baten	Werk. Baten	Saldo Baten	Uit te geven in 2021	Uit te geven in 2022
Lichte topplaagrenovatie veld 110		37		37					37
Renovatie topplaag veld 111 Sp.Irene+ballenvangers		53	34	19					19
Sportcomplex Burgemeester Elsenlaan		16.850	11.429	5.421	44	44			
Ren./verv.terreinafrastering sportpark Hoekpolder		26	1	25				25	
Vervanging kunstgrasveld sportpark Pr. Irene		35	5	30					
Vervanging verharding wielersbaan de Spartaan		423		423				423	
Toplaagrenovatie veld 114 sportpark Prinses Irene		41		41				41	
Toplaagrenovatie veld 302 sportpark Hoekpolder		72		72				72	
Toplaagrenovaties sportvelden sportpark Pr.Irene		98	47	51				51	
Verv. en herstr.elementenverhard. sportp.Elsenb.		46		46				46	
Div.invest.vooravl.uit meerj.ond.pl.sportparken`20		37	13	25				25	
Overlagen asfaltverharding Sportpark Irene		97		97					97
Renovatie terrein en beachveld 405 Sp.Vredenburg		54		54					54
Toplaagrenovatie veld 303 Sportpark Hoekpolder		78		78				78	
Toplaagrenovatie veld 401 Sportpark Vredenburg		330		330					330
Vervanging zoutelektrolyse installatie de Schilp		94	94						
Herstructurering sportpark Elsenburg		125	123	2				2	
Herinrichten speelplekken in de wijk 2020		306	152	154				154	
Vervanging hekwerken 2020		15	1	14				14	
		18.818	11.898	6.919	44	44		931	537

Sociaal Domein

Wat wilden we bereiken?

Visie op het programma & opgave

In Rijswijk moet iedereen mee kunnen doen in en aan de samenleving. Vitale, zelfredzame inwoners die meedoen in een sociaal veilig en vitale samenleving. Dat is ons ideaal. Uitgangspunt is dat inwoners hierin hun eigen verantwoordelijkheid hebben en ook moeten nemen. Tegelijkertijd kunnen zij, als dat (even) niet gaat, hiervoor een beroep doen op hun sociale netwerk of rekenen op (tijdelijke) ondersteuning van de gemeente en haar netwerkpartners.

We zetten dan ook in op de verdere ontwikkeling van een toegankelijk zorg- en welzijn landschap. Zo maken we het (mede) mogelijk dat inwoners een netwerk kunnen opbouwen, dan wel uitbreiden, zetten we in op preventie en welzijn om kleine (zorg)problemen en ongemakken te voorkomen ofwel klein te houden en bieden we zorg en ondersteuning als inwoners daar (tijdelijk) een beroep op moeten doen.

Centraal staat hierbij dat we steeds meer inzetten op preventie en vroegsignalering, zodat we problemen zo vroeg mogelijk ontdekken. Dit doen we het liefst zo dicht mogelijk bij de inwoners, dus vanuit de wijken en buurten.

Toegang en kosten in de zorg

Het begrotingsjaar 2020 staat in het teken van de borging van de gerealiseerde veranderingen en het voortzetten van de transformatie in het Sociaal Domein. De overheveling van de taken op het gebied van zorg, jeugd en werk heeft plaatsgevonden, de uitdaging ligt nu in het organiseren van een toekomstbestendige keten in de volle breedte van het Sociaal Domein.

Daarnaast is het nodig nu in te zetten op het betaalbaar houden van zorg en (meer) grip te krijgen op de toegang van zorg.

Hoewel hier al stappen in zijn gezet, is dit transformatieproces nog niet afgerond. Veel inzet is nu nog gericht op het verlenen van individuele en specialistische zorg en minder op het voorkomen van problemen door meer gebruik te maken van algemene voorzieningen. Ook zit er spanning bij de overgang tussen de Jeugdwet en de Wmo en werken de zorgaanbieders en maatschappelijke partners nog niet altijd zo samen als we graag zouden willen. Daar is winst te behalen.

Waar we eerst stuurden op activiteiten en productie, zal dit vanaf 2019 voor de Wmo en vanaf 2020 voor Jeugd vooral op resultaten en maatschappelijke effecten zijn. Daarom formuleren we straks 'wat' we willen bereiken en niet 'hoe' dit moet worden vormgegeven.

Voor de inkoop betekent dit dat we samen met de regiogemeenten in H4- en H10-verband resultaatgericht gaan inkopen. Om te kunnen meten wat de effecten van de veranderingen zijn, voeren we periodiek een monitor Sociaal Domein uit en bewaken we de uitkomsten zodat we waar nodig tijdig kunnen bijsturen.

Toegang tot zorg en informatie moet helder en dichtbij zijn. Tegelijkertijd beogen we doelmatig en doeltreffend te werken, zodat de zorg betaalbaar blijft. Als de eigen omgeving en algemene voorzieningen niet toereikend zijn, verliezen wij onze inwoners met een ondersteuningsbehoefte niet uit het oog. Het gaat erom de juiste hulp op maat te bieden, zodat inwoners zo snel mogelijk, zo dichtbij mogelijk en zo effectief mogelijk geholpen worden. Op basis van deze uitgangspunten werken we verder aan de doorontwikkeling van de Toegang en stellen hiertoe een koersdocument op.

Welzijn

In 2020 investeren we verder in de eigen kracht en zelfredzaamheid van onze inwoners en hun omgeving. Waar die (tijdelijk) tekort schieten, zorgen wij voor laagdrempelige en vrij toegankelijke voorzieningen.

De voorzieningen zijn gericht op preventie, vroegsignalering, het versterken van de zelfredzaamheid en het verminderen van de behoefte aan zwaardere en duurdere vormen van zorg. Zorg blijft beschikbaar voor inwoners die het echt nodig hebben.

We zetten in op het welzijn van Rijswijkers, omdat we het belangrijk vinden dat iedereen erbij hoort en mee kan (blijven) doen in de samenleving. Als gemeente gaan we er vanuit dat inwoners zelf hun verantwoordelijkheid en de regie daarbij nemen en daarbij, indien nodig, hun eigen netwerk inschakelen.

De Rijswijkse samenleving draait op sociale netwerken. De gemeente zet in op het versterken en uitbouwen van die netwerken. Vrijwilligers en mantelzorgers worden ondersteund en waar nodig helpen we sociale netwerken te creëren. We zetten in op het versterken van het verenigingsleven in Rijswijk, (zie ook programma Onderwijs & Cultuur), het doen van vrijwilligerswerk, mantelzorg en/of het lid worden van clubs en verenigingen ten behoeve van het op – /of uitbouwen van een stevig netwerk voor inwoners.

Doelstellingen:

Binnen het programma Sociaal Domein kiezen we voor drie thema's met bijbehorende ambities en acties:

- **Het leiden van een zelfstandig leven**

Inwoners kunnen langer zelfstandig wonen, voelen zich daar verantwoordelijk voor en organiseren zelf en/of samen met hun eigen netwerk oplossingen voor belemmeringen die zij in hun leven tegenkomen. Waar dit niet lukt, kunnen professionele partijen hulp en ondersteuning bieden. Inwoners houden daarbij zoveel mogelijk zelf de regie. Het resultaat van de ondersteuning moet zijn dat inwoners hierdoor mee blijven doen aan de samenleving.

We voorkomen dat mensen door financiële problemen in een sociaal isolement terecht komen en bieden ondersteuning bij het vinden van een betaalde baan. Met werkgevers zoeken we actief naar kansen op de arbeidsmarkt. Inwoners die niet in staat zijn om betaald werk te verrichten, zijn maatschappelijk actief en hebben een zinvolle dagbesteding. Omdat taalvaardigheid een belangrijke rol speelt bij het zelfstandig kunnen leven, willen wij dat al onze inwoners de Nederlandse taal op ten minste het basisoniveau beheersen.

Inwoners met een laag inkomen en/of schulden vinden snel hun weg naar hulp, zodat problematische schulden worden voorkomen en zij weer grip krijgen op hun eigen financiën. Uitgangspunt is dat werken altijd de beste manier is om uit armoede te komen.

Landelijke inclusie agenda

De ambitie van het VN-Verdrag (2016) is een inclusieve samenleving. In een inclusieve samenleving zijn er geen speciale voorzieningen voor mensen met een beperking. Alle voorzieningen zijn toegankelijk voor iedereen en iedereen kan er zelfstandig gebruik van maken. Inclusieve beleidsvorming raakt alle beleidsterreinen, ook buiten het Sociaal Domein en is hiermee een breed gedeelde verantwoordelijkheid. In de huidige situatie is er geen vastgesteld beleid en voor een inclusieve samenleving is er nog veel te doen. De belangrijkste (beoogde) opbrengst van inclusieve beleidsvorming is betere participatie en het vergroten van de zelfredzaamheid van mensen met een beperking.

Met een inclusieve samenleving richten we ons ook op een sociaal veilige stad. We vinden het van groot belang dat iedere inwoner onbelemmerd en veilig zichzelf kan zijn in Rijswijk.

- **Opgroeien in een veilige omgeving**

Kinderen hebben de mogelijkheid om in een veilige en gezonde thuissituatie op te groeien. Die verantwoordelijkheid ligt in de eerste plaats bij ouders en wij bieden daar (tijdelijk) ondersteuning bij als dat nodig is. Wij streven ernaar dat alle jeugdigen in Rijswijk zich binnen hun eigen mogelijkheden ontwikkelen en opgroeien tot verantwoordelijke, zelfstandige, zelfredzame en maatschappelijk betrokken volwassenen. Het Centrum voor Jeugd en Gezin/Jeugdteam werkt preventief en kostenbewust. In kwetsbare situaties wordt altijd passende en waar nodig specialistische hulp geboden, die zo goed mogelijk aansluit bij de normale gezinsstructuur. Daarbij laten en beleggen we primaire verantwoordelijkheden zoveel mogelijk waar ze horen te liggen.

Het jeugdteam kan zelf ambulante hulpverlening of ondersteuning bieden, maar indien nodig verwijzen zij door naar gespecialiseerde hulp.

- **Meedoen in een gezonde samenleving**

Inwoners doen naar vermogen mee, kijken naar elkaar om en zetten zich actief in voor anderen. Het aantal mensen dat zich vrijwillig inzet neemt toe en vrijwilligers worden voldoende ondersteund. We versterken het verenigingsleven. Mantelzorgers kunnen hun leven combineren met het bieden van zorg en voelen zich daarvoor gewaardeerd.

Een gezonde leefstijl draagt bij aan het langer zelfstandig kunnen wonen. Wij informeren onze inwoners actief en op een positieve manier hoe zij gezond kunnen blijven leven.

Alle inwoners moeten zich veilig voelen in hun woon- en leefomgeving. Wij zetten daarom in op tijdige herkenning van geweld in huiselijke kring. Betrokkenen en hun omgeving weten waar zij terecht kunnen met hun signalen, zodat huiselijk geweld zo snel mogelijk wordt gestopt en verder geweld duurzaam voorkomen. Daarnaast werken we aan een inclusieve gemeente en zorgen we ervoor dat ons beleid erop gericht is dat iedereen veilig en onbelemmerd zichzelf kan zijn in Rijswijk.

Een toenemend aantal van onze inwoners geeft aan zich in meer of mindere mate eenzaam te voelen. Door alert te zijn op signalen van (dreigende) eenzaamheid en het taboe op eenzaamheid te doorbreken zorgen we ervoor dat minder mensen zich eenzaam voelen.

Binnen het programma Zorg/Sociaal Domein zijn wij ons ervan bewust dat de beschikbare middelen binnen het Sociaal Domein onder druk staan. Wij zijn actief op zoek naar mogelijkheden om de efficiency in de dienstverlening te optimaliseren.

Indicatoren

Verplichte indicatoren Besluit Begroting en Verantwoording

Indicator	Begroting 2020	Begroting obv Peiljaar	Streven	Realisatie	Realisatie obv peiljaar	Definitie en bron
Banen	1.000,7	2018	>	1.027,8	2019	het aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot en met 64 jaar. Bron: CBS / LISA
Jongeren met een delict voor de rechter	1,72	2015	<	1	2019	% jongeren (12 t/m 21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen Bron: CBS Jeugd
Kinderen in uitkeringsgezin	9,38	2015	<	8	2019	% kinderen tot 18 jaar die in een gezin leven dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen Bron: CBS Jeugs
Netto arbeidsparticipatie	64,3	2017	>	66,4	2019	% van de werkzame beroepsbevolking tov de (potentiële) beroepsbevolking. Bron: CBS Arbeidsdeelname
Werkloze jongeren	2,04	2015	<	2	2019	Personen van 16 t/m 22 jaar die als werkzoekende staan ingeschreven bij het UWV WERKbedrijf en tegelijkertijd geen baan hebben als werknemer volgens de Polisadministratie Bron: CBS Jeugd
Personen met een bijstandsuitkering	436	2018	<	544,5	2020	Het aantal personen met een uitkering op grond van de Participatiewet per 10.000 inwoners Bron: CBS P-wet
Lopende re-integratievoorzieningen	345,8	2018	>	295,3	2020	Het aantal re-integratievoorzieningen, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar Bron: CBS P-wet
Jongeren met jeugdhulp	11	2018	<	9,7	1 ^e hfjr 2020	% jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp tov alle jongeren tot 18 jaar Bron: CBS Jeugd

Jongeren met jeugdbescherming	1,0	2017	<	0,9	1 ^e hfjr 2020	% Jongeren met jeugdbescherming betreft jongeren tot 18 jaar die op enig moment in de verslagperiode een maatregel door de rechter dwingend opgelegd hebben gekregen Bron: CBS Jeugd
Jongeren met jeugdreclassering	0,4	2018	<	0,2	1 ^e hfjr 2020	% jongeren (12-23 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel tov alle jongeren (12-23 jaar). Bron: CBS Jeugd
Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	700	2018	<	400	2020	Aantal per 10.000 inwoners in de betreffende bevolkingsgroep. Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo Bron: CBS MSDW

Wat hebben we er voor gedaan?

Gevolgen Corona

In maart 2020 is de Rijswijkse samenleving tot stilstand gekomen door verregaande maatregelen om de verspreiding van het Coronavirus in te dammen. Los van de financiële effecten die dit tot gevolg had, heeft de crisis ook forse impact op de inzet van het ambtelijk apparaat. De steeds wijzigende regelingen, doelgroepen, taken en maatregelen vereisten veel voorbereiding, besluitvorming en uitvoering door de gemeente. Daarnaast is het reguliere werk zoveel mogelijk doorgegaan. Veel van de medewerkers in het Sociaal Domein hebben het afgelopen jaar daarom (deels) andere en meer werkzaamheden uitgevoerd dan normaal. Dit heeft in sommige gevallen tot vertraging in processen en projecten geleid.

Kostenbeheersing

De overbesteding op de beleidsterreinen Jeugd en Wmo hebben in 2020 geleid tot het opstellen van de Opdracht Actieplan Jeugd en Wmo met als doel de tekorten op het Sociaal Domein beheersbaar te maken. Door het omzetten van detacheringsovereenkomsten naar formatie binnen het Jeugdteam en de aanbesteding van personele inzet voor consultants in het Wijk-en Jeugdteam, hebben wij de kosten vanaf medio 2020 al structureel verlaagd.

1. Het leiden van een zelfstandig leven

Inkomen (Participatiewet)

- Het terug- en invorderingsbeleid is geëvalueerd en het huidige beleid herijkt. Voor de uitvoering van het nieuwe beleid zijn beleidsregels opgesteld.
- Het controleplan van het handhavingsbeleid is tussentijds geëvalueerd. Daarbij zijn geen signalen gevonden die aanleiding geven tot aanpassing van het controleplan.
- Het Bijstandsbesluit zelfstandigen (Bbz) is per 1-1-2020 gewijzigd. Vanaf deze datum draagt de gemeente financieel risico voor het aflossen van het bedrijfskapitaal. De wetwijziging is aangegrepen om de huidige uitvoering te analyseren. Naar aanleiding van deze analyse is besloten meer voorlichting te geven aan

ondernemers over het Bbz en dit onderdeel te maken van een meer integrale aanpak. Ook is besloten de uitgaven van het bedrijfskapitaal te monitoren. Gebleken is dat het nu niet noodzakelijk maatregelen te treffen.

Iedereen aan het werk

- In 2020 hebben we een start gemaakt met de kadernota 2021-2025, die we in het tweede kwartaal van 2021 opleveren. Er is gewerkt aan een analyse over de voorgaande periode die dient als input voor de nieuwe nota.
- De actielijnen van het LSA zijn voortgezet. De samenwerking met de BBR is geïntensiveerd door een wervingsactie met de BBR voor nieuwe partners van het LSA, waarna we minimaal 10 werkgevers aan het LSA hebben kunnen toevoegen.
- In 2020 hebben we sluitende aanpak van leerlingen uit het Entree-onderwijs gerealiseerd en is de samenwerking met het ROC Mondriaan geïntensiveerd middels de realisering van (met de werkgever) vastgestelde leerroutes. Daarnaast werken we regionaal samen met het ROC Mondriaan middels de Pilot Praktijkleren, die ook in 2021 blijft bestaan.
- Binnen de toegangsorganisatie hebben we, dankzij inzet van het projectteam Grip&Regie, een integrale aanpak gerealiseerd voor klanten, die een multi-problem-aanpak nodig hebben.

Ondersteuning vanuit de Wmo

- We hebben de evaluatie van de resultaatsturing Wmo H4 gehouden. Naar aanleiding daarvan hebben we verschillende acties ondernomen op het gebied van efficiency in het aanmeldingsproces, inzet cliëntondersteuning, signaleringsfunctie, monitoring en innovatie. Zo hebben zorgaanbieders vanwege corona op innovatieve wijze ondersteuning geboden aan de cliënten.
- Per 1 januari 2020 wordt de BOPZ omgezet naar drie nieuwe wetten: de Wvvgz, de WZD en de Wet forensische zorg. Deze nieuwe taken zijn in 2020 geïmplementeerd en maken nu onderdeel uit van de reguliere werkwijze.
- De uitvoering van doelgroepenvervoer is gedurende het hele jaar gemonitord op efficiëntie, kosten en kwaliteit. Met de vervoerders is een voorschotregeling afgesproken om de inkomstendaling als gevolg van de volume-afname te compenseren.
- In 2020 hebben we samen met de regio aan de doorontwikkeling van Beschermd Wonen gewerkt gebaseerd op de visie van Dannenberg zoals vastgesteld in de Regionale Beleidsvisie Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang 2018 – 2020. Onder leiding van de regionale projectleider zijn in verschillende werkgroepen vervolgstappen genomen in de regionale samenwerking.
- We zijn gestart met de ontwikkeling van de Woon-Zorgvisie, waarin we kaders opstellen om wonen en zorg voor kwetsbare inwoners zo optimaal mogelijk op elkaar laten aansluiten.

Armoede- en schuldenbeleid

- We hebben in 2020 een start gemaakt met het bijstellen van het pakket van maatregelen dat uit het armoedeonderzoek van 2019 kwam. Dit hebben we gedaan door input op te halen bij de verschillende doelgroepen die gebruik maken van de regelingen, jeugdigen, vrijwilligers en professionals.
- In 2020 hebben we een plan opgesteld voor een effectievere inzet van bewindvoering bij problematische schulden. Belangrijke onderdelen van dit plan zijn:
 - Het aanbod vanuit het Financieel Servicepunt versterken;
 - De samenwerking aangaan met bewindvoerders;
 - De samenwerking aangaan met maatschappelijke partners;
 - Sturing via de voorwaarden van bijzondere bijstandDe implementatie van dit plan vindt plaats in 2021.

2. Opgroeien in een veilige omgeving

Preventie

- Voor ouders en jeugdigen hebben we meer ingezet op het voorkomen van problemen door meer gebruik te maken van algemene voorzieningen. Onze rol is aan het veranderen. Waar we eerst stuurden op activiteiten en productie, sturen we nu wat betreft de algemene voorzieningen jeugd meer op samenwerkingen en resultaten. Dit doen we tijdens het bepalen van de subsidie en tijdens tussen- en eindevaluaties met subsidiepartners.
Van de professionals verwachten wij dat zij samen met elkaar en onze inwoners in samenhang oplossingen organiseren. Partners hebben in 2019 met elkaar een plan van aanpak gemaakt waarin 3 thema's centraal staan: Ontwikkeling, Opgroeien en Omgeving. Op basis van dit plan van aanpak hebben we in 2020 geconcludeerd dat de rol van het CJG en de CJG-coördinator een doorontwikkeling vraagt.

Omdat Corona van onze partners andere prioriteiten vroeg, hebben we de uitvoering van het plan van aanpak tijdelijk stilgezet. Wel is verder gegaan met de doorontwikkeling van het CJG en de rol van de CJG-coördinator.

- We hebben preventieve zorg, jeugdgezondheidszorg en pedagogische ondersteuning geboden die optimaal aansluit bij de ondersteuningsbehoefte van ouders en kind. Door vroegtijdig oog te hebben voor risicofactoren zoals werkloosheid, schulden, armoede en geweld en te zorgen voor een samenhangende aanpak, kunnen we sneller inspelen op de behoefte van jeugd en ouders. Onze partners gebruiken daarbij de methode Gezamenlijk inschatten zorgbehoeften (GIZ). Centraal daarbij staat de eigen kracht van het gezin en het eigen netwerk.

Lokale ontwikkelingen jeugdhulp

- We hebben meer en betere samenwerking met en tussen onze maatschappelijk partners in het Sociaal Domein gestimuleerd en gefaciliteerd. Zo kunnen we passende zorg bieden, licht waar het kan, zwaarder waar nodig. De verbinding met preventieve partners en de samenwerking wordt steeds verder vorm gegeven.
- We hebben ingezet op de verdere verbinding onderwijs/zorg met een verbetercyclus onderwijs/zorg, de inzet van maatjes die vanuit het jeugdteam gekoppeld zijn aan de scholen en snel kunnen schakelen met de schoolmaatschappelijk werker en op de verbinding tussen (passend)onderwijs en ingekochte jeugdhulp. Door de aanbesteding van het jeugdteam is er op sommige scholen tijdelijk geen maatje beschikbaar geweest. Eind 2020 is dit weer opgepakt door het jeugdteam. Ook hebben we de pilot op de Godfried Bomansschool voortgezet met inzet van een consultant Jeugd dichtbij school.
- We organiseren zorg dichterbij en zetten in op het versterken van de samenwerking tussen het jeugdteam en huisartsen en de herinrichting van het voorliggend preventief veld.
 - Door de Corona crisis was het voor huisartsen niet mogelijk om prioriteit te leggen bij de versterking van de samenwerking met het jeugdteam. Zodra de situatie het toelaat wordt dit weer opgepakt. Aan de kant van de gemeente is alvast een nieuwe werkwijze (warme banden tussen praktijken en bureaudienstmedewerkers jeugdteam) voorbereid om in 2021 mee te beginnen. Vanuit die versterkte samenwerking onderzoeken we waar we met een POH Jeugd (GGZ) kunnen werken.
 - De doorontwikkeling van het voorliggend preventief veld is meegenomen in de doorontwikkeling van het CJG (zie hierboven bij preventie).
 - We hebben het toekomstplan vanaf 16,5 jaar bij het jeugdteam geïmplementeerd. Ook is aandacht gevraagd voor het gebruik van het toekomstplan door jeugdhulpaanbieders binnen de contracten met de jeugdhulpaanbieders. Doel is een goede aansluiting van de hulpverlening waarbij de jongere niet tussen wal en schip valt (18-/18+).
- We hebben een aantal lokale en regionale innovaties geborgd binnen onze organisatie en bij onze ketenpartners. Van de vier lokale innovaties zijn er twee geborgd:
 - Werkgroep Samen sterk bij scheiding, waarmee de gemiste interventies in het zogenaamde middensegment nu wel worden aangeboden in Rijswijk. Deze innovatie is geborgd binnen het CJG.
 - Betere aansluiting van 18- op 18+ met de innovatie Jongerenhuisvesting een steuntje in de rug. Ook deze innovatie is onderzocht en inmiddels geborgd bij het jeugdteam.
 - Project Happy Fit, aanbod van universele preventie m.b.t. welbevinden, gezonde voeding en beweging voor kinderen. Borging vindt in 2021 plaats.
 - Project Regie op preventie, aanbod van universele preventie voor leerlingen op het VO. Borging vindt in 2021 plaats.

Van de twee regionale interventies is er één geborgd:

- Jeugdhulp in gezinsvormen, de opbrengsten van dit regionale programma zijn op onderdelen lokaal geborgd. Aan de doelen van het programma, zoals voorkomen van uitval in pleegzorg, wordt verder gewerkt vanuit de Regiovisie jeugdhulp.
- Beter samenspel, voor betere samenwerking tussen de Gecertificeerde Instellingen en het jeugdteam. Borging is wegens aanbesteding van het jeugdteam in 2020 uitgesteld naar 2021. Er wordt vanuit het jeugdteam wel reeds aangesloten bij het regionale projectleidersoverleg.

Inkoop Specialistische Jeugdhulp 2020-2024

- Met de zorgaanbieders is eind 2019 overeenstemming bereikt over het overbruggingscontract, waarmee de zorgcontinuïteit voor jeugdigen en gezinnen is geborgd.
- Direct na het bereiken van deze overeenstemming zijn de gemeenten samen met de jeugdhulpaanbieders gestart met het voorbereiden van de hervatting van de inkoop jeugdhulp voor 2021 en verder. Dit inkooptraject is eind 2020 afgerond.

- De complexiteit van de materie, de opgelopen vertraging door de coronacrisis, de aandacht voor kostenbeheersing en nadere afwegingen in het samenspel lokaal/regionaal vragen om ruimte voor doorontwikkeling en de mogelijkheid tot bijstelling van afspraken. We gaan daarom uit van twee ontwikkeljaren waarbij het uitgangspunt blijft dat wordt toegewerkt naar meer resultaatsturing. Deze ruimte voor doorontwikkeling wordt opgenomen in de regiovisie.

Governance regionale samenwerking en andere transformatieopgaven

- Ten behoeve van de besluitvorming over de governance Inkoop H10 hebben de H10-gemeenten een onderzoek laten uitvoeren. Het advies dat hieruit is gekomen, is om de bestaande GR Bedrijfsvoeringsorganisatie als juridische basis voor onbepaalde tijd te continueren, maar wel een aantal verbetermaatregelen door te voeren. In 2020 zijn we aan de slag gegaan met deze verbetermaatregelen en aanverwante aanbevelingen voor de uitvoering.
- Naast de inkoop 2020-2024 zijn er meer transformatieopgaven waarin we regionaal hebben samengewerkt en daarmee uitvoering gegeven aan het transformatieplan, o.a. regionale bijeenkomst Rotjochies, regionale Week van de Transformatie, Zorglogistiek en regionale pilots Verbinding Jeugdhulp met Volwassenen GGZ.
- Voorbereiding Regiovisie Jeugdhulp, o.a. deelname aan regionale werkgroep en regionale raadsbijeenkomst tijdens de Week van de Transformatie.

Aanpak Huiselijk geweld

- We hebben in 2020 ingezet op een goede samenwerking in de keten van Huiselijk Geweld. Ketenpartners werkten samen aan twee doelen: eerst zorgdragen voor directe veiligheid en daarna samenwerken aan duurzame veiligheid. Door middel van preventie en vroegsignalering is geweld zo veel mogelijk voorkomen. Indien er sprake was van geweld dan werd getracht dit duurzaam te stoppen. Ook is er ingezet op het voorkomen van recidive.
- Er zijn onderzoeken die aangeven dat de prevalentie van kindermishandeling als gevolg van de eerste lockdown is gestegen. De eerste lockdown heeft, vreemd genoeg, landelijk en regionaal niet tot een stijging van het aantal meldingen bij VT geleid. Dit heeft te maken met het verschil tussen het feit dat er huiselijk geweld en/of kindermishandeling plaatsvindt en het feit of hiervan melding wordt gedaan bij Veilig Thuis. Het signaleren van huiselijk geweld en kindermishandeling is in deze situatie van lockdown lastig voor professionals, zij zien kinderen immers op afstand en het is lastig voor professionals om achter de voorkeur te komen en gevoel van de thuissituatie te krijgen. De insteek dit jaar is geweest om professionals en omstanders bewust te maken van deze problematiek, hoe ze kunnen signaleren in deze situatie van afstand en hoe ze kunnen handelen.

3. Meedoen in een gezonde samenleving

- De gevolgen van Corona hebben grote invloed gehad op de realisatie van onze ambities in 2020. Door de beperkende maatregelen bleek het niet haalbaar om het onderzoek naar de participatiegraad van inwoners op trede 1 en 2 af te ronden en is de daarop volgende herijking van het beleid tegenprestatie uitgesteld.
- Om maatschappelijke uitdagingen zoals een tolerante samenleving en toenemende eenzaamheid het hoofd te bieden, zijn we in gesprek gegaan met vrijwilligers, betrokken inwoners en organisaties om de lokale aanpak van eenzaamheid, regenboog- vrijwilligers en mantelzorgbeleid zo goed mogelijk vorm te geven. Dit is uitgewerkt in de Brede Welzijnsnota en de uitvoeringsagenda. Voor de totstandkoming van de Brede Welzijnsnota zijn er op 31 oktober 2019 en op 10 september 2020 Brede Welzijnsbijeenkomsten georganiseerd. Daarnaast zijn er nog aanvullende individuele gesprekken gevoerd met (culturele) instelling en zorginstellingen waaronder huisartsen. Om ideeën verder uit te werken, is er 15 oktober 2020 een derde bijeenkomst georganiseerd.
- Omdat de Rijswijkse samenleving draait op vrijwilligers, clubs en verenigingen, die belangrijk zijn bij het opbouwen, onderhouden en uitbreiden van sociale netwerken, hebben we ingezet op het versterken van het verenigingsleven en het uitbreiden van het aantal vrijwilligers. Dit is nader uitgewerkt in de Brede Welzijnsnota.
- Binnen het beleidsterrein Welzijn is er gewerkt aan het verfijnen van het opdrachtgever-opdrachtnemerschap. Met Welzijn Rijswijk zijn er afspraken gemaakt over resultaatgericht werken en de te realiseren maatschappelijke doelstellingen. Hiernaast heeft Welzijn Rijswijk, door de coronacrisis, de fysieke bijeenkomsten gedigitaliseerd. Er zijn ook nieuwe activiteiten ontstaan voor mensen die eenzaam zijn. Zo is de dienst "In contact" ontstaan. Bij In Contact worden personen die eenzaam zijn, of behoefte hebben aan een praatje, aan Rijswijkers gekoppeld die graag een luisterend oor willen bieden. Ook is de boodschappendienst ontstaan. De boodschappendienst was bedoeld voor mensen zonder netwerk, met

weinig digitale vaardigheden en geen andere opties hadden om boodschappen te kunnen doen. Het ging voornamelijk om de risicodoelgroepen die geacht werden om thuis te blijven.

Vrijwilligers

- De stichting Welzijn Rijswijk is met vrijwilligers in gesprek gegaan over de ondersteuning en waardering die zij nodig hebben bij en voor al het goede werk dat zij doen. Daarnaast is er ingezet op het bereiken van potentiële vrijwilligers in samenwerking met het vrijwilligerscentrum.
- Het vrijwilligerscentrum heeft een metamorfose doorgemaakt en heet nu “Rijswijk Doet”. Betere zichtbaarheid en herkenbaarheid waren hierin essentieel, waardoor het bereiken van potentiële vrijwilligers verbeterd werd. De vrijwilligers zijn gewaardeerd door het uitgeven van een attentie.
- Het vrijwilligersbeleid is opgenomen in de Brede Welzijnsnota en de daarbij behorende uitvoeringsagenda.

Inclusiviteit/Regenboogbeleid

- In de Brede Welzijnsnota en de daarbij behorende uitvoeringsagenda is het thema inclusiviteit opgenomen.

Volksgezondheid

- De Nota Volksgezondheid is geactualiseerd, waarbij meer dan voorheen de verbinding met sport is gemaakt. Samen met de door de sportraad opgestelde Nota Sport en Bewegen vormt dit het kader voor het sport- en volksgezondheid beleid.
- De uitgangspunten voor het lokale gezondheidsbeleid zijn vertaald in een gezamenlijke uitvoeringsagenda die is opgesteld in samenwerking met partners uit Rijswijk op het terrein van sport en gezondheid.
- Afname van overmatig alcoholgebruik is één van de doelen van het lokale gezondheidsbeleid. Om die reden hebben we in 2020 actief deelgenomen aan IkPas, een jaarlijks terugkerende actie van de GGD met als doel bewuster om te gaan met alcohol.
- Begin 2021 is gestart met de uitbreiding van de Uitvoeringsagenda Gezondheid & Sport middels het opstellen van een Lokaal Preventie akkoord. Met de mogelijkheden van een Lokaal Preventieakkoord krijgt preventie een nog prominentere plek binnen dit beleid.

Mantelzorgers

- Begin 2020 hebben we, door met verschillende mantelzorgers in gesprek te gaan, in beeld gebracht waar de behoefte aan verdere ondersteuning ligt.
- De mantelzorgwaardering is in 2020 verstrekt aan alle geregistreerde mantelzorgers. De waardering is verbonden met cultuur door hieraan een toegangkaart voor het museum te koppelen.
- Ook in 2020 konden geregistreerde mantelzorgers gebruik maken van een parkeervergunning. De regeldruk om deze vergunning aan te vragen hebben we verlaagd.
- De landelijke vereniging van Mantelzorgers en Vrijwilligerszorg heeft ons de erkenning “Wij werken mantelzorgvriendelijk” gegeven. Op de dag van de mantelzorg hebben wij hieraan aandacht besteed. Samen met de Belangenvereniging Bedrijven Rijswijk hebben we aandacht gevraagd om meer bedrijven mantelzorgvriendelijk te maken.
- Het onderwerp mantelzorg is meegenomen in de Brede Welzijnsnota en de daarbij behorende uitvoeringsagenda.

Inburgering

- Halverwege 2020 is duidelijk geworden dat de invoeringsdatum van de nieuwe wet Inburgering werd verschoven naar 1 januari 2022. Omdat de contouren en financiële randvoorwaarden van de wet nog niet duidelijk zijn, kon de nota Inburgering niet in 2020 worden opgesteld. Ook het herijken van het beleid in het kader van de Wet Taaleis en dit in lijn brengen met de nieuwe visie op inburgering wordt hiermee uitgesteld.
- In 2020 hebben we voor de huidige groep inburgeringsplichtigen ingezet op het verbeteren van het taalniveau. Dit hebben wij gecombineerd met een participatietraject. Om de doelgroep beter te begeleiden naar het bestaande aanbod hebben wij een consultant inburgering aangesteld. We hebben met de taalscholen afgesproken dat de resultaten van de cursisten worden gedeeld met de consultant.
- In 2020 hebben we met drie regiogemeenten een pilot met een brede, integrale toegang van inburgering gedraaid. Er zijn 40 mensen gesproken en er is een basis gelegd om een ketensamenwerking op te zetten voor de brede intake.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie (meerjarig x € 1.000)		Realisatie 2019	Primitief 2020	Gewijzigde raming 2020	Realisatie 2020	Afwijking (+ = voordeel)
1400 Dierenwelzijn	Lasten	108	91	102	74	28
	Baten					
Saldo		-108	-91	-102	-74	28
6100 Inkomen	Lasten	22.692	22.566	31.010	29.488	1.522
	Baten	21.557	21.462	29.906	30.006	100
Saldo		-1.135	-1.104	-1.104	518	1.622
6110 Arbeidsmarkt overig	Lasten	3.262	2.867	3.078	3.102	-24
	Baten					
Saldo		-3.262	-2.867	-3.078	-3.102	-24
6140 Gemeentelijk armoede- en schuldenbeleid	Lasten	4.355	4.202	4.349	4.378	-29
	Baten	173	221	136	137	1
Saldo		-4.183	-3.981	-4.213	-4.241	-28
6204 Inburgering	Lasten	181	61	195	78	117
	Baten					
Saldo		-181	-61	-195	-78	117
6230 Re-integratie- en participatievoorzieningen Participatiewet	Lasten	1.803	1.817	1.885	1.901	-16
	Baten	28		147	79	-68
Saldo		-1.775	-1.817	-1.738	-1.821	-84
6610 Maatwerkvoorzieningen materieel Wmo	Lasten	2.478	2.549	2.964	2.814	150
	Baten	14	3	3	26	23
Saldo		-2.464	-2.546	-2.961	-2.788	174
6620 Maatwerkvoorzieningen immaterieel Wmo	Lasten	9.687	9.957	10.606	11.406	-801
	Baten	398	300	300	387	87
Saldo		-9.289	-9.657	-10.306	-11.019	-714
6700 Algemene voorzieningen Wmo en Jeugd	Lasten	7.728	7.755	7.738	7.574	164
	Baten	1.292	1.412	1.436	1.843	408
Saldo		-6.436	-6.343	-6.302	-5.730	572
6710 Eerstelijnsloket Wmo en Jeugd	Lasten	944	999	999	944	55
	Baten	5			1	1
Saldo		-939	-999	-999	-943	56
6820 Individuele voorzieningen natura Jeugd	Lasten	16.043	13.933	17.300	18.533	-1.234
	Baten	158			85	85
Saldo		-15.885	-13.933	-17.300	-18.448	-1.149
6830 Veiligheid, jeugdreclassering en opvang Jeugd	Lasten	1.045	1.287	1.121	1.123	-3
	Baten					
Saldo		-1.045	-1.287	-1.121	-1.123	-3
7100 Volksgezondheid	Lasten	791	869	918	897	21
	Baten		1	1		-1
Saldo		-791	-868	-917	-897	20
7240 Lijkbezorging	Lasten	28	25	25	30	-4
	Baten	173	133	133	130	-2
Saldo		145	107	107	101	-7
Programmatotalen	Lasten	71.144	68.979	82.289	82.342	-53
	Baten	23.798	23.531	32.061	32.695	634
Saldo		-47.347	-45.448	-50.229	-49.648	581

Toelichting op de afwijking

6100 Inkomen

Lasten voordeel €1.522.000

Het definitief macrobudget 2020 voor de gebundelde uitkering (BUIG) is op 30 september 2020 bekend gemaakt. Door de bijstelling van dit definitieve BUIG budget is er een incidenteel voordeel ontstaan van

€ 1.522.000. Met dit voordeel worden nadelen op andere producten binnen het programma Sociaal Domein opgevangen.

Zoals in het Actieplan Jeugd en Wmo is aangegeven zal bij het sluiten van de jaarrekening bestuurlijke besluitvorming worden gevraagd om van dit voordeel een bedrag van € 500.000 te reserveren voor de tekorten op de jeugdzorg in het jaar 2021. Na aftrek van deze reservering zal het programma Sociaal Domein nog met een voordeel sluiten.

Baten voordeel €100.000

Door een gunstig resultaat aan ontvangsten op bijstand, BBZ, Tozo, rijksbijdragen, IOAW en IOAZ is er een voordeel ontstaan van € 467.000. Een nadelig effect van € 367.000 is ontstaan bij het declarabel deel van de BBZ en de balanswaardering van de debiteuren. Per saldo is er sprake van een incidenteel voordeel aan baten van € 100.000

6204 Inburgering

Lasten voordeel €117.000

De invoering van de Wet inburgering is in het jaar 2020 eerst uitgesteld tot 1 juli 2021 en is later in het jaar nogmaals uitgesteld tot 1 januari 2022. Hierdoor zijn de uitgaven met betrekking tot de invoering van deze wet achtergebleven bij de begroting waardoor een voordeel is ontstaan van € 117.000.

6230 Re-integratie- en participatievoorzieningen Participatiewet

Baten nadeel €68.000

In verband met de hervorming van het nieuwe inburgeringsstelsel heeft de gemeente Rijswijk deelgenomen aan een pilot brede intake. De middelen ten behoeve van de financiering van deze pilot zijn opgenomen in een voorheen voorziening. In het jaar 2020 is er minder uit deze voorheen voorziening aangewend dan was voorzien waardoor er een nadeel van € 68.000 is ontstaan.

6610 Maatwerkvoorzieningen materieel Wmo

Lasten voordeel €150.000

Omdat in de begroting 2021-2024 de inzichten van de 2e halfjaarrapportage niet verwerkt zijn, maar er een stevige toelichting in de risicoparagraaf opgenomen is, zullen in de 1e halfjaarrapportage 2021 alle actuele inzichten in de begroting worden verwerkt. Daarom zijn in deze jaarrekeninganalyse alle voor- en nadelen als incidenteel opgenomen.

Lasten

Bij het maken van de 2e halfjaarrapportage 2020 is de begroting aangepast op de stijgende trendlijnen die te zien waren bij de woon- en vervoersvoorzieningen. De realisatie van de woon- en vervoersvoorzieningen is uiteindelijk € 20.000 gunstiger uitgevallen dan verwacht. Door een sterke daling van het aantal verstrekte rolstoelen in het laatste kwartaal 2020 is er een voordeel ontstaan van € 132.000.

6620 Maatwerkvoorzieningen immaterieel Wmo

Lasten nadeel €801.000

Baten voordeel €87.000

Omdat in de begroting 2021-2024 de inzichten van de 2e halfjaarrapportage niet verwerkt zijn, maar er een stevige toelichting in de risicoparagraaf opgenomen is, zullen in de 1e halfjaarrapportage 2021 alle actuele inzichten in de begroting worden verwerkt. Daarom zijn in deze jaarrekeninganalyse alle voor- en nadelen als incidenteel opgenomen

Lasten

Binnen dit product is een nadeel ontstaan van € 801.000. Het nadeel is voor een bedrag van € 545.000 toe te schrijven aan een toename van kosten voor begeleiding en huishoudelijke hulp. Deze toename wordt grotendeels veroorzaakt door het stijgende aantal cliënten. Bij de algemene en voorliggende voorzieningen is een nadeel ontstaan van € 24.000. Verder is er een nadeel zichtbaar op het gebied van maatschappelijke ondersteuning en bemoeizorg van € 232.000. Tegenover dit nadeel staat een ontvangst vanuit de regio ten behoeve van de maatschappelijke ondersteuning en bemoeizorg van € 198.000 waardoor het eigenlijke nadeel € 34.000 bedraagt.

Baten

Er is een nadeel van € 161.000 ontstaan door het achterblijven van de eigen bijdragen WMO door onder andere de eigen bijdragen in verband met Corona voor een half jaar niet te innen en met een overgangperiode waarin cliënten met een eigen bijdrage van € 6,50 naar een eigen bijdrage van € 17,50 zijn gegaan en hiervoor gecompenseerd zijn. Een voordeel van € 50.010 heeft betrekking op een regionale bijdrage (H4) met betrekking tot de regierol Wmo.

Verder is er een voordeel zichtbaar op het gebied van maatschappelijke ondersteuning en bemoeizorg van € 198.000 door een ontvangst vanuit de regio. Tegenover dit voordeel staat een nadeel met betrekking tot de uitgaven aan maatschappelijke ondersteuning en bemoeizorg van € 232.000.

6700 Algemene voorzieningen Wmo en jeugd

Lasten voordeel €164.000

Baten voordeel €408.000

Omdat in de begroting 2021-2024 de inzichten van de 2e halfjaarrapportage niet verwerkt zijn, maar er een stevige toelichting in de risicoparagraaf opgenomen is, zullen in de 1e halfjaarrapportage 2021 alle actuele inzichten in de begroting worden verwerkt. Daarom zijn in deze jaarrekeninganalyse alle voor- en nadelen als incidenteel opgenomen.

Lasten

Er is een nadeel ontstaan van € 54.000 in verband met de inhuur voor het opstellen van de Welzijnsnota. Doordat in verband met corona veel activiteiten (wijkfeesten, evenementen etc) niet zijn doorgegaan is er een voordeel ontstaan van € 143.000. Door onderbestedingen op het gebied van operationele kosten, mantelzorgwaardering en innovatieprojecten is er in totaal een voordeel ontstaan van € 59.000.

In het Actieplan Jeugd en Wmo is aangegeven dat er met ingang van het jaar 2021 een structureel voordeel zal ontstaan door het minimaliseren van de uitvoeringskosten. Omdat een deel van deze minimalisering al in 2020 is uitgevoerd is er een voordeel ontstaan van € 106.000.

Een nadeel van € 107.000 is ontstaan door een tegenvallende realisatie op het terrein van het gemeentelijk vastgoedbeheer van € 94.000 en enkele kleine overschrijdingen (o.a. activiteiten oud en nieuw, kinderrechten) voor een totaalbedrag van € 13.000

Baten

Een voordeel van € 98.000 betreft de ontvangst van € 93.000 in verband met de huisvesting van statushouders en een ontvangst van € 5.000 met betrekking op de inzet van de programma coördinator Wijk

Een voordeel van € 307.000 is ontstaan door een meevallende realisatie op het terrein van het gemeentelijk vastgoedbeheer en een onderbesteding op de SOVA trainingen van € 3.000.

6710 Eerstelijnsloket Wmo en jeugd

Lasten voordeel €55.000

Omdat in de begroting 2021-2024 de inzichten van de 2e halfjaarrapportage niet verwerkt zijn, maar er een stevige toelichting in de risicoparagraaf opgenomen is, zullen in de 1e halfjaarrapportage 2021 alle actuele inzichten in de begroting worden verwerkt. Daarom zijn in deze jaarrekeninganalyse alle voor- en nadelen als incidenteel opgenomen.

Lasten

In het Actieplan Jeugd en Wmo is aangegeven dat er met ingang van het jaar 2021 een structureel voordeel zal ontstaan door het minimaliseren van de uitvoeringskosten. Omdat een deel van deze minimalisering al in 2020 is uitgevoerd is er een voordeel ontstaan van € 55.000.

6820 Individuele voorzieningen natura jeugd

Lasten nadeel €1.234.000

Baten voordeel €85.000

Omdat in de begroting 2021-2024 de inzichten van de 2e halfjaarrapportage niet verwerkt zijn, maar er een stevige toelichting in de risicoparagraaf opgenomen is, zullen in de 1e halfjaarrapportage 2021 alle actuele inzichten in de begroting worden verwerkt. Daarom zijn in deze jaarrekeninganalyse alle voor- en nadelen als incidenteel opgenomen.

Lasten

De lasten voor in H10-verband ingekochte jeugdhulp laten een nadeel van € 1.145.000 zien. In december 2020 is €600.000 van dit nadeel in een raadsinformatiebrief (20.102960) toegelicht. De stijging was te verklaren door een toename van het aantal jeugdigen die zware en dure vormen van jeugdhulp krijgen. De verwachte kosten over het laatste kwartaal zijn om dezelfde reden echter voor een bedrag van € 545.000 verder opgelopen.

Het nadeel op de individuele voorzieningen natura jeugd wordt binnen het programma Sociaal Domein opgevangen door het voordeel op de BUIG.

Baten

Het voordeel van € 85.000 betreft een verrekening met H10 gemeenten inzake Integrale vroeghulp en het Buddyproject.

Wonen en Leven

Wat wilden we bereiken?

Visie op het programma

De ontwikkeling van Rijswijk tot een moderne duurzame groene stad waar het voor iedereen prettig werken en wonen is, vraagt een aanpak waarbij de bevolkingsgroei wordt gefaciliteerd en gelijktijdig de kwaliteit van de leefomgeving wordt behouden en daar waar nodig versterkt. De Stadsvisie gaat hier vanuit, evenals de Toekomstvisies voor In de Bogaard en de Plaspoelpolder. Benutting van de huidige gunstige economische omstandigheden is daarbij cruciaal om investeringen in Rijswijk gerealiseerd te krijgen. Het Kessler Park en omgeving, vormt evenals Te Werve Oost een van de meer omvangrijke nieuwe uitdagingen voor de komende tijd.

Om de benodigde extra woningen (8.000-10.000 tot 2040) conform de afspraken in de Verstedelijkings-Alliantie te kunnen realiseren, worden als eerste gebieden met veel leegstand (zoals In de Bogaard, Plaspoelpolder en later mogelijk het Stationsgebied) getransformeerd tot aantrekkelijke, moderne woon- en werkgebieden. Deze Stadsas wordt door verdichting ontwikkeld tot een modern stedelijk gebied waarbij meer gedifferentieerde wijken het doel vormen. Het doel is om meer sociale cohesie, betrokkenheid en levendigheid in de buurt te realiseren en specifiek voor ouderen de mogelijkheid om langer zelfstandig te wonen.

Natuur is een waarde op zichzelf. Die hoeft zich niet te verantwoorden of te relateren aan de mens. Maar het is een feit dat de aanwezigheid van parken, water en groen in de wijken de sleutel is tot een gezonde leefomgeving voor mens en dier. Met een toenemende mate van verstedelijking groeit ook de waarde van het schaarse groen in de Randstad. Parken, tuinen en groenstroken zorgen voor stikstofopname, nemen het meest effectief het water op van de steeds heviger wordende regenbuien, laten de temperatuur dalen in de heter wordende zomers, zijn een plek om te sporten en te ontspannen en kennen nog veel meer voordelen. De Rijswijkse parken en buitenplaatsen moeten we daarom koesteren.

De verstedelijking van Rijswijk en de ontwikkeling van het vestigingsklimaat, vragen investeringen in de kwaliteit van de leefomgeving van onze gemeente. Door groen langs singels en in parken en landgoederen verder te onderhouden en ontwikkelen, zorgen we voor gebieden die uitnodigen tot wandelen, fietsen, sporten, spelen, beleven en ontmoeten. Er wordt tenminste een basis kwaliteitsniveau gehandhaafd waarbij verrommeling en zwerfafval actief worden bestreden en eventuele achterstanden in beheer en onderhoud worden weggewerkt. Differentiatie van groen vormt een belangrijk uitgangspunt: meer kleur en variëteit is belangrijk (Stadsvisie).

In lijn met het rijksbeleid wordt de opgave om een energieneutrale gemeente te worden de komende jaren verder uitgewerkt. In regionaal verband wordt samengewerkt bij de opbouw naar een regionale energiestrategie (RES). De gemeente neemt lokaal de regie om te verkennen welke duurzame energievoorziening, als alternatief na het aardgas, tegen de laagst maatschappelijke kosten mogelijk is. De uitkomsten worden verwoord in de 'Transitievisie warmte, die in 2021 voor Rijswijk gereed moet zijn. Hierin worden de mogelijke alternatieve energievoorziening voor aardgas in wijken onderzocht. Daarnaast is het verduurzamen (isoleren, et cetera) van bestaand vastgoed een belangrijke opgave, voor zover dit tot de mogelijkheden behoort.

Bij de ontwikkeling van stad en groen is een integrale aanpak het uitgangspunt. Meekoppelkansen om hittestress tegen te gaan, klimaatbestendigheid te versterken, duurzaamheid te verbeteren en biodiversiteit te vergroten worden benut.

Herinrichting van straten en gebied, wordt waar mogelijk, integraal opgepakt, waarbij we steeds proberen bij te dragen aan de circulaire economie.

Samen zijn wij Rijswijk!

Het realiseren van een prettige, groene, veilige en leefbare woon- en werkomgeving is een gedeelde verantwoordelijkheid. Het Huis van de Stad wordt daarom ook de ontmoetingsplek om daar gezamenlijk met alle betrokkenen in Rijswijk aan te werken. Zij kan daarmee tevens de identiteit van onze stad versterken. Waar we met open blik toekomstgericht handelen.

De gemeente speelt actief in op wensen en initiatieven van inwoners, bedrijven, woningbouwcorporaties en maatschappelijke organisaties. De mogelijkheden van de nieuwe Omgevingswet voor participatieve werkwijzen worden waar mogelijk benut.

Op regionaal niveau maakt Rijswijk afspraken met andere gemeenten, de provincie en het rijk over gezamenlijke ambities, inspanningen en prestaties voor de (verstedelijkings)opgaven.

Doelstellingen:

1. Stedelijke ontwikkeling: *Rijswijk ontwikkelen tot een moderne duurzame groene stad waar het prettig werken, wonen en recreëren is.*
2. Wonen: *Toename, differentiatie en verduurzaming van de woningvoorraad door verdichting, transformatie en nieuwbouw.*
3. Groen en onderhoud: *Behoud, ontwikkeling en differentiatie van singels, parken en landgoederen.*
4. Openbare ruimte: *Basis op orde: schoon, heel en veilig.*
5. Verduurzaming en Klimaat: *Bouwen aan een duurzame stad die in de toekomst klimaatneutraal is en een circulaire economie heeft.*
6. Gedeelde verantwoordelijkheid voor de leefomgeving: *Bewoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties zijn medeverantwoordelijk voor de kwaliteit van de leefomgeving.*

Indicatoren

Indicator Nummers verwijzen naar doelstellingen	Begroting 2020	Realisatie 2020
5. Scheidings-percentages huishoudelijk afval	30%	PM
5. Omvang huishoudelijk restafval kg/inwoner p/jaar VERPLICHT	228	PM
2. Oplevering nieuwe woningen per 1000, tussen haakjes totaal aantal opgeleverde woningen VERPLICHT	17 (461)	13 (350)
5. Hernieuwbare elektriciteit (%) VERPLICHT	4%	3%
2. Gemiddelde WOZ waarde (duizend euro) VERPLICHT	Zie paragraaf lokale lasten	250
1. Gebieds(deel)visies en bestemmings-plannen	3 / 6	0 / 4
Demografische druk VERPLICHT	Zie paragraaf lokale lasten	75,4
5a norm NO2 (alleen Eu norm)	40 µg/m3	35 µg/m3
5b PM10 jaargemiddelde (Eu norm en in 2030 WHO norm)	EU norm 40µg/m3	35 µg/m3
5c PM2,5 jaargemiddelde (Eu norm en in 2030 World Health Organisation (WHO) norm)	EU norm 25µg/m3	20 µg/m3
5d Aantal gasloze/ Nul op de meter (NoM)M woningen	100	155

Wat hebben we er voor gedaan?

Doelstelling 1. Stedelijke ontwikkeling: Rijswijk ontwikkelen tot een moderne duurzame groene stad waar het prettig werken, wonen en recreëren is.

Regionale samenhang

- In 2020 hebben we het aantal geplande te realiseren woningen verhoogd en is een compensatieplan gemaakt waarin is aangegeven hoe we voldoende bedrijfsruimte behouden in Rijswijk door bestaande ruimte beter te benutten. We leveren daarmee een bijdrage aan de regionale en lokale behoefte aan woningen en bedrijfsruimten/arbeidsplaatsen. Versterking van de agglomeratiekracht door verbetering van de samenhang tussen regionale economische clusters, koppeling van woning- en arbeidsmarkt en een goede leefomgeving is daarbij het uitgangspunt.
- In samenwerking met de Verstedelijkingsalliantie en het rijk is de Preverkenning Schaalsprong Metropolaan OV & Verstedelijking afgerond. Onderzocht is welke maatregelen nodig zijn om een citysprinterconcept te realiseren langs de Oude Lijn. Dat concept zorgt voor meer capaciteit (tot 12 sprinters per uur) en nieuwe stations (waaronder Rijswijk Buiten). Met de afronding van de preverkenning is een belangrijke stap gezet richting een Startbesluit MIRT-verkenning Infrastructuur en Knooppunten Oude Lijn in 2021.

Transformatiestrategie

- We concentreren nieuwbouw voornamelijk in de Stadsas en bouwen daarmee in de nabijheid van het station.
- We ontwikkelen In de Bogaard en omgeving tot een levendig stadscentrum in een groene omgeving. Dit doen we door transformatie van kantoren en winkels tot woningen, door toevoeging van horeca en nieuwe functies en door versterking en vergroening van de openbare ruimte.
- We transformeren de Plaspoelpolder tot een meer divers, modern en duurzaam bedrijventerrein. Het terrein wordt gezoned in vier deelgebieden: in drie randgebieden worden wonen en werken gemengd (Churchillaanzone, Havengebied / Bordewijkzone, zone Kesslerpark e.o. / Broodfabriek e.o.), het Middengebied blijft gereserveerd voor bedrijven, aangevuld met verblijfsfuncties als horeca, doch geen wonen. Voor de randgebieden wordt de ingrijpende verandering in goede banen geleid door ontwikkelkaders vast te stellen.
- Voor het Havengebied stellen we een ontwikkelkader op (inmiddels vastgesteld op 2 maart 2021) dat leidt tot een voor alle Rijswijkers aantrekkelijk woon-werkgebied met toegankelijke havens, meer openbaar groen, veel middenhuurwoningen en levendigheid door behoud van bedrijfsruimten en toevoeging van horeca en andere voorzieningen. Het verkeer blijft globaal even druk door inzet op betaald parkeren, deelmobiliteit, O.V., fiets en slimme verkeersregelinstanties.
- Voor Kesslerpark stellen we een ontwikkelkader op dat leidt tot een campus-achtig gebied met 50% gevulde kantoren, 50% wonen, een beter en aantrekkelijker stationsgebied en een groener en duurzamer gebied.
- Voor de andere randgebieden worden in de volgende raadsperiode ontwikkelkaders opgesteld.
- We koppelen de transformatieopgave aan maatschappelijke doelen voor verduurzaming van het energienetwerk, klimaatadaptatie, innovatie van de economie en behoud van landschappelijke kwaliteiten.
- Naast de mogelijkheden van kostenverhaal onderzoeken we de mogelijkheden van de vorming en voeding van een Ontwikkelfonds. Daarnaast hebben we met succes aanspraak gemaakt op de Woningbouwimpuls van BZK, met als resultaat ruim 7 miljoen bijdrage voor de transformatie van In de Bogaard.

Uitwerken ambitieniveau Programma Stadsontwikkeling

- In 2020 hebben we voldoende ruimte gevonden om met onze beoogde woningbouw aan te sluiten op de geprognoseerde behoefte. Ook zijn er mogelijkheden onderzocht voor het creëren van meer bedrijfsruimte. 2020 heeft daarom vervolgens in het teken gestaan van een doorontwikkeling van het project Verstedelijkingsopgave Stadsas tot het Programma Stadsontwikkeling. Hierbij is de aandacht verschoven naar het inzichtelijk maken en adresseren van gebiedsontwikkeling-overstijgende maatregelen die bijdragen aan een meer leefbare, bereikbare en toekomstbestendige stad. Doel is daarmee de kwantitatieve en kwalitatieve ontwikkeling van de stad verder in balans te brengen. Door de wijziging van de opdracht is in 2020 aanzienlijk minder uitgegeven dan oorspronkelijk begroot. In 2021 zal gestart worden met het uitvoeren van het nieuwe programma.

Samenwerking private partijen en andere overheden

- In 2020 hebben we met de Verstedelijkingsalliantie (8 gemeenten, de provincie en de MRDH) en het rijk verder gewerkt aan de acties uit het Verstedelijkingsakkoord. Zo is er een Maatschappelijke Businesscase opgesteld waarin de kosten en baten voor de 13 hoofdprojecten van de Verstedelijkingsalliantie in beeld zijn gebracht. Conclusie is dat de baten 2.5 maal zo hoog zijn als de kosten voor verstedelijking. Daarnaast heeft de Verstedelijkingsalliantie alle gemeentes geholpen bij hun aanvraag voor de woningbouwimpuls van het rijk. Dit heeft geresulteerd in een bijdrage aan het project In de Bogaard van €7.2 mln. Daarnaast zijn enkele onderzoeken gestart naar het wegnemen van belemmeringen voor woningbouw op het gebied van geluidshinder, externe veiligheid en parkeernormen. In 2021 beogen we alle acties uit het verstedelijkingsakkoord af te ronden.
- Rijswijk maakt deel uit van het regionale convenant Klimaatadaptief Bouwen. Hierin is met marktpartijen een duurzaam Programma van Eisen opgesteld. We passen dit zo veel als mogelijk ook in Rijswijk toe.

Doelstelling 2. Wonen:

Toename, differentiatie en verduurzaming van de woningvoorraad door verdichting, transformatie en nieuwbouw.

Woonvisie

- We werken op vele terreinen goed samen met de corporaties, maar eind 2019 ontstond er verschil van mening over de omvang van de sociale nieuwbouw. Dit heeft er toe geleid dat we voor 2020 hebben afgezien van het maken van lokale prestatieafspraken. De eerder gemaakte afspraken lopen overigens gewoon door. Eind 2020 zijn we gestart met het opstellen van een Stadsakkoord dat we naar verwachting voor de zomer van 2021 kunnen vaststellen. Het Stadsakkoord zal de basis vormen voor de nieuwe prestatieafspraken.
- In 2020 zijn de 9 regiogemeenten gestart met het opstellen van een regionaal afgestemd woningbouwprogramma, de Nieuwe woningmarktafspraken. Het gaat om de totale nieuwbouw tot 2030 en als onderdeel daarvan de nieuwbouw in de doelgroepenvoorraad. Uitgangspunt is dat er meer evenwicht komt in het aandeel doelgroepenvoorraad per gemeente. Voor Rijswijk houdt dit in dat het aandeel doelgroepenvoorraad kan en zal dalen. In 2021 zullen de afspraken worden vastgesteld.
- In 2020 is gestart met het opstellen van het addendum op de Woonvisie. Vaststelling voor de zomer van 2021.

Doorlopende acties woningbouw en woongerelateerde zaken

- De bouw en oplevering van nieuwe woningen is een doorlopend proces. In 2020 zijn 350 woningen gerealiseerd. In RijswijkBuiten gaat het om 113 woningen, daarnaast appartementencomplexen De Robijn (128 woningen, transformatie) en Residentie Leeuwendaal (17 woningen, transformatie). Complex De Generaal zal in 2021 opgeleverd worden, vandaar dat de prognose voor 2020 hoger was.
- Herstructurering wijk Te Werve, aan de Idenburglaan zijn 42 eengezinswoningen in de sociale huur gerealiseerd (30 sociale huurwoningen zijn hiervoor gesloopt).
- In het Havenkwartier is het eerste transformatieproject opgeleverd, de 50 betaalbare kluswoningen aan de Koopmansstraat. Voor het kantoorgebouw Burgemeester Elsenlaan 321 is een vergunning verleend voor de transformatie naar 132 appartementen.
- Doorlopend programma van de woningcorporaties zoals vastgelegd in de prestatieafspraken van onderhoud, renovatie, verduurzaming en verbetering van de toegankelijkheid van wooncomplexen. In 2020 gaat het om complexen in de Artiestenbuurt, Te Werve, Ministerbuurt, Muziekbuurt en Rembrandkwartier.

Doelstelling 3. Groen en onderhoud: ***Behoud, ontwikkeling en differentiatie van singels, parken en landgoederen***

Groen en natuur

- We zorgen binnen de groene ruimte voor een breed palet aan vrijetijdsmogelijkheden. We ontwikkelen gedifferentieerde groengebieden die uitnodigen tot wandelen, fietsen, sporten, spelen, beleven en ontmoeten. Dit draagt ook bij aan de gezondheid van inwoners: ouderen maar zeker ook jongeren en kinderen. Deze functies worden o.a. in het plan voor het Wilhelminapark opgenomen. Een traject om onder regie van de Provincie deze functies regionaal beter tot hun recht te laten komen in de Vlietzone is opgestart. Samen met bewoners en de groene maatschappelijk organisaties zijn straten heringericht om leefbaarheid, biodiversiteit en klimaatproblematiek aan te pakken door het maken van nieuwe plantvakken en geveltuinen. De herinrichting van het Bogaardplein is in uitvoering.
- We versterken de kwaliteit van de aanwezige natuur door deze voor mens en dier aantrekkelijker te maken. Hierin benutten we de kansen om ook de biodiversiteit te versterken. Een betere biodiversiteit draagt bij aan de vermindering van overlast door plaagsoorten. Dit hebben we afgelopen jaar gedaan door het opstellen van een maaikaart, waarin veel meer ecologisch beheer dan voorheen is opgenomen. Het uitvoeren van de maaikaart zal vanaf het maaizeizoen 2021 plaats vinden. Ook zal daar waar mogelijk dood hout achterblijven, of op rillen gelegd worden ten behoeve van biodiversiteit. Waar gebiedseigen

vegetatie gewenst is zijn we terughoudend met inzaaien van bloemenmengsels omdat dit de gebiedseigen biodiversiteit niet altijd ten goede komt. Waar een esthetisch beeld gewenst is wordt het wel overwogen.

- De herinrichting van de entree Diepenhorstlaan is afgerond.

Wilhelminapark

- We transformeren het Wilhelminapark de komende jaren tot een stadspark van allure door te investeren in recreatieve verbindingen, sport- en spelvoorzieningen, gedifferentieerd groen, kunst, cultuur en evenementen en door de realisatie van een horecavoorziening te faciliteren.
- Met inzet van vrijwilligers wordt de Natuurtuin in het Wilhelminapark op een hoog kwaliteitsniveau onderhouden. De tuin vormt het centrum van Natuur- en Milieueducatie in Rijswijk. De voorbereiding voor nieuwbouw van de Blokhut in de Natuurtuin zijn gestart.
- Vooruitlopend op het beheerplan Wilhelminapark zijn de eerste herstelwerkzaamheden van het groen dit voorjaar gestart: inzaaien en aanplant van kleurrijkere beplanting, weghalen van overmatige begroeiing van braamstruiken langs de fietspaden en intensiever maaien op zichtlocaties.
- De vernieuwing van de Entree van het Wilhelminapark is gestart. De parkeerplaats wordt vernieuwd en het toegangshek wordt vervangen. Hiermee ontstaat een uitnodigende entree van het park. Overbodige asfaltpaden zijn verwijderd. De verwijderde paden zullen opnieuw worden ingezaaid met gras en bloemenmengsel. Daarmee wordt de uitstraling van het park sterk verbeterd.
- Vanwege de Coronacrisis is de aanbesteding van de horeca vooralsnog opgeschort.

Landgoederenzone

- Er is een (concept) ambitiedocument en uitvoeringsprogramma voor de Landgoederenzone opgesteld om de gewenste kwaliteit en betekenis voor Rijswijk samen met partners te realiseren.
- Dit biedt een meerjarenperspectief en een investeringsprogramma waarin ook de samenwerking wordt gezocht met derde partijen. De waarde van het groen in de Landgoederenzone is erg belangrijk in relatie tot een gezonde leefomgeving in het huidige verstedelijkt gebied en zeker ook in het licht van de toekomstige verstedelijkingsopgave.

Dierenwelzijn

- Dierenwelzijn is duurzaam geïntegreerd in het gemeentelijk handelen door onder andere invulling te geven aan het meldpunt Dierenwelzijn via het Klant Contact Centrum, diervriendelijk maaibeleid, aanleg van natuurvriendelijke oevers en aanleg ecologische zones & verbindingen.
- Er is gewerkt aan de versterking van de bewustwording over dierenwelzijn onder onze inwoners door publicaties op de duurzaamheidspagina en informatie op de gemeentelijke website.
- In de APV is een nieuw artikel 'voederverbod voor dieren' opgenomen om gezondheidsschade aan (jonge) watervogels te voorkomen en overlast van plaagdieren (ratten, meeuwen) in woonwijken te voorkomen.
- Er is een nieuwe overeenkomst afgesloten met dierenasiel 't Julialaantje voor opvang van zwerfdieren voor de wettelijke termijn van twee weken en aanvullend een bovenwettelijke termijn van nog eens twee weken.
- Door middel van de overeenkomst met Dierenambulance Den Haag e.o. is uitvoering gegeven aan onze wettelijke plicht voor vervoer en opvang van gewonde dieren.
- Het hekwerk van kinderboerderij de Drassige driehoek is vervangen.
- In nauwe samenwerking met de dierenklinieken is het chippen van katten gestimuleerd in de landelijke actiemaand (juni).
- Door het uitvoeren van het Ganzenbeheerplan is een bijdrage geleverd aan het op diervriendelijke wijze terugdringen van de ganzenpopulatie.
- In het Wilhelminapark is een monument onthuld voor de dood gevonden hond Batman.
- Er is uitvoering gegeven aan de pilot 'dierenvoedselbank' met als uitkomst structurele voortzetting in samenwerking met voedselbank Haaglanden.

Doelstelling 4. Openbare Ruimte: *Basis op orde: schoon, heel en veilig*

Beheerplan

- In het beheer worden onderdelen van de leefomgeving, zoals groen en wegen, soms afzonderlijk benaderd. Voor een integrale benadering is het nodig om een visie en plan te hebben voor de leefomgeving als geheel en handvatten te bieden voor beheer. We hebben in 2020 een integraal beheerplan openbare ruimte (IBOR) opgesteld. Dit plan is meegenomen in het proces transparant begroten. Het IBOR wordt in 2021 vastgesteld door de raad.
- We hebben ieder kwartaal een kwaliteitsmeting uit laten voeren op basis van beeldkwaliteit voor alle onderdelen van de openbare ruimte. Het algemene beeld is dat we in 2020 net aan een gemiddelde beeldkwaliteit hebben behaald die voldoet aan de basiskwaliteit (niveau B).
- Naast het IBOR zijn we gestart met het actualiseren van het beheerplan wegen, openbare verlichting en baggeren. Tevens zijn we gestart met de actualisatie van het gemeentelijk rioleringsplan en een beleidsplan voor de openbare verlichting.
- Met de huidige beheerplannen voldoen we aan de wettelijke eisen en aan onze zorgplicht.

Zwerfafval

- We hebben zwerfafval door publieksgerichte acties en handhaving conform het actieplan “Rijswijk Schoon” vermindert. Het aantal meldingen over een vieze openbare ruimte is met 10% gedaald (400 minder).
- De educatie over afval op de scholen is voortgezet met acties in de week van Nederland Schoon en de Afvalrace voor de basisscholen. Vier basisscholen doen enthousiast mee aan de Afvalrace, rekening houdend met de beperkingen in verband met COVID.

Herstructurering en beheer buitenruimte

- De herinrichting van de Karel Doormanlaan is gefaseerd aangepakt en we zijn gestart met de werkzaamheden in de Julianastraat.
- We hebben de voorbereiding gestart van de Van Ostadelaan, de Van Dijkstraan, de Steenlaan en de Lindelaan.
- We hebben samenwerking gezocht met onze partners (nuts) om de werkzaamheden af te stemmen en uit te voeren. Hierbij sturen we op verminderen van de overlast en van de maatschappelijke kosten.

Bomen en groen in balans

- De nota “Juiste boom op de juiste plek” wordt inmiddels structureel gebruikt als kader voor de aanpak van woonstraten. Zowel om duidelijk te maken welke overlast acceptabel is, welke overlast onacceptabel en hoe een compensatieplan wordt opgesteld.
- Kansen en mogelijkheden die via de omgevingsvisie en/of het omgevingsplan en klimaatadaptief bouwen beschikbaar komen worden benut.

Doelstelling 5. Verduurzaming en Klimaat: *Werken aan een duurzame stad die in de toekomst klimaatneutraal is en een circulaire economie heeft.*

Energie

- Input geleverd aan (concept) Regionale EnergieStrategie Rotterdam-Den Haag.
- Onderzoek uitgevoerd naar de mogelijke alternatieve energievoorziening in wijken na het aardgas. De uitkomsten bespreken we met diverse partijen om te komen tot een gedragen voorstel.
- Onderzoek uitgevoerd naar de haalbaarheid van mogelijke alternatieven per wijk. Voor de meeste wijken geeft deze analyse een redelijk helder beeld wat het alternatief zou kunnen zijn op basis van wat financieel het meest haalbaar is.
- Structureel overleg met woningcorporaties over de energietransitie.
- Verkenning uitgevoerd naar marktmodellen voor ontwikkeling en exploitatie van warmtenetten. We hebben daardoor een globaal beeld gekregen wat de markt kan bieden. Vraag is hoe wij als gemeente de governance willen gaan invullen en wat het wettelijk kader zal zijn. Daarna kunnen we gericht de markt benaderen.
- Start enquête uitgezet, ruim 425 reacties met veel waardevolle bijdragen van inwoners.
- Begin gemaakt van informeren van de inwoners.
- Nieuwe energieloket geselecteerd die voorlichting aan bedrijven en inwoners kan geven over te nemen maatregelen.
- Subsidie Regeling Reductie Energie Wonen verkregen om inwoners (ook huurders) de mogelijkheid te bieden om kleine energiebesparende maatregelen te laten nemen.
- WarmtelinQ: In samenwerking met de organisatie van Warmtelinq is in 2020 toegewerkt naar het exacte tracé en het benodigde onderzoek voor het aanvragen van een omgevingsvergunning. Daarnaast is samen gewerkt met WarmtelinQ, provincie, Rijk en corporaties om te komen tot afspraken over de afname van warmte.

Afval

- In Eikelenburgh en Muziekbuurt is omgekeerd inzamelen ingevoerd. De invoering en communicatie doen we samen met Avalex.

Watersysteem klimaatproof

- Op basis van de klimaat stresstesten hebben we een actieplan opgesteld voor de integrale aanpak van klimaatadaptatie. We hebben op diverse locaties maatregelen uitgevoerd zoals de aanleg van groene daken, natuurvriendelijke oevers en het vergroenen van de openbare ruimte door bijvoorbeeld Operatie Steenbreek.
- We hebben onze aanpak en doelstellingen vastgelegd in het integraal beheerplan openbare ruimte.
- We hebben geïnvesteerd in het aanleggen van regenwaterleidingen waarbij we het regenwater opvangen in eigen gebied. Hiermee gaan we droogte tegen en hebben we minder kans op wateroverlast. We hebben stuwen en beschoeiingen vervangen om het watersysteem in stand te houden.

Verbeteren milieukwaliteit

- Er zijn beleidsregels vastgesteld in het kader van veiligheidsbeleid waaraan ruimtelijke plannen worden getoetst. Daarnaast hebben wij in de gevallen waar de mogelijkheid zich voordeed ingezet op het verminderen van de externe veiligheidsbronnen door afspraken te maken met de ondernemers over het opheffen van het LPG-vulpunt.
- Stimuleringsregeling 'Groen voor asbest' is niet opgesteld omdat de wettelijke plicht voor sanering is vervallen en er waren hierover geen vragen van inwoners.
- Er is gestart met het opstellen van een handboek duurzaamheid. Dit is nog niet afgerond.
- Het Actieplan luchtkwaliteit is opgesteld en moet nog vastgesteld worden en de gemeente heeft het Schone Lucht Akkoord ondertekend.
- In het najaar 2020 is gestart met het Effect-Haalbaarheidsonderzoek milieuzones (onderdeel van het Actieplan Luchtkwaliteit). Het rapport wordt in het 1ste kwartaal 2021 verwacht.
- Vanuit de energietransitie sturen wij aan op het afschakelen van het aardgas, het reduceren van de energievraag en het overstappen op duurzame energiebronnen. Hiermee dragen wij vanuit de energietransitie bij aan bij de realisatie van de ambitie.
- In 2020 is gestart met de voorbereidingen van het verminderen van geluidsoverlast in het kader van de sanering van A- en B-lijsten. Er is subsidie aangevraagd bij het Bureau Sanering Verkeerslawaaï voor de voorbereiding van de saneringsprojecten. Op één aanvraag na zijn alle subsidie aanvragen gehonoreerd. Voor de Steenlaan en de Lindelaan is ook een uitvoeringssubsidie aangevraagd. Er is hierop nog geen reactie ontvangen. De verwachting is dat in het najaar 2021 wordt gestart met het saneringsproject van de Steenlaan in combinatie met de onderhoudswerkzaamheden aan deze weg.
- We hebben het project lood in de bodem kinderspeelplaatsen en volkstuinten uitgevoerd. Naar aanleiding van het resultaat uit het bodemonderzoek lood in de bodem kinderspeelplaatsen wordt de bovenlaag van enkele kinderspeelplaatsen in de komende jaren vervangen. Het project lood in de bodem volkstuinten is nog niet afgerond. Het project is in de fase van afstemming met de provincie en de Omgevingsdienst Haaglanden over het resultaat en de vervolg aanpak.
- Er is een PFAS Bodemkwaliteitskaart opgesteld. De kaart geeft een beeld van de achtergrondwaarden van PFAS weer. Met deze aanvulling op de bodemkwaliteitskaart van Rijswijk is de dreigende stagnatie in het grondverzet bij Rijswijkse projecten geweken.

Doelstelling 6. Gedeelde verantwoordelijkheid voor de leefomgeving: Bewoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties zijn medeverantwoordelijk voor de kwaliteit van de leefomgeving.

Gebiedsgericht werken

- Doordat fysieke activiteiten en bijeenkomsten vanwege de maatregelen tegen corona in 2020 niet mogelijk waren, hebben we nieuwe manieren gevonden om signalen uit de gebieden op te halen en om inwoners en maatschappelijke organisaties te betrekken bij projecten en activiteiten van verschillende beleidsterreinen. Voorbeelden hiervan zijn: online bijeenkomsten en gebiedsverkenningen waarbij de 1,5 meter in acht werden genomen, zoals de verkeersschouw in Rijswijk Buiten en de bijeenkomsten over de Muziekbuurt. Door online bereikbaar en zichtbaar te zijn is toch invulling gegeven aan het gebiedsgericht werken.
- In 2020 is een concept gebiedsprogramma voor Muziekbuurt op (online) participatieve wijze met stakeholders tot stand gekomen. Muziekbuurt was het eerste gebied waarvoor een uitgebreid gebiedsprogramma is opgesteld maar de verwachting is dat in 2021 meerdere gebieden in aanmerking komen voor een gebiedsprogramma. Zo is een Gebiedsprogramma voor Vrijeban in de maak en wordt onderzocht of in de Artiestenbuurt genoeg aanleiding is voor een integrale gebiedsgerichte aanpak. Verder is veel aan relatiebeheer met bestaande en nieuwe wijkcontacten gedaan door regelmatig online of telefonische bijpraatmomenten te houden. Ondanks de verminderde (fysieke) zichtbaarheid in de wijken heeft de centrale rol van de gebiedsregisseurs stand gehouden door online bereikbaar te zijn.

Loket Stadskracht

- Inwoners waren in verband met maatregelen tegen corona in 2020 erg terughoudend met het aanvragen van initiatieven voor de verbetering van de leefomgeving. Hiernaast boden de verscherpte regels in de APV, waarbij groepen mensen in het openbaar werden ingeperkt, weinig ruimte voor fysieke activiteiten. Er werd hierdoor in 2020 slechts sporadisch gebruik gemaakt van de diensten (budget wijkfeesten, groenvoucher, ideecheque) die via Loket stadskracht werden aangeboden.
- Aangezien in 2020 door verscherpte regels in de APV (maatregelen tegen corona) weinig initiatieven plaats vonden, was de noodzaak om gebruikers zo goed mogelijk te informeren over de coronamaatregelen groter dan verbetering van de klantgerichtheid van het loket. Informatievoorziening werd geprioriteerd boven stimulering van zelfbeheer en zelforganisatie van inwoners bij realisatie van hun initiatieven. In 2021 vindt er vanuit team Communicatie & Participatie een oriëntatie plaats naar het meest geschikt platform waarop de gemeente haar participatietrajecten publiceert. Het loket stadskracht wordt in deze oriëntatie ter overweging meegenomen.

Omgevingswet

- De invoering van de Omgevingswet is medio 2020 met een jaar uitgesteld tot 1 januari 2022. Naast de Corona crisis is dit uitstel het gevolg van de vertraging van het realiseren van een landelijk Digitaal Stelsel Omgevingswet. Dit uitstel heeft ook betekend dat een aantal acties die in 2020 zouden moeten zijn afgerond doorschuiven naar 2021.
- In 2019 zijn processen gestart om onze informatiehuishouding op orde te brengen. Zo wordt de in gebruik zijnde vergunningenapplicatie vervangen, en werken we aan de kwaliteit van onze gegevens en IT infrastructuur om te zijner tijd aan te sluiten op het landelijke stelsel. Door de vertraging in de invoering lopen deze werkzaamheden door in 2021.
- We zijn gestart met het opstellen van een Verordening Fysieke Leefomgeving (VFL), noodzakelijk omdat per de ingangsdatum van de wet de bestemmingsplannen van rechtswege omgevingsplannen worden en daarin ook alle bepalingen uit andere lokale verordeningen die betrekking hebben op de fysieke leefomgeving moeten worden opgenomen. Dat doen we door die bepalingen onder te brengen in de VFL.
- We hebben in 2020 een opleidingsplan opgesteld dat in 2021 in de organisatie wordt uitgerold.
- We hebben in een aantal bijeenkomsten van de raads werkgroep Omgevingswet de Raad betrokken bij de aanstaande invoering van de Omgevingswet.
- We hebben in 2020 een Plan van Aanpak opgesteld om te komen tot een Omgevingsplan voor Rijswijk.
- In de periferie van de Omgevingswet is in 2020 een Participatienota vastgesteld. Werken in de geest van de omgevingswet is hierbij belangrijke input geweest.

Huis van de Stad

- We ontwikkelen het Huis van de Stad tot een plek die verbinding legt tussen politiek en samenleving en waar gemeente, inwoners, ondernemers, maatschappelijke en culturele organisaties kennis delen en krachten bundelen om de kwaliteit van de (sociale, culturele en fysieke) leefomgeving in Rijswijk te versterken: een icoon. Het is een herkenningspunt voor Rijswijk. Een plek die symbool staat voor de stad, haar kracht en haar historie.
- In 2020 hebben we verder gewerkt aan de realisatie van het Huis van de Stad, waarbij we het gebouw aan de Generaal Spoorlaan 2-4 en de openbare ruimte daaromheen ontwikkelen tot een aantrekkelijke omgeving die uitnodigt tot ontmoeting en samenwerking. Nu de huisvesting van bibliotheek, Trias, een horecavoorziening en een aantal activiteiten van Stichting Welzijn Rijswijk in het gebouw aanstaande is, zijn we begonnen met de voorbereiding van de verhuizing van gemeentelijke organisatie (inclusief multifunctionele raads- en theaterzaal). We hebben opdracht gegeven voor een voorstel voor de buitenruimte van het Huis van de Stad, waarin een oplossing wordt meegenomen voor de parkeerproblematiek in Te Werve..

Openbare Speelvoorzieningen

- Er is uitvoering gegeven aan het Beheerplan Openbare Speelplekken 2019-2022 met oplevering van de heringerichte speelplekken aan de Hendersonstraat, Brantingstraat en wethouder Brederodelaan.
- De (online) participatietrajecten en ontwerpfasen zijn doorlopen voor de herinrichting van de speelplekken gelegen aan de Prinses Irenelaan - Talmalaan (Prinsessenpark), Ds. Heldringlaan- Dr. Poelslaan en Serre 49. De oplevering van deze vier opnieuw ingerichte speelplekken vinden plaats in het eerste kwartaal van 2021.
- De pilot (speelseizoenen 2019 en 2020) voor het in beheer geven van speeltuin Rozenstraat (Welzijn Rijswijk) en Penninglaan (Haaglanden Beweegt) is afgerond. Het positieve resultaat van deze pilots is de structurele voortzetting vanaf speelseizoenen 2021.
- Het participatietraject en voorlopig ontwerp is doorlopen voor de renovatie van speeltuin Rozenstraat. De afronding van de ontwerpfasen en de uitvoering vinden plaats in 2021.
- Samen met acht buurgemeenten en met ondersteuning van Inkoopkracht is een nieuwe raamovereenkomst afgesloten met 14 leveranciers voor de inkoop van speeltoestellen. De ingangsdatum hiervoor is 1 januari 2021.
- Er zijn vier bewonersinitiatieven voor (bij)plaatsing van speeltoestellen gehonoreerd (tafeltennistafel aan de Hoekpolder, tafeltennistafel in de Jozef Israëllaan, combitoestel in de Leeuwendaallaan en vogelnestschommel en duikelrek aan de Zilverschoon)
- Er is een bijdrage geleverd voor de herinrichting van het schoolplein OBS Melodie, in de vorm van acht bomen voor schaduw en groen, de verplaatsing van de fietsenstalling en nieuwe afvalbakken).

Wat heeft het gekost?

Exploitatie (meerjarig x € 1.000)						
Wonen en Leven		Realisatie 2019	Primitief 2020	Gewijzigde raming 2020	Realisatie 2020	Afwijking (+ = voordeel)
5600 Openbaar groen en openluchtrecreatie	Lasten	3.727	3.660	3.832	3.942	-110
	Baten	100	79	79	83	4
Saldo		-3.627	-3.581	-3.753	-3.859	-106
7210 Afvalverwijdering en -verwerking	Lasten	6.847	7.049	7.387	7.498	-111
	Baten	7.423	8.982	8.682	8.674	-8
Saldo		577	1.933	1.295	1.176	-119
7220 Riolering en waterzuivering	Lasten	1.561	2.397	2.385	2.504	-120
	Baten					
Saldo		-1.561	-2.397	-2.385	-2.504	-120
7230 Milieubeheer	Lasten	1.869	2.033	2.821	1.948	873
	Baten	204	8	826	66	-760
Saldo		-1.665	-2.026	-1.995	-1.882	112
7260 Baten rioolheffing	Lasten					
	Baten	4.542	5.574	5.574	5.242	-332
Saldo		4.542	5.574	5.574	5.242	-332
7290 Huishoudelijk/bedrijfsafvalwater	Lasten	1.022	1.085	1.085	1.002	84
	Baten	24			55	55
Saldo		-998	-1.085	-1.085	-947	139
7300 Hemelwater	Lasten	98	121	121	112	9
	Baten					
Saldo		-98	-121	-121	-112	9
7310 Grondwater	Lasten	165	155	155	139	16
	Baten					
Saldo		-165	-155	-155	-139	16
8100 Ruimtelijke ordening	Lasten	1.463	1.054	1.402	1.410	-8
	Baten	275		340	415	75
Saldo		-1.187	-1.054	-1.062	-994	67
8200 Woningexploitatie	Lasten	53	66	84	66	18
	Baten	98	191	1.561	1.603	42
Saldo		44	125	1.477	1.537	60
8210 Wijkontwikkeling	Lasten	429	459	393	379	14
	Baten					
Saldo		-429	-459	-393	-379	14
8220 Volkshuisvesting	Lasten	1.381	1.435	1.461	1.497	-36
	Baten	2.359	1.652	1.661	2.284	623
Saldo		978	217	200	787	587
8300 Bouwgrondexploitatie	Lasten	303	87	131	583	-452
	Baten	1.088	429	453	922	469
Saldo		785	342	322	339	17
8320 Grondexploitatie RijswijkBuiten	Lasten	19.144	28.011	46.076	39.370	6.706
	Baten	19.049	27.989	46.068	38.905	-7.163
Saldo		-95	-22	-7	-464	-457
Programmatotalen	Lasten	38.061	47.612	67.331	60.448	6.883
	Baten	35.161	44.901	65.243	58.249	-6.994
Saldo		-2.900	-2.710	-2.089	-2.199	-111

Toelichting op de afwijking

5600 Openbaar groen en openluchtrecreatie

Lasten nadeel €110.000

In 2020 heeft de bestrijding van de Eikenprocessierups en de noodzakelijke behandeling van de iepenziekte gezorgd voor hogere uitgaven van €225.000. In 2020 is een voordeel van €115.000 behaald in verband met het uitstellen van het strandwalfestival 2020.

7210 Afvalverwijdering en -verwerking

Lasten nadeel €111.000

In 2020 zijn inwoners, door corona, massaal aan het opruimen geslagen. Dit heeft als gevolg dat er meer grof vuil is ingezameld op straat, er meer bezoeken aan de milieustraat zijn gebracht en er meer fijn en grof restafval is verbrand. Dit heeft geleid tot hogere kosten.

7220 Riolering en waterzuivering

Lasten nadeel €120.000

Bij de berekening van de kostendekkendheid van de rioolheffing wordt in de begroting rekening gehouden met versnelde afschrijving op de riolering. In de begroting was een versnelde afschrijving geraamd van €1.817.430. Bij de berekening van de kostendekkendheid op realisatiebasis is berekend dat er ruimte is voor versnelde afschrijving van €1.967.981. Vanwege het feit dat er in 2020 €1.505.587 is geactiveerd voor de vervanging van de riolering mag dat bedrag op grond van de BBV maximaal versneld worden afgeschreven. Het verschil van €462.394 wordt conform de BBV gestort in een voorziening.

7230 Milieubeheer

Lasten voordeel €873.000

Vooruit ontvangen subsidies

In het verleden hebben we voor een aantal regelingen subsidie ontvangen van het Rijk. Bij de jaarrekening wordt het niet bestede deel op de balans opgenomen als vooruit ontvangen subsidie. Als er lasten komen, dan worden deze verantwoord op de beleidsproducten en wordt er voor hetzelfde bedrag aan inkomsten tegenover gezet.

Het betreft de volgende regelingen:

- EU-richtlijnen omgevingslawaaai	€	66.660
- Geluidsanering Lindelaan en Steenlaan	€	125.700
- Weg- en railverkeerslawaaai	€	488.400

In 2020 is voor de regelingen een bedrag van circa €3.000,- uitgegeven.

Energietransitie

Het verschil is als volgt ontstaan doordat halverwege 2020 een bedrag van €124.000,- is toegevoegd aan de begroting naar aanleiding van de Decembercirculaire. Hierdoor was het budget in 2020 groter dan nodig.

Baten nadeel €760.000

Zie hiervoor bij de vooruit ontvangen subsidies

7260 Baten rioolheffing

Baten nadeel €332.000

De gegevens van het waterverbruik over 2020 kunnen aan het eind van deze maand worden opgevraagd. De aanslagen 2020 grootwaterverbruik staan gepland in december.

De geringe opbrengst voor de jaarrekening 2020 omvat slechts het nakohier 2018.

Toelichting

De lagere baten betreft de opbrengst rioolgrootverbruik. Rioolgrootverbruik wordt opgelegd voor elke m³ water boven de 500 m³ dat in een jaar wordt toegevoerd naar een adres. Voor het eerst opgelegd in 2019, jaarverbruik 2018.

Voor het opleggen van de aanslagen wordt gebruik gemaakt van de gegevens van Dunea. Het waterverbruik boven de 500 m³ is een variabel gegeven en geeft daarom geen vaste garantie voor de opbrengst. Het jaarverbruik kan worden opgevraagd in maart van het volgende jaar. Het bestand kan niet worden ingelezen en moet handmatig worden verwerkt.

Het verwerken van de data is erg bewerkelijk, elk adres moet worden gecontroleerd. De adressen komen niet overeen met BAG of BRP, controle op gebruikersnamen is nodig, want veel watermeters staan op naam van de eigenaar. Op de lijst staan vereniging van eigenaren, bedrijfsverzamelgebouwen, woningbouwverenigingen en adressen met één watermeter maar met meerdere zelfstandige gebruikers. Deze kunnen we niet aanslaan omdat niet te bepalen is wie precies hoeveel m³ water heeft verbruikt.

In december 2019 hebben we de gebruikers aangeslagen voor grootverbruik voor het jaar 2018, die we conform de verordening konden aanwijzen als belastingplichtige. Begin 2020 hebben wij een klein nakohier 2018 kunnen opleggen voor de overige uitgezochte belastingplichten 2018. Dit heeft veel tijd gekost.

7290 Huishoudelijk/bedrijfsafvalwater

Lasten voordeel €84.000

Jaarlijks wordt een deel van ons rioolstelsel geïnspecteerd en gereinigd. Het deel dat in 2020 is minder groot dan gemiddeld waardoor minder kosten gemaakt zijn voor het onderhoud. Daarnaast hebben we dit jaar minder gebruik gemaakt van externe adviezen.

Baten voordeel €55.000

Dit betreft vergoedingen van derden voor werkzaamheden aan het rioolstelsel. Het gaat om werk dat door gemeente wordt uitgevoerd, maar door derden worden betaald. Er zijn in 2020 meer werken voor derden uitgevoerd.

8100 Ruimtelijke ordening

Baten voordeel €75.000

Er zijn via anterieure overeenkomsten meer vergoedingen ontvangen van projectontwikkelaars.

8220 Volkshuisvesting

Baten voordeel €623.000

Het voordeel hier wordt veroorzaakt door hogere inkomsten van bouwleges aan de hand van ingediende aanvragen voor Omgevingsvergunningen. De raming voor bouwleges is medio 2019 gebaseerd op de toen te verwachten aanvragen. Niet in beeld waren aanvragen voor ondermeer de herstructurering van het sportpark Elzenburg, de transformatie aan de Burgemeester Elzenlaan, en Spoorzone H4.1 in RijswijkBuiten.

In de loop van 2021 wordt het proces voor de prognose voor de inkomsten uit bouwleges afgestemd op de volledige P&C-cyclus, zodat ook in de halfjaar-rapportages eventuele bijstelling van de raming plaatsvindt.

8300 Bouwgrondexploitatie

Lasten nadeel €452.000

Baten voordeel €469.000

Voor een toelichting op deze verschillen wordt verwezen naar de paragraaf Grondbeleid.

8320 Grondexploitatie RijswijkBuiten

Lasten voordeel €6.706.000

Baten nadeel €7.163.000

Deze post wordt toegelicht in de paragraaf RijswijkBuiten.

Investeringen

Investeringen	bedragen x €1.000	Begr. Lasten	Werk. Lasten	Saldo Lasten	Begr. Baten	Werk. Baten	Saldo Baten	Uit te geven in 2021	Uit te geven in 2022
Realisatie van het Huis van de Stad		25.500	7.030	18.469				17.769	700
Aanschaf veegmachine		204	204						
Onderhoud toren oude stadhuis		350		350				350	
Zwethzone - Algemeen		29	1	28				28	
Vergroenen en verbeteren entrees Plaspoelpolder		127	78	49				49	
Groenontwikkeling en participatie 2019		284	204	80				80	
Inrichting van het Hof van Sion		300		300				100	200
Transformatie Wilhelminapark 2020		497	390	107		60	-60	107	
Vervanging bomen 2020		385	206	180				180	
Vervanging van afvalbakken 2020		65	31	34				34	
Vervanging vrijvervalriolen 2020		1.905	1.506	399				399	
Geluidsanering		126		126				126	
Uitwerking actieplan geluid 2020		179		179					179
Vervanging luchtfoto's 2020		66	19	47					
Groot onderhoud gemeentelijke woningen		214	103	110				110	
Aanpak woonomgeving ihkv wijkverbetering Te Werve		756	442	314				314	
Nazorg herinrichting openbaar gebied wwc Molenhof		26		26					
		31.014	10.214	20.799		60	-60	19.647	1.079

Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

(bedragen x € 1.000)

	Raming na wijziging			Jaarrekening			Verschil t.o.v. raming na wijziging		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
a) Lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is:									
- OZB eigenaren woningen		6.367	6.367		6.438	6.438		71	71
- OZB eigenaren niet-woningen		5.339	5.339		5.911	5.911		572	572
- OZB	39		-39	49		-49	-10		-10
- wet WOZ	173		-173	311		-311	-138		-138
- hondenbelasting									
- precariobelasting		341	341		297	297		-44	-44
- retributies	2		-2				2		2
- toeristenbelasting		95	95		252	252		158	158
Subtotaal lokale heffingen	214	12.141	11.927	360	12.898	12.538	-146	757	611
b) Algemene uitkeringen:									
- uitkering uit het gemeentefonds	533	90.965	90.432	303	91.396	91.093	230	431	661
Subtotaal algemene uitkeringen	533	90.965	90.432	303	91.396	91.093	230	431	661
c) Dividend:									
- dividenden	1.432	72.662	71.230	32	72.662	72.630	1.400		1.400
Subtotaal dividend	1.432	72.662	71.230	32	72.662	72.630	1.400		1.400
d) Overige algemene dekkingsmiddelen:									
- bespaarde rente	371	1.674	1.303	378	1.854	1.476	-7	180	173
- gemeente eigendommen	42	45	3	42	22	-20		-22	-23
- Plaspoelpolder				105	-105	-210	-105	-105	-210
- uitkeringen van derden		679	679	104	680	576	-104	1	-103
- BTW compensatiefonds	1.747	414	-1.333	1.061	33	-1.028	686	-381	305
- lasten/baten oude dienstjaren	455		-455	522	269	-253	-67	269	202
- overig	15		-15				15		15
- dubieuze debiteuren									
- onderzoekskosten									
Subtotaal overige algemene dekkingsmiddelen	2.630	2.812	182	2.213	2.755	542	418	-58	360
Subtotaal algemene dekkingsmiddelen	4.810	178.581	173.771	2.908	179.711	176.803	1.902	1.130	3.032
Onvoorzien									
Onvoorzien uitgaven exploitatie	50		-50				50		50
Onvoorzien uitgaven investeringen									
Subtotaal onvoorzien	50		-50				50		50
Totaal	4.860	178.581	173.721	2.908	179.711	176.803	1.952	1.130	3.082

Toelichting Algemene Dekkingsmiddelen en onvoorzien

Toelichting op de afwijking

Het nadeel bestaat uit (V= voordelig; N= nadelig):

x € 1.000,-

OZB eigenaren niet woningen	V	572
Wet WOZ	N	138
Toeristenbelasting	V	158
Algemene uitkering	V	661
Dividend	V	1.400
Gemeente eigendommen	V	173
BTW compensatiefonds	N	210
Rente	N	105
Vrijval voorziening dubieuze debiteuren	V	202
Onvoorzien	V	50
Overige verschillen	V	319
	V	<u>3.082</u>

OZB baten voordelig €572.000 (exogeen, incidenteel)

De hogere opbrengst wordt voor het grootste deel veroorzaakt doordat de geraamde verlagingen van WOZ-waarden in bezwaar- en beroepsprocedures over grote gebouwen van niet-woningen over meerdere jaren uitbleven. Dit leverde een voordeel in de opbrengsten op van circa €572.000.

Wet WOZ nadelig €138.000 (exogeen, incidenteel)

Betreft vooral de meerkosten van bezwaar- en beroepsprocedures en de overige uitvoeringskosten die hiermede verband houden.

Toeristenbelasting voordelig €152.000 (exogeen, incidenteel)

De raming van de opbrengsten toeristenbelasting is in de slotwijziging naar beneden bijgesteld als gevolg van de gemaakte impactanalyse van de Corona pandemie. De raming is naar beneden bijgesteld van €320.000 naar €95.000. In werkelijkheid is gebleken dat de opbrengst €157.000 hoger was dan de bijgestelde raming.

Algemene uitkering gemeentefonds, voordelig €661.000 (exogeen, incidenteel)

De algemene uitkering laat de volgende ontwikkeling in 2020 zien.

2016	N	10.000
2018	N	43.000
2019	N	226.000
2020	V	<u>710.000</u>
	V	431.000
Gelabeld	V	<u>230.000</u>
Totaal	V	661.000

2016 t/m 2019

Globaal gezien bestaat de berekening van de algemene uitkering uit de vermenigvuldiging van het aantal eenheden van alle berekeningsmaatstaven met het bijbehorende bedrag per eenheid. De som van deze producten, de zogenaamde uitkeringsbasis, wordt vervolgens vermenigvuldigd met de uitkeringsfactor. De algemene uitkering bestaat uit circa 90 berekeningsmaatstaven. De variabelen in deze berekeningsmaatstaven worden door het rijk in de loop van de jaren definitief vastgesteld. Op dat moment wordt ook de hoogte van de uitkering per jaar steeds preciezer bijgesteld. Voor 2016 was nog een vordering opgenomen van €10.000, maar dit jaar is door het rijk definitief vastgesteld zonder bijstellingen. Zo ook 2017. Voor 2019 is vooral de belangrijkste maatstaf de ozb niet-woningen. Deze maatstaf kan nog voor fluctuaties zorgen totdat de definitieve afrekening van deze jaren volgt.

2020

Over 2020 is de totale algemene uitkering berekend op circa €91.674.000.

Het voordelig verschil ten opzichte van de raming bedraagt €710.000 (ofwel 0,8%) en bestaat vooral uit de groei van een aantal variabelen binnen berekeningsmaatstaven. Het gaat vooral om de volgende componenten

Eén-ouderhuishoudens	V	159.000
Eén-ouderhuishoudens met 2 of meer kinderen	V	375.000
Ouders met langdurig psychisch medicijngebruik	V	141.000
Lage inkomens	V	120.000
Minderheden	V	81.000
Overige kleinere verschillen	N	<u>166.000</u>
Per saldo voordelig ten opzichte van de raming	V	710.000

Vrijval labeling 2020

Bestaat vooral uit het vervallen van de opschalingskorting. Het rijk heeft deze korting voor 2020 en 2021 als vervallen verklaard. In de 2^e halfjaarrapportage was er al rekening gehouden met dit voordeel.

Netto opbrengst verkoop aandelen energiebedrijf voordelig €1.400.000 (exogeen, incidenteel)

De boekwaarde van de aandelen Eneco voor splitsing (energiebedrijf en netwerkbedrijf) heeft jarenlang in de balans van Rijswijk gestaan voor circa €2,8 miljoen. Om de reden dat het energiebedrijf en het netwerkbedrijf bij de splitsing qua eigen vermogen ongeveer gelijk aan elkaar waren, is de boekwaarde in de raming van de netto opbrengst van de verkochte aandelen energiebedrijf gewaardeerd op €1,4 miljoen.

Echter het BBV baseert zich op de verkrijgingsprijs van de aandelen van het energiebedrijf na splitsing. De aandelen van het energiebedrijf zijn verkregen om niet. Hierdoor is de netto opbrengst €1,4 miljoen te laag gewaardeerd en de oorspronkelijke boekwaarde van €2,8 miljoen moet geheel worden toegeschreven aan de aandelen Stedin.

Gemeente eigendommen baten voordelig €173.000 (exogeen, incidenteel)

Het voordelig verschil op deze post wordt vooral veroorzaakt door de ontvangen bijdrage van Rijswijk Wonen in de ambtelijke kosten van circa €109.000. Dit bedrag is ontvangen voor de ontwikkeling van het gebied rondom de voormalige school "De Schakel".

BTW compensatiefonds nadelig €210.000 (exogeen, incidenteel)

De raming was gebaseerd op de ingediende suppletieaangiften over voorgaande jaren. De belastingdienst is een boekenonderzoek gestart. Op dit moment is niet vast te stellen in hoeverre deze aangiften door de belastingdienst zullen worden geaccepteerd.

Rente nadelig €105.000 (exogeen, incidenteel)

Het nadelig verschil ten opzichte van de raming van circa €105.000 wordt vooral veroorzaakt door de lager doorberekende rente aan grondexploitatie RijswijkBuiten. De boekwaarde van de investeringen in de grondexploitatie is gedurende het afgelopen jaar gemiddeld lager geweest dan waar eerst van was uitgegaan.

Vrijval voorziening dubieuze debiteuren, voordelig €202.000 (exogeen, incidenteel)

Naar aanleiding van de regeling uitstel van betalingen i.v.m. Corona is de voorziening dubieuze debiteuren in de loop van het jaar opnieuw berekend. Uit deze berekening was €455.000 extra storting benodigd omdat ingeschat werd dat de risico's op de vorderingen zouden toenemen. Bij het samenstellen van de jaarrekening is deze berekening opnieuw gemaakt. Als gevolg van meevallende cijfers van het totaal van de openstaande vorderingen behoeft er per saldo €253.000 gestort te worden, zodat er een voordeel ontstaat van het verschil van €202.000.

De methodiek van de waardebepaling van de voorziening dubieuze debiteuren is als volgt:

De belasting- en private vorderingen zijn conform de interne regelgeving op waarde geschat.

Jaarlijks wordt deze inschatting op balansdatum gemaakt a.d.h.v. de ouderdom van de openstaande bedragen volgens de onderstaande methodiek.

Alle openstaande vorderingen hoger dan €5.000,- worden per vordering beoordeeld en eventueel voor 100 % opgenomen als dubieuze debiteur. Voor alle vorderingen onder de €5.000,- geldt:

huidig boekjaar 10 %

boekjaar -1 20 %

boekjaar -2 40 %

boekjaar -3 60 %

boekjaar -4 80 %

boekjaar -5 en meer 100 % van het openstaande bedrag.

Onvoorzien lasten voordelig €50.000 (exogeen, incidenteel)

In 2020 is geen beroep gedaan op de post onvoorzien.

Overige verschillen voordelig €319.000

Dit verschil bestaat vooral uit algemene salarisposten (bijvoorbeeld cao-gevolgen) die over alle salarisposten van de gehele organisatie moet worden verdeeld. Doordat deze post niet over de salarisramingen van de afdelingen is verdeeld, ontstaat op deze post een voordeel in de raming en op de salarisposten van de afdelingen een nadeel in de raming. Opgeteld blijft de raming op dit onderdeel in totaal neutraal.

Overhead

De definitie van de overhead volgens het BBV is "alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces".

Financiële samenvatting

Soort	Begr.Lasten	Werk.Lasten	Saldo Lasten	Begr.Baten	Werk.Baten	Saldo baten	Resultaat
Materieel en kapitaallasten	10.239	10.822	-584	732	623	-109	-693
Personeel	34.359	35.481	-1.122	154	445	291	-831
	44.598	46.304	-1.706	886	1.068	182	-1.524
Naar programma's en investeringen	-19.325	-19.289	-37	315	209	-106	-143
	-19.325	-19.289	-37	315	209	-106	-143
	25.273	27.015	-1.742	1.201	1.277	76	-1.667

De totale apparaatskosten van de gemeente, geraamd op ongeveer 46 miljoen euro, worden verdeeld naar de programma's (beleidsproducten) en investeringen. De overhead, alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces, wordt niet verdeeld, maar staat onder het overzicht overhead.

Op de totale apparaatskosten van de gemeente is een nadeel behaald van € 1.667.000.

Dit is ontstaan door een totale overschrijding van de kosten met € 1.524.000, waarbij daarnaast € 143.000 nadeel is gerealiseerd op de verdeling van directe kosten naar de programma's (beleidsproducten) en investeringen.

De overschrijding op Overhead is enerzijds veroorzaakt door een verschuiving van directe lasten naar Overhead (€ 150.000). Anderzijds is er bijvoorbeeld de inhuur van extern personeel als gevolg van de Coronacrisis en vanwege moeilijk in te vullen vacatures (€ 250.000). Daarnaast heeft het traject "Transparant Begroten" gezorgd voor meer overheadkosten (€ 150.000) en ook externe vervanging binnen het management heeft gezorgd voor hogere overheadkosten (€ 230.000).

De resterende overschrijding van ongeveer € 500.000 wordt gedekt vanuit de reserve Parkeren (parkeerhandhavers) en materiële budgetten die hiervoor zijn ingezet. Ook zijn er USZO gelden ontvangen die niet in de personele begroting zijn opgenomen, maar wel dienen als dekking voor (extra) personele lasten.

Over het geheel zijn de apparaatskosten per inwoner ten opzichte van 2019 gedaald van 803,41 naar € 786,90.

Beleidsindicatoren

De indicatoren die zijn voorgeschreven en betrekking hebben op de eigen organisatie zijn hieronder weergegeven.

Indicator	Eenheid	Rekening 2019	Rekening 2020
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	8,46	8,44
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	7,95	7,72
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	€ 803,41	€ 786,90
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	16,6%	17,2%
Overhead	% van totale lasten	8,8%	9,2%

II Jaarverslag

PARAGRAFEN

- **Weerstandsvermogen en risicobeheersing**
- **Onderhoud kapitaalgoederen**
- **Bedrijfsvoering**
- **Verbonden partijen**
- **Grondbeleid**
- **Lokale heffingen**
- **Financiering**
- **Duurzaamheid**
- **RijswijkBuiten**
- **Gevolgen corona**
- **Rapportage Interbestuurlijk Toezicht**

Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

De gemeente Rijswijk bevindt zich in een zeer dynamische omgeving. Externe factoren zoals de coronacrisis leiden tot wijzigingen in de uitvoering en door de centrale overheid beschikbaar gestelde budgetten. Dit maakt dat de gemeente flexibel moet kunnen inspelen op snel veranderende situaties. Het aangaan van risico's valt daarbij niet uit te sluiten.

Niet alleen de externe factoren, maar ook het gegeven dat gemeentelijke budgetten tegenwoordig meer en meer onder druk komen staan, betekenen dat 'risico' en 'risicobeleid' een niet weg te denken factor zijn als onderdeel van het gemeentelijk beleid.

Risico's beperken zich niet tot enkel risico's met een financieel gevolg. Er zijn ook andere risico's denkbaar die misschien niet onder de term 'financieel risico' te vatten zijn, maar wel als zodanig een risico kunnen vormen. Te denken valt onder andere aan imago schade, politieke en veiligheidsrisico's.

Aanleiding en achtergrond

De gemeente Rijswijk wil risico's die zij loopt beheersbaar houden. Door inzicht in de risico's wordt de organisatie in staat gesteld om op verantwoorde wijze besluiten te nemen, zodat huidige en toekomstige risico's in verhouding staan tot de vermogenspositie van de organisatie. Op basis van de geïnventariseerde risico's wordt het benodigde weerstandsvermogen berekend.

Kader

- Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Het BBV schrijft voor dat een paragraaf Weerstandsvermogen in de begroting moet worden opgenomen. Daarnaast moet, op grond van het BBV, een tabel met financiële kengetallen worden opgenomen. Deze treft u onderaan de paragraaf aan.
- Financiële verordening gemeente Rijswijk 2016. Op 19 april 2016 heeft de raad deze verordening vastgesteld.
- Nota weerstandsvermogen en risicomanagement. Op 17 december 2013 heeft de raad deze nota vastgesteld.
- Nota reserves en voorzieningen gemeente Rijswijk. Ook deze nota is op 17 december 2013 door de raad vastgesteld.

Risicoprofiel

Om de risico's van de gemeente Rijswijk in kaart te brengen is een risicoprofiel opgesteld. Dit risicoprofiel wordt als volgt gedefinieerd:

Een overzicht van de risico-eigenschappen van de organisatie, dat wil zeggen minimaal omvattend de risicodefinities met bijbehorende kansen en gevolgen.

Dit risicoprofiel is onder andere tot stand gekomen met behulp van een risicomanagement informatiesysteem NARIS® dat bij veel gemeenten wordt gebruikt. Hiermee worden risico's systematisch in kaart gebracht en beoordeeld.

Afzonderlijk van het gemeente breed gehanteerd risicomanagementsysteem systeem is een risicoanalyse uitgevoerd op de grondexploitatie Rijswijk Buiten. Omdat de werkwijze niet geheel overeenkomt met het gehanteerde systeem worden de resultaten apart vermeld en zijn deze niet opgenomen in onderstaand overzicht. In de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit en het weerstandsvermogen is wel rekening gehouden met de uitkomsten van de risicoanalyse van Rijswijk Buiten.

P&C-cyclus

De nota weerstandsvermogen en risicomanagement schrijft een koppeling van het risicoprofiel met behulp van NARIS® voor bij de diverse beleidsrapportages zoals programmabegroting, jaarrekening en tussentijdse rapportages.

In de kern draait NARIS® om het vastleggen en analyseren van risico's, beheersmaatregelen en opgetreden risico's (incidenten). Risico's hebben impact op de activiteiten (processen en projecten) die de organisatie

onderneemt om haar doelen te realiseren. Door risico's te koppelen aan projecten, processen en/of doelstellingen ontstaat direct inzicht waarop gestuurd moet worden om grip te houden op de belangrijkste risico's van de organisatie.

In het onderstaande overzicht worden alleen de 5 grootste risico's gepresenteerd met de hoogste bijdrage aan de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit. Het totaal risico van deze vijf risico's bedraagt € 16.250.000.

Tabel 1: Belangrijkste financiële risico's

Tabel 1: Belangrijkste financiële risico's						
Risiconr	Risico	Gevolgen	Maatregelen	Kans	Financieel gevolg	Involed
R503	Beoogd kostenbesparend beleid/ actieplan Jeugdzorg en WMO wordt niet gehaald en geen toereikend budget voor alle uit te voeren taken.	geld -		50%	max.€ 4.000.000	32.26%
R551	Tweede golf Corona	geld -		25%	max.€ 8.000.000	13.33%
R389	RB Niet kunnen afdekken van risico's, die kunnen ontstaan door richtlijnen, voorwaarden, eisen van andere overheden, langere procedures en overige derden-partijen	geld - Financiële tegenvallers, hogere kosten of lagere opbrengsten		50%	max.€ 2.000.000	9.98%
R542	wachtgeldverplichtingen wethouders	geld -		50%	max.€ 1.250.000	6.15%
R278	I&P/SD Participatiewet: Bezuinigingen op de macrobudgetten en veranderingen in het rekenmodel waarmee de macrobudgetten worden berekend kunnen leiden tot tekorten op de lokale rijkssubsidie.	geld - Een dergelijke overheidsmaatregel kan niet worden voorkomen en kan leiden tot tekorten. Het participatiebudget wordt maximaal ingezet voor bevordering van uitstroom uit de uitkering zodat de uitgaven aan uitkeringen zo laag mogelijk blijven en het eventuele tekort zoveel als mogelijk beperkt blijft.		50%	max.€ 1.000.000	5.02%

In NARIS® zijn in totaal 56 risico's in beeld gebracht met een totaal geraamd risico van circa € 31.061.000. Risico's met een geschatte omvang kleiner dan € 60.000 zijn in deze berekening niet meegenomen. Indien een dergelijk risico zich daadwerkelijk voordoet, dienen de lasten hiervan binnen de exploitatiebudgetten opgevangen te worden.

Naast de hierboven genoemde risico's uit NARIS zijn er nog drie vermeldenswaardige risico's zoals de coronacrisis, het "Actieplan Jeugdzorg WMO" en de Algemene Uitkering.

Het Rijk vergoedt de uitgaven die gemeenten doen in de bestrijding van effecten van corona via de Algemene Uitkering en een aantal specifieke tegemoetkomingen. Echter zoals verwoord in de slotwijziging blijken de uitgaven hoger dan de ontvangsten waardoor dit een reëel risico is geworden. Hiermee is dit een extra risico naast de hierna genoemde risico's.

Het "Actieplan Jeugdzorg WMO" is opgesteld om de realisatie van de begroting 2021 sluitend te houden. Hiertoe moeten maatregelen worden voorgesteld en uitgevoerd die het tekort in het programma Sociaal Domein terugdringen. De tekorten zijn voor veel gemeenten een probleem: heel veel gemeenten komen tekort op dit programma. Het probleem is actueel in het nieuws en tussen de VNG en het Rijk onderwerp van gesprek. Zolang echter een structurele oplossing uitblijft, zullen veel gemeenten hiermee geconfronteerd blijven.

Dat geldt ook voor de Algemene Uitkering. Het Rijk gaat pas in 2023 de verdeelsystematiek gewijzigd invoeren. De huidige voorgestelde nieuwe systematiek gaat uit van 2016 toen Rijswijk in het programma Sociaal Domein nog geen tekort had. Dit voorstel stuit nu op grote weerstand bij gemeenten. De verdeelsystematiek die voor 2023 op de rol staat, gaat uit van 2019. Echter, het is de vraag óf en in hoeverre deze tweede wijziging een verbetering betekent voor Rijswijk.

Het aandeel van de top 5 risico's in het totaal is € 16.250.000. Dit betekent dat de overige risico's optellen tot een bedrag van € 14.811.000.

Benodigde weerstandscapaciteit

Het bepalen van de benodigde weerstandscapaciteit wordt uitgevoerd met behulp van een risicosimulatie. Dit is een onderdeel van NARIS® waarbij gebruik wordt gemaakt van de inschattingen van de kansen en gevolgen zoals die per risico zijn aangegeven. Op basis van de risicosimulatie kan worden berekend welk bedrag er benodigd is om de geïdentificeerde risico's in financiële zin af te dekken. Hierbij wordt gerekend met een zekerheidspercentage van 90%.

Het reserveren van het maximale bedrag van de opgenomen risico's is namelijk niet reëel, omdat de risico's niet allemaal tegelijk en in hun maximale omvang zullen optreden. Het resultaat van deze simulatie is dat met een benodigde weerstandscapaciteit van € 8.106.919 het voor 90% zeker is dat alle risico's kunnen worden afgedekt. Ter informatie is in de volgende tabel de benodigde weerstandscapaciteit opgenomen bij het hanteren van naastgelegen zekerheidspercentages.

Tabel 2: Benodigde weerstandscapaciteit bij verschillende zekerheidspercentages

Percentage	Bedrag
75%	€ 6.538.828
80%	€ 6.932.302
85%	€ 7.414.804
90%	€ 8.106.919
95%	€ 9.424.289

Analyse risicomanagement Rijswijk Buiten

Afzonderlijk van het gemeente breed gehanteerd risicomanagementsysteem is een risicoanalyse uitgevoerd op de grondexploitatie Rijswijk Buiten. Omdat de werkwijze niet geheel overeenkomt met het gehanteerde systeem worden de resultaten apart vermeld en zijn deze niet opgenomen in bovenstaand overzicht. In de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit en het weerstandsvermogen wordt wel rekening gehouden met de uitkomsten van de risicoanalyse van Rijswijk Buiten.

De 9^e herziening van grondexploitatie Sion – 't Haantje 2021 heeft momenteel een verwacht nadelig resultaat van circa € 4,27 miljoen (netto contante waarde). Op eindwaarde betreft dit een bedrag van circa € 4,31 miljoen.

Op grond van de jaarrekening 2019 is een verliesvoorziening getroffen van € 3,70 miljoen. Gelet op het geraamd resultaat dient de voorziening hierop te worden afgestemd. Op grond van de BBV-voorschriften staat het de raad vrij om te kiezen tussen een verliesvoorziening ter grootte van het eindwaarderesultaat, dan wel de omvang van de verliesvoorziening in netto contante waarde te treffen. Daarbij dient de contante waarde te worden berekend met een disconteringsvoet van 2% per jaar.

Het eindwaarderesultaat in de 9^e herziening 2021 bedraagt € 4,31 miljoen. De contante waarde bij genoemde disconteringsvoet van 2% bedraagt € 3,82 miljoen. Daarom dient de bestaande voorziening in de jaarrekening 2020 te worden verhoogd met € 0,12 miljoen.

Op basis van de risicoanalyse in de grondexploitatie is het totaalbedrag aan gekwantificeerde risico's € 6,399 miljoen.

Wanneer alle risico's zich daadwerkelijk in hun gekwantificeerde omvang voordoen dient, omdat de grondexploitatie geen batig saldo vertoont, de Algemene Reserve van de gemeente Rijswijk hiervoor als buffer (in het weerstandsvermogen).

Net als in de oorspronkelijke grondexploitatie 2008 en eerdere herzieningen voorziet ook deze Negende herziening, 2021 in een zodanige flexibiliteit dat bij uitwerking vergaand rekening gehouden kan worden met voortschrijdend inzicht.

De opbrengstenramingen en de kostenramingen zijn actueel en marktconform berekend, maar houden voldoende rekening met een onzekerheidsmarge passend bij de mate van uitwerking.

Daarnaast wordt -op basis van de huidige economische omstandigheden en vooruitzichten- uitgegaan van realistische verwachtingen ten aanzien van tempo, prijsontwikkeling en rente in het planproces.

Alle risico's en sturingsmechanismen en/of -instrumenten zijn inzichtelijk in beeld gebracht in relatie tot de fase waarin het planproces zich bevindt.

Totaal benodigde weerstandscapaciteit

Uitkomst risicomanagementsysteem	€ 8.106.919
Uitkomst risicoanalyse Rijswijk Buiten	€ 6.399.000
Totaal	€ 14.505.919

Beschikbare weerstandscapaciteit

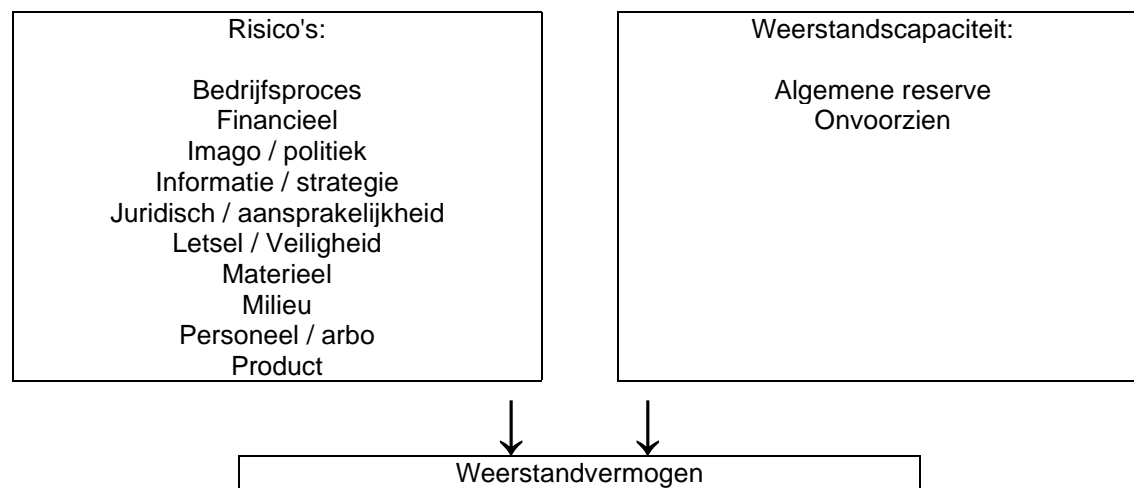
De beschikbare weerstandscapaciteit van de gemeente Rijswijk bestaat uit het geheel aan middelen dat de organisatie daadwerkelijk beschikbaar heeft om de risico's in financiële zin af te dekken.

Tabel 3: Beschikbare weerstandscapaciteit

Weerstand	Startcapaciteit	Bijboekingen	Afboekingen	Huidige capaciteit
Algemene reserve	€ 17.451.845	€ 20.000.000	€ 4.764.250	€ 32.687.595
Onvoorzien	€ 50.000			€ 50.000
Totale weerstandscapaciteit	€ 17.501.845			€ 32.737.595

Relatie benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, moet de relatie worden gelegd tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij gewenste weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit. De relatie tussen beide componenten wordt in onderstaande figuur weergegeven.

De benodigde weerstandscapaciteit die uit de risicosimulatie voortvloeit, kan worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt het weerstandsvermogen.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}} = \frac{\text{€ } 32.737.595}{\text{€ } 14.505.919} = 2,25$$

Om het weerstandsvermogen te kunnen beoordelen dient te worden vastgesteld welke ratio de gemeente Rijswijk nastreeft. Hiertoe wordt op grond van de nota weerstandsvermogen en risicomanagement gebruik gemaakt van onderstaande waarderingstabel.

Tabel 4: Weerstandsnorm

Waarderingscijfer	Ratio	Betekenis
A	>2.0	uitstekend
B	1.4-2.0	ruim voldoende
C	1.0-1.4	voldoende
D	0.8-1.0	Matig
E	0.6-0.8	onvoldoende
F	<0.6	ruim onvoldoende

De ratio valt in categorie uitstekend. Geconcludeerd kan worden dat op dit moment, volgens de huidige analyse van de mogelijke risico's, vertaald in het benodigde weerstandsvermogen, de waardering van ruim voldoende van toepassing is.

Overzicht ratio's

Jaarrekening	2017	2018	2019	2020
Ratio	3,04	2,35	1,44	2,25

De stijging van de ratio in 2020 houdt verband met de opbrengst van de verkoop aandelen Eneco van circa 71 miljoen euro. Daarvan is bij de slotwijziging door de raad besloten om circa 51 miljoen euro in een bestemmingsreserve "Groefonds Rijswijk", en het restant van 20 miljoen euro in de algemene reserve te storten. Door deze stijging van de algemene reserve is de ratio weerstandsvermogen aanzienlijk toegenomen.

Financiële kengetallen BBV

Met ingang van de begroting 2016 dient onderstaande tabel met financiële kengetallen te worden opgenomen. Gedachtegang van de commissie BBV is dat deze kengetallen door de toezichthouders (gemeenteraad en provincie) meegewogen dienen te worden bij de beoordeling van de financiële positie van de gemeente. Hierbij zal nadrukkelijk de eigen specifieke situatie in ogenschouw genomen moeten worden, omdat deze voor iedere gemeente min of meer uniek is. Oftewel, enige nuancering is op zijn plaats bij het interpreteren van de 'kale' cijfers.

Tabel 5. Kengetallen

Kengetal	Verslag	Begroting	Verslag
	2019	2020	2020
netto schuldquote	161,1%	154%	70,7%
idem, gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	160,7%	157%	71,6%
solvabiliteitsratio	8%	17%	21%
structurele exploitatieruimte	-2,6%	0,1%	-0,9%
grondexploitatie	86%	73%	43%
belastingcapaciteit*	98%	98%	104%

Toelichting kengetallen

Deze dienen op grond van artikel 11 Besluit Begroting en Verantwoording hier te worden opgenomen.

Netto schuldquote

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft zodoende een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken. De schuldquote in Rijswijk is tijdelijk hoger dan gemiddeld vanwege de grondexploitatie Rijswijk Buiten. De netto schuldquote is per jaar hoger dan de gepresenteerde cijfers in de begroting 2020. Dit verschil wordt veroorzaakt doordat de opbrengsten van Rijswijk Buiten achter blijven ten opzichte van de begroting 2020. De VNG stelt over de netto schuldquote: "Normaal ligt de netto schuldquote van een gemeente tussen 0% en 90%. Als de netto schuldquote tussen 100% en 130% ligt, is de gemeenteschuld hoog (oranje). Hij moet niet verder stijgen. Als de netto schuldquote boven de 130% uitkomt, dan bevindt de gemeente in de gevarenzone (rood)."

Dezelfde berekening zonder de financiering van Rijswijk Buiten geeft jaarlijkse uitkomsten van rond de 85%. Voor verdere detaillering zie de paragraaf Financiering.

De netto schuldquote zou nog gecorrigeerd kunnen worden voor verstrekte leningen. De gemeente verstrekt relatief weinig leningen, zodat de netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen weinig afwijking vertoont ten opzichte van het niet gecorrigeerde kengetal.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de medeoverheid in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen. Het laat de verhouding zien tussen de reserves en de schulden.

Deze ratio is toegenomen doordat 20 miljoen euro van de verkoopopbrengst aandelen Eneco is toegevoegd aan de reserves. De resterende 50 miljoen euro is bestemd voor het "Groefonds Rijswijk". Hiermee is voldaan aan de verhoging van zowel de financiële weerbaarheid als de wendbaarheid.

Structurele exploitatieruimte

Dit verhoudingsgetal geeft aan in hoeverre het saldo van structurele lasten en -baten gedekt worden met het totaal van de exploitatiebaten (zowel incidentele als structurele baten). Deze ratio verbeterde licht door in invloed van de incidentele bate die de verkoop van de aandelen Eneco opleverde.

Grondexploitatie

Dit kengetal betreft hoe de verhouding van de waarde van de bouwgronden (grondpositie) ten opzichte van de totale (geraamde) baten. Deze is verlaagd doordat in 2020 de geplande verkoop van meer kavels werd gerealiseerd. De boekwaarde daalde hierdoor met ruim 23 miljoen euro. De totale baten waren hoger als gevolg van de opbrengst van de verkoop van de aandelen Eneco. Zonder deze aandelenverkoop zou de ratio circa de helft hoger zijn.

Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht in hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt ten opzichte van het landelijke gemiddelde.

Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen

Wat wilden we bereiken?

Visie op de kapitaalgoederen

Het beheer en onderhoud van kapitaalgoederen (openbare ruimte, gebouwen) komt in meerdere programma's van deze begroting terug. Het vormt financieel gezien een aanzienlijk deel van de begroting en het is daarnaast maatschappelijk gezien van groot belang. Om deze redenen wordt het beheer en onderhoud van kapitaalgoederen in een aparte, verplichte paragraaf in de begroting opgenomen.

'Samen werken aan de stad'

De gemeente Rijswijk is verantwoordelijk voor de kwaliteit en de veiligheid van de openbare ruimte. We zorgen dat de openbare ruimte op orde is en aansluit bij het hedendaagse gebruik en de identiteit van onze stad. Dit doen we niet alleen, maar samen met Rijswijk. Bewoners zijn niet alleen belangrijke ogen en oren voor het dagelijks beheer. We vragen hen ook om actief mee te denken over passende lange termijn oplossingen.

Met elkaar gaan we de basis, het minimale kwaliteitsniveau, vast stellen in een integraal beheerplan. Dit overkoepelend beheerplan vormt de leidraad voor onze inzet de komende jaren en zorgt ervoor dat de basis op orde blijft. Ook worden belangrijke ontwikkelingen die veel raakvlakken hebben met en invloed op het beheer en onderhoud, zoals energietransitie, klimaatverandering, biodiversiteit en circulaire economie beschreven en betrokken.

Doelstellingen

- De basis op orde
De openbare ruimte voldoet aan de gestelde kwaliteitsniveaus en wettelijke zorgplicht. Dat wil zeggen: geen kapitaalvernietiging en het is schoon, heel en veilig. Jaarlijkse inspecties zorgen ervoor dat er tijdig wordt ingegrepen. Bewoners zijn belangrijke ogen en oren in het beheer. Het is makkelijk voor bewoners om meldingen te doen en we reageren adequaat. Er wordt gewerkt met beheerplannen, meerjarenonderhoudsplannen en een adequaat dekkingsplan.
- Meedenken en betrokkenheid
We willen bewoners actief betrekken in het beheer en onderhoud van de stad. Door samen aan de slag te gaan, willen niet alleen een openbare ruimte creëren die beter aansluit op het gebruik, maar ook meer betrokkenheid en waardering te realiseren. Samen maken we de stad beter.
- Versterken van parken en groene zones in Rijswijk
Rijswijk is een groene stad. De komende jaren wordt er in het openbaar groen geïnvesteerd om dit beeld te behouden en waar mogelijk te versterken. Dit willen we samen met bewoners, gebruikers, partners en bedrijven gaan invullen.
- Verduurzaming en innovatie in het beheer van kapitaalgoederen
We willen innovatieve technieken in gebouwen-, infra- en groenbeheer gaan toepassen. Daarmee willen we een bijdrage leveren in de energietransitie en verduurzaming van Rijswijk. Dit aspect nemen we ook mee in de selectie van onze aannemers en toeleveranciers.
- Optimaal gebruik van gebouwen
Wij gaan gebouwen zoveel als mogelijk multifunctioneel inzetten en proberen hiermee de functies te versterken. Hiermee gaan wij kosten besparen en meer interactie stimuleren tussen maatschappelijke partners.
- Communiceren
Jaarlijks wordt fors geïnvesteerd in de openbare ruimte. We willen meer laten zien wat we doen, waarom we het zo doen en wat het betekent voor de stad. We gaan de komende jaren de werkzaamheden meer zichtbaar maken.

Indicatoren

Indicator	Begroot 2020	Werkelijk 2020
1 Aantal meldingen over de openbare ruimte	9.250	9.750*
2 Aantal initiatieven in het beheer van de openbare ruimte	15	10
4 Aantal innovaties in het duurzaam beheer	2	4
5 bezettingspercentage maatschappelijk vastgoed	90%	90% **

*) dit is inclusief de verzoeken om handhaving. de stijging komt voornamelijk door het aantal meldingen op de discipline afval (870 extra) en bestrating en groen (400 extra). We zien een daling van 1130 meldingen bij de openbare verlichting.

**) 90% van de beschikbare ruimte is in principe verhuurd, als gevolg van de Corona-crisis zijn de verhuurde ruimtes echter niet optimaal gebruikt.

Areaal gegevens

De openbare ruimte en alles wat zich buiten bevindt en wordt beheerd door de gemeente, zoals parken, wegen, bruggen, water, meubels en speeltuinen kunnen we kwantificeren. Het beheer van de openbare ruimte is een van de hoofdtaken van de gemeente. We zijn verplicht vanuit de BBV om aan te geven welke kapitaalgoederen we bezitten en hoe we deze onderhouden. Het aantal kapitaalgoederen dat we bezitten is hieronder weergegeven. Vanwege de ontwikkeling zoals de realisatie van uitbreidingslocaties vinden er jaarlijks wijzigingen plaats.

Groen, water en recreatie			
Gazon en gras	circa	194	ha
Beplanting	circa	111	ha
Bomen	circa	30.066	stuks
Water	circa	89	ha

Voorzieningen voor kinderen en jeugd			
Speeltoestellen	circa	874	stuks
Speellocaties		157	stuks

Verkeer en verblijf in de stad			
Doorgaande wegen en pleinen	circa	109	ha
Fiets- en recreatieve paden	circa	121	km ²
Bruggen, tunnels en viaducten	circa	280	stuks
Lichtmasten (incl. armaturen)	circa	8.500	stuks

Volksgesondheid en milieu			
Afvalbakken	circa	970	stuks
Ondergrondse verzamelcontainers	circa	997	stuks
Bovengrondse verzamelcontainers	circa	217	stuks
Riolering en hemelwaterafvoer	circa	253	km

Onze vastgoedportefeuille bestaat uit 73 objecten met uiteenlopende functies:

Brede Schoollocaties in eigendom bij de gemeente Rijswijk:	6	Woningen:	12
Cultuurlocaties:	2	Woonwagens:	9
Sportlocaties (geen onderdeel van brede school):	7	Winkelpanden:	5
Welzijnslocaties/wijkwelzijnswerk:	2	Fietsenstallingen:	2
Welzijnslocaties/kinderopvang:	5	Kinderboerderijen:	2
Multifunctioneel:	4	Overige gebouwen:	17

Wat hebben we er voor gedaan?

Inleiding:

In onze openbare ruimte vinden allerlei activiteiten plaats. Met onze kapitaalgoederen faciliteren we deze activiteiten. Hierbij kunnen we denken aan wegen, riolering, stedelijk water, openbaar groen en gemeentelijke gebouwen. We hebben de taak deze kapitaalgoederen te onderhouden. De kwaliteit van de kapitaalgoederen c.q. de openbare ruimte en het onderhoud hiervan is bepalend voor de (jaarlijkse) lasten. Voor de verschillende kapitaalgoederen hebben wij beheerplannen.

In het beheer worden onderdelen van de leefomgeving, zoals groen en wegen, soms afzonderlijk benaderd. Voor een integrale benadering is het nodig om een visie en plan te hebben voor de leefomgeving als geheel en handvatten te bieden voor het beheer. We hebben in 2020 een integraal beheerplan openbare ruimte (IBOR)

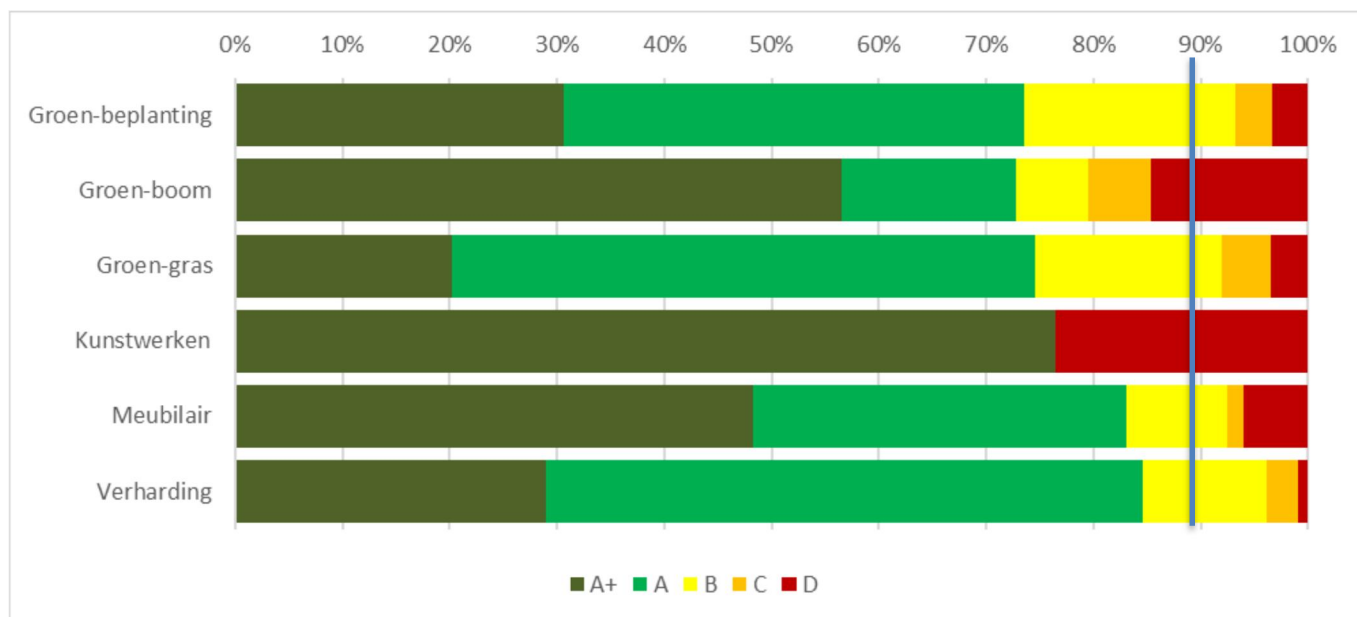
opgesteld. Dit plan is meegenomen in het proces transparant begroten. Het IBOR wordt in 2021 vastgesteld door de raad.

Bij het in stand houden van de kapitaalgoederen maken we een onderscheid tussen (dagelijks) klein onderhoud, (cyclisch) groot onderhoud en (vervangings-)investeringen. De budgetten voor klein onderhoud zijn jaarlijks op een gelijkblijvend niveau opgenomen binnen de exploitatiebegroting van het programma. Groot onderhoud vindt cyclisch plaats en wanneer de kapitaalgoederen aan het eind van de levensduur zijn vindt een vervangingsinvestering plaats. De kosten van de (vervangings-)investeringen worden geactiveerd en afgeschreven met ingang van het jaar na realisatie op basis van de levensduur van het nieuwe kapitaalgoed.

Kwaliteit van onze kapitaalgoederen

We hebben ieder kwartaal een kwaliteitsmeting uit laten voeren op basis van beeldkwaliteit voor alle onderdelen van de openbare ruimte. Het algemene beeld is dat we in 2020 net aan een gemiddelde beeldkwaliteit hebben behaald die voldoet aan de basiskwaliteit (niveau B).

De grafiek hieronder toont de kwaliteit per beheergroep over heel 2020. Kijken we naar de afzonderlijke groepen dan zien we dat 3 van de zes groepen een B-niveau scoort. Groen-gras komt uit op een C-niveau en Groen-boom en Kunstwerken komen uit op een D-niveau. Gemiddeld ligt het aantal C en D scores net onder de 10% waardoor we voldoen aan de basiskwaliteit. De 90% lijn is maatgevend voor de beleving van de kwaliteit per groep.

Naast het IBOR zijn we gestart met het actualiseren van het beheerplan wegen, openbare verlichting en baggeren. Tevens zijn we gestart met de actualisatie van het gemeentelijk rioleringsplan en een beleidsplan voor de openbare verlichting.

We hebben – in het kader van transparant begroten – een eenmalige bezuiniging doorgevoerd op het onderhoud van onze wegen en in het openbaar groen. We hebben sober en doelmatig onderhoud uitgevoerd met als uitgangspunt de veiligheid van de gebruiker.

Opsomming huidige beheerplannen

Product	Actualisatie	Ambitie
Baggerplan 2017-2025	2021	Voldoen aan wettelijke eisen waardoor de benodigde diepte van de watergangen is gewaarborgd. Conform de nieuwe aanbevelingen BBV 2020 wordt de actualisatie door de raad vastgesteld.
Beheerplan groen 2020-2024	2025	Het beheerplan groen is eind 2019 vastgesteld. Hierin zijn keuzes gemaakt op welke wijze we ons groen onderhoud en hoe het groen bijdraagt aan doelstellingen op gebied van o.a. duurzaamheid, klimaatbestendigheid en leefbaarheid.
Beheerplan kunstwerken 2017-2021	2021	Uitvoeren van de maatregelen die benodigd zijn om de functionaliteit te waarborgen en de veiligheid te garanderen.
Beheerplan oevers 2019-2023	2023	In standhouden van de oevers waar noodzakelijk en omvormen naar natuurvriendelijk waar mogelijk.

Product	Actualisatie	Ambitie
Beheerplan OV openbare verlichting 2018-2021	2021	In het beheerplan wordt gefocust op preventief beheer, onderhoud en 'duurzaam beheer'.
Beheerplan VRI verkeersregelinstallaties 2016-2020	2021	Bij vervanging van de VRI passen we energiezuinige installaties toe. Achterstand kabels wegwerken. Het toepassen van LED verlichting met een dimregime voor het bijdragen aan de ambitie van duurzaamheid en verkeers- en sociale veiligheid.
Beheerplan spelen 2019-2022	2021	Het integrale beheerplan Spelen is begin 2019 vastgesteld.
Beheerplan wegen 2017-2021	2021	Onderhoud is beperkt tot strikt noodzakelijk onderhoud voor het veilig houden van wegen.
Waterplan 2008-2021	2021	Het bewerkstelligen van een duurzaam, veilig en robuust watersysteem.
Verbreed gemeentelijk rioleringsplan 2016-2020	2021	De piek in onderhoud voor de vervanging van riolering spreiden door levensduur verlengende maatregelen uit te voeren.
MOP's Maatschappelijk Vastgoed 2015-2025	2019	In 2019 zijn de meerjarenonderhoudsplanningen geactualiseerd en energie-audits uitgevoerd. De resultaten van de actualisatie zijn meegenomen in de begroting 2020 e.v. De resultaten van de energie-audits worden vanaf 2020 meegenomen als input bij vervangingen. Het verduurzamen van vastgoed gebeurt t.l.v. de bestaande (nog niet verduurzaamde) voorziening.
Integraal beheerplan: De basis op orde 2020-2024	2021	Met elkaar gaan we de basis, het minimale kwaliteitsniveau, vast stellen in een integraal beheerplan. Dit overkoepelend beheerplan vormt de leidraad voor onze inzet de komende jaren en zorgt ervoor dat de basis op orde blijft. Ook zijn belangrijke ontwikkelingen die veel raakvlakken hebben met en invloed op het beheer en onderhoud, zoals energietransitie, klimaatverandering, biodiversiteit en circulaire economie beschreven en betrokken.

Onderhoud kapitaalgoederen

Binnen de kapitaalgoederen zijn onze disciplines onderverdeeld in de beleidsterreinen wegen, openbaar groen, riolering en gebouwen.

Onderhoud wegen

Het beheer en onderhoud van de verharding, openbare verlichting, verkeersregelinstallaties en civieltechnische kunstwerken is opgenomen in beheerplannen en samengevat in het integrale beheerplan openbare ruimte. De wijze waarop we de disciplines beheren is omschreven in de beheerplannen. We zijn in 2020 gestart met het actualiseren van deze beheerplannen. Bij de herinrichting hanteren we de richtlijnen van duurzaam veilig en de eisen zoals vastgelegd in onze PvE (Programma van Eisen). Naast de wettelijke en beleidsmatige eisen volgen we voor onze projecten een uitgebreid participatietraject met belanghebbenden om voor onze projecten draagvlak te creëren en – waar mogelijk – de wensen van de gebruikers te verwerken in de nieuwe inrichting. In 2020 hebben we onze achterstand bij de kabels van de openbare verlichting wederom ingelopen, er is circa 10 kilometer kabel vervangen met het extra krediet dat beschikbaar is gesteld. Daarnaast hebben we circa 400 lampen vervangen voor Led verlichting met een dimregime. Deze inzet heeft geleid tot een halvering van het aantal meldingen en storingen.

Voor het discipline wegen hebben we door een bezuiniging alleen noodzakelijk onderhoud aan onze verharding uitgevoerd. Wel hebben we groot onderhoud en investeringen gedaan aan onze asfaltverharding. We hebben onder andere werkzaamheden uitgevoerd aan de Helfrichsingel waardoor de muziekboulevard weer voorzien is van een busverbinding. Er zijn diverse ingrepen gedaan om de verkeersveiligheid van alle verkeersdeelnemers te vergroten/verbeteren. Ook hebben we diverse bruggen vervangen en regulier onderhoud gepleegd om de veiligheid te maximaliseren en onze wandel en fietsroutes in stand te houden. In het IBOR zijn nieuwe budgetten berekend voor het vervangen van onze kunstwerken. We zijn de voorbereidingen gestart voor het inlopen van de achterstand in de vervanging van onze bruggen. We hebben een standaard parkbrug ontworpen om onze voorbereidingstijd te verkorten en (kosten)efficiënter te werken.

Onderhoud riolering

Voor de discipline riolering (water) hebben we geïnvesteerd in het aanleggen van regenwaterleidingen waarbij we het regenwater opvangen in eigen gebied. Hiermee gaan we droogte tegen en hebben we minder kans op wateroverlast. We hebben met andere gemeenten gezamenlijk een bestek op de markt gezet voor het relinen van het riool. We hebben stuwen en beschoeiingen vervangen om het watersysteem in stand te houden.

Onderhoud openbaar groen

In het openbaar groen hebben we regulier onderhoud gepleegd. Voor het maaiwerk van gazons en bermen zijn bestekken opgesteld en aanbesteed, net zoals voor onkruidbeheersing op verharding en de boomveiligheidscontroles. Hierdoor kunnen we sturen op de kwaliteitsambitie uit het Groenbeheerplan. Achterstanden die in het eerste en tweede kwartaal in het groenbeheer zijn ontstaan (als gevolg van corona) zijn in de tweede helft van 2020 ingelopen. Voor de bestrijding van de Japanse Duizendknoop en de reuzenberenklauw is effectief gebruik gemaakt van o.a. begrazing door schapen. Bij de bestrijding van de eikenprocessierups is geleerd van 2019 en is in 2020 de bestrijding vroegtijdiger en meer projectmatig opgepakt (in samenwerking met de WUR), waardoor het aantal klachten is verminderd. In 2020 is een aanzienlijke toename van de iepziekte geconstateerd. Dit heeft geresulteerd in de noodzaak van het kappen van ca. 180 zieke iepen. Naast deze kap is 23 keer gebruik gemaakt van de noodkap verordening. We hebben 342 nieuwe bomen aangeplant, hiermee hebben we zowel de gekapte bomen uit 2019 als uit 2020 gecompenseerd. Daarnaast is circa 1000 m2 heesters aangeplant en ca. 1000 m2 heesters.

In 2020 is gestart met de verdere professionalisering van communicatie over groenbeheer, waarbij gebruik gemaakt wordt van de mogelijkheden van Geografische Informatiesystemen (GIS). Hiermee kunnen we de inwoners van Rijswijk beter informeren over de groenwerkzaamheden.

Onze speelvoorzieningen hebben we onderhouden zodat het gebruik veilig is en voldoet aan de strenge eisen die hieraan gesteld worden. We hebben tevens diverse speelplekken gerenoveerd, dit hebben we gerealiseerd samen met de gebruikers door middel van participatie.

Onderhoud vastgoed

De meerjarenonderhoudsplannen zijn in 2019 geactualiseerd en op grond hiervan is de storting in de voorziening welzijn, sport en cultuur gewijzigd. Onderhoud en vervanging wordt zoveel als mogelijk duurzaam uitgevoerd. Op grond van de voorschriften voor het opstellen van de begroting zijn vanaf 2020 de jaarlijks terugkerende kosten opgenomen in de beheerbegroting en de overige kosten opgenomen als dotatie aan de voorziening. De uitwerking van het strategisch vastgoedbeleid is on hold gezet in afwachting van herzien subsidiebeleid. Denk hierbij aan kostendekkende huur versus subsidies.

Overige actualiteiten

Renovatieprogramma nutsleidingen door bedrijven

De komende jaren gaan de nutsbedrijven in Rijswijk veel verouderde kabels en leidingen vervangen. De gemeente is een actieve gesprekspartner voor de nutsbedrijven. Samen met de nutsbedrijven vindt afstemming plaats over de geplande werkzaamheden en waar de kansen liggen om deze te combineren. We een intentieovereenkomst ondertekend met Stedin en Dunea waarin we onze samenwerking vastleggen en maatschappelijke kosten en hinder voor onze inwoners minimaliseren.

Tijdens de planvoorbereiding hebben we in een vroeg stadium met de nutsbedrijven de samenwerking opgezocht. Hierdoor wordt een integrale aanpak in zowel de voorbereiding als uitvoering uitgewerkt om zo de overlast voor de omgeving te minimaliseren.

Programma met herinrichtingen

Er zijn meerdere straten in Rijswijk waar meerdere onderhoudsproblemen samenkomen (zie ook programma Leven en Wonen). Het gaat om locaties waar zowel boven- als ondergronds investeringen gedaan moeten worden. We richten deze straten opnieuw in waarbij we door middel van participatie de bewoners en gebruikers betrekken. In deze straten geven de bomen overlast en zijn de verharding en de kabels en leidingen aan vervanging toe.

Het gaat om kostbare projecten met een lange voorbereidingstijd waarbij een nieuwe inrichting wordt bedacht. De herinrichting van de Karel Doormanlaan wordt gefaseerd aangepakt en we zijn gestart met de werkzaamheden in de Julianastraat. We hebben de voorbereiding gestart van de Van Ostadelaan, de Van Dijcklaan, de Steenlaan en de Lindelaan.

Participatie

In 2020 hebben we nieuwe manieren onderzocht en uitgevoerd om participatietrajecten door te laten gaan. We hebben innovatieve manieren gevonden om belanghebbende mee te nemen in de voorbereiding van projecten. We moeten helaas wel constateren dat enige vertraging opgelopen is bij de grotere herinrichtingsprojecten. Naast participatie in de herinrichtingsprojecten zijn er ook trajecten binnen spelen goed doorlopen.

Wat heeft het gekost?

Budgettair kader

Conform de eisen van het BBV maken wij alle onderhoudsbudgetten inzichtelijk in een overzichtelijke tabel. Daarnaast geven wij aan waarvoor het budget wordt ingezet.

Specifiek investeringsbudgetten

Wanneer onze kapitaalgoederen het einde van de levensduur hebben bereikt, is het noodzakelijk om deze te vervangen. Met deze investeringen houden we onze stad leefbaar en bereikbaar. In 2020 hebben we te maken gekregen met COVID-19 en is besloten om een tijdelijke uitgavenstop te hanteren, hierdoor zijn voorbereidingen vertraagd. Investeringsbetreffen veelal projecten van een grote omvang en een lange doorlooptijd, de meeste projecten zijn niet jaar gebonden waardoor de uitgaven over meerdere jaren verspreid worden. Dit zijn de voornaamste reden dat de kredieten nog niet volledig benut zijn.

Beschikbare exploitatiebudgetten

De belangrijkste exploitatiebudgetten zijn:

Product	Begroot	Werkelijk	Restant	Toelichting
Wegen	884	956	-72	We hebben op onze wegen €350.000 bezuinigd echter is er meer noodzakelijk onderhoud uitgevoerd dan verwacht. Dit onderhoud is uitgevoerd om een onveilige situatie te verhelpen en vermijden. De uiteindelijke bezuiniging valt circa €50.000 lager uit.
Groen	1.613	1.696	-82	Dit onderdeel is duurder uitgevallen dan begroot, dit komt onder andere door de kosten voor het bestrijden van de Eikenprocessierups en door de aanpak van de lepziekte.
Verlichting en verkeersregelinstallaties	1.027	1.045	-18	Dit onderdeel is uitgevoerd binnen het beschikbare budget. We hebben het besteed aan energiekosten en aan regulier- en storingsonderhoud.
Waterwegen	329	219	110	Dit onderdeel is lager uitgevallen. Door de problematiek rondom PFAS is - in overleg met het Hoogheemraadschap - besloten om geen baggerwerkzaamheden uit te voeren. Het restant krediet storten we in de voorziening. We hebben maaien en krozen van de watergangen uitgevoerd.
Spelen	66	69	-3	Dit onderdeel is geëindigd binnen de kaderstelling. We hebben de middelen ingezet voor reguliere veiligheidscontroles, reparaties en klein onderhoud.
Bruggen en duikers	233	956	-72	Er is €100.000 bezuinigd op het budget, echter is er meer noodzakelijk onderhoud uitgevoerd dan verwacht. Dit onderhoud is uitgevoerd om een onveilige situatie te verhelpen en vermijden. Daarnaast zijn er onverwachte kosten opgetreden zoals een reparatie van aanvaarschade aan de brug de oversteek.
Riolering	1.647	1.526	121	Dit onderdeel is lager uitgevallen. Het budget is besteed aan het reinigen en inspecteren van de riolen, het klein onderhoud van huisaansluitingen en pompgemalen, het reinigen van kolken en kleinschalige reparaties. De lagere exploitatielasten zijn veroorzaakt doordat het waterplan/ GRP nog niet afgerond is en omdat de overstortmeters nog niet geïmplementeerd zijn. Veel huisaansluitingen zijn meegenomen in de projecten. Daarnaast is het gebied dat geïnspecteerd is kleiner dan gemiddeld.
Totaal budget openbare ruimte	A	B	C	

Beschikbare investeringsbudgetten

Product	Toelichting
Wegen (grote straten)	Dit onderdeel is geëindigd met een overschot. Het budget is bestemd voor de integrale straten. We hebben nieuwe manieren onderzocht en uitgevoerd om participatietrajecten te doorlopen. Dit is succesvol verlopen, maar heeft wel gezorgd voor vertraging in de besteding van de middelen. De herinrichting van de Karel Doormanlaan wordt gefaseerd aangepakt en we zijn gestart met de werkzaamheden in de Julianastraat. We hebben de voorbereiding gestart van de Van Ostadelaan, de Van Dijklaan, de Steenlaan en de Lindelaan.
Wegen (reguliere investeringen)	Op onze reguliere investeringen in wegen hebben we een gering krediet over. De middelen zijn ingezet voor het herstellen van onze asfaltwegen. Het restant is gelabeld aan het project Veraartlaan.
Groen	Dit onderdeel is geëindigd met een overschot. Een groot deel van het krediet is gelabeld aan het vervangen van bomen in de integrale projecten. Daarnaast is dit budget bestemd voor een impuls en herplant van bomen.
Speelplekken	We hebben vier locaties vervangen. De participatietrajecten voor herinrichting van de speelplekken moesten vanwege Coronamaatregelen digitaal ingericht worden. Dit heeft voor vertraging gezorgd met uitstel van realisatie naar 1 ^e kwartaal 2021.
Openbare verlichting	De kabelvervanging is conform planning uitgevoerd binnen de marges van het beschikbare budget
Verkeersregelinstallaties	De vervanging van de verkeersregelinstallaties zijn uitgesteld vanwege diverse studies naar de afwikkeling van verkeer. Tevens betrekken we enkele installaties bij integrale projecten die in voorbereiding zijn. Het restant krediet is gelabeld aan de vervanging van meerdere installaties.
Bruggen en duikers	Dit krediet is geëindigd met een overschot. Het overschot is gelabeld aan een meerjarenplanning en is bestemd voor het vervangen van bruggen en voor de vervanging van de kademuur Sammersweg.
Waterwegen	We hebben het krediet niet uit te geven en gelabeld aan het project vervanging beschoeiing Strijpwetering. De voorbereiding is vertraagd door onduidelijkheid over het vervangen van de waterleiding.
Riolering	Het restantkrediet is bestemd voor de uitvoering van rioleringswerkzaamheden zoals relinen Oud Rijswijk, nieuw riool in Koopmanstraat en Colijnlaan.
Afvalinzameling	Dit krediet is geëindigd met een overschot. We hebben in 2020 in 2 wijken HNI ingevoerd. Restantkrediet wordt besteed aan nieuwe wijken.

Paragraaf Bedrijfsvoering

Algemeen

Op basis van het coalitieakkoord Rijswijk 2019-2022 zetten we de verbetering van de service onverminderd door, waarbij we eerst de basis op orde brengen. Als de basis op orde is, werken we toe naar een excellente dienstverlening. We hebben daarbij vooral oog voor zaken die inwoners en ondernemers aandragen ter verbetering van onze dienstverlening.

Om excellente dienstverlening aan inwoners, bedrijven en instellingen te kunnen leveren, is effectieve en efficiënte bedrijfsvoering een randvoorwaarde. Onder bedrijfsvoering verstaan we de ondersteunende processen om de doelstellingen in de programma's te verwezenlijken.

Een verder uitgewerkte visie op onze bedrijfsvoering leggen we vast in een nieuwe organisatievisie; de huidige organisatievisie dateert uit 2013. In de organisatievisie beschrijven we (onder meer) hoe wij als bestuur vanuit de bedrijfsvoering worden ondersteund bij het realiseren van het coalitieakkoord.

In het kaderdebat van juli 2019 heeft de gemeenteraad ons verzocht de 'organisatieontwikkeling' als groot project aan te merken. In het Groot Project Organisatieontwikkeling krijgt de organisatieontwikkeling langs drie lijnen invulling: publieke dienstverlening, continue organisatieontwikkeling en de ontwikkelagenda bedrijfsvoering. De belangrijkste doelstellingen van de ontwikkelagenda zijn:

- grip op de financiën en interne processen;
- transparant begroten;
- toekomstbestendige financiële huishouding;
- rechtmatig subsidiëren, inkopen en aanbesteden;
- jaarrekening 'accountants proof'.

HRM

We investeren in uitstekende dienstverlening met een voldoende wendbare en duurzame organisatie. Hierbij gaat het vooral om dynamische vraagstukken sneller, makkelijker en beter aan te pakken. Met als doel onze rol in de omgeving beter te (blijven) spelen. We doen dit binnen de beschikbare middelen waarbij het coalitieakkoord en de wettelijke taken centraal staan.

In het Groot Project Organisatieontwikkeling zijn de belangrijkste doelstellingen van de organisatieontwikkeling:

- goede positie op de arbeidsmarkt;
- organisatieontwikkeling;
- continue leren en ontwikkelen;
- focus op integriteit & verantwoordelijkheid;
- aantrekkelijk en modern werkgeverschap.

HRM draagt bij aan deze ontwikkeling door het leervermogen te vergroten. We doen dit met vaste formatie voor de continuïteit van de belangrijke gemeentelijke opdrachten, aangevuld met (mogelijkheden voor) verschillende vormen van flexibele inzet. We zetten in op een (meer) evenwichtig personeelsbestand om de kwaliteit en continuïteit van de gemeentelijke dienstverlening te waarborgen. Uitstroom van (oudere) medewerkers vraagt om het behouden van (belangrijke) kennis en ervaring in de organisatie en biedt aan de andere kant mogelijkheden om te vernieuwen en te verjongen.

Belangrijk blijft dat we als werkgever aantrekkelijk en toegankelijk zijn voor iedereen op de arbeidsmarkt.

Doelstellingen

1. We realiseren een organisatie(vorm) van waaruit we vaste en flexibele capaciteit inzetten op wisselende bestuurlijke opdrachten en in teams. We investeren in een evenwichtig personeelsbestand.
2. We stimuleren het leren en ontwikkelen van alle medewerkers om in te spelen op veranderingen en aanpassingen in de werkwijze en het werk.
3. We faciliteren goede werkomstandigheden waar medewerkers hun talenten en kwaliteiten inzetten voor een uitstekende dienstverlening aan de stad.

Indicatoren

Op basis van onze doelstellingen en resultaten hanteren we de volgende indicatoren:

Indicator	Begroting 2020	Realisatie 2020
1. Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen ^[1]	19%	17,2%
2. Gemiddelde uitgaven opleiding en ontwikkeling per medewerker ^[2]	€ 882	€ 787
3. Streefcijfer ziekteverzuimpercentage	5,2%	5,2%

[1] Dit percentage is berekend volgens de voorgeschreven wijze in de Regeling Beleidsindicatoren gemeenten. De voorgeschreven berekening is: Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen.

[2] Indicator voor het stimuleren van het leervermogen om de wendbaarheid te ondersteunen (afgezet tegen landelijke norm personeelsmonitor A&O-fonds 2017). Door Corona zijn niet alle geplande opleidingen doorgegaan.

Indicator 1:

Deze indicator is verplicht vastgesteld in de Regeling Beleidsindicatoren Gemeenten. Het percentage wordt berekend door de totale kosten van inhuur af te zetten tegen de totale loonkosten + de totale kosten van inhuur. Tot en met de jaarrekening 2019 werd het percentage berekend door de totale kosten van inhuur af te zetten tegen de totale loonsom.

Door deze andere rekenmethodiek is het percentage lager dan in het verleden.

Indicator 2:

Afgelopen jaar investeerden we naast vakinhoudelijke opleidingen in het professionaliseren van de medewerkers met o.a. CIEP gerelateerd aan het thuiswerken, gestart met een pilot van een digitale leeromgeving (Rijswijk Academie). Ook gaven we een vervolg en intensivering aan het Management Development programma en ons introductieprogramma voor nieuwe medewerkers (incl. een TalentenMotivatieAnalyse (TMA) en de e-learning training 'Hoe werkt een gemeente'). Door de omslag die gemaakt moest worden toen medewerkers thuis moesten werken als gevolg van Corona en de hoge werkdruk is het eerste half jaar nauwelijks geïnvesteerd in het volgen van opleidingen. Ook zijn niet alle opleidingen doorgegaan. Hierdoor zijn minder kosten gemaakt dan begroot.

Indicator 3:

Het verzuimcijfer in Rijswijk is ondanks de coronacrisis gedaald van 5,8% van 5,2%. Hiermee is de vastgestelde norm voor 2020 behaald. Het afgelopen jaar is gestart met een nieuw contract met een arbodienstverlener. De aanpak van verzuim blijft een belangrijk speerpunt met het management en tussen management en medewerkers, daarvoor voeren we o.a. kwartaalgesprekken. In verband met de coronamaatregelen en het structureel meer thuiswerken in de toekomst is geïnvesteerd in gezonde en veilige thuiswerkplekken.

Personele informatie

Formatie en bezetting	2019	2020
Fte formatie	453,20	466,26
Fte bezetting	425,80	426,11
Saldo (vacatureruimte)	27,4	40,14

Budget en realisatie	2019	2020
Salarisbudget	€ 35.363.140	€ 36.267.590
Inhuurbudget	€ 2.126.890	€ 3.129.450
Kosten bezetting	€ 32.220.491	€ 33.777.915
Kosten inhuur	€ 6.755.262	€ 7.012.395

De geraamde salarislasten zijn in 2020 met ongeveer € 1.000.000 gestegen ten opzichte van de geraamde salarislasten in 2019. Deze stijging wordt voornamelijk veroorzaakt door de CAO ontwikkelingen. De stijging in de kosten van de bezetting wordt ook voornamelijk veroorzaakt door de CAO ontwikkelingen.

Het verschil tussen de raming en de realisatie wordt verklaard doordat een deel van de loonkosten wordt gedekt vanuit de reserve Parkeren (parkeerhandhavers). Daarnaast zijn er extra personele lasten geweest voornamelijk in het kader van Corona die niet in de personeelsbegroting zijn opgenomen, maar wel zijn gedekt vanuit exploitatie. Ook zijn er USZO gelden ontvangen die niet in de personele begroting zijn opgenomen, maar wel dienen als dekking voor (extra) personele lasten.

Overzicht inhuur	2019	2020
Inhuur exploitatie	€ 3.441.409	€ 4.063.426
Sociaal domein	€ 2.157.965	€ 1.352.914
Bouwgrondexploitaties	€ 770.082	€ 1.068.712
Investerings	€ 385.806	€ 527.342
Totaal	€ 6.755.262	€ 7.012.395

In 2020 is in eerste instantie ingezet om de inhuur terug te dringen en waar wenselijk en mogelijk, externe inhuur om te zetten naar reguliere arbeidscontracten. Dit is met name binnen het Sociaal Domein goed gelukt.

Met de Coronacrisis veranderde de situatie en nam de behoefte aan tijdelijke extra capaciteit weer toe. In 2020 is enerzijds ingehuurd op tijdelijke projecten/klussen en anderzijds op moeilijk vervulbare vacatures. De voortdurende krappe arbeidsmarkt in het Ruimtelijke Domein en de ICT-branche leidt tot inhuur, omdat vacatures niet/onvoldoende snel kunnen worden vervuld.

Bij het Ruimtelijk Domein was daarnaast tijdelijke inhuur noodzakelijk voor projectleiding bij invoering wetgeving (Omgevingswet), grote infrastructurele projecten (transformaties, Beatrixlaan e.d.) en voor specifieke deskundigheid op het gebied van Archeologie.

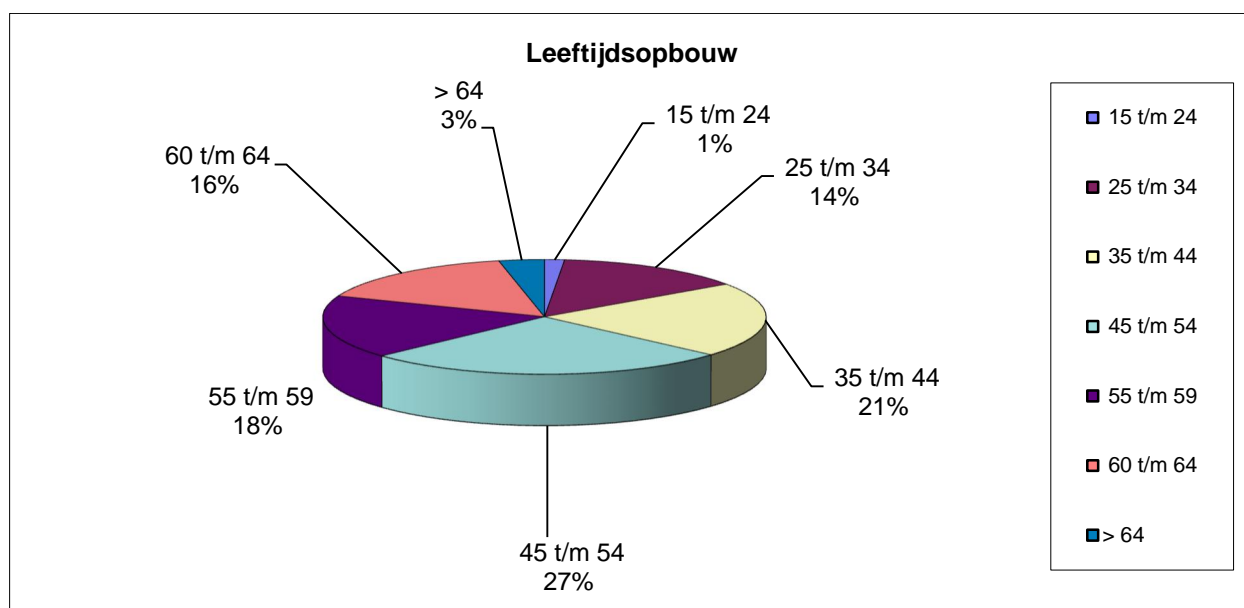
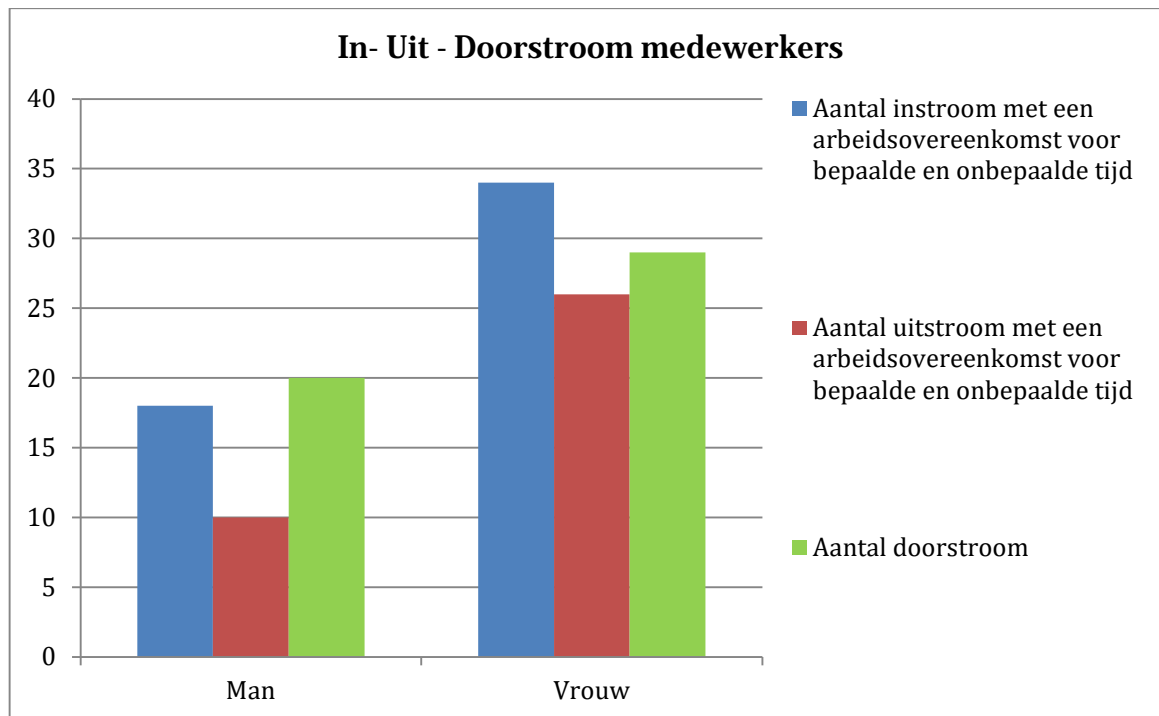
Bij het Sociaal Domein moest worden ingehuurd om de toename van extra taken in verband met Corona, zoals het uitvoeren van de TOZO-regeling, te kunnen uitvoeren.

Bij het programmabureau RijswijkBuiten is het noodzakelijk om aanvullend op de kleine vaste formatie tijdelijke specialisaties in te huren. De inhuur wordt afgestemd op de voorliggende werkzaamheden welke jaarlijks variëren. In 2020 zijn ten opzichte van de daaraan voorgaande jaren meer woningen in de verkoop gebracht. In de jaren 2020, 2021 en 2022 zitten wij in een piek- en inhaalperiode. Dit vraagt dan meer inzet op het gebied van stedenbouw, planeconomie, juridische ondersteuning en projectmanagement.

Het extra onderzoek door de accountant naar de grondexploitatie van RijswijkBuiten heeft meer inzet van de planeconomen gevraagd. Ook de werkzaamheden voor het opzetten en uitwerken van het Integraal Mobiliteitsplan

en het deelautoconcept, het participatietraject voor Pasgeld en het Woonfonds hebben extra inhuur tot gevolg gehad.

Met de huidige aanpak van de pensioenuitstroom proberen we vroegtijdig te anticiperen op (moeilijk vervulbare) vacatures. Daarnaast wordt een inhuurscan ontwikkeld in samenwerking met de Taskforce Arbeidsmarkt van de Regio Haaglanden om recruitmentopdrachten te verbinden aan vermindering externe inhuur op vacatures. Waar mogelijk verminderen we inhuur door deze om te zetten in vaste formatie.

Personeel

		Bedragen x € 1.000
Soort	Domein	Totaal
Huidig personeel	Bedrijfsvoering	8.112
	Bestuurlijk Domein	20
	Directie	2.549
	Griffie	1.066
	Maatschappelijke Ontwikkelingen	7.989
	RijswijkBuiten	738
	Ruimtelijke Ontwikkelingen	6.392
	Sociaal Domein	6.618
Totaal huidig personeel		33.484
Voormalig personeel	Bedrijfsvoering	162
	Directie	15
	Maatschappelijke Ontwikkelingen	117
Totaal voormalig personeel		294
Eindtotaal		33.779

Informatie

Informatie verzorgt het inrichten en beheren van de informatievoorziening waarmee de organisatie haar bestuurlijke doelen kan realiseren, zodanig dat de mogelijkheden die informatie en ICT bieden optimaal benut worden. De inspanningen zijn erop gericht om nu en in de toekomst adequaat en flexibel in te spelen op kansen en uitdagingen. We realiseren een informatievoorziening die goed beveiligd, flexibel en schaalbaar, gestructureerd en samenhangend is. We doen dit onder meer door het harmoniseren van systemen en processen, het standaardiseren van producten en het realiseren van koppelingen en een goede informatiearchitectuur.

Als gevolg van de pandemie is het overgrote deel van de organisatie in korte tijd thuis gaan werken. Door het versneld verstrekken van devices en het beschikbaar stellen van software voor video vergaderen is de organisatie gefaciliteerd. Om op een verantwoorde manier thuis te kunnen werken is een regeling getroffen waardoor medewerkers faciliteiten voor een werkplek thuis konden aanschaffen en declareren. De acties samen hebben er toe geleid dat de organisatie sinds de aanvang van de pandemie goed in staat is om thuis te werken.

De GR bedrijfsvoering is eind 2020 geëvalueerd, de evaluatie is uitgevoerd door TwijnstraGudde. Het belang van de samenwerking wordt onderschreven, maar voor de toekomst zijn er verschillende verbeterpunten die gerealiseerd moeten worden wil het samenwerkingsverband zijn meerwaarde houden. Het evaluatierapport en het voorstel voor verlenging van de GR wordt in juni 2021 aan de raden aangeboden.

Een van de aanbevelingen uit het laatst gehouden rekenkamer onderzoek is versterking van de strategisch informatievoorziening. Om meer te kunnen sturen op vernieuwing van de informatievoorziening en de informatieprojecten wordt ingezet op project portfolio management. Het stelt de gemeente in staat om de juiste prioriteiten te stellen op basis van de beschikbare middelen.

De leveranciers van applicaties zetten in op versaaing, saas staat voor Software as a Service. Dit betekent dat de applicaties de komende jaren in de cloud komen te staan. De rol van een technische georiënteerde organisatie verandert daarmee naar een regie organisatie. De focus verandert van techniek naar regie met het bijbehorende beleid. Dit heeft ook gevolgen voor een deel van de huidige rollen binnen het vakgebied.

Financiën

De jaarrekeningen 2018 en 2019 sloten met een tekort. Het gerealiseerde resultaat over 2020 eindigt positief. Meer grip op de financiën en de interne processen is noodzakelijk. Een aantal maatregelen is in gang gezet om sneller en betere informatie te verstrekken waarmee meer inzicht en een tijdige bijsturing wordt verkregen. In 2020 is een frequentere managementrapportage ontwikkeld die digitaal ontsloten wordt (dashboard).

In combinatie met een strakkere regie in de samenwerking met de accountant leiden deze maatregelen tevens tot een steviger P&C cyclus. Daarnaast zijn de bevindingen van de accountant en de auditcommissie in de jaarplanning opgenomen zodat de invoering en monitoring daarop beter geborgd zijn.

Het inkoopproces is effectiever gemaakt door het proces te verbeteren en naleving beter te borgen. Hiertoe is de applicatie Negometrix in gebruik genomen, deze applicatie ondersteunt het inkoopproces en borgt de dossiervorming. Daarnaast is de centrale verplichtingenadministratie technisch opgeleverd in 2020, de ingebruikname is voor 2021 gepland. Deze verbeteringen zijn van belang zodat de rechtmatigheid van inkopen in het proces geborgd is.

De ingezette digitalisering zal worden voortgezet; dit betreft onder andere de digitale verwerking van bankafschriften en facturen.

Juridische Zaken

Naast de reguliere afhandeling van bezwaarschriften en het verstrekken van juridische adviezen, is in 2020 aangevangen met een meer structurele borging van de juridische kwaliteit van de producten en diensten van de gemeente. Onderdeel daarvan is het zoveel mogelijk voorkomen van bezwaarschriften, het oplossen van bezwaarschriften en het adequaat afhandelen van de bezwaarschriften. Maar ook het proactief adviseren maakt daar onderdeel van uit zodat de integriteit van de adviseurs meer is verankerd.

Facilitair

Met de invoering van de Corona maatregelen is het aantal beschikbare werkplekken sterk verlaagd. Medewerkers werkten grotendeels vanuit huis. Het thuiswerken lijkt een blijvende situatie te worden die doorgezet wordt zodat het percentage werkplekken bij de verhuizing naar het Huis van de Stad is teruggebracht tot 65% van het aantal medewerkers

Om het thuiswerken te faciliteren heeft elke medewerker in dienst van de gemeente het recht gekregen op een financiële bijdrage zodat een arbo technisch verantwoorde thuiswerkplek kan worden gerealiseerd. Ruim 200 medewerkers hebben hier inmiddels gebruik van gemaakt.

Verduurzamen eigen organisatie

Er is een facilitaire aanbestedingsprocedure afgerond om te komen tot circulaire warme dranken automaten voor alle locaties van de gemeente. De leverancier heeft aangetoond de mensenrechten te respecteren, het restproduct terug te brengen tot grondstof, cradle to cradle en zich sterk te maken voor het inzetten van mensen met een achterstand tot de arbeidsmarkt. Hiermee is op facilitair gebied 10% van de inkoopactiviteiten circulair aanbesteed.

Bij elke facilitaire aanbesteding worden de circulaire aspecten meegenomen zodat uiteindelijk in 2050 alle aanbestedingen circulair worden aanbesteed.

Deregulering & Procesinnovatie

Vanwege corona resteerde in 2020 minder tijd voor verbetertrajecten. Evenwel worden in 2021 weer resultaten opgeleverd, waaronder het proces voor de exploitatievergunning voor horeca. Concreet gaat het om een vereenvoudigde aanvraagprocedure, opgeschoonde indieningsvereisten en meer hergebruik van gegevens. Bijna net zo belangrijk: resultaten worden geboekt door inbreng en inzet van collega's van het Horecaloket, Economische zaken en Handhaving. En na consultatie van ondernemers en validatie door de Rijswijkse vertegenwoordiging bij de Horecabond Nederland. De opbrengsten zijn ook van waarde voor het volgend jaar in gebruik te nemen digitale portaal Leefomgeving.

Daarnaast is gestart met het proces Wob-verzoeken. Ook dit is ter verbetering van de dienstverlening en verhoging van de efficiency onderzocht. De knelpunten en oplossingsrichtingen zijn in kaart gebracht; het eindadvies wordt in 2021 opgeleverd. Implementatie ervan is tevens bevorderlijk bij onze voorbereiding op de nieuwe Wet open overheid.

Vermeldenswaard is ten slotte de bijdrage aan de vaststelling van het ligplaatsenbeleid. Deze fase van het door het college juli 2020 vastgestelde beleid is gericht op het wegnemen van de meest prangende knelpunten (hinderlijke en gevaarlijk afgemeerde vaartuigen), met een lichte vorm van regulering, zonder toevoeging van administratieve lastendruk. Vastgestelde regels geven het team Handhaving concrete handvaten. Inmiddels is de buitenruimte rond desbetreffende vaarten aanzienlijk verbeterd. Het team Handhaving heeft acties gecoördineerd resulterend in de verwijdering van wrakken. De lijnen met het Hoogheemraadschap van Delfland zijn verkort.

Informatiebeveiliging en privacy

Visie op informatiebeveiliging en privacy

Wij zorgen ervoor dat we bewust en veilig omgaan met informatie door een combinatie van organisatorisch en technisch borgen van de juiste toegankelijkheid van informatie, het opbouwen en onderhouden van het bewustzijn over informatieveiligheid en privacy en tijdige signalering en opvolging van incidenten. We zijn transparant: we maken inzichtelijk waarvoor wij de gegevens van onze inwoners gebruiken en bieden mogelijkheden tot inzage in het eigen dossier of tot een verzoek voor wijziging of vernietiging van de eigen gegevens.

Onze verantwoordelijkheid voor informatiebeveiliging en privacy beperkt zich niet tot onze eigen organisatie. Ook in samenwerking met andere organisaties nemen wij onze verantwoordelijkheid voor het zorgvuldig omgaan met informatie en privacy in de keten door te zorgen voor duidelijke afspraken over deze onderwerpen.

Doelstellingen

- We voldoen aan het basisnormenkader zoals verwoord in de BIO (Baseline Informatiebeveiliging Overheid).
- We leggen jaarlijks verantwoording af over informatieveiligheid door toepassing van de Eenduidige Normatiek Single Information Audit (ENSIA).
- We voldoen aan de eisen die de privacywet, de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG), aan ons stelt.

Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO)

Vanaf 1 januari 2020 is de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) van kracht. De BIO vervangt de bestaande baselines informatieveiligheid voor gemeenten, Rijk, waterschappen en provincies. Dit was een aanleiding om het informatiebeveiligingsbeleid opnieuw vast te stellen.

In het informatiebeveiligingsbeleid stelt het college de kaders en geeft het richtlijnen aan de uitvoering over de inrichting van de informatiebeveiliging: welke normen worden gehanteerd en hoe zijn de verantwoordelijkheden verdeeld. Het belangrijkste uitgangspunt dat met het informatieveiligheidsbeleid wordt vastgelegd is dat de gemeente Rijswijk zich conformeert aan de BIO. In deze baseline zijn zo'n 300 beveiligingsmaatregelen beschreven. De BIO is van toepassing bij alle bestuurslagen en bestuursorganen van de overheid, zodat alle onderdelen erop kunnen vertrouwen dat onderling uitgewisselde gegevens, in lijn met wet- en regelgeving, passend beveiligd zijn.

Voor de invoering van de BIO bij de processen in Rijswijk is een plan van aanpak vastgesteld.

Eenduidige Normatiek Single Information Audit (ENSIA)

Ook dit jaar is in het kader van de ENSIA een zelfevaluatie uitgevoerd. De uitkomsten van die zelfevaluatie worden enerzijds gebruikt om verantwoording af te leggen aan de externe toezichthouders over de toepassing van de aansluitnormen voor DigiD en Suwinet. Daartoe wordt een collegeverklaring opgesteld. De collegeverklaring, die is voorzien van het oordeel van een onafhankelijk auditor, is via een raadsinformatiebrief ook ter beschikking gesteld aan de gemeenteraad.

Anderzijds zijn de uitkomsten van de zelfevaluatie gebruikt om acties te formuleren bij de beveiligingsmaatregelen die nog om aandacht vragen. Dit is onderdeel van een continu proces. De acties zijn opgenomen in het informatiebeveiligingsplan van de organisatie.

Algemene verordening gegevensbescherming (AVG)

Ook het afgelopen jaar heeft de gemeente Rijswijk gewerkt aan het versterken van de fundering voor een verdere implementatie van de AVG in de organisatie. De gestelde doelen voor 2020 zijn gerealiseerd. Zo is het proces voor de rechten van betrokkenen verbeterd en kunnen burgers hun privacyrechten o.a. laten gelden via een digitaal formulier op de website van de gemeente.

Wanneer een gegevensverwerking mogelijk een hoog privacyrisico kan opleveren voor de betrokkenen (de mensen van wie de organisatie gegevens verwerkt), dan is een Privacy Impact Assessments (PIA) uitgevoerd. Het realiseren van de risicobeperkende maatregelen die uit deze risicoanalyses voortkomen wordt vanaf 2020 gemonitord.

Nieuwe producten, diensten en informatiesystemen zijn getoetst aan de principes van privacy by design. Ook zijn er checklists en andere toetsingsinstrumenten beschikbaar voor privacyverantwoord inkopen en aanbesteden van ICT-systemen.

In 2020 is het team privacy versterkt door een privacy jurist die de organisatie ondersteunt bij het naleven van de AVG-verplichtingen bij gegevensdeling met ketenpartners en externe dienstverleners. Wanneer gegevens met derden uitgewisseld zijn, dan zijn afspraken over het zorgvuldig omgaan met persoonsgegevens vastgelegd in convenanten, verwerkersovereenkomsten en/of andere documenten.

Een doorlopende bewustwordingscampagne (I-bewust) heeft ook in het afgelopen jaar de organisatie alert gehouden met maandelijks berichten op intranet over beveiligings- en privacyrisico's, phishingmails simulaties en andere acties. Ook zijn online privacy kennissessies gehouden en is gegevensbescherming onderdeel geworden van het inwerkingsprogramma van nieuwe medewerkers die een training Privacy Security Awareness hebben gevolgd via het e-learningplatform van de Rijswijk Academie.

In 2020 zijn er 19 datalekken geweest. Veruit de meeste van deze datalekken hadden betrekking op menselijke fouten waardoor een brief of e-mail bij een verkeerde ontvanger terecht is gekomen. De afhandeling van deze incidenten is in een intern register gedocumenteerd. Het afgelopen jaar zijn er twee PIA's uitgevoerd en er is één verzoek in het kader van de rechten van betrokkenen ontvangen.

Door de gevolgen van de pandemie is de gemeente Rijswijk naar een hogere mate van digitale verwerkingen van persoonsgegevens, videobellen, digitaal vergaderen en dataopslag in de Cloud overgegaan. Bedrijfscontinuïteit en dienstverlening staan voorop maar dit brengt dilemma's en uitdagingen met zich mee. We moeten ons realiseren dat dit gepaard gaat met grote stromen persoonsgegevens, gedeelde bestanden, contact- en technische gegevens. Het blijft voor de gemeente balanceren om met beperkte middelen, mankracht en techniek adequaat aan deze wet te blijven voldoen.

Indicatoren Bedrijfsvoering

Indicatoren	Begroting 2020	Realisatie 2020
1. Werkplekindex: verhouding tussen het aantal werkplekken en het aantal medewerkers	70%	25%
2. Het percentage poststukken* dat binnen de wettelijke termijn wordt afgedaan	95%	82,4%
3. Het aantal facturen dat is betaald binnen de wettelijke termijn (30 dagen)	92%	93,8%

* dit betreft de externe poststukken.

Wat hebben we er voor gedaan?

Indicator 1:

- Vanwege de Coronacrisis werkt iedereen in principe vanuit huis, tenzij het werk het niet toelaat om thuis te werken. In de praktijk is derhalve slecht een heel klein deel van de beschikbare werkplekken beschikbaar gesteld als werkplek.

Indicator 2:

- Bevorderen van een efficiënter gebruik van het document management systeem (DMS) en de documentengenerator door gebruik van een webinterface.
- Snellere beschikbaarheid van inkomende verzoeken in het DMS door de invoer van prestatie-indicatoren voor de registrators.

Indicator 3:

- Bevorderen van het versturen van e-facturen naar leveranciers.
- Verbeteren van het monitoren van openstaande inkoopfacturen.

Paragraaf Verbonden Partijen

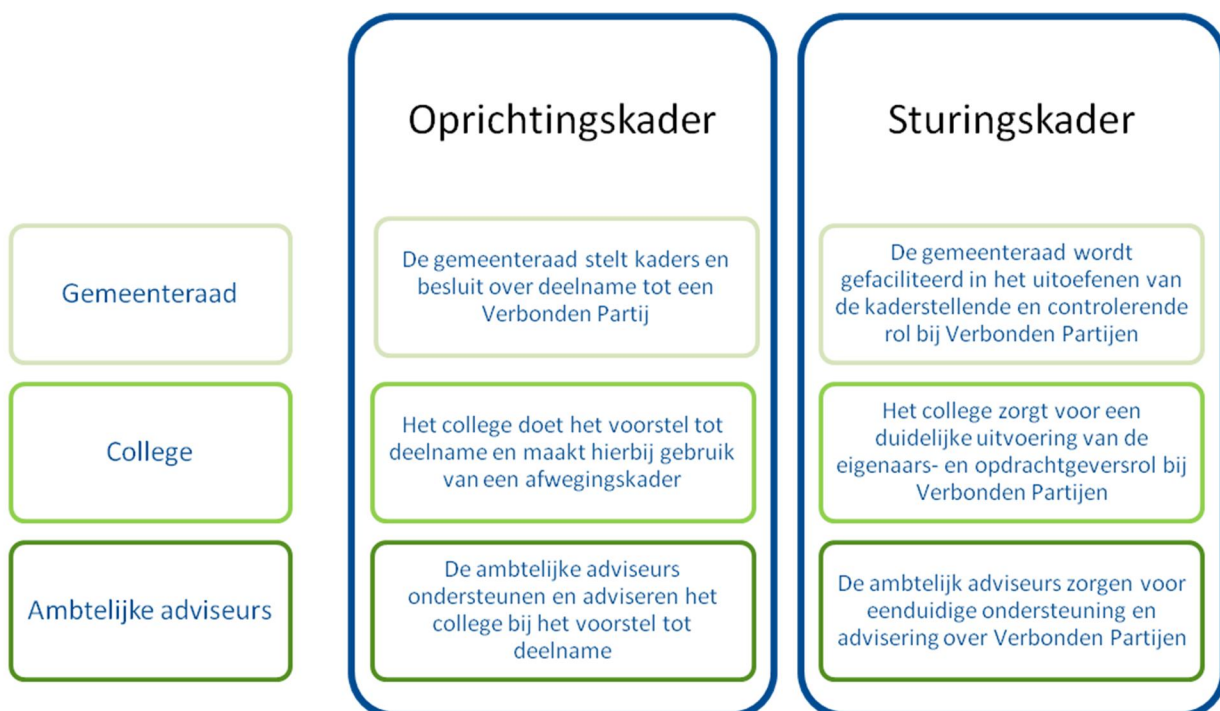
Inleiding

Verbonden partijen voeren vaak taken uit met een groot politiek belang en ze leveren hierbij een belangrijke bijdrage aan de realisatie van maatschappelijke doelen. Het deelnemen in Verbonden partijen levert gemeenten naast voordelen ook financiële en bestuurlijke risico's op. Het is noodzaak om zicht te hebben op deze risico's die immers de realisatie van de doelstellingen binnen de gestelde financiële kaders kunnen belemmeren. De paragraaf Verbonden partijen, in de programmabegroting en de programmarekening, is een belangrijk instrument voor de gemeente Rijswijk om proactief te sturen op Verbonden partijen.

Verbonden partijen zijn organisaties waaraan de gemeente zich bestuurlijk en financieel verbindt. Verbonden partijen bestaan uit deelnemingen door de gemeente in gemeenschappelijke regelingen, N.V.'s, B.V.'s, stichtingen, verenigingen, Publiek Private Samenwerkingsconstructies etc. Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) waarin algemene regels voor de verantwoording door gemeenten en provincies staan, geeft als definitie:

Een Verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft.

In de Nota Verbonden partijen 2013 staan kaders voor hoe de gemeente Rijswijk wil omgaan met Verbonden partijen. Het betreft de volgende kaderstellende uitgangspunten:

Overzicht Verbonden partijen

De gemeente Rijswijk heeft bestuurlijke en financiële belangen in vier vennootschappen en negen gemeenschappelijke regelingen. In maart 2020 is de verkoop van Eneco voltooid. De cijfers van dit bedrijf zijn om die reden niet meer vermeld in de begroting 2021-2024.

Vennootschappen	Gemeenschappelijke regelingen
N.V. Eneco	GGD en VT Haaglanden
Stedin Holding N.V.	Industrieschap De Plaspoelpolder (IPP)
N.V. Bank Nederlandse Gemeenten	Dienst Sociale Werkvoorziening (DSW) Rijswijk en omstreken (vanaf 2021 De Binnenbaan)
N.V. Dunea Duin & Water	Regionaal Reinigingsbedrijf Avalex
	Veiligheidsregio Haaglanden (VRH)
	Omgevingsdienst Haaglanden (ODH)
	Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden (voorheen H10 Inkoopbureau)
	Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH)
	Bedrijfsvoeringsorganisatie Delft-Rijswijk

Risicoprofielen Verbonden partijen

De Verbonden partijen van de gemeente Rijswijk lopen sterk uiteen in (financiële) omvang en vorm. Hierdoor variëren ook de gemeentelijke belangen en risico's sterk. Door jaarlijks het risicoprofiel van een Verbonden partij in te schatten, zorgt de gemeente Rijswijk ervoor dat kansen en bedreigingen bij Verbonden partijen tijdig worden gesignaleerd en dat hierop adequaat kan worden gereageerd.

Het risicoprofiel van een Verbonden partij is gebaseerd op actuele bestuurlijke en financiële risico's en gebeurt op basis van een risicoanalyse (zie bijlage B Nota Verbonden Partijen). Op basis van de risicoanalyse en het vastgestelde risicoprofiel wordt een pakket aan stuur- en beheersinstrumenten gekoppeld aan een Verbonden partij. Het stuur- en beheersinstrumentarium dient binnen de gemeente Rijswijk om vorm en inhoud te geven aan de aansturing, het beheer en de control van de specifieke Verbonden partij.

Hoe groter het bestuurlijk en/of financieel risico dat wordt gelopen bij een Verbonden partij, des te intensiever zijn de sturing op de Verbonden partij en de informatievoorziening aan de gemeenteraad. De gemeente Rijswijk kent hiervoor drie verschillende pakketten: het basispakket, het pluspakket en het aanvullende pluspakket.

Het basispakket is van toepassing op alle Verbonden partijen. De sturing op Verbonden partijen die zijn ingedeeld in het plus- en aanvullend pluspakket is echter intensiever. Bij deze Verbonden partijen zal het ambtelijk en bestuurlijk contact worden geïntensiveerd en zullen onder andere de prestatieafspraken en risico's nauwlettender worden gevolgd. Deze intensivering van de sturing stelt het college bovendien in staat om de gemeenteraad accuraat te informeren (zie verder bijlage C Nota Verbonden Partijen).

Hieronder staat van elke deelneming of gemeenschappelijke regeling informatie. Per deelneming worden de belangrijkste wetenswaardigheden weergegeven in het hoofdstuk Toelichting op de vennootschappen. Dit gebeurt op dezelfde manier als in de voorgaande jaren. In de tabel die daarna volgt zijn de belangrijkste feiten van acht gemeenschappelijke regelingen opgenomen. Het overzicht financieel belang geeft inzicht in de financiën van zowel de vennootschappen als de gemeenschappelijke regelingen. Tot slot is in één tabel het risicoprofiel en het daarbij behorende stuur- en beheerspakket van zowel de vennootschappen als de gemeenschappelijke regelingen weergegeven.

Toelichting op de vennootschappen¹

Eneco holding N.V.

Vestigingsplaats	Rotterdam
Doel / openbaar belang	Beheren en exploiteren van een (duurzaam) energiebedrijf
Ontwikkelingen	Op 25 maart 2020 is Eneco holding N.V. (Eneco) verkocht. De gemeente Rijswijk bezit geen aandelen Eneco meer. De verkoop heeft Rijswijk €72,5 mln. opgeleverd.
Risico's (financieel, bestuurlijk)	Bij de verkoop van de aandelen in Eneco is de koper gevrijwaard van de claim van oud-aandeelhouders van REMU N.V. De rechtbank heeft alle vorderingen afgewezen. De juridische inschatting van het hoger beroep is dat het gerechtshof niet anders zal beslissen. De kans op dit risico is dan ook zeer klein.
Doelstelling / taakstelling	Algemene dekkingsmiddelen.
Rechtsvorm	Vennootschap
Financiële gegevens	Beginstand (1-1) Eindstand (31-12)
Eigen vermogen	€2,9 miljard -
Vreemd vermogen	€3,0 miljard -
Resultaat 2020	-
Aandelen kapitaal	88.486 aandelen van € 100 nominaal.
Financieel belang	1,78 % van het gestort aandelenkapitaal.

Stedin

Vestigingsplaats	Rotterdam
Doel / openbaar belang	Beheren van gas- en elektriciteitsnetwerken
Ontwikkelingen	De energietransitie in Nederland vereist substantiële investeringen in het verzorgingsgebied van Stedin. In dit kader heeft Stedin samen met de aandeelhouderscommissie Stedin halverwege 2019 een werkgroep Lange Termijn Financieringsstrategie (LTF) gevormd om onder meer met elkaar te onderzoeken of, en zo ja, welke maatregelen dienen te worden genomen om de toegang tot de kapitaalmarkt tegen acceptabele kosten te kunnen houden en welke gevolgen voormelde investeringen kunnen hebben op het dividend. Tevens speelt hierbij de uitwerking van de governance een belangrijke rol, zoals het voldoende zicht krijgen op de investeringen. Hier is door de aandeelhouders naar gevraagd, alvorens een financiële bijdrage aan de energietransitie te leveren. De resultaten van de LTF en governance worden in 2021 verwacht.
Risico's (financieel, bestuurlijk)	Risico op lagere dividenduitkering.
Doelstelling / taakstelling	Algemene dekkingsmiddelen.
Rechtsvorm	Vennootschap
Financiële gegevens	Beginstand (1-1) Eindstand (31-12)
Eigen vermogen	€3,2 miljard €3,3 miljard
Vreemd vermogen	€2,4 miljard €2,6 miljard
Resultaat 2019	€87 miljoen
Aandelen kapitaal	88.486 aandelen van € 100 nominaal.
Financieel belang	1,78% van het gestort aandelenkapitaal.

¹ Voor de meeste Verbonden Partijen worden de cijfers 2019 gebruikt. Waar mogelijk zijn cijfers 2020 gepresenteerd.

BNG (Bank voor Nederlandse gemeenten)

Vestigingsplaats	Den Haag
Doel / openbaar belang	Bank ten dienste van de overheid
Rol van de gemeente t.o.v. de verbonden partij	Sinds de oprichting aandeelhouder.
Ontwikkelingen	Geen.
Risico's (financieel, bestuurlijk)	Beperkt risico. Waarde aandelen niet geactiveerd. Jaarlijks dividend is beperkt.
Doelstelling / taakstelling	Algemene dekkingsmiddelen.
Rechtsvorm	Vennootschap
Financiële gegevens	Beginstand (1-1) Eindstand (31-12)
Eigen vermogen	€ 4,3 miljard € 4,2 miljard
Vreemd vermogen	€ 132,5 miljard € 144,8 miljard
Resultaat 2019	€ 163 miljoen
Aandelen kapitaal	165.945 aandelen van € 2,50.
Financieel belang	0,30% van het geplaatst aandelenkapitaal.

Dunea Duin & Water

Vestigingsplaats	Zoetermeer
Doel / openbaar belang	Leveren van betrouwbaar drinkwater en beheren van de duinen tussen Monster en Katwijk.
Ontwikkelingen	In 2020 is de dochteronderneming Dunea Warmte & Koude BV opgericht. Hierin zijn activiteiten van aquathermie ondergebracht.
Risico's (financieel, bestuurlijk)	Beperkt risico. Waarde van aandelen niet geactiveerd. Er wordt geen dividend uitgekeerd.
Doelstelling / taakstelling	Algemene dekkingsmiddelen.
Rechtsvorm	Vennootschap
Financiële gegevens	Beginstand (1-1) Eindstand (31-12)
Eigen vermogen	€ 221 miljoen € 231 miljoen
Vreemd vermogen	€ 359 miljoen € 355 miljoen
Resultaat 2019	€ 8,5 miljoen
Aandelen kapitaal	158.403 aandelen van € 5,00.
Financieel belang	3,96% van het geplaatst aandelenkapitaal. Geen dividenuitkering.

Toelichting op de gemeenschappelijke regelingen

GGD Haaglanden en Veilig Thuis Haaglanden

Vestigingsplaats	Den Haag
Doel / openbaar belang	GGD: Het bewaken, bevorderen en beschermen van de gezondheid van de inwoners van de regio Haaglanden met producten en diensten die helpen gezond op te groeien en op te voeden, zonder te leven en langer gezond te blijven. Veilig Thuis: Het in samenwerking met collega-instellingen aantoonbaar voorkomen en stoppen van huiselijk geweld en kindermishandeling en zorgdragen voor herstel van schade bij de direct betrokkenen.
Ontwikkelingen	In 2020 zijn er stappen gezet in de planning en control van de GR na de herijking van 2018.
Risico's (financieel, bestuurlijk)	Voor wat betreft Veilig Thuis zijn er in 2020 2% meer meldingen gedaan en 9% meer adviezen gegeven dan in 2019. De activiteiten van de GGD in 2020 waren met name gericht op bestrijding van COVID-19. Het Rijk compenseert de kosten hiervoor volledig.
Doelstelling / taakstelling	Programma Sociaal domein Preventieve gezondheidszorg en het voorkomen en bestrijden van huiselijk geweld en kindermishandeling.
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Financiële gegevens	Beginstand (1-1) Eindstand (31-12)
Eigen vermogen	- € 295.000 - € 724.000
Vreemd vermogen	n.v.t. n.v.t.
Resultaat 2019	- € 1.042.000
Financieel belang	3%
Omvang van de bijdrage	€ 1.016.589

Industrieschap De Plaspoelpolder

Vestigingsplaats

Doel / openbaar belang

Rijswijk

Het IPP heeft tot taak het ontwikkelen en exploiteren van bedrijventerreinen. Het IPP vervult een functie voor bedrijven die huisvesting zoeken. De hoofdactiviteiten bestaan uit de verwerving van gronden, het bouwrijp maken en de uitgifte van deze gronden aan bedrijven. Tevens houdt IPP zich bezig met het stichten en exploiteren van bedrijventerreinen/panden onder de noemer herstructurering.

- Ontwikkeling en uitgifte bedrijventerreinen regio Haaglanden.

- Herstructurering bedrijventerreinen/panden.

- Faciliteren regionale samenwerking bij bovengenoemde zaken.

Ontwikkelingen

Het IPP heeft een inventarisatie van economie ondersteunende opgaven van Den Haag en Rijswijk gedaan. Op basis hiervan is de Toekomstvisie IPP opgesteld, waarin bij de opgaven blijkt welke meerwaarde het IPP kan hebben. Bijvoorbeeld voor Rijswijk is er in april 2020 de Uitvoeringsagenda van de gebiedsontwikkeling Plaspoelpolder 2020/2021 opgesteld. Hierin zijn concrete acties en ideeën genoemd, die invulling kunnen geven aan de revitalisering van de Plaspoelpolder.

Risico's (financieel, bestuurlijk)

Rijswijk participeert voor 50% risicodragend in de exploitaties van het IPP. De verkoop van bouwkavels en verhuur/verkoop van bedrijfspanden is onderhevig aan de marktcondities.

Programma Economie en Werken.

Doelstelling / taakstelling

Rechtsvorm

Gemeenschappelijke regeling

Financiële gegevens

Beginstand (1-1)

Eindstand (31-12)

Eigen vermogen

€ 11,8 miljoen

€ 12,2 miljoen

Vreemd vermogen

€ 271.878

€ 118.476

Resultaat 2020

€ 919.184

Financieel belang

50%

Omvang van de bijdrage

N.v.t.

Dienst Sociale Werkvoorziening (DSW) Rijswijk en omstreken

Vestigingsplaats

Zoetermeer

Doel / openbaar belang

De voorspelbare, betrouwbare lokale partner voor gemeenten en bedrijfsleven zijn, door met de juiste kosten en opbrengsten zoveel mogelijk mensen met een SW-indicatie regulier te laten werken.

Ontwikkelingen

De GR is in liquidatie. Per 1 januari 2021 start het nieuwe werkbedrijf De Binnenbaan.

Risico's (financieel, bestuurlijk)

Niet meer van toepassing.

Doelstelling / taakstelling

Programma Sociaal domein - Arbeidsmarkt overig.

Rechtsvorm

Gemeenschappelijke regeling

Financiële gegevens

Beginstand (1-1)

Eindstand (31-12)

Eigen vermogen

€ 2.087.881

€ 1.834.880

Vreemd vermogen

€ 3.204.976

€ 4.952.578

Resultaat 2019

€ 68.926

Financieel belang

16,0%

Omvang van de bijdrage

€ 11.019

Afvalinzameling Avalex

Vestigingsplaats

Den Haag

Doel / openbaar belang

Het bedrijf heeft tot doel het zo effectief en efficiënt mogelijk voorbereiden en (doen) uitvoeren van de integrale reinigingstaken van de deelnemers.

Het betreft Volksgezondheid en Leefbaarheid en daarbij specifiek de taak tot het inzamelen van afval.

Ontwikkelingen

In december 2020 is een ontwerpbesluit genomen door het bestuur van Avalex over toetreden tot afvalverwerkingsbedrijf Huisvuilcentrale (HVC) ten behoeve van de verwerking van de huishoudelijke afvalstromen fijn- en grof restafval en gft per 1-1-2022. Dit proces loopt door in 2021. Daarnaast zal het bestuur naar

Risico's (financieel, bestuurlijk)	verwachting in 2021 een besluit nemen over de toekomstige governance. Tariefontwikkelingen op de wereldmarkt van (hogere) verbrandingskosten en (lagere) opbrengsten voor met name papier en textiel, brengen een risico mee vanaf 2021.
Doelstelling / taakstelling	Programma Wonen en Leven - Afvalinzameling, transport en verwerking.
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Financiële gegevens	Beginstand (1-1) Eindstand (31-12)
Eigen vermogen	€ 5,4miljoen € 5,4 mln
Vreemd vermogen	€ 43,4mln € 41,6 mln
Resultaat 2020	€ 29.000
Financieel belang	17,7% van de omzet
Omvang van de bijdrage	€ 6,5 miljoen

Veiligheidsregio Haaglanden

Algemene informatie

De VRH behartigt de belangen van de gemeente op het gebied van brandweezorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing, en geneeskundige hulpverlening.

De VRH bevordert de veiligheid en gezondheid van allen die zich in het gebied van de regio Haaglanden bevinden door de samenwerking tussen burgers, private en publieke partijen te stimuleren en te faciliteren.

Vestigingsplaats

Den Haag

Doel / openbaar belang

Geneeskundige hulpverlening bij ongevallen, brandweezorg, rampen- en crisisbeheersing in de regio; meldkamer en CPA.

Ontwikkelingen

Geen.

Risico's (financieel, bestuurlijk)

Risico's normale bedrijfsuitoefening; politiek- bestuurlijke risico's.

Doelstelling / taakstelling

Programma openbare orde en veiligheid – VRH.

Rechtsvorm

Gemeenschappelijke regeling

Financiële gegevens

Beginstand (1-1) Eindstand (31-12)

Eigen vermogen

€ 8,8 mln € 8,2 mln

Vreemd vermogen

€ 110,9 mln € 118,7 mln

Resultaat 2020

€ 3,0 mln

Financieel belang

5%

Omvang van de bijdrage

€ 4,2 miljoen

Omgevingsdienst Haaglanden

Vestigingsplaats

Doel / openbaar belang

Den Haag

De ODH is een regionale uitvoeringsdienst voor zowel de uitvoering van de toetsing en de vergunningverlening, gerelateerd aan diverse milieuwetten en de groene wetgeving, als het adequaat toezicht houden op deze vergunningen, het behandelen van overlastmeldingen en waar nodig handhavend optreden tegen inrichtingen, instellingen en personen die zich niet houden aan deze wet- en regelgeving.

Ontwikkelingen

Risico's (financieel, bestuurlijk)

Doelstelling / taakstelling

Geen bijzonderheden.

Risico's normale bedrijfsuitoefening; politiek- bestuurlijke risico's.

Programma Wonen en Leven - milieuvergunningen & advies.

Programma Openbare orde en veiligheid - toezicht & handhaving.

Rechtsvorm

Gemeenschappelijke regeling

Financiële gegevens

Beginstand (1-1)

Eindstand (31-12)

Eigen vermogen

€ 1,1 mln

€ 1,1 mln

Vreemd vermogen

€ 17,4 mln

€ 18,7 mln

Resultaat 2020

€ 0

Financieel belang

3,2%

Omvang van de bijdrage

€ 698.414

Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden (voorheen H10 Inkoopbureau)

Algemene informatie

Samenwerking gericht op inkoop specialistische jeugdzorg voor de H10 Gemeenten. Jeugdigen/gezinnen (passende) zorg bieden.

Vestigingsplaats

Den Haag

Doel / openbaar belang

Adequate jeugdhulp.

Ontwikkelingen

De werkzaamheden van het Servicebureau zijn in 2020 voor onbepaalde tijd verlengd en de naamgeving is aangepast van Inkoopbureau H10 naar Gemeenschappelijke Regeling Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden. Belangrijkste onderdelen van de uitvoering betreft de contractering van aanbieders die Jeugdhulp leveren aan jeugdigen uit de deelnemende gemeenten, contractmanagement met deze aanbieders, de controle op de declaraties van de aanbieders, de verantwoording daarvan en de data-analyse.

Risico's (financieel, bestuurlijk)

Terugtrekkende deelnemers en/of het niet doorzetten van de bedrijfsvoeringsorganisatie zijn een risico voor de continuïteit van het inkoopbureau. De gevolgen voor de bedrijfsvoering van het Servicebureau van de coronamaatregelen zijn nog niet verwerkt in de begroting 2021. Eventuele financiële gevolgen van deze maatregelen, komen in een alsdan te publiceren herziening van de begroting aan de orde.

Doelstelling / taakstelling

Programma Sociaal domein.

Rechtsvorm

Gemeenschappelijke regeling

Financiële gegevens

Beginstand (1-1)

Eindstand (31-12)

Eigen vermogen

€ 24.282

- € 37.358

Vreemd vermogen

€ 0

€ 0

Resultaat 2019

- € 61.641

Financieel belang

5%

Omvang van de bijdrage

€ 147.344 (exclusief gevolgen Corona)

MRDH (Metropoolregio Rotterdam Den Haag)

Vestigingsplaats	Den Haag
Doel / openbaar belang	Het versterken van de bereikbaarheid en het economisch vestigingsklimaat van de regio Rotterdam Den Haag.
Rol van de gemeente t.o.v. de verbonden partij	Partner en gemeente staan samen aan de lat.
Ontwikkelingen	Geen.
Risico's (financieel, bestuurlijk)	- Het bestuurlijke en financiële risico is beperkt. De beschikbaarheidsvergoeding van het Rijk dekt ca. 95% van de inkomstenderving door corona. Het restant van het risico blijft bij de vervoerder. Voor de gemeente is het financiële risico zeer beperkt. Naar verwachting zal op de lange(re) termijn wel bezuinigd moeten worden en is er het risico van minder investeringen en het snijden in het aanbod. Dit kan gevolgen hebben voor de investeringsplannen in Rijswijk. - De risico's die behoren bij aanbestedingen in de investeringsagenda MRDH.
Doelstelling / taakstelling	Verbindende overheid / Programma's Economie en Werken en Verkeer en Vervoer.
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Financiële gegevens	Beginstand (1-1) Eindstand (31-12)
Eigen vermogen	€ 15,4 miljoen € 22,0 miljoen
Vreemd vermogen	€ 1,6 miljard € 1,5 miljard
Resultaat 2019	€ 6,7
Aandelen kapitaal	n.v.t.
Financieel belang	2,2%
Omvang van de bijdrage	€ 134.668

Bedrijfsvoeringsorganisatie Delft-Rijswijk

Vestigingsplaats	Delft
Doel / openbaar belang	Samenwerking Delft-Rijswijk op IT beheer (bedrijfsvoering).
Rol van de gemeente t.o.v. de verbonden partij	GR en gemeente staan samen aan de lat.
Ontwikkelingen	De evaluatie is in 2020 uitgevoerd door Twynstra & Gudde. De besluitvorming naar aanleiding hiervan vindt plaats in 2021.
Risico's (financieel, bestuurlijk)	Risico's betreffende normale bedrijfsuitoefening.
Doelstelling / taakstelling	Overhead / Paragraaf Bedrijfsvoering.
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling.
Financiële gegevens	Beginstand (1-1) Eindstand (31-12)
Eigen vermogen	n.v.t. n.v.t.
Vreemd vermogen	n.v.t. n.v.t.
Resultaat 2019	n.v.t.
Aandelen kapitaal	n.v.t.
Financieel belang	50%
Omvang van de bijdrage 2020	€ 2.375.000

Overzicht risicoanalyse en risicoprofiel

De risicokwalificatie van de Verbonden partijen ziet er schematisch als volgt uit²:

Bestuurlijk risico

		→		
		Laag	Gemiddeld	Hoog
Financieel risico	Laag	MRDH SJH Dunea ① BNG GGD en VT Haaglanden ICT Delft Rijswijk <i>laag</i>	① <i>laag / gemiddeld</i>	② <i>gemiddeld</i>
	Gemiddeld	ODH ① VRH Stedin <i>laag / gemiddeld</i>	② Avalex IPP DSW <i>gemiddeld</i>	② <i>gemiddeld / hoog</i>
	Hoog	Eneco ② <i>gemiddeld</i>	② <i>gemiddeld / hoog</i>	③ <i>Hoog</i>

SJH = Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden

Zoals aangegeven past bij elk risico een passend stuur- en beheersinstrumentarium. Bij het risicoprofiel met de kwalificatie 1 past het zogenaamde basispakket. Dat betekent dat begroting en jaarstukken tijdig aan de raad worden voorgelegd en dat er een zienswijze wordt opgesteld. Bij het risicoprofiel met de kwalificatie 2 kunnen aanvullende maatregelen worden gesteld aan rapportages en overleggen, informatie op maat (raadsinformatiebrieven) en de mogelijkheid tot het uitvoeren van onderzoeken. Bij de Verbonden partijen met de waardering van het risico in de klasse 3 is het aanvullende pakket nog intensiever. Hiervoor is echter een breed regionaal draagvlak vereist. Te denken valt aan: het vaststellen van aanvullende kaders, het instellen van een rekeningcommissie, het doen van een rekenkameronderzoek, het doen van een onderzoek naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van de verbonden partij.

² Eneco is in maart 2020 verkocht.

Paragraaf Grondbeleid

Gemeentelijk grondbeleid richt zich op de grondmarkt in brede zin. Het omvat onderwerpen als grondverwerving, gronduitgifte, huurovereenkomsten, voorkeursrecht, onteigening, vestiging van zakelijke rechten, inrichting van de openbare ruimte en de aanleg van nutsvoorzieningen, het bouw- en woonrijp maken, grondprijnsbeleid en vormen van publiek-private-samenwerking (PPS). Door de inzet van het gemeentelijk grondbeleidsinstrumentarium kan de gemeente sturing geven aan de ruimtelijke ontwikkelingen binnen de gemeentegrenzen.

Om te komen tot een goede verhouding tussen wonen, werken en recreëren is sturing nodig. Het grondbeleid is daarom ondersteunend aan andere beleidsterreinen, waaronder het ruimtelijke beleid en bij de uitwerking van ruimtelijke plannen. Alleen onder bepaalde voorwaarden, welke in de Nota Grondbeleid zijn vastgelegd, staat de keuze voor actief grondbeleid, waarbij sprake is van een gemeentelijke grondexploitatie, open. Het college stelt zich terughoudend op om risicovollere grondexploitaties te openen.

Wat wilden we bereiken?

Visie op de paragraaf

In samenwerking met marktpartijen op het gebied van woningbouw, bedrijfs- en kantoorgebouwen, maatschappelijke voorzieningen c.a. te komen tot een aantrekkelijke en duurzame ontwikkeling, waarin toekomstige bewoners en gebruikers plezierig kunnen wonen en/of werken en recreëren.

Doelstellingen

- Inzicht geven in de verschillende vormen van grondbeleid die open staan voor de gemeente;
- Het bevorderen van maatschappelijk gewenst grondgebruik door het faciliteren en zoveel mogelijk sturing te geven aan bestuurlijk en maatschappelijk gedragen ruimtelijke (gebieds)ontwikkelingen en projecten;
- Het op bestuurlijk verantwoorde wijze inzetten van het grondbeleidsinstrumentarium op locaties die strategisch van belang zijn voor de uitwerking van het ruimtelijke beleid;
- Het beheersbaar maken van de risico's van ruimtelijke ontwikkelingen;
- Het waarborgen van het gemeentelijk kostenverhaal conform de uitgangspunten van de Wet ruimtelijke ordening (Wro) en streven naar een rechtvaardige verdeling van kosten en opbrengsten.

Wat hebben we er voor gedaan?

Algemeen

- Gemeentelijke gronduitgifte
In het geval van gemeentelijke gronduitgifte van bouwrijpe grond wordt de Grondprijzenbrief toegepast. Deze schrijft de verkoopprijzen van grond voor die marktconform moet zijn. In bepaalde gevallen is het wenselijk een taxatie te doen. Ter indicatie zijn voor projectmatig uit te geven gronden grondquotes per type woning en prijsklasse opgenomen. Voor gronden voor vrije kavels, bedrijven, kantoren en (commerciële) voorzieningen zijn indicatieve prijzen per m² opgenomen. Een actualisatie van de vigerende Grondprijzenbrief is gepland voor het 1^e halfjaar 2021.
- Gemeentelijk kostenverhaal
Zoals genoemd in de Nota Grondbeleid wordt als basis ingezet op faciliterend grondbeleid. Dit betekent dat ruimtelijke initiatieven voor rekening en risico door een private partij ter hand worden genomen. De kosten van gemeentelijke inzet en externe advisering ten behoeve van het faciliteren van die ontwikkeling worden middels een anterieure overeenkomst of exploitatieplan verhaald of zijn verrekend in de grondprijs bij verkoop van gemeentelijke grond. In 2020 zijn een tiental intentie- en anterieure kostenverhaalovereenkomsten afgesloten.
- Verkoop gemeentelijk vastgoed
In het kader van gemeentelijke bezuinigingstaakstelling is besloten om het gemeentelijk vastgoed te verkopen. De jaarlijkse taakstelling bedraagt € 360.000,- aflopend vanaf 2018 met € 90.000,- per jaar tot en met 2020. De gemeentelijke bezuinigingstaakstelling is in 2020 behaald en afgerond. In 2020 zijn de panden Van Vredenburgweg 971, Kerklaan 57 en Delftweg 79 verkocht. In de halfjaarrapportages 2020 nader toegelicht.

In exploitatie genomen gronden

- Eikelenburg
De gemeente heeft met de ontwikkelende partij een Samenwerkingsovereenkomst (SOK) gesloten, waarin afspraken zijn gemaakt over de ontwikkeling van deze locatie. Eind 2016 heeft het college van B&W

ingestemd met een aangepaste voortgang van de samenwerkingsovereenkomst Eikelenburg d.d. 15 december 2009.

In 2020 zijn de gronden voor fase 8 uit de gemeentelijke grondbank geleverd aan de ontwikkelaar. De bouw van de woningen in fase 8 is gestart in 2020. De bouw en oplevering van het openbaar gebied staat gepland voor 1^e halfjaar 2021. In 2020 zijn verkennende gesprekken gestart met de ontwikkelaar over fase 9, zijnde de laatste fase in de ontwikkeling van de locatie Eikelenburgh. Een aandachtspunt hierin is de verplichting uit de SOK om ook 30% sociale woningbouw te realiseren. De gemeente en de ontwikkelaar zijn in overleg om te bepalen op welke wijze aan deze verplichting een passende stedenbouwkundige invulling kan worden gegeven.

In 2017 en 2018 heeft tussentijds een winst-uitname plaatsgevonden conform de regels van het BBV. In 2019 en 2020 is een winst- uitname conform het BBV niet mogelijk. Het resultaat van de grondexploitatie Eikelenburgh is berekend op ca. €0,55 mln. Voordelig op einddatum, zijnde 31 december 2022.

- **Te Werve West**

In 2018 heeft woningcorporatie Rijswijk Wonen een ontwerpende en bouwende partij geselecteerd voor de herontwikkeling van de locatie De Schakel aan de Generaal Vetterstraat en omgeving. Op basis van de met ons college begin 2017 overeengekomen uitgangspunten en randvoorwaarden heeft deze partij een verkavelingsstudie gedaan waarover op hoofdlijnen overeenstemming is bereikt met het college. In 2020 is overeenstemming bereikt over de definitieve verkaveling en zijn de gemeentelijke gronden aan Rijswijk Wonen economisch geleverd. De vergunningprocedure is in 2020 eveneens gestart en afgerond. Het is nu aan Rijswijk Wonen de bouw van de woningen en de inrichting van het openbaar gebied ter hand te nemen. Met de verkoop van de gronden aan Rijswijk Wonen zijn de laatste activiteiten binnen de grondexploitatie Te Werve West afgerond. De grondexploitatie is dan ook conform de planning eind 2020 administratief afgesloten. Het eindresultaat van de grondexploitatie is t.o.v. het geraamde eindresultaat verbeterd. Deze verbetering vindt vooral zijn oorzaak in een niet meegenomen afschrijving van de gronden (€20.000) in de grondexploitatie in 2019 en 2020. Het eindresultaat van de grondexploitatie is €13.507 negatief. Dit resultaat wordt verrekend met de opgenomen verliesvoorziening in de jaarrekening 2019 van €36.276.

De herontwikkeling van de locatie Idenburglaan door woningcorporatie Vidomes en de herontwikkeling van de locatie Karel Doormanlaan 155 – 157 vallen buiten de scope van de grondexploitatie Te Werve West.

Strategische gronden

Zolang gronden zich nog niet kwalificeren als bouwgrond in exploitatie, staan deze op de balans onder de materiële vaste activa (MVA) als 'strategische gronden'.

- **TH-locatie (AZC-terrein)**

In 2016 is het terrein geschikt gemaakt voor de bouw van een asielzoekerscentrum, schoolgebouw en woonunits. De verhuur aan het COA is voor de duur van een periode van 3 tot maximaal 5 jaar. Inmiddels is 3 jaar verlopen en de verhuur is verlengd. De oppervlakte van het terrein bedraagt ca. 26.000 m². De bedoeling is dat het perceel op de langere termijn verkocht wordt en dat daarmee de aanwezige boekwaarde goed gemaakt zal worden. De komende jaren wordt een groot deel van het terrein ingericht als werkterrein voor de verbreding van de A4. Met Rijkswaterstaat (RWS) zijn voor een periode van 4 jaar hierover afspraken gemaakt. Zo wordt de ingebruikgeving 'om niet' aan RWS gecompenseerd door de aanleg van ecoducten. De mogelijkheid om het overblijvende deel van het terrein te gebruiken voor een HTM-remise is in onderzoek.

- **LGZ locatie de Opperd**

Het bestemmingsplan Landgoederenzone (LGZ) maakt woningbouw mogelijk op de locatie van De Opperd. Middels deze bestemming kan de ontwikkeling op deze locatie nader worden ingevuld aan de hand van een aantal uitwerkingsregels. Hierbij moet dan worden gedacht aan het in beperkte zin toevoegen en ontwikkelen van een kwalitatief hoogwaardig woonmilieu in een te renoveren parklandschap. Een verdere planologisch uitwerking, mogelijk in de vorm van een bestemmingsplanwijziging, dient hiertoe nog te worden opgepakt. Bebouwing zal pas na deze collegeperiode aan de orde komen.

- **LGZ locatie De Voorde**

Het bestemmingsplan Landgoederenzone (LGZ) maakt een ontwikkeling in de directe omgeving en op de locatie De Voorde mogelijk. Gelet op het historisch karakter van landhuis De Voorde, tevens rijksmonument, is een zorgvuldige (her)ontwikkeling in samenspraak met de directe omgeving nodig. In 2020 is, na een periode van onzekerheid door niet nagekomen verplichtingen van een eerdere initiatiefnemer, het ontwikkelproces opnieuw opgestart. De opbrengst uit deze ontwikkeling zal de aanwezige boekwaarde moeten goedmaken.

- **Pasgeld / Jaagpad**

In 1999 zijn afspraken gemaakt om deze gronden te verkopen aan een ontwikkelaar. De ontwikkeling en levering van de gronden heeft nog niet plaatsgevonden. In totaal gaat het om ca. 15.000 m². In mei 2018 heeft de gemeenteraad in principe besloten de locatie Pasgeld-Oost, waarin deze gronden zijn gelegen, toe te voegen aan de grondexploitatie Rijswijk- Buiten. De boekwaarde op de gronden wordt t.z.t. gedekt door de opbrengsten in de deellocatie Pasgeld-Oost van de grondexploitatie Rijswijk-Buiten.

Paragraaf Lokale heffingen

Tarieven

In de meerjarenraming 2019-2021 is de opbrengst voor OZB woningen verhoogd met de inflatiecorrectie van 2,4%. Om de gemiddelde stijging van de woningwaarde van 9% te compenseren is het tarief verlaagd (van 0,0991% naar 0,0932%). De tarieven voor afvalstoffenheffing zijn ten opzichte van 2019 met 14% gestegen. De tarieven voor rioolheffing zijn conform het gemeentelijke rioleringsplan (GRP) met 13,6% gestegen. Per categorie huishouden betekent dit dat de woonlasten in 2020 ten opzichte van 2019:

- voor een éénpersoonshuishouden gemiddeld stijgen met 11,54%;
- voor een tweepersonshuishouden gemiddeld stijgen met 11,70%;
- voor een drie- of meerpersoonshuishouden gemiddeld stijgen met 11,88%.

Woonlasten	één persoonshuishouden		twee persoonshuishouden		drie- of meer persoonshuishouden	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020
OZB	€ 219,31	€ 233,93	€ 219,31	€ 233,93	€ 219,31	€ 233,93
Afvalstoffenheffing*	€ 255,48	€ 292,08	€ 293,88	€ 336,00	€ 337,92	€ 386,52
Rioolheffing**	€ 166,80	€ 189,60	€ 166,80	€ 189,60	€ 166,80	€ 189,60
Totaal	€ 641,59	€ 715,61	€ 679,99	€ 759,53	€ 724,03	€ 810,05
Vershil	€ 74,02		€ 79,54		€ 86,02	
Stijging in %	11,54%		11,70%		11,88%	

De gemiddelde WOZ-waarde was voor 2019 € 221.300. Voor 2020 was de gemiddelde WOZ-waarde € 251.000. In de vergelijking is hiermee rekening gehouden. Met uitzondering van enkele tarieven in de legesverordening zijn de overige belastingtarieven gestegen met het inflatiepercentage van 2,4%. De tarieven voor de wettelijk gemaximeerde leges (rijbewijzen en reisdocumenten) zijn conform aangepast.

Opbrengsten lokale belastingen en heffingen

Heffing	Type	Raming	werkelijk
Afvalstoffenheffing	Gebonden	8.535.980	8.567.113
Onroerendezaakbelasting Woningen	Ongebonden	6.366.850	6.438.182
Onroerendezaakbelasting niet-Woningen	Ongebonden	5.338.880	5.911.154
Rioolheffing	Gebonden	5.573.600	5.241.854
Leges	Gebonden	2.119.240	2.913.491
Parkeerbelasting	Ongebonden	2.081.580	2.601.753
Precariobelasting	Ongebonden	340.880	296.601
Toeristenbelasting	Ongebonden	94.560	252.432
Marktgeden	Gebonden	49.660	68.891
BIZ-belasting	Gebonden	88.040	84.340
Totaal		30.589.270	32.375.812

Per saldo vielen de totale opbrengsten € 1.786.542,- hoger uit dan begroot.

De opbrengst onroerendezaakbelasting (OZB) is in 2019 ongeveer 643.000,- hoger dan geraamd. De overige hogere opbrengst wordt voor het grootste deel veroorzaakt doordat de geraamde verlagingen van WOZ-waarden in bezwaar- en beroepsprocedures over grote gebouwen van niet-woningen over meerdere jaren uitbleven. De procedures hebben uiteindelijk minder gekost. Er is een hogere opbrengst van € 71.332,34 voor woningen en € 572.274,30 voor niet-woningen gerealiseerd.

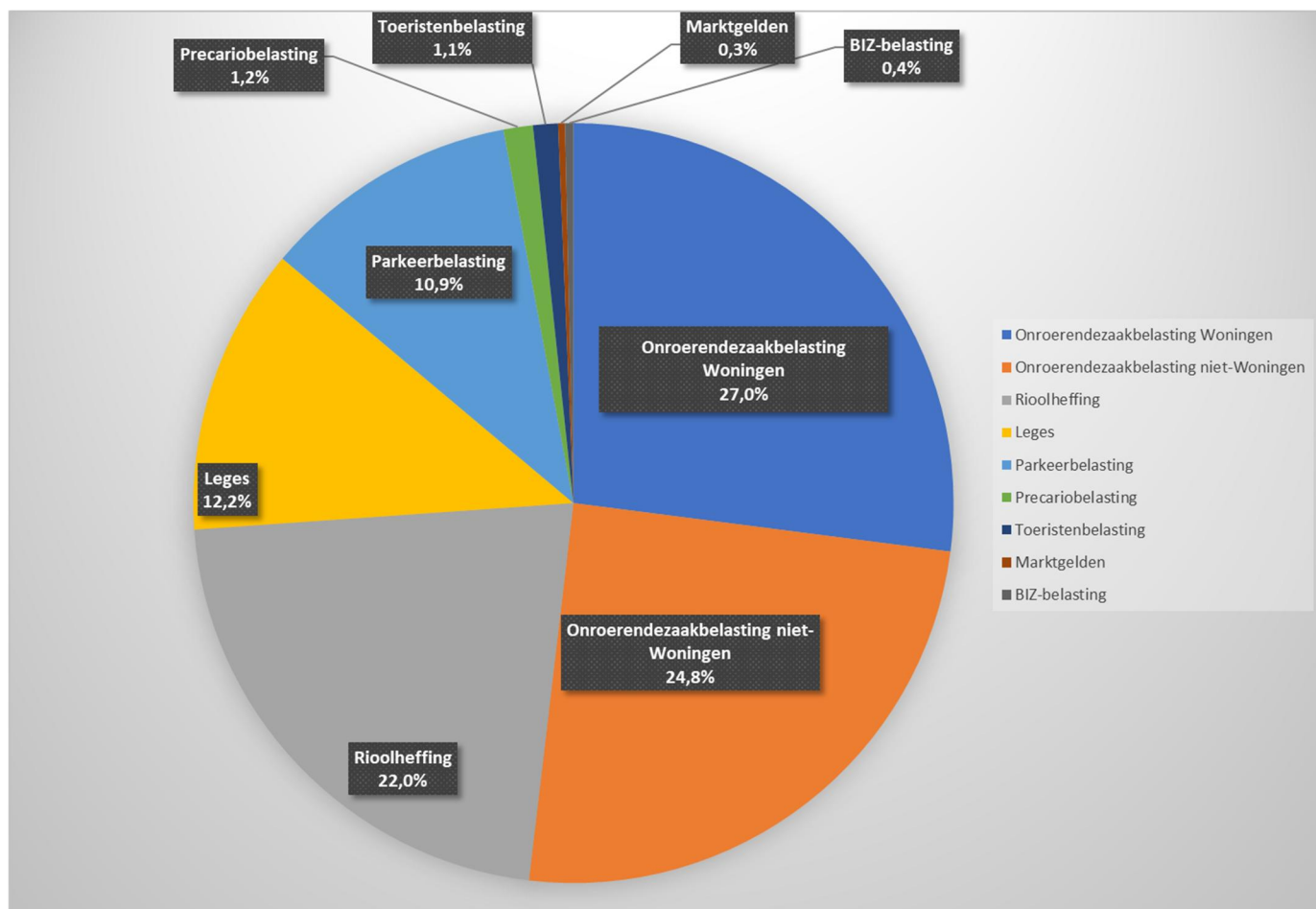
De opbrengst Parkeerbelasting is ongeveer € 520.000,- hoger dan begroot. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt doordat er meer opbrengst is geweest voor parkeergeld van parkeerautomaten.

De opbrengst Leges is € 794.000 hoger dan begroot. De hogere opbrengst wordt voor het grootste deel veroorzaakt door een meeropbrengst van vergunningen.

De opbrengst rioolheffing is € 331.000,- lager dan begroot. De lagere opbrengst wordt voornamelijk veroorzaakt doordat er minder opbrengst is vanuit het grootverbruik.

De opbrengst Toeristenbelasting is in de Slotwijziging naar beneden bijgesteld als gevolg van Corona en de gemaakte impactanalyse. De raming is bijgesteld van € 319.560 naar € 94.560. Bij de realisatie is gebleken dat de opbrengst € 157.000 hoger was dan de bijgestelde raming.

Diagram

Woonlasten 2020

Uitgangspunt bij de meerjarenbegroting 2019-2022 is dat de woonlasten voor de Rijswijkse inwoner niet hoger zijn dan de gemiddelde woonlasten binnen de regio Haaglanden. In 2020 is aan deze voorwaarde voldaan.

Onder de gemeentelijke woonlasten verstaan we het gemiddelde bedrag dat een huishouden in een bepaalde gemeente betaalt aan OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing. In de onderstaande tabel zijn de (gemiddelde) woonlasten voor een eenpersoonshuishouden en een meerpersoonshuishouden in Rijswijk vergeleken met de (gemiddelde) woonlasten van andere gemeenten in de regio Haaglanden. Hierbij is uitgegaan van de gegevens van het COELO (Atlas van de Lokale Lasten 2020). Op positie 1 staat de gemeente met de laagste woonlasten, op positie 377 de gemeente met de hoogste woonlasten.

Uit de onderstaande tabel blijkt dat Rijswijk in 2020 ten opzichte van de omliggende gemeenten een positie onder het gemiddelde inneemt. In 2017 stond de gemeente op positie 97 in de lijst. In 2018 stond de gemeente op plaats 125. In 2019 is Rijswijk licht gestegen naar plaats 122. In 2020 staat gemeente Rijswijk op plaats 215 van de in totaal 377 gemeenten in Nederland.

Landelijk liggen de gemiddelde woonlasten in 2020 voor een meerpersoonshuishouden op € 776,-. In de provincie Zuid-Holland zijn de gemiddelde woonlasten 2020 voor een meerpersoonshuishouden € 788,- en voor een éénpersoonshuishouden € 707,-.

De woonlasten voor zowel een éénpersoonshuishouden als een meerpersoonshuishouden liggen voor de gemeente Rijswijk daarmee zowel onder het gemiddelde van de regio Haaglanden maar hoger als die van het landelijke gemiddelde en het gemiddelde van de provincie Zuid-Holland.

Gemeente	Rangnummer 2020 o.b.v. woonlasten meerpersoonshuishouden	Woonlasten voor éénpersoonshuishouden	Woonlasten voor meerpersoonshuishouden
Den Haag	4	€ 542,00	€ 597,00
Leidschendam-Voorburg	152	€ 711,00	€ 774,00
Rijswijk	215	€ 716,00	€ 810,00
Westland	270	€ 751,00	€ 849,00
Delft	287	€ 733,00	€ 861,00
Pijnacker-Nootdorp	319	€ 803,00	€ 896,00
Midden-Delfland	367	€ 940,00	€ 1.030,00
Wassenaar	376	€ 1.017,00	€ 1.227,00
Gemiddelde woonlasten		€ 776,63	€ 880,00

Kwijtschelding lokale lasten

In 2020 is er aan 1.267 huishoudens automatisch kwijtschelding verleend. Bij de toetsing of een belastingplichtige in aanmerking komt voor automatische kwijtschelding, is wederom gebruik gemaakt van de stichting Inlichtingenbureau. Na de aanslagoplegging in februari zijn er 800 schriftelijke verzoeken om kwijtschelding van gemeentelijke heffingen ingediend, waarvan er 555 zijn toegewezen. Een verzoek om kwijtschelding wordt afgewezen als de beschikbare betalingscapaciteit of het beschikbare vermogen boven de kwijtscheldingsnorm ligt. Nagenoeg alle verzoeken zijn in 2020 afgehandeld. Over het belastingjaar 2020 is ongeveer € 788.830,- aan lokale lasten kwijtgescholden.

Belasting/heffing	Bedrag kwijtschelding
Afvalstoffenheffing	€ 610.018
Rioolheffing	€ 177.482
Onroerendezaakbelasting (OZB)	€ 1.331
Totaal	€ 788.831

Bezwaar- en verzoekschriften aanslag/beschikking

Naar aanleiding van de in 2020 verzonden aanslagen/beschikkingen zijn er 852 bezwaarschriften ontvangen. Hiervan hebben 778 bezwaarschriften betrekking op woningen (964 objecten), 74 niet-woningen (473 objecten) en 38 overige bezwaren (eigendom/gebruik, etc.).

Voor de woning gerelateerde bezwaarschriften resulteerde 307 bezwaarschriften (circa 39,4%) in een verlaging van de WOZ-waarde met een gemiddelde waarde verlaging van 9,0%. Voor wat betreft de bezwaarschriften van de niet-woningen resulteerde 16 bezwaarschriften (circa 21,6%) in een verlaging van de WOZ-waarde met een gemiddelde waarde verlaging van 18,2%.

Door de inzet van mediationvaardigheden (bellen bij vragen over de aanslag) zijn 374 waarde gerelateerde en 97 subject gerelateerde reacties telefonisch afgehandeld, die anders tot een bezwaarschrift hadden kunnen leiden.

Toelichting Lokale heffingen

In deze bijlage wordt de mate van kostendekking van de heffingen en retributies nader toegelicht.

De kostendekking van de leges diende normaliter enkel op ramingsniveau bij de begroting te worden gepresenteerd in de paragraaf lokale heffingen. Primair geldt de kostendekkingberekening op ramingsbasis als uitgangspunt voor bijvoorbeeld bezwaar- en beroepsprocedures.

Door enkele wijzigingen in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) per 1 januari 2017 en gelet op de beantwoording van de laatste vragen omtrent de BBV, dient nu ook op realisatieniveau bij de jaarstukken de kostendekking te worden aangetoond. Om hier gevolg aan te geven is aan de hand van de bekende gegevens (eind maart 2020) het geheel nader uitgewerkt.

Kostendekking Afvalstoffenheffing

Om de mate van kostendekking voor de afvalstoffenheffing te berekenen, worden alle kosten die kunnen worden verhaald gedeeld door de opbrengst zoals die in de jaarstukken 2020 is opgenomen.

Afvalstoffenheffing	Lasten	Opbrengst
Afvalverwijdering en -verwerking	€ 7.497.707	
Wegen, straten en pleinen	€ 680.187	
Gemeentelijk armoede- en schuldenbeleid	€ 610.018	
Totale kosten taakvelden	€ 8.787.912	
Toerekening Overhead		
Afvalverwijdering en -verwerking	€ 164.467	
Totale overhead	€ 164.467	
Compensabele BTW	€ 1.534.824	
Afvalverwijdering en -verwerking		€ 106.580
Afvalverwijdering en -verwerking		€ 8.567.113
Totale kosten	€ 10.487.202	
Totale opbrengst		€ 8.673.694
Dekking		82,71%

Toelichting op de tabel

Voor de berekening van de lasten voor de afvalstoffenheffing is het taakveld afvalverwijdering en -verwerking het centrale taakveld. 100% van de kosten van het product Afvalverwijdering- en verwerking wordt in de heffing betrokken.

Van de veegkosten wordt 50% van de kosten toegerekend aan de afvalstoffenheffing. De taak straatvegen omvat werkzaamheden voor het inzamelen van het huishoudelijk afval, maar ook het schoonhouden van de riolering zijn werkzaamheden die hieronder vallen.

Van het taakveld Armoedebestrijding worden de kosten voor kwijtschelding van afvalstoffenheffing in de heffing betrokken.

De compensabele BTW wordt voor 100% toegerekend aan de afvalstoffenheffing.

De totale opbrengst bestaat, naast de opbrengst afvalstoffenheffing uit een subsidie van Nedvang en inkomsten vanuit ongediertebestrijding.

Kostendekkendheid Rioolheffing

Om de mate van kostendekking voor de rioolheffing te berekenen, worden alle kosten die toegerekend kunnen worden aan de rioolheffing gedeeld door de opbrengst zoals die in de jaarstukken 2019 zijn opgenomen.

Rioolheffing	Lasten	Opbrengsten
Directe lasten	€ 1.575.552	
Salarislasten	€ 222.151	
Kwijtschelding	€ 177.482	
Wegen, straten en pleinen	€ 680.187	
Versnelde afschrijving	€ 1.505.587	
Storting Voorziening Vervanging riolering	€ 462.394	
Totaal	€ 4.623.352	
Toerekening Overhead		
Overhead	€ 120.567	
Totale overhead	€ 120.567	
Compensabele BTW	€ 532.763	
Opbrengst rioolheffing		5.241.854
Overige opbrengsten		34.828
Totale kosten	5.276.682	
Totale opbrengst		5.276.682
Dekking		100,00%

Toelichting op de tabel

Voor de berekening van de lasten voor de rioolheffing is een aantal producten van belang. Dit zijn riolering en waterzuivering, huishoudelijk/bedrijfsafvalwater, Hemelwater en grondwater. Daarnaast zijn ook kosten vanuit kwijtschelding en veegkosten toegerekend aan de rioolheffing.

Van de veegkosten wordt 50% van de kosten toegerekend aan de rioolheffing. De taken straatvegen en machinaal veegen omvatten werkzaamheden voor het inzamelen van het huishoudelijk afval, maar ook het schoonhouden van de riolering zijn werkzaamheden die hieronder vallen.

De overhead wordt berekend over de toerekenbare salarislasten.

De opbrengsten bestaan uit de opbrengst rioolheffing en opbrengsten uit onderhoud en reparatie.

Kostendekkendheid Leges

Kostendekkendheid Legesverordening realisatie 2020 gemeente Rijswijk							
		Kosten Personeel	Kosten Overhead	Kosten Overig	Totale kosten	Opbrengsten	Percentage
Totaal		€ 1.067.121	€ 885.232	€ 250.622	€ 2.625.956	€ 2.990.871	114%
TITEL I	Algemene dienstverlening	€ 383.522	€ 318.152	€ 249.745	€ 966.992	€ 744.284	77%
1	Burgerlijke stand	€ 69.245	€ 57.442	€ 18.923	€ 145.610	€ 124.580	86%
2	Reisdocumenten	€ 82.745	€ 68.641	€ 76.554	€ 228.240	€ 159.529	70%
3	Rijbewijzen	€ 130.541	€ 108.290	€ 70.103	€ 308.934	€ 228.743	74%
4	Verstrekingen uit de Basisregistratie personen	€ 21.701	€ 18.002	€ -	€ 51.535	€ 34.302	67%
5	Verstrekingen uit het Kiezersregister	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	0%
6	Bestuursstukken	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	0%
7	Vastgoedinformatie	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	0%
8	Overige publiekszaken	€ 36.286	€ 30.101	€ 74.495	€ 141.498	€ 107.327	76%
9	Gemeentearchief	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	0%
10	Huisvestingswet	€ 6.744	€ 5.595	€ -	€ 12.339	€ 15.798	128%
11	Leegstandwet	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	0%
12	Gemeentegarantie	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	0%
13	Kansspelen	€ 448	€ 371	€ -	€ 819	€ 20.853	2546%
14	Kinderopvang	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	0%
15	Telecommunicatie	€ 22.668	€ 18.804	€ -	€ 41.472	€ 29.273	71%
16	Verkeer en vervoer	€ 12.864	€ 10.671	€ 9.670	€ 36.032	€ 23.617	66%
17	Diversen	€ 280	€ 232	€ -	€ 512	€ 262	51%
TITEL II	Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/ omgevingsvergunning	€ 616.901	€ 511.751	€ -	€ 1.536.060	€ 2.230.801	145%
1	Begripsomschrijvingen	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	0%
2	Vooroverleg/ beoordeling conceptaanvraag	€ 15.423	€ 12.794	€ -	€ 28.216	€ 5.824	21%
3	Omgevingsvergunning	€ 586.056	€ 486.164	€ -	€ 1.479.627	€ 2.219.264	150%
4	Vermindering	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	0%
5	Teruggaaf	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	0%
6	Intrekking omgevingsvergunning	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 79	0%
7	GERESERVEERD	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	0%
8	Bestemmingswijzigingen zonder activiteiten	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	0%
9	Sloopmelding	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	0%
10	Overig	€ 15.423	€ 12.794	€ -	€ 28.216	€ 5.634	20%
TITEL III	Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn	€ 66.698	€ 55.329	€ 877	€ 122.904	€ 15.785	13%
1	Horeca	€ 15.560	€ 12.908	€ -	€ 28.467	€ 10.547	37%
2	Organiseren evenementen of markten	€ 48.880	€ 40.549	€ -	€ 89.429	€ 1.248	1%
3	Prostitutiebedrijven	€ 560	€ 464	€ 877	€ 1.901	€ 2.679	141%
4	Splitsingsvergunning woonruimte	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	0%
5	Marktstandplaatsen (gereserveerd)	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	0%
6	Winkeltijdenwet	€ 42	€ 35	€ -	€ 77	€ 65	85%
7	In deze titel niet benoemde vergunning, ontheffing of andere beschikking	€ 1.231	€ 1.021	€ -	€ 2.253	€ 468	21%
8	Automotive	€ 424	€ 352	€ -	€ 777	€ 777	100%

Toelichting op de tabel

De kostendekkendheid voor de Leges wordt voor de jaarstukken gedaan op realisatiebasis. Het kostendekkendheidspercentage voor de hele Legesverordening 2019 is 114%. Dat betekent dat 114% van alle toerekenbare lasten voor de producten die Legesplichtig zijn, rechtstreeks worden verhaald op de aanvrager van die producten. Het grootste verschil in kostendekkendheid komt voort uit de hogere opbrengsten voor de leges voor WABO vergunningen. Deze hogere opbrengst wordt verklaard in het Programma Wonen en Leven.

Kostendekkendheid Marktgeld

Om de mate van kostendekking voor de Marktgeld te berekenen, worden alle kosten die kunnen worden verhaald gedeeld door de opbrengst zoals die in de jaarstukken 2019 zijn opgenomen.

Marktgeld	Bedrag in heffing	Opbrengsten
Toerekenbare directe lasten	€ 72.905	
Totaal	€ 72.905	
Toerekening Overhead		
Toerkenbare overhead	€ 32.501	
Totale overhead	€ 32.501	
Totale kosten	€ 105.406	
Totale opbrengst		€ 68.891
Dekking		65,36%

Paragraaf Financiering

Algemeen

De financieringsparagraaf richt zich op de treasuryfunctie: de wijze waarop de gemeente het afgelopen jaar met haar financiële geldstromen en vermogensposities is omgegaan. Van belang hierbij is hoe de gemeente is omgegaan met financiële risico's, de mate waarin de gemeente over voldoende geldmiddelen kon beschikken om op korte termijn (liquiditeit) aan haar schulden te voldoen en de manier waarop op lange termijn de financiering is geregeld.

Risicobeheer

Bij het financieren van investeringen, grondexploitaties en de lopende exploitatie worden de volgende risico's onderscheiden:

1. Langlopend renterisico
2. Kortlopend renterisico
3. Kredietrisico
4. Liquiditeitsrisico

Deze risico's proberen wij zo goed mogelijk te managen met het doel de rentekosten zo laag mogelijk te houden.

1. Langlopend renterisico

De rente op de kapitaalmarkt voor leningen voor overheden met een looptijd van 10 jaar bewoog zich in 2020 tussen de -0,1 procent en +0,5 procent (in 2019 tussen de -0,2 procent en +0,4 procent). In 2020 hebben wij voor zover nodig voor RijswijkBuiten een lening aangetrokken van € 40 miljoen met een looptijd van 10 jaar met lineaire aflossing tegen een rentepercentage van minus 0,055.

Daarnaast heeft zich op 12 maart 2020 een unieke kans voorgedaan; door de ontstane angst als gevolg van de toen ontstane Corona pandemie was de financiële wereld in verwarring geraakt. Beleggingen werden ingewisseld voor liquide middelen, daardoor daalden de tarieven van op te nemen leningen. Ook voor de lange termijn leningen daalden de tarieven als nooit tevoren. Op de bodem van de kapitaalmarkt 12 maart 2020 hebben wij de geraamde 30-jarige lening ter hoogte van € 45 miljoen (in de begroting 2020 nog geraamd op 0,5% plus), in werkelijkheid kunnen opnemen met een looptijd voor 50 jaar zonder aflossing tegen een negatieve rente van -/ 0,02%. Dit betekent gratis geld voor 50 jaar. In maart 2021 moet voor vergelijkbare lening jaarlijks 0,9 procent (ofwel € 405.000 per jaar) worden betaald.

Opname van de lening van € 45 miljoen was nog niet direct nodig, maar gezien de unieke kans die voorbij kwam is er toch tot opname besloten.

Herfinanciering renteswap per 1 september 2020

De raad is op 22 maart 2016 geïnformeerd over de financieringsstrategie. Na een discussie heeft de raad de voorkeur aangegeven voor "scenario 4", het aangaan van forwardleningen. Dit heeft geresulteerd in het afsluiten per 12 april 2016 voor:

- RijswijkBuiten van € 62 miljoen aan leningen tegen een gemiddeld rentepercentage van 1,04 tot 2023;
- de algemene dienst voor een bedrag van € 70 miljoen tegen een gemiddeld rentepercentage van 2,0. Het bedrag van € 70 miljoen bestaat uit vijf leningen van elk € 14 miljoen af te lossen in de periode 2035-2055. Elke vijf jaar vervalt een lening van € 14 miljoen beginnend bij 2035.

Van de leningen zijn de hoofdsommen per 1 september 2020 ontvangen.

Het afsluiten van deze forwardleningen gaf de gemeente Rijswijk, na het aflopen van de bestaande renteswap per 1 september 2020, zekerheid over de hoogte van de rente vanaf het moment van afsluiten van de leningen (april 2016). Op die datum waren er ook flinke voordelen te behalen: vanaf 1 september 2020 tot ultimo 2023 kan voor RijswijkBuiten rekening worden gehouden met een voordelig saldo ten opzichte van de rente volgens het derivaat van circa € 3,7 miljoen. Daarnaast wordt voor de algemene dienst een structureel voordeel behaald van circa € 1,26 miljoen per jaar ten opzichte van het derivaat met een rentepercentage van circa 3,78. Deze voordelen zijn al vertaald in de lopende begroting.

Renterisiconorm

Het renterisico op langlopende geldleningen is aan een maximum gebonden. Uitgangspunt hierbij is om zoveel mogelijk spreiding in de looptijden van leningen aan te brengen. De wettelijk vastgestelde renterisiconorm van 20 procent houdt in dat in enig jaar de aflossing van de lange schuld niet hoger mag zijn dan 20 procent van het totaal van de lasten volgens de begroting. Hierdoor wordt de rentegevoeligheid beperkt.

Voor 2020 is dit maximum berekend op € 36,6 miljoen. Het totaal van de betaalde aflossingen in 2020 bedraagt circa € 2,8 miljoen, zodat onze gemeente ruim binnen de norm blijft.

2. Kortlopend renterisico (kasgeldlimiet)

De rente op de geldmarkt voor 1-maands kasgeldleningen bewoog zich in 2020 tussen minus 0,2 procent en minus 0,5 procent. De banken verwachten dat het huidige lage rentepercentage in 2021 licht zou kunnen stijgen. Dit is afhankelijk van het rentebeleid van de ECB. Dit beleid is weer afhankelijk van de groei van de economie in Europa en de inflatieontwikkeling.

Als de rente op de geldmarkt laag blijft en de kapitaalmarktrente niet verder stijgt, zullen wij zo nodig gebruik maken van de ruimte binnen de wet FIDO (Financiering Decentrale Overheden) om de totale rentelasten zo laag mogelijk te houden. Dit houdt in dat we opnieuw de kasgeldlimiet over een periode van maximaal drie kwartalen zouden kunnen overschrijden. Voorlopig hebben wij genoeg financieringsmiddelen om het investeringsplan te kunnen uitvoeren en aan de herfinanciering in 2021 te kunnen voldoen.

Het renterisico op kortlopende geldleningen (< 1 jaar) is door de wet FIDO gemaximaliseerd tot de kasgeldlimiet. Overschrijding van deze limiet mag tot maximaal drie kwartalen. De kasgeldlimiet is gesteld op 8,5 procent van de begrotingsomvang van 2020. Dit betekent dat bij een begrotingsomvang van circa € 183,1 miljoen in 2020 de kasgeldlimiet circa € 15,6 miljoen bedraagt.

In 2020 is er geen gebruik gemaakt van de kasgeldlimiet, omdat het gehele jaar genoeg middelen waren om de betalingen te kunnen doen door gebruik te maken van nieuwe lange termijn leningen en de ontvangen opbrengsten wegens de verkoop van de Eneco aandelen.

RijswijkBuiten

Ter financiering van de grondexploitatie RijswijkBuiten heeft de gemeente Rijswijk in 2010 een interest rateswap met de ABN AMRO bank afgesloten voor een looptijd van 10 jaar tot 1 september 2020. Deze renteswap had een omvang van € 159 miljoen en gaf de gemeente Rijswijk de zekerheid dat een rente van maximaal 3,78 procent gedurende 10 jaar betaald werd. Op de datum van 1 september 2020 is de renteswap vervallen en vervangen door de zogenaamde forwardleningen en aanvullende afgesloten leningen in 2019 en 2020 van elk € 40 miljoen met een looptijd van 10 jaar. Met deze leningen kan RijswijkBuiten voor de komende jaren ruimschoots worden gefinancierd.

3. Kredietrisicobeheer

Het kredietrisico wordt veroorzaakt door de mogelijkheid dat de instelling waaraan geld is verstrekt niet in staat blijkt te zijn, de rente en aflossing op verstrekte leningen te voldoen. Deze verstrekte geldleningen betreffen leningen in het kader van de publieke taak van de gemeente. De gemeente heeft maar een beperkt bedrag aan leningen uitstaan. Per ultimo 2020 bedragen de uitstaande leningen:

	Per ultimo jaar (x € 1.000,-)	
	jaarrekening 2020	Jaarrekening 2019
- woningbouwverenigingen	639	680
- leningen eigen personeel	348	376
- fietsenplan	17	28
- krediethypotheek WWB	364	323
- startersleningen RB	600	444
- lening OGM Chagall	681	720
- lening Museum Rijswijk	617	579
Totaal	3.266	3.150

De gemeente loopt niet alleen kredietrisico op verstrekte geldleningen, maar ook op de geldleningen, waarover een garantstelling is verstrekt. Een groot deel van deze garantstellingen heeft betrekking op leningen aan de woningcorporaties Vidomes en Rijswijk Wonen. Echter voor de gemeente is het kredietrisico zeer beperkt, doordat het CFV (Centraal Fonds Volkshuisvesting) in eerste instantie en het WSW in tweede instantie borg staan voor de leningen van de Woningstichtingen Rijswijk Wonen en Vidomes.

Van de overige gegarandeerde geldleningen is het risico afgedekt of beperkt. Zodra de gemeente betalingen verricht in het kader van de garantstellingverplichting vervalt het eigendom van het onderpand aan de gemeente.

Museum Rijswijk

In de paragraaf financiering van de 2^e halfjaarrapportage 2018 is voor de Stichting Museum Rijswijk een te verstrekken hypothecaire lening opgenomen van ten hoogste € 751.000. Tot en met 2019 is hiervan € 579.000 beschikbaar gesteld. Voor 2020 was het exploitatietekort over 2019 als te verstrekken lening beschikbaar gesteld tot maximaal € 38.000. Op basis van de jaarrekening 2019 bedraagt het gerealiseerde tekort € 37.875. Dit bedrag

is bijgeschreven op de bestaande verstrekte hypothecaire lening tot een bedrag van € 617.000 afgerond per ultimo 2020.

4. Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisicobeheer betreft het financieren en uitzetten van middelen voor de perioden van één jaar of korter. Zoals eerder aangegeven zal een financieringstekort zo veel mogelijk met kortlopende geldleningen worden gefinancierd. Dit gebeurt door het aanhouden van een gering saldo op de rekening-courant bij de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) aangevuld met kasgeldleningen. Het aanhouden van rekening-courant krediet is veel duurder dan het financieren met kasgeldleningen. Om te voorkomen dat er onnodig tegoden op de rekening-courant blijven staan, wordt dagelijks het totaal van de saldi van alle bankrekeningen > €0,5 miljoen automatisch afgeroomd en overgeboekt naar de Schatkist van de Staat.

Activa en financiering

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de ontwikkelingen van de financieringsstructuur van de gemeente op basis van de jaarstukken 2020 en 2019 per ultimo van het jaar. De boekwaarde en financiering van de grondexploitatie RijswijkBuiten is buiten beschouwing gelaten.

x €1.000,-

Omschrijving	Jaarstukken 2020 31-12-2020	Jaarstukken 2019 31-12-2019
Boekwaarde	189.049	164.713
Vreemd vermogen	184.940	112.742
Reserves en voorz.	105.621	33.757
Financieringsoverschot = +	101.512	-18.214

Financieringssaldi

In bovenstaand overzicht zijn de investeringen in de grondexploitatie en financieringen van RijswijkBuiten niet opgenomen. Eind 2020 ontstaat voor de investeringen en financiering per saldo een financieringsoverschot van circa €102 miljoen. Dit overschot is vooral ontstaan door de aangetrokken lening van €45 miljoen per maart 2020 en de ontvangen verkoopopbrengst van de Eneco aandelen circa €72 miljoen.

Eigen financieringsmiddelen en activa

De verhouding tussen de boekwaarde van de activa en de eigen financieringsmiddelen (reserves en voorzieningen) zegt iets over de mate waarin de gemeentebegroting gevoelig is voor renteontwikkeling. De investeringen in Rijswijk van €189,0 miljoen (exclusief RijswijkBuiten) zijn voor 56 procent ultimo 2020 (20,5 procent ultimo 2019) gefinancierd met eigen financieringsmiddelen. De toename van het percentage wordt vooral verklaard door de ontvangst van de verkoopopbrengst van de Eneco aandelen. Dit is wel een momentopname. Het volgende jaar zal genoemd percentage worden verlaagd door verdere uitputting van bestaande investeringsbudgetten en de uitvoering van het investeringsplan 2021.

De investeringen in de grondexploitatie RijswijkBuiten zijn buiten deze berekeningen gehouden, omdat hiervoor aparte financieringen aanwezig zijn.

Resultaat Treasury

Overzicht Rente exploitatie 2020			
x € 1.000			
Rentekosten korte- en lange financiering:			
Totaal rentelasten			5.813
Totaal rentebaten			33
Saldo rentelasten en –baten			5.780
Toerekening grondexploitaties:			
Grondexploitatie RijswijkBuiten		3.798	
Overige grondexploitaties		-10	
AF: Rentebaten verstrekte leningen		74	
			3.714
Totaal aan beleidsproducten toe te rekenen rente			2.066
Toerekening aan beleidsproducten en activa 1%			1.681
Renteresultaat, nadelig			386

Dit renteresultaat is een fictief saldo. Het saldo van de rentelasten –en baten bedraagt € 2.066.000. Uitgedrukt in een percentage van de beginboekwaarde van de investeringen is dit 1,09 procent. In werkelijkheid is 1 procent doorberekend, zodat 0,09 procent minder aan de beleidsproducten is doorberekend. Per saldo heeft dit geen invloed op het rekeningsaldo.

Gemiddeld rentepercentage totaal vermogen lang (vreemd vermogen + eigen vermogen).

De leningportefeuille van de algemene dienst bedraagt € 184,9 miljoen per ultimo 2020 met een gemiddeld leningpercentage van 1,36% (Voor een specificatie van de leningen wordt verwezen naar bijlage 1 van deze paragraaf). Inclusief het eigen vermogen (levert 0% op) bedraagt het gewogen gemiddelde rentekostenpercentage circa 1%. Dit percentage wordt gebruikt om de rentekosten aan de investeringen via de beleidsproducten door te belasten.

Langlopende geldleningen

Bijlage 1 biedt inzicht in de looptijd, het aflossingsdeel en de rentepercentages van de langlopende geldleningen. Uit het overzicht blijkt dat er voor de algemene dienst € 70 miljoen aan forwardleningen (afgesloten in 2016) in 2020 is ontvangen van de banken met een gemiddelde rente van 2,0% en in 2020 is afgesloten de lening van € 45 miljoen met een rente van -/ 0,02% met een looptijd van 50 jaar zonder aflossing. Het gewogen gemiddelde rentepercentage in 2020 van de totale leningportefeuille van de algemene dienst bedraagt hierdoor 1,36%. Het schuldrestant van de algemene dienst per ultimo 2020 bedraagt € 187,7 miljoen.

In 2021 wordt € 45 miljoen aan leningen van de algemene dienst afgelost. Met de opname van de lening van € 45 miljoen in maart 2020 is alvast in de herfinanciering hiervan voorzien. Voor dezelfde lening met een looptijd van 50 jaar zonder aflossing geldt nu (maart 2021) een rentepercentage van 0,9% plus. Verschil voordelig € 405.000 per jaar gedurende 50 jaar.

Bijlage 1. Overzicht langlopende leningen volgens de jaarrekening 2020

Lening	Beëindiging looptijd in het jaar	Rente- percentage	Restant begin 2020 x €1.000	Opname Leningen per 01-09- 2020	Jaarlijkse Aflossing x €1.000	Restant eind 2020 X €1.000
229	2020	7,990	272		272	
235	2028	4,410	2.520		280	2.240
236	2028	4,470	3.600		400	3.200
237	2028	4,770	2.700		300	2.400
239	2030	3,810	4.400		400	4.000
241	2034	4,750	6.000		400	5.600
242	2030	3,940	8.250		750	7.500
246	2021	-0,005	15.000			15.000
247	2021	0,000	30.000			30.000
Forwardlening RB*	2022	1,000		26.000		26.000
Forwardlening RB*	2023	1,150		13.000		13.000
Forwardlening RB*	2021	0,850		23.000		23.000
Forwardlening	2035	2,033		14.000		14.000
Forwardlening	2040	2,048		14.000		14.000
Forwardlening	2045	2,005		14.000		14.000
Forward99lening	2050	1,977		14.000		14.000
Forwardlening	2055	1,925		14.000		14.000
Lening RB*	2029	-/- 0,11	40.000			40.000
Lening RB*	2030	-/- 0,055		40.000		40.000
Lening	2070	-/- 0.02		45.000		45.000
Totaal			112.742	217.000	2.802	326.940

*leningen ten behoeve van RijswijkBuiten.

De aangetrokken leningen in 2019 en 2020 voor een totaalbedrag van € 80 miljoen zijn bestemd voor RijswijkBuiten voor zover RijswijkBuiten deze financieringsmiddelen nodig heeft. Eventuele financieringsoverschotten worden gebruikt voor de financiering van de investeringen voor de algemene dienst van de gemeente.

EMU Saldo

In de begroting en het jaarverslag dient het eigen EMU-saldo te worden opgenomen. Het EMU-saldo is het totaal aan inkomsten minus de uitgaven van de rijksoverheid, sociale fondsen en lokale overheden. Hieronder vallen ook inkomsten en uitgaven met een kapitaal karakter, zoals aan- en verkopen van grond, investeringen, investeringsbijdragen. Financiële transacties, zoals kredietverstrekking, worden niet als inkomsten of uitgaven gezien.

Voor de berekening van het EMU-saldo zijn alleen de transacties met derden relevant. Dit betekent dat interne verrekeningen in de administraties van decentrale overheden niet moeten worden meegenomen. Voorbeelden hiervan zijn de afschrijvingen en de bruto dotaties aan de voorzieningen.

EMU- Saldo (Bedragen x €1.000,-)		2019	2020	2020
		Werkelijk 2019	Begroting na wijziging 2020	Werkelijk 2020
Omschrijving				
1.	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-€5.186	€76.155	€73.124
2.	Mutatie (im)materiële vaste activa	€6.829	€25.041	€27.302
3.	Mutatie voorzieningen	€1.178	€1.837	€981
4.	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-€1.608	-€24.712	-€23.345
5.	Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa		€72.451	€73.851
Berekend EMU- Saldo		-€9.229	€5.211	-€3.704

Paragraaf Duurzaamheid

In de paragraaf Duurzaamheid staat een samenvatting van onze visie, ambities en acties op het gebied van duurzaamheid. Het college verschuift zijn aandacht van communicatie en stimulering naar de echte uitvoering van de duurzaamheidsambities.

Wat wilden we bereiken?

In samenwerking met inwoners, instellingen, bedrijven en andere overheden (omliggende gemeenten, de provincie en waterschappen) willen wij in Rijswijk de leefomgeving verduurzamen door in te zetten op verbeteren van groen en biodiversiteit, energiebesparing, verbeteren van de milieukwaliteit, klimaatadaptatie en circulaire economie. Als gemeente geven we het goede voorbeeld en stimuleren wij onze partners en inwoners om ook aan de slag te gaan.

In deze paragraaf stonden in 2020 alleen de highlights per programma. De meeste uitgevoerde activiteiten staan bij het programma Wonen en Leven.

Algemeen Bestuur en Organisatie

Door het digitaliseren van werkprocessen en de inzet van ICT is het mogelijk om op afstand te werken. In het afgelopen jaar is het nut hiervan bewezen. De gemeente Rijswijk bleek prima in staat om haar medewerkers te faciliteren tijdens de Coronacrisis. Het thuiswerken is inmiddels 'het nieuwe normaal' en draagt ook in de toekomst bij aan het duurzaamheidsvraagstuk. Er wordt veel minder gereisd van en naar kantoor, en naar externe organisaties. Vergaderen kan in de meeste gevallen online. Daardoor is er veel minder fysieke kantoorruimte nodig voor het zelfde (of zelfs meer) aantal medewerkers.

Door het digitaal aanbieden van producten en diensten via de website en het steeds vaker digitaal communiceren met de burger wordt ook indirect bijgedragen aan duurzaamheid. Circa 25 gemeentelijke producten, variërend van de aanvraag van een Ooievaarspas tot die voor een evenementenvergunning kunnen inmiddels digitaal worden aangevraagd. In het proces tot het beschikbaar stellen van deze webproducten zijn procedures gestroomlijnd en indieningsvereisten waar mogelijk beperkt.

De burger komt minder vaak naar het gemeentehuis en er wordt minder papier verstuurd door en naar de burger. Contacten met inwoners en bedrijven zonder reisbewegingen zijn per definitie ook beter voor het milieu.

Wat er nog wel aan papier is in de organisatie, wordt op een duurzame manier gearchiveerd of vernietigd. Voor de opslag van papier wordt gebruik gemaakt van zuurvrije materialen en de archiefbescheiden worden bij vernietiging vernippert. Dit restmateriaal wordt door het vernietigingsbedrijf weer gerecycled.

We streven naar een duurzame facilitaire omgeving en voeren dit door in alle aankopen en aanbestedingen. Als voorbeeld: onlangs is de gunning verleend aan een leverancier in circulaire warme dranken. Dit gaat verder dan een machine of een Fairtrade koffie maar gaat tot en met het terugbrengen van de grondstoffen aan de aarde zodat dit opnieuw gebruikt kan worden. Te denken valt aan herbruikbare koffieverpakkingen, het terugnemen van het afval door de leverancier en het gebruik maken van bekertjes zonder gifstoffen. Tot slot zijn er goede arbeidsomstandigheden op de plantages.

Programma Verkeer en Vervoer

1. In 2020 is hard gewerkt aan de fietsroute Romeinse Route, waarbij fase 1 is opgeleverd en in gebruik genomen en de uitvoering van fase 2 is gestart. Daarnaast is in 2020 de nieuwe gratis bewaakte fietsenstalling op Station Rijswijk, zijde Generaal Eisenhowerplein, geopend. Aan de Diepenhorstlaan, in het hart van de economisch belangrijke Plaspoelpolder, is een gevaarlijk kruispunt vervangen door een verkeersveilige rotonde. Ook dat is een voorbeeld van investeren in verkeersveilig en comfortabel maken van routes en het bevorderen van fietsgebruik. Uiteindelijk telt alles in kleine of grote mate mee aan de bijdrage van de lokale reductie van de CO₂ uitstoot.
2. Laadinfrastructuur elektrisch rijden
We werken aan richtlijnen voor het faciliteren van oplaadpunten voor elektrische voertuigen. Daarnaast hebben we voor 20 locaties oplaadpunten aangekocht, welke deels in 2020 en deels in 2021 worden geplaatst in samenwerking met Stedin.

Programma Economie en werken

In 2020 is gestart met het ontwikkelen van een nieuwe Economische Strategie. Daarin staat het economisch vestigingsklimaat van Rijswijk centraal, waar een gezonde bedrijfsomgeving en het inzetten op trends als verduurzaming ook onderdeel van uitmaakt. De BBR is daarbij een belangrijke partner in het stimuleren van duurzaamheid bij bedrijven. Ook vanuit acquisitie- en accountmanagement is in de contacten met ondernemers aandacht voor duurzaamheid.

Concreet zet het Rijswijks Center for Sustainable Geo-energy op Kesslerpark in op de verdere ontwikkeling van de toepassing van aardwarmte. Als gemeente zijn wij partner in dit samenwerkingsverband met TNO, het ministerie van Economische Zaken en Koninkrijksrelaties (EZK), Energiebelangen Nederland (EBN) en Provincie Zuid Holland (PZH). Wij zetten daarbij in op het creëren van een ecosysteem gericht op nieuwe schone energiebronnen en de kansen op het gebruik van geothermie in Rijswijk.

Programma Onderwijs

Onderwijshuisvesting

In overleg en in afstemming met de schoolbesturen is begonnen met het maken van een Integraal Huisvestingsplan inclusief bijbehorend meerjaren investeringsplan. Doel hiervan is de ontwikkeling van een visie op de toekomstige onderwijshuisvesting, inclusief de visie op de vorming van Integrale Kind Centra (IKC's), Brede scholen en/of Buurthuis van de toekomst.

Uitgangspunten hierbij zijn

- de behoefte aan meer lokalen en niet zozeer scholen als gevolg van de voorspelde groei van aantal leerlingen;
- het creëren van gezonde, veilige en duurzame leer- en ontwikkelomgevingen.

Daarnaast is begonnen met de bouw van de permanente huisvesting voor Montessorischool Parkrijk en is de tijdelijke school Parkrijk opgeleverd. Dit gebouw biedt extra huisvesting voor 9 groepen leerlingen in RijswijkBuiten.

In 2020 zijn activiteiten georganiseerd voor de basisscholen, aangepast aan de maatregelen rondom Covid 19. Tevens is het Groene netwerk 2 keer (digitaal) bij elkaar geweest. Dit netwerk bestaat uit organisaties die zich bezig houden met NME activiteiten voor de jeugd.

De natuurtuin in het Wilhelminapark is onze parel van natuur- en milieueducatie. De vrijwilligers van de Stichting Natuurtuin zijn er in geslaagd ook in Coronatijd het nodige beheer en onderhoud op een veilige manier uit te voeren. Samen met hen is gestart met de voorbereiding van de vernieuwing van de Blokhut.

Programma Sport, Cultuur en Recreatie

Bewegen in de buitenruimte

In januari 2020 een projectgroep herstructurering Sportpark Elsenburg van start gegaan. Door middel van een uitvoerig participatietraject met betrokken verenigingen, is er een uitgebreid plan uitgewerkt dat voorziet in een optimalisatie van het sportpark waarbij uiteindelijk een drietal verenigingen (RHC, RWV De Spartaan en FCC Rijswijk) onder optimale omstandigheden, duurzaam en toekomstbestendig hun verschillende sporten kunnen beoefenen.

Sportcomplex De Altis

In januari 2020 is het startsein gegeven voor de bouw van een sportcomplex aan de Burgemeester Elsenlaan. Hiermee realiseren wij een sportcomplex dat voldoet aan de eisen van deze tijd en aansluit bij de duurzaamheidsambitie van de gemeente. Het sportcomplex zal een verbindende functie in de wijk gaan spelen. Naast de sporthallen beschikt het sportcomplex ook over een budo- en krachttrainingsruimte en twee horecavoorzieningen. Na een prijsvraag heeft Rijswijk uiteindelijk ervoor gekozen om het nieuwe sportcomplex De Altis te noemen.

De voortgang van de bouw van het complex is zeer voorspoedig verlopen. Dermate voorspoedig dat de oplevering volgens planning in de tweede week van april 2021 zal plaatsvinden.

Programma Sociaal Domein

De 'people' kant van duurzaamheid, zoals het tegengaan van eenzaamheid, werkloosheid en het stimuleren van bewegen, is opgenomen in het Programma Sociaal Domein.

Aan de 'planet' kant hebben we in 2020 bijgedragen aan duurzaamheid door het volledig digitaliseren van veelgebruikte formulieren, waaronder de maand/jaarspecificaties, het aanvraagformulier Jeugdhulp en het meldformulier Wmo. Daarnaast heeft Rijswijk in 2020 samen met 4 andere gemeenten (Delft, Midden-Delfland, Pijnacker-Nootdorp en Westland) het leerlingenvervoer en jeugdwetvervoer voor 9 jaar ingekocht. In deze aanbesteding heeft duurzaamheid een grote rol gekregen; dit is als separaat gunningscriterium gehanteerd. Partijen konden opgeven hoe hun wagenpark over de contractjaren heen verdeeld is van Euro 6 voertuigen tot en met emissieloze voertuigen. Door het hanteren van Euro 6 als minimum norm hebben de H5 gemeenten al een stap vooruit gezet ten opzichte van de voorgaande jaren op het gebied van doelgroepenvervoer. Eén van de eerste resultaten die we nu al op straat kunnen zien zijn de Waterstof-voertuigen van één van de vervoerders die vanaf augustus 2020 rondrijden in deze gemeenten. De H5 gemeenten zijn daarmee de eerste gemeenten geweest waarbij waterstof voertuigen werden ingezet voor leerlingenvervoer. In de zomer van 2021 is 15% van al het vervoer dat valt onder deze contracten te bestempelen als Bio of Emissieloos. Dit percentage zal gaandeweg de uitvoering van het contract verder stijgen.

Programma Wonen en leven

Doelstelling 1. Stedelijke ontwikkeling: Rijswijk ontwikkelen tot een moderne duurzame groene stad waar het prettig werken, wonen en recreëren is.

Regionale samenhang

- In 2020 hebben we het aantal geplande te realiseren woningen verhoogd en is een compensatieplan gemaakt waarin is aangegeven hoe we voldoende bedrijfsruimte behouden in Rijswijk door bestaande ruimte beter te benutten. We leveren daarmee een bijdrage aan de regionale en lokale behoefte aan woningen en bedrijfsruimten/arbeidsplaatsen. Versterking van de agglomeratiekracht door verbetering van de samenhang tussen regionale economische clusters, koppeling van woning- en arbeidsmarkt en een goede leefomgeving is daarbij het uitgangspunt.
- In samenwerking met de Verstedelijkingsalliantie en het rijk is de Preverkenning Schaalsprong Metropolitain OV & Verstedelijking afgerond. Onderzocht is welke maatregelen nodig zijn om een citysprinterconcept te realiseren langs de Oude Lijn. Dat concept zorgt voor meer capaciteit (tot 12 sprinters per uur) en nieuwe stations (waaronder Rijswijk Buiten). Met de afronding van de preverkenning is een belangrijke stap gezet richting een Startbesluit MIRT-verkenning Infrastructuur en Knooppunten Oude Lijn in 2021.

Transformatiestrategie

- We concentreren nieuwbouw voornamelijk in de Stadsas en bouwen daarmee in de nabijheid van het station.
- We ontwikkelen in de Bogaard en omgeving tot een levendig stadscentrum in een groene omgeving. Dit doen we door transformatie van kantoren en winkels tot woningen, door toevoeging van horeca en nieuwe functies en door versterking en vergroening van de openbare ruimte.
- We transformeren de Plaspoelpolder tot een meer divers, modern en duurzaam bedrijventerrein. Het terrein wordt gezoned in vier deelgebieden: in drie randgebieden worden wonen en werken gemengd (Churchillaanzone, Havengebied / Bordewijkzone, zone Kesslerpark e.o. / Broodfabriek e.o.), het Middengebied blijft gereserveerd voor bedrijven, aangevuld met verblijfsfuncties als horeca, doch geen wonen. Voor de randgebieden wordt de ingrijpende verandering in goede banen geleid door ontwikkelkaders vast te stellen.
- Voor het Havengebied stellen we een ontwikkelkader op (inmiddels vastgesteld op 2 maart 2021) dat leidt tot een voor alle Rijswijkers aantrekkelijk woon-werkgebied met toegankelijke havens, meer openbaar groen, veel middenhuurwoningen en levendigheid door behoud van bedrijfsruimten en toevoeging van horeca en andere voorzieningen. Het verkeer blijft globaal even druk door inzet op betaald parkeren, deelmobiliteit, O.V., fiets en slimme verkeersregelinstanties.

- Voor Kesslerpark stellen we een ontwikkelkader op dat leidt tot een campus-achtig gebied met 50% gevulde kantoren, 50% wonen, een beter en aantrekkelijke stationsgebied en een groener en duurzamer gebied.
- Voor de andere randgebieden worden in de volgende raadsperiode ontwikkelkaders opgesteld.
- We koppelen de transformatieopgave aan maatschappelijke doelen voor verduurzaming van het energienetwerk, klimaatadaptatie, innovatie van de economie en behoud van landschappelijke kwaliteiten.
- Naast de mogelijkheden van kostenverhaal onderzoeken we de mogelijkheden van de vorming en voeding van een Ontwikkelfonds. Daarnaast hebben we met succes aanspraak gemaakt op de Woningbouwimpuls van BZK, met als resultaat ruim 7 miljoen bijdrage voor de transformatie van In de Bogaard.

Uitwerken ambitieniveau Programma Stadsontwikkeling

- In 2020 hebben we voldoende ruimte gevonden om met onze beoogde woningbouw aan te sluiten op de geprognoseerde behoefte. Ook zijn er mogelijkheden onderzocht voor het creëren van meer bedrijfsruimte. 2020 heeft daarom vervolgens in het teken gestaan van een doorontwikkeling van het project Verstedelijkingsopgave Stadsas tot het Programma Stadsontwikkeling. Hierbij is de aandacht verschoven naar het inzichtelijk maken en adresseren van gebiedsontwikkeling-overstijgende maatregelen die bijdragen aan een meer leefbare, bereikbare en toekomstbestendige stad. Doel is daarmee de kwantitatieve en kwalitatieve ontwikkeling van de stad verder in balans te brengen. Door de wijziging van de opdracht is in 2020 aanzienlijk minder uitgegeven dan oorspronkelijk begroot. In 2021 zal gestart worden met het uitvoeren van het nieuwe programma.

Samenwerking private partijen en andere overheden

- In 2020 hebben we met de Verstedelijkingsalliantie (8 gemeenten, de provincie en de MRDH) en het rijk verder gewerkt aan de acties uit het Verstedelijkingsakkoord. Zo is er een Maatschappelijke Businesscase opgesteld waarin de kosten en baten voor de 13 hoofdprojecten van de Verstedelijkingsalliantie in beeld zijn gebracht. Conclusie is dat de baten 2.5 maal zo hoog zijn als de kosten voor verstedelijking. Daarnaast heeft de Verstedelijkingsalliantie alle gemeentes geholpen bij hun aanvraag voor de woningbouwimpuls van het rijk. Dit heeft geresulteerd in een bijdrage aan het project In de Bogaard van €7.2 mln.

Daarnaast zijn enkele onderzoeken gestart naar het wegnemen van belemmeringen voor woningbouw op het gebied van geluidshinder, externe veiligheid en parkeernormen. In 2021 beogen we alle acties uit het verstedelijkingsakkoord af te ronden.

- Rijswijk maakt deel uit van het regionale convenant Klimaatadaptief Bouwen. Hierin is met marktpartijen een duurzaam Programma van Eisen opgesteld. We passen dit zo veel als mogelijk ook in Rijswijk toe.

Doelstelling 2. Wonen: Toename, differentiatie en verduurzaming van de woningvoorraad door verdichting, transformatie en nieuwbouw.

Woonvisie

- We werken op vele terreinen goed samen met de corporaties, maar eind 2019 ontstond er verschil van mening over de omvang van de sociale nieuwbouw. Dit heeft er toe geleid dat we voor 2020 hebben afgezien van het maken van lokale prestatieafspraken. De eerder gemaakte afspraken lopen overigens gewoon door. Eind 2020 zijn we gestart met het opstellen van een Stadsakkoord dat we naar verwachting voor de zomer van 2021 kunnen vaststellen. Het Stadsakkoord zal de basis vormen voor de nieuwe prestatieafspraken.
- In 2020 zijn de 9 regiogemeenten gestart met het opstellen van een regionaal afgestemd woningbouwprogramma, de Nieuwe woningmarktafspraken. Het gaat om de totale nieuwbouw tot 2030 en als onderdeel daarvan de nieuwbouw in de doelgroepenwoonvoorraad. Uitgangspunt is dat er meer evenwicht komt in het aandeel doelgroepenwoonvoorraad per gemeente. Voor Rijswijk houdt dit in dat het aandeel doelgroepenwoonvoorraad kan en zal dalen. In 2021 zullen de afspraken worden vastgesteld.
- In 2020 is gestart met het opstellen van het addendum op de Woonvisie. Vaststelling voor de zomer van 2021.

Doorlopende acties woningbouw en woongerelateerde zaken

- De bouw en oplevering van nieuwe woningen is een doorlopend proces. In 2020 zijn 350 woningen gerealiseerd. In RijswijkBuiten gaat het om 113 woningen, daarnaast appartementencomplexen De Robijn (128 woningen, transformatie) en Residentie Leeuwendaal (17 woningen, transformatie). Complex De Generaal zal in 2021 opgeleverd worden, vandaar dat de prognose voor 2020 hoger was.
- Herstructurering wijk Te Werve, aan de Idenburglaan zijn 42 eengezinswoningen in de sociale huur gerealiseerd (30 sociale huurwoningen zijn hiervoor gesloopt).
- In het Havenkwartier is het eerste transformatieproject opgeleverd, de 50 betaalbare kluswoningen aan de Koopmansstraat. Voor het kantoorgebouw Burgemeester Elsenlaan 321 is een vergunning verleend voor de transformatie naar 132 appartementen.
- Doorlopend programma van de woningcorporaties zoals vastgelegd in de prestatieafspraken van onderhoud, renovatie, verduurzaming en verbetering van de toegankelijkheid van wooncomplexen. In 2020 gaat het om complexen in de Artiestenbuurt, Te Werve, Ministerbuurt, Muziekbuurt en Rembrandkwartier.

Doelstelling 3. Groen en onderhoud: Behoud, ontwikkeling en differentiatie van singels, parken en landgoederen

Groen en natuur

- We zorgen binnen de groene ruimte voor een breed palet aan vrijetijdsmogelijkheden. We ontwikkelen gedifferentieerde groengebieden die uitnodigen tot wandelen, fietsen, sporten, spelen, beleven en ontmoeten. Dit draagt ook bij aan de gezondheid van inwoners: ouderen maar zeker ook jongeren en kinderen. Deze functies worden o.a. in het plan voor het Wilhelminapark opgenomen. Een traject om onder regie van de Provincie deze functies regionaal beter tot hun recht te laten komen in de Vlietzone is opgestart. Samen met bewoners en de groene maatschappelijk organisaties zijn straten heringericht om leefbaarheid, biodiversiteit en klimaatproblematiek aan te pakken door het maken van nieuwe plantvakken en geveltuinten. De herinrichting van het Bogaardplein is in uitvoering.
- We versterken de kwaliteit van de aanwezige natuur door deze voor mens en dier aantrekkelijker te maken. Hierin benutten we de kansen om ook de biodiversiteit te versterken. Een betere biodiversiteit draagt bij aan de vermindering van overlast door plaagsoorten. Dit hebben we afgelopen jaar gedaan door het opstellen van een maaikaart, waarin veel meer ecologisch beheer dan voorheen is opgenomen. Het uitvoeren van de maaikaart zal vanaf het maaiseizoen 2021 plaats vinden. Ook zal daar waar mogelijk dood hout achterblijven, of op rillen gelegd worden ten behoeve van biodiversiteit. Waar gebiedseigen vegetatie gewenst is zijn we terughoudend met inzaaien van bloemenmengsels omdat dit de gebiedseigen biodiversiteit niet altijd ten goede komt. Waar een esthetisch beeld gewenst is wordt het wel overwogen.
- De herinrichting van de entree Diepenhorstlaan is afgerond.

Wilhelminapark

- We transformeren het Wilhelminapark de komende jaren tot een stadspark van allure door te investeren in recreatieve verbindingen, sport- en spelvoorzieningen, gedifferentieerd groen, kunst, cultuur en evenementen en door de realisatie van een horecavoorziening te faciliteren.
- Met inzet van vrijwilligers wordt de Natuurtuin in het Wilhelminapark op een hoog kwaliteitsniveau onderhouden. De tuin vormt het centrum van Natuur- en Milieueducatie in Rijswijk. De voorbereiding voor nieuwbouw van de Blokhut in de Natuurtuin zijn gestart.
- Vooruitlopend op het beheerplan Wilhelminapark zijn de eerste herstelwerkzaamheden van het groen dit voorjaar gestart: inzaaien en aanplant van kleurrijkere beplanting, weghalen van overmatige begroeiing van braamstruiken langs de fietspaden en intensiever maaien op zichtlocaties.
- De vernieuwing van de Entree van het Wilhelminapark is gestart. De parkeerplaats wordt vernieuwd en het toegangshek wordt vervangen. Hiermee ontstaat een uitnodigende entree van het park. Overbodige asfaltpaden zijn verwijderd. De verwijderde paden zullen opnieuw worden ingezaaid met gras en bloemenmengsel. Daarmee wordt de uitstraling van het park sterk verbeterd.

- Vanwege de Coronacrisis is de aanbesteding van de horeca vooralsnog opgeschort.

Landgoederenzone

- Er is een (concept) ambitiedocument en uitvoeringsprogramma voor de Landgoederenzone opgesteld om de gewenste kwaliteit en betekenis voor Rijswijk samen met partners te realiseren.
- Dit biedt een meerjarenperspectief en een investeringsprogramma waarin ook de samenwerking wordt gezocht met derde partijen. De waarde van het groen in de Landgoederenzone is erg belangrijk in relatie tot een gezonde leefomgeving in het huidig verstedelijkt gebied en zeker ook in het licht van de toekomstige verstedelijkingsopgave.

Dierenwelzijn

- Dierenwelzijn is duurzaam geïntegreerd in het gemeentelijk handelen door onder andere invulling te geven aan het meldpunt Dierenwelzijn via het Klant Contact Centrum, diervriendelijk maaibeleid, aanleg van natuurvriendelijke oevers en aanleg ecologische zones & verbindingen.
- Er is gewerkt aan de versterking van de bewustwording over dierenwelzijn onder onze inwoners door publicaties op de duurzaamheidspagina en informatie op de gemeentelijke website.
- In de APV is een nieuw artikel 'voederverbod voor dieren' opgenomen om gezondheidsschade aan (jonge) watervogels te voorkomen en overlast van plaagdieren (ratten, meeuwen) in woonwijken te voorkomen.
- Er is een nieuwe overeenkomst afgesloten met dierenasiel 't Julialaantje voor opvang van zwerfdieren voor de wettelijke termijn van twee weken en aanvullend een bovenwettelijke termijn van nog eens twee weken.
- Door middel van de overeenkomst met Dierenambulance Den Haag e.o. is uitvoering gegeven aan onze wettelijke plicht voor vervoer en opvang van gewonde dieren.
- Het hekwerk van kinderboerderij de Drassige driehoek is vervangen.
- In nauwe samenwerking met de dierenklinieken is het chippen van katten gestimuleerd in de landelijke actiemaand (juni).
- Door het uitvoeren van het Ganzenbeheerplan is een bijdrage geleverd aan het op diervriendelijke wijze terugdringen van de ganzenpopulatie.
- In het Wilhelminapark is een monument onthuld voor de dood gevonden hond Batman.
- Er is uitvoering gegeven aan de pilot 'dierenvoedselbank' met als uitkomst structurele voortzetting in samenwerking met voedselbank Haaglanden.

Doelstelling 4. Openbare Ruimte: Basis op orde: schoon, heel en veilig

Beheerplan

- In het beheer worden onderdelen van de leefomgeving, zoals groen en wegen, soms afzonderlijk benaderd. Voor een integrale benadering is het nodig om een visie en plan te hebben voor de leefomgeving als geheel en handvatten te bieden voor beheer. We hebben in 2020 een integraal beheerplan openbare ruimte (IBOR) opgesteld. Dit plan is meegenomen in het proces transparant begroten. Het IBOR wordt in 2021 vastgesteld door de raad.
- We hebben ieder kwartaal een kwaliteitsmeting uit laten voeren op basis van beeldkwaliteit voor alle onderdelen van de openbare ruimte. Het algemene beeld is dat we in 2020 net aan een gemiddelde beeldkwaliteit hebben behaald die voldoet aan de basiskwaliteit (niveau B).
- Naast het IBOR zijn we gestart met het actualiseren van het beheerplan wegen, openbare verlichting en baggeren. Tevens zijn we gestart met de actualisatie van het gemeentelijk rioleringsplan en een beleidsplan voor de openbare verlichting.
- Met de huidige beheerplannen voldoen we aan de wettelijke eisen en aan onze zorgplicht.

Zwerfafval

- We hebben zwerfafval door publieksgerichte acties en handhaving conform het actieplan “Rijswijk Schoon” vermindert. Het aantal meldingen over een vieze openbare ruimte is met 10% gedaald (400 minder).
- De educatie over afval op de scholen is voortgezet met acties in de week van Nederland Schoon en de Afvalrace voor de basisscholen. Vier basisscholen doen enthousiast mee aan de Afvalrace, rekening houdend met de beperkingen in verband met COVID.

Herstructurering en beheer buitenruimte

- De herinrichting van de Karel Doormanlaan is gefaseerd aangepakt en we zijn gestart met de werkzaamheden in de Julianastraat.
- We hebben de voorbereiding gestart van de Van Ostadelaan, de Van Dijklaan, de Steenlaan en de Lindelaan.
- We hebben samenwerking gezocht met onze partners (nuts) om de werkzaamheden af te stemmen en uit te voeren. Hierbij sturen we op verminderen van de overlast en van de maatschappelijke kosten.

Bomen en groen in balans

- De nota “Juiste boom op de juiste plek” wordt inmiddels structureel gebruikt als kader voor de aanpak van woonstraten. Zowel om duidelijk te maken welke overlast acceptabel is, welke overlast onacceptabel en hoe een compensatieplan wordt opgesteld.
- Kansen en mogelijkheden die via de omgevingsvisie en/of het omgevingsplan en klimaatadaptief bouwen beschikbaar komen worden benut.

Doelstelling 5. Verduurzaming en Klimaat: Werken aan een duurzame stad die in de toekomst klimaatneutraal is en een circulaire economie heeft.

Energie

- Input geleverd aan (concept) Regionale EnergieStrategie Rotterdam-Den Haag.
- Onderzoek uitgevoerd naar de mogelijke alternatieve energievoorziening in wijken na het aardgas. De uitkomsten bespreken we met diverse partijen om te komen tot een gedragen voorstel.
- Onderzoek uitgevoerd naar de haalbaarheid van mogelijke alternatieven per wijk. Voor de meeste wijken geeft deze analyse een redelijk helder beeld wat het alternatief zou kunnen zijn op basis van wat financieel het meest haalbaar is.
- Structureel overleg met woningcorporaties over de energietransitie.
- Verkenning uitgevoerd naar marktmodellen voor ontwikkeling en exploitatie van warmtenetten. We hebben daardoor een globaal beeld gekregen wat de markt kan bieden. Vraag is hoe wij als gemeente de governance willen gaan invullen en wat het wettelijk kader zal zijn. Daarna kunnen we gericht de markt benaderen.
- Start enquête uitgezet, ruim 425 reacties met veel waardevolle bijdragen van inwoners.
- Begin gemaakt van informeren van de inwoners.
- Nieuwe energieloket geselecteerd die voorlichting aan bedrijven en inwoners kan geven over te nemen maatregelen.
- Subsidie Regeling Reductie Energie Wonen verkregen om inwoners (ook huurders) de mogelijkheid te bieden om kleine energiebesparende maatregelen te laten nemen.
- WarmtelinQ: In samenwerking met de organisatie van Warmtelinq is in 2020 toegewerkt naar het exacte tracé en het benodigde onderzoek voor het aanvragen van een omgevingsvergunning. Daarnaast is samen gewerkt met WarmtelinQ, provincie, Rijk en corporaties om te komen tot afspraken over de afname van warmte.

Afval

- In Eikelenburgh en Muziekbuurt is omgekeerd inzamelen ingevoerd. De invoering en communicatie doen we samen met Avalex.

Watersysteem klimaatproof

- Op basis van de klimaat stresstesten hebben we een actieplan opgesteld voor de integrale aanpak van klimaatadaptatie. We hebben op diverse locaties maatregelen uitgevoerd zoals de aanleg van groene daken, natuurvriendelijke oevers en het vergroenen van de openbare ruimte door bijvoorbeeld Operatie Steenbreek.
- We hebben onze aanpak en doelstellingen vastgelegd in het integraal beheerplan openbare ruimte.
- We hebben geïnvesteerd in het aanleggen van regenwaterleidingen waarbij we het regenwater opvangen in eigen gebied. Hiermee gaan we droogte tegen en hebben we minder kans op wateroverlast. We hebben stuwen en beschoeiingen vervangen om het watersysteem in stand te houden.

Verbeteren milieukwaliteit

- Er zijn beleidsregels vastgesteld in het kader van veiligheidsbeleid waaraan ruimtelijke plannen worden getoetst. Daarnaast hebben wij in de gevallen waar de mogelijkheid zich voordeed ingezet op het verminderen van de externe veiligheidsbronnen door afspraken te maken met de ondernemers over het opheffen van het LPG-vulpunt.
- Stimuleringsregeling 'Groen voor asbest' is niet opgesteld omdat de wettelijke plicht voor sanering is vervallen en er waren hierover geen vragen van inwoners.
- Er is gestart met het opstellen van een handboek duurzaamheid. Dit is nog niet afgerond.
- Het Actieplan luchtkwaliteit is opgesteld en moet nog vastgesteld worden en de gemeente heeft het Schone Lucht Akkoord ondertekend.
- In het najaar 2020 is gestart met het Effect-Haalbaarheidsonderzoek milieuzones (onderdeel van het Actieplan Luchtkwaliteit). Het rapport wordt in het 1ste kwartaal 2021 verwacht.
- Vanuit de energietransitie sturen wij aan op het afschakelen van het aardgas, het reduceren van de energievraag en het overstappen op duurzame energiebronnen. Hiermee dragen wij vanuit de energietransitie bij aan bij de realisatie van de ambitie.
- In 2020 is gestart met de voorbereidingen van het verminderen van geluidsoverlast in het kader van de sanering van A- en B-lijsten . Er is subsidie aangevraagd bij het Bureau Sanering Verkeerslawaaai voor de voorbereiding van de saneringsprojecten. Op één aanvraag na zijn alle subsidie aanvragen gehonoreerd. Voor de Steenlaan en de Lindelaan is ook een uitvoeringssubsidie aangevraagd. Er is hierop nog geen reactie ontvangen. De verwachting is dat in het najaar 2021 wordt gestart met het saneringsproject van de Steenlaan in combinatie met de onderhoudswerkzaamheden aan deze weg.
- We hebben het project lood in de bodem kinderspeelplaatsen en volkstuinten uitgevoerd. Naar aanleiding van het resultaat uit het bodemonderzoek lood in de bodem kinderspeelplaatsen wordt de bovenlaag van enkele kinderspeelplaatsen in de komende jaren vervangen. Het project lood in de bodem volkstuinten is nog niet afgerond. Het project is in de fase van afstemming met de provincie en de Omgevingsdienst Haaglanden over het resultaat en de vervolg aanpak.
- Er is een PFAS Bodemkwaliteitskaart opgesteld. De kaart geeft een beeld van de achtergrondwaarden van PFAS weer. Met deze aanvulling op de bodemkwaliteitskaart van Rijswijk is de dreigende stagnatie in het grondverzet bij Rijswijkse projecten geweken.

Paragraaf RijswijkBuiten

Het voormalige glastuinbouwgebied in RijswijkBuiten transformeren we in een unieke en meest duurzame woonlocatie, met daarbij voldoende maatschappelijke voorzieningen op het gebied van detailhandel, onderwijs en welzijn. Om dit te bereiken zijn we continu met duurzaamheid bezig. Dit leidt onder meer tot de volgende acties:

1. Energieleverende wijk

RijswijkBuiten is hard op weg om een energieleverende wijk te worden. Uiteindelijk zal de wijk meer energie opwekken dan het nodig heeft. De (door)ontwikkeling van PV-panelen, resulterend in een toenemend rendement per m², maakt dat energieleverende woningen gebouwd kunnen worden.

2. Aandacht voor klimaatadaptatie

Nu al staat bij het ontwerpen van de openbare ruimte de biodiversiteit centraal. Er wordt ingezet op groene en klimaatadaptieve buitenruimte met aandacht voor mens en dier. Klimaatverandering maakt dat aandacht voor het vasthouden en vertraagd afvoeren van hemelwater in toenemende mate noodzakelijk is. Onder verwijzing naar het convenant Klimaatadaptief bouwen werken marktpartijen en overheden samen aan de (door)ontwikkeling van innovatieve oplossingen om o.a. op het gebied van klimaatadaptatie de juiste keuzes in gebiedsontwikkeling te maken.

3. Duurzame mobiliteit

Door het realiseren van een lightrail-halte wordt de bereikbaarheid van het openbaar vervoer belangrijk verbeterd. Via slimme mobiliteitshubs zorgen we ervoor dat er altijd een geschikt vervoermiddel ter beschikking is. Deelmobiliteit (elektrische auto's en e-bikes) is de toekomst, dit wordt per 2021 toegepast als onderscheidend aspect van de gebiedsontwikkeling RijswijkBuiten. In de planvorming wordt ook rekening gehouden met een aantrekkelijke inrichting van het openbaar gebied om fiets- en voetgangersbewegingen te stimuleren. Het zogenaamde STOMP-principe – Stappen, Trappen, Openbaar vervoer, Mobility-as-a-service, Particulier autobezit – is hierbij het uitgangspunt.

4. Hergebruik van grondstoffen

Het opstellen van een zogenaamd Materialenpaspoort moet bijdragen aan een verantwoord gebruik en hergebruik van grondstoffen. Het Bouwbesluit voorziet in een wettelijke grenswaarde voor de MilieuPrestatie Gebouw (MPG). De MPG geeft aan wat de milieubelasting is van de materialen die in een gebouw worden toegepast. In overleg met marktpartijen wordt beoordeeld in hoeverre een ambitieuzere waarde toe te passen in Rijswijk dan de wettelijke grenswaarde.

5. Terugdringen afvalstromen

Via het lokaal verwerken van afvalwater kan een bijdrage worden geleverd aan het terugdringen van de afvalstromen.

Paragraaf RijswijkBuiten

Wat wilden we bereiken?

Visie op de paragraaf & opgave

Transformatie van het voormalige glastuinbouwgebied in RijswijkBuiten in een unieke en heel duurzame woonlocatie, met daarbij voldoende maatschappelijke voorzieningen op het gebied van detailhandel, onderwijs en welzijn.

De gebiedsontwikkeling RijswijkBuiten vindt zijn grondslag in het in 2009 door de raad vastgesteld Masterplan Rijswijk-Zuid. Dit masterplan is in 2013 en 2014, vijf jaar na vaststelling van het masterplan in overleg met de gemeenteraad geëvalueerd en op onderdelen in beoogd beleid aangepast en geactualiseerd. Eind 2014 heeft de raad ook de grondexploitatie geactualiseerd en programmatisch aangepast en daarmee afgestemd op het geactualiseerde masterplan. In 2020 is de grondexploitatie ingrijpend geactualiseerd en veel meer informierend alsook beleidsmatig beschreven naar toekomstige opgaven, met name voor het gebied Pasgeld e.o. Dit mede naar aanleiding van diverse onderzoeken die in 2019 voor de totale opgave RijswijkBuiten zijn verricht.

Doelstellingen

1. Volkshuisvesting, realisatie van circa 4.000 woningen binnen een programma dat aansluit op de lokale woonvisie en meest actuele marktomstandigheden;
2. Ruimtelijke en stedenbouwkundige inpassing van maatschappelijke voorzieningen, waaronder twee basisscholen, een gezondheidscentrum en bijzondere woonopgaven;
3. Realisatie en uitgifte van bouwgrond voor circa 10ha bvo voor bedrijven, overwegend MKB-profiel, passend bij de aansluitende woonbebouwing;
4. Duurzaamheid, een optimale leefomgeving waarbij de milieubelasting, de mobiliteit en het energieverbruik minimaal zijn;
5. Groenstedelijk woonmilieu, veel grondgebonden woningen, afgewisseld met appartementen in een parkachtige omgeving;
6. Aandacht voor cultuurhistorische waarden en opbouw van de sociale cohesie in de wijk;
7. Een voorwaardelijke op eindwaarde sluitende grondexploitatie.

De doelstellingen zijn bij de vaststelling van de Achtste herziening, 2020 van de grondexploitatie herbevestigd.

Indicatoren

Sion, Parkrijk ('t Haantje), Pasgeld-West)	Realisatie t/m 2020	Streef waarde 2021	2022	2023	2024	2025	2026
1. Woningen *	1.786	391	286	284	284	284	284
2. EPC (BENG/ENG)**	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
3. Sociale huur	64	133	8	16	19	19	16
4. Scholen ***	2	2	0	0	0	0	0
5. Overige voorzieningen ****	3	1	1	0	0	0	0
6. Uitgifte bedrijventerrein in m2 BVO	26.312	0	24.273	9.320	9.320	9.320	9.320

* Planning van de verkoop van bouwkavels voor woningen.

** De EnergiePrestatieCoëfficiënt (EPC) van een woning drukt de energetische prestatie van een woning uit. Wettelijk is inmiddels vastgelegd dat nieuwbouwwoningen gasloos worden gebouwd en per 1 januari 2021 is de EPC-norm vervangen door een nieuw normenstelsel, dat meer Europees aansluit met BENG (Bijna Energie Neutraal en Gasloos) en ENG (Energie Neutraal en Gasloos). De EPC waarde 1,0 is ongeveer wat een gemiddelde woning in 1990 presteerde. Een woning met een EPC van 0,4 gebruikt dus nog maar 40% van de energie, die zo'n woning twintig jaar terug gebruikt zou hebben. De EPC-berekening is opgenomen in het bouwbesluit, en sinds 1995 is het verplicht deze bij een bouwaanvraag in te dienen. Vanaf 2015 is de norm EPC 0,4., in de praktijk zijn de meeste woningen in RijswijkBuiten gerealiseerd met een EPC= 0,0. Vanaf 2021 wordt de norm BENG (= EPC circa 0.2), de norm ENG is gepland om enige jaren daarna in te voeren.

*** In 2021 zullen er 2 definitieve scholen en twee tijdelijke scholen in gebruik.

**** In Sion zijn 2 kinderdagverblijven en een huisartsenpost gevestigd. In 2021 wordt in de nieuwe school ook een KDV geopend. In 2022 zal er een nieuwe huisartsenpost in 't Haantje gerealiseerd worden.

Wat hebben we er voor gedaan?

Een scala aan werkzaamheden is uitgevoerd ter voorbereiding van uitgifte van bouwgrond voor voornamelijk verkoop van woningbouw en de inrichting van de openbare ruimte. De geplande werkzaamheden dienden als onderlegger van de ramingen van de jaarschijf 2020 van de Grondexploitatie Sion-'t Haantje Achtste herziening 2020. Deze is in het voorjaar van 2020 vastgesteld. De hieruit volgende wijzigingen voor de Programmabegroting 2020-2023 zijn in de 1e halfjaarrapportage 2020 meegenomen.

Grondvererving.

Verwervingsactiviteiten worden nadrukkelijk afgestemd op de beoogde ontwikkeling van het gebied. Bij de grootschalige ontwikkeling, waarvan sprake is in RijswijkBuiten, is het doel om alle nog benodigde percelen te verwerven in een minnelijk traject.

Bouw- en woonrijp maken.

De planning en de uitvoering van de werkzaamheden van bouw- en woonrijp maken zijn aangepast aan de gewijzigde uitgangspunten zoals opgenomen in de Grondexploitatie Sion-'t Haantje Achtste herziening, 2020.

Het in RijswijkBuiten gelegen spoor wordt in het kader van het Programma Hoogfrequent Spoor verdubbeld naar vier sporen. Als gevolg hiervan wordt er een ongelijkvloerse kruising¹ door en voor rekening en risico van ProRail aangelegd. De werkzaamheden zijn eind 2019 gestart. De tunnel wordt juli 2021 opgeleverd. Ook zijn de voorbereidende werkzaamheden voor het aansluiten van de Laan van 't Haantje op de Lange Kleiweg gestart. Afronding van deze werkzaamheden staan gepland voor de zomer 2021.

Rente en financiering.

Voor de financiering van de voorbereiding en uitvoering van de plannen was een arrangement afgesloten. Het renterisico was tegen een vast rentepercentage van 3,78% afgedekt door derivaten met een looptijd tot 1 september 2020. Nu dit arrangement is afgelopen wordt in de grondexploitatieberekening rekening gehouden met een calculatietarieven voor de rentekosten van gemiddeld 0,5%.

Risico's

De omgang met risico's bij grondexploitaties is beschreven in de Nota Grondbeleid. Risico's bij dit project kunnen zich voordoen op allerlei gebieden (o.a. politiek, bestuurlijk, maatschappelijk, economisch, wet- en regelgeving, samenwerking). Voor de kansen en bedreigingen van de gemeentelijke grondexploitatie is een risicoparagraaf opgesteld. Deze maakt deel uit van de grondexploitatie.

De gekwantificeerde risico's binnen de (concept-)Grondexploitatie Sion-'t Haantje Negende herziening, 2021 bedragen €6,399 miljoen. Hiervoor is binnen de grondexploitatie geen dekking aanwezig. De Algemene reserve van Rijswijk wordt ingezet als buffer.

Gronduitgifte.

De uitgifte van bouwgronden in RijswijkBuiten is nu voorzien in de periode tot en met 2026.

Conform Grondexploitatie Sion-'t Haantje Achtste herziening, 2020 zouden er tot en met 2020 1.768 bouwkavels in verkoop zijn gebracht. Tot en met 2020 zijn er 1.786 verkopen werkelijk gerealiseerd.

Dit resultaat kwam tot stand door te sturen op woningaantallen (programma) en het realiseren van de geraamde grondopbrengsten.

¹ Door Rijswijk is eveneens geïnvesteerd in de onderdoorgang, waardoor extra kwaliteitsmaatregelen aan het ontwerp zijn toegevoegd..

Boekwaarde

In de paragraaf Financiering is de invloed van RijswijkBuiten op de hoge netto schuldquote van de gemeente opgenomen. Doelstelling is om deze schuldquote snel omlaag te brengen.

De boekwaarde kon in 2020 met €23,26 verlaagd worden naar €125,73 miljoen. Voor 2021 en 2022 wordt in de Negende herziening 2021 rekening gehouden een afname van resp. €11,27 en €24,87 miljoen.

Een op eindwaarde sluitende grondexploitatie.

Bij de vaststelling van de gemeentelijke jaarrekening 2019 is de verliesvoorziening gesteld op €3,70 miljoen. In de Negende herziening, 2021 wordt uitgegaan van een verliesvoorziening van €4,17 miljoen.

Naast de werkzaamheden zoals die in de wijk zichtbaar zijn, is tevens gewerkt aan bevordering van de sociale samenhang. Er wordt actief met bewonerscommissie(s) overlegd over zaken die in de woonwijk leven

Wat heeft het gekost?

Grondexploitatie Sion – 't Haantje	Werkelijk 2020 (x €1 miljoen)
Verwerving	€0,52
Plankosten	€2,74
Bouwrijp maken	€4,14
Rente en financiering	€3,80
Activering grondexploitatie	€23,26
Totaal lasten	€38,87
Plankosten	€0,81
Bouwrijp maken	€2,84
Gronduitgifte	€35,22
Totaal baten	€38,87

Paragraaf Gevolgen Coronacrisis

Inleiding

De uitbraak van COVID-19 (Corona) eind februari 2020 heeft een enorme impact op ons allemaal. De wereldwijde pandemie leidt tot ongekende omstandigheden. Voor de aanpak van Corona kijken wij wat we, aanvullend op de landelijk maatregelen van het Rijk, kunnen doen. Dit raakt veel beleidsterreinen van onze organisatie. We streven naar een zo adequaat mogelijke uitvoering van de landelijke en lokale maatregelen en naar zoveel mogelijk continuïteit van de reguliere werkzaamheden en van noodzakelijke (digitale) besluitvorming en hebben daarvoor de nodige interne maatregelen genomen. Het bepalen van de exacte financiële schade die Corona heeft aangericht, is erg lastig tot in detail vast te stellen. Vanuit die gedachte wordt in deze paragraaf in grote lijnen aangegeven hoe groot de financiële schade is geweest. Eerst wordt een terugblik gemaakt van de momenten waarop de raad in 2020 is geïnformeerd en op welke momenten de raad besluiten heeft genomen in het kader van deze crisis. Van daaruit worden in het volgende deel de belangrijkste componenten benoemd die binnen Rijswijk hebben gezorgd voor financiële schade. Als laatste wordt op realisatiebasis een globale inschatting gemaakt van de uiteindelijke financiële schade. Hierbij dient het saldo vanuit de Slotwijziging als uitgangspunt.

Terugblik 2020

Begin maart 2020 werden in Nederland de eerste maatregelen afgekondigd om verspreiding van het virus in te perken, met grote maatschappelijke en economische gevolgen. Destijds waren er nog heel veel onzekerheden. Ook de Rijksoverheid werkte destijds nog heel hard aan de uitwerking van eventuele compensatiepakketten. In de raadsinformatie van 14 april 2020 (IB 20 040) is een eerste beeld geschetst van de begrotingsposten die mogelijk door de Corona crisis geraakt worden. Dit beeld was gebaseerd op aannames van het Centraal Planbureau en leidde tot drie scenario's die een mogelijke financiële impact betekende tussen 2 en 8 miljoen euro.

1^e halfjaarrapportage

In de 1^e halfjaarrapportage is een overzicht opgenomen van de tot dan toe bekende ontwikkelingen en gevolgen. Er bestond toentertijd nog veel onzekerheid in die opgave. Die onzekerheid werd voornamelijk veroorzaakt doordat er op dat moment nog veel onduidelijkheid bestond over de duur en de diepte van de intelligente lockdown en de compensatieregelingen vanuit het Rijk. Er is destijds dan ook voor gekozen om nog geen begrotingswijzigingen aan de raad voor te leggen. In de 1^e halfjaarrapportage 2020 is door de raad wel vastgesteld om de financiële schade van de Coronacrisis, zoals die na compensatie door het Rijk resteert, ten laste van het weerstandsvermogen te brengen. De reden hierachter is dat de gevolgen van deze crisis dermate onverwacht en onvoorspelbaar waren.

2^e halfjaarrapportage

In de 2^e halfjaarrapportage is een geactualiseerd overzicht van de financiële impact aan de raad gezonden. Dit overzicht was nog verder aangevuld en waar mogelijk voorzien van concrete bedragen, maar ook in dit overzicht zaten nog veel onzekerheden. Om deze reden is in de 2^e halfjaarrapportage aan de raad voorgesteld om de financiële impact te verwerken in de slotwijziging. Dat was de laatste mogelijkheid om de begroting 2020 nog aan te passen voor het opmaken van de jaarstukken. Het voordeel hiervan is dat er op dat moment een zo compleet mogelijk plaatje aan de raad ter besluitvorming kon worden voorgelegd.

Slotwijziging

In de Slotwijziging zijn zoveel mogelijk ramingen in de begroting bijgesteld middels een begrotingswijziging. Daarnaast zijn de beschikbaar gestelde compensatiepakketten vanuit het Rijk verantwoord, met uitzondering van het derde compensatiepakket dat in de decembercirculaire is opgenomen. Dit compensatiepakket ad. € 274.000 wordt in de jaarstukken verantwoord. De bijstellingen zijn gedaan op basis van de op dat moment bekende uitgangspunten. Het uiteindelijke saldo van de Slotwijziging kwam uit op een negatief saldo van € 988.000,-. Dit saldo is het uitgangspunt om de uiteindelijke financiële schade te bepalen.

Gevolgen Corona in kaart

In dit hoofdstuk zoomen we in op verschillende thema's die wellicht niet direct een negatief financieel gevolg hadden, maar wel te maken hadden met Corona. Dit hoofdstuk is verdeeld in verschillende componenten, waarbij eerst wordt ingegaan op de lasten van de gemeente en daarna wordt gekeken naar de opbrengsten van de gemeente en als laatste worden de risico's nog benoemd.

Hieronder is schematisch per programma weergegeven welke onderwerpen geraakt zijn door de Coronacrisis.

Algemeen bestuur en organisatie

- Coronaproof maken werklocaties (extra last)
- Thuiswerkfaciliteiten (extra last)
- Advertentiekosten (extra last)
- Legesopbrengsten (lagere bate)

Openbare orde en veiligheid

- Toezicht en handhaving (extra last)

Verkeer en vervoer

- Parkeren (lagere bate)

Economie en werken

- Marktgeld (lagere bate)
- Veiligheidsmaatregelen winkelgebieden (extra last)

Onderwijs

- Kinderopvang (extra last)

Sport Cultuur en Recreatie

- Steun sportverenigingen (extra last)
- Steun culturele instellingen (extra last)

Sociaal Domein

- Uitvoering Tozo (extra last)
- Continuering zorg (extra last)
- Minimabeleid (extra last)
- Doelgroepenvervoer (extra last)

Wonen en Leven

- Afval (extra last)

Algemene dekkingsmiddelen

- Opbrengst Toeristenbelasting (lagere bate)
- Voorziening dubieuze debiteuren (extra last)
- Compensaties Rijk (extra bate)

Hieronder wordt een aantal van de onderwerpen uitgelicht.

Lasten

Afspraken en contracten met (maatschappelijke) partners en organisaties

Steun Sportverenigingen

In 2020 is de landelijke compensatieregeling t.b.v. sportaccommodaties (TVS regeling) ingevoerd, waarbij de huur van sportaccommodaties wordt kwijtgescholden als deze accommodatie niet kon worden gebruikt als gevolg van de Coronamaatregelen. De gemeente heeft deze regeling uitgevoerd. Deze regeling heeft € 114.000 aan extra lasten met zich meegebracht, maar deze zijn gecompenseerd vanuit het Rijk.

Steun culturele instellingen

Om te zorgen dat kunst en cultuurinstellingen binnen de gemeente konden voortbestaan, ondanks de Coronacrisis is er vanuit het Rijk een compensatie vastgesteld van € 360.000. Deze compensatie is bedoeld en ingezet om instellingen te compenseren voor hogere lasten en lagere opbrengsten. Een deel van de geraamde uitgaven is niet in 2020 gedaan. In IB 20 167 wordt de raad voorgesteld om bij de vaststelling van de jaarrekening een resultaatbestemming vast te stellen voor het overschot op dit product.

Doelgroepenvervoer

De uitvoering van doelgroepenvervoer is gedurende het hele jaar gemonitord op efficiëntie, kosten en kwaliteit. Met de vervoerders is een voorschotregeling afgesproken om de inkomstendaling als gevolg van de volume-afname te compenseren. Dit heeft geen negatief effect op de realisatiecijfers, maar het doorbetalen van deze lasten is wel een gevolg van Corona.

Continuering zorg

Met zorgaanbieders is afgesproken dat niet afgenomen zorg toch vergoed wordt, zodat de zorgaanbieder wordt gecompenseerd voor de gevolgen van de ingestelde maatregelen door het Rijk.

Extra lasten bedrijfsvoering Gemeente Rijswijk

Coronaproof maken werklocaties en raadszaal

Om de medewerkers die op kantoor en/of op een andere locatie, zoals de Werf, moeten werken zo goed mogelijk te faciliteren en te beschermen, zijn noodzakelijke aanpassingen gedaan binnen alle werklocaties van de gemeente.

Faciliteren thuiswerkplekken

Om medewerkers op een verantwoorde wijze thuis te kunnen laten werken, is een vergoeding ter beschikking gesteld waarmee medewerkers thuiswerk faciliteiten konden aanschaffen.

Inhuur extern personeel

Op verschillende plekken in de organisatie is extra personeel ingehuurd om bijvoorbeeld de Coronaregels te handhaven of om regelingen die vanuit het Rijk zijn opgezet uit te voeren.

Uitvoeren van Rijksregelingen

Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandige Ondernemers (Tozo)

De gemeente is belast met de uitvoering van de Tozo regeling. Inmiddels is de derde tranche van Tozo actief geworden. De derde tranche loopt tot 1 juli 2021. De regeling is in het leven geroepen zodat zelfstandig ondernemers ondersteuning kunnen aanvragen voor levensonderhoud en/of een lening voor bedrijfskapitaal. Gemeenten worden volledig financieel gecompenseerd voor de uitkeringskosten en uitvoeringskosten van deze regeling. Ondanks dat de gemeente financieel volledig wordt gecompenseerd, vraagt de uitvoering van de regeling veel van de ambtelijke organisatie en extra uitvoeringscapaciteit.

Baten

Als gevolg van de Coronacrisis zijn bepaalde baten van de gemeente onder druk komen te staan.

Toeristenbelasting

Als gevolg van het feit dat hotels en pensions minder overnachtingen hebben kunnen afzetten, is de opbrengst Toeristenbelasting lager dan initieel werd geraamd.

Initiële raming	Bijgestelde raming slotwijziging	Realisatie
€ 319.560	€ 94.560	€ 252.432

Parkeerbelasting

Als gevolg van de lock-downs hebben minder mensen gebruik gemaakt van de betaald parkeren faciliteiten van de gemeente. Hierdoor is de opbrengst parkeerbelasting lager was.

Initiële raming	Bijgestelde raming slotwijziging	Realisatie
€ 2.481.580	€ 2.081.580	€ 2.601.753

De hogere baten op parkeren worden voornamelijk veroorzaakt door het uitbreiden van de gebieden voor vergunningparkeren een efficiëncyslag in de controle en het effect van een volledig jaar gebruik van de scanauto is zichtbaar.

Uitstel van betaling

Mede als gevolg van het verleende uitstel van betaling is er een extra storting noodzakelijk geweest in de voorziening dubieuze debiteuren.

Financiële gevolgen Corona op de jaarrekening 2020

Om de financiële gevolgen van Corona op de jaarrekening 2020 in beeld te brengen, is als startpunt de vastgestelde Slotwijziging 2020 gehanteerd. In de Slotwijziging resteerde een nadelig saldo van € 988.000. Per programma in de jaarstukken is vervolgens gekeken of er op basis van de realisatiecijfers iets gewijzigd is aan dit saldo. Op die manier wordt een globale inschatting gemaakt van de geleden Coronaschade.

+ = voordelig
 - = nadelig

bedragen x €1.000,-

Omschrijving	Saldo
Saldo Coronaschade na Slotwijziging 2020	-988
<i>Programma Algemeen Bestuur en Organisatie</i>	80
<i>Leges Burgerzaken</i>	80
<i>Programma Openbare Orde en Veiligheid</i>	0
<i>Programma Verkeer en Vervoer</i>	0
<i>Programma Economie en Werken</i>	0
<i>Programma Onderwijs</i>	200
<i>Kinderopvang</i>	200
<i>Programma Sport, Cultuur en Recreatie</i>	163
<i>Steun aan culturele instellingen *</i>	163
<i>Programma Sociaal Domein</i>	-48
<i>Maatwerkvoorzieningen immaterieel WMO</i>	-161
<i>Algemene voorzieningen WMO en jeugd</i>	143
<i>Compensatie Welzijn</i>	-30
<i>Programma Wonen en Leven</i>	-110
<i>Afvalverwijdering en –verwerking</i>	-110
<i>Programma Overhead</i>	-250
<i>Inhuur extra personeel</i>	-250
<i>Algemene dekkingsmiddelen en Onvoorzien</i>	633
<i>Opbrengst Toeristenbelasting</i>	157
<i>Extra storting voorziening Dubieuze debiteuren</i>	202
<i>Compensatiepakket III decembercirculaire</i>	274
<i>Bedrijfsvoering</i>	154
<i>Arbo/facilitaire kosten t.b.v. inrichten thuiswerkplekken</i>	127
<i>Corona proof maken gebouw Hoogvoorde</i>	27
Globale financiële schade als gevolg van Corona	-166

*conform raadsinformatiebrief IB 20.167 wordt een voorstel aan de raad gedaan voor een resultaatbestemming van dit bedrag

Uit bovenstaande overzicht kan worden opgemaakt dat de financiële schade die de gemeente heeft geleden als gevolg van Corona na verrekening van alle compensatiepakketten ongeveer € 166.000 is geweest in 2020.

Vooruitblik

Ook in 2021 zijn we nog niet van de gevolgen van de lock-down af. Hoewel het erop lijkt dat we in de loop van het jaar grip gaan krijgen op dit virus is het nog onzeker wat de (macro) economische gevolgen op de langere termijn zullen zijn.

In de decembercirculaire is een aanvullende compensatiepakket vanuit het Rijk toegekend voor 2021. Dit compensatiepakket ziet er als volgt uit:

	2021
Corona steunpakket	
Aanvullend pakket re-integratie	298
Impuls re-integratie	159
Gemeentelijk schuldenbeleid	94
Bijzondere bijstand	33
Continuïteit van zorg	
Compensatie quarantainekosten	
Cultuurmiddelen	447
Tweede Kamer verkiezingen	71
Subtotaal:	1.102

Dit compensatiepakket wordt in de 1^e halfjaarrapportage 2021 verwerkt.

Naast dit compensatiepakket zijn in de decembercirculaire ook de volgende compensaties opgenomen. Deze compensaties zijn indicaties en worden naar verwachting in de loop van 2021 definitief berekend en toegewezen door het Rijk. Conform BBV voorschriften worden deze geïndiceerde compensaties in 2021 verantwoord.

	2020/2021
Geïndiceerde compensaties	
Inkomstenderving	475
Afvalinzameling	100
Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK)	410
Perspectief jeugd en jongeren	125
Subtotaal:	1.110

Risico

De Coronacrisis is nog steeds niet voorbij. De verwachting is dat de pandemie in 2021 onder controle is. We zullen de gevolgen van deze crisis ook op korte termijn in 2021 nog voelen, maar ook op de langere termijn is er nog altijd onduidelijkheid en onzekerheid over de (macro)-economische gevolgen van deze crisis op bijvoorbeeld de huizenmarkt, economische groei en werkgelegenheid en de gevolgen daarvan op de gemeentefinanciën, bijvoorbeeld voor grondexploitaties of het Sociaal Domein.

Om de financiële gevolgen van deze crisis ook in 2021 en eventueel verder het hoofd te kunnen bieden, is in de begroting 2021 een risico opgenomen ter hoogte van € 8.000.000 met een waarschijnlijkheid van 25%. Dat betekent dat in het weerstandsvermogen rekening is gehouden met een extra financiële tegenvaller in 2021 als gevolg van Corona.

We hebben het afgelopen echter jaar veel geleerd. Voor de korte termijn is de verwachting dat we met deze kennis en ervaring beter en sneller kunnen duiden op welke (beleids) terreinen deze crisis de meeste impact heeft in 2021. In de 1^e halfjaarrapportage 2021 en de kadernota wordt de raad weer meegenomen in de voortgang.

RAPPORTAGE INTERBESTUURLIJK TOEZICHT

Financiën		TOELICHTING
Er is structureel en reëel begrotingsevenwicht in de begroting 2021 en/of het laatste jaar van de meerjarenraming 2022-2025		De begroting van gemeente Rijswijk is structureel in evenwicht en het laatste jaar van de meerjarenraming is structureel in evenwicht. De positieve saldi van de begroting en meerjarenraming bedragen: Resultaat na dekkingsplan 2021 € 0,8 miljoen 2022 € 0,9 miljoen 2023 € 1,6 miljoen 2024 € 2,5 miljoen 2025 € 2,5 miljoen
<i>Is er reden voor extra aandacht?</i>	ja/nee	Nee.
Ruimtelijke ordening		TOELICHTING
De gemeentelijke bestemmingsplannen zijn aangepast aan de Omgevingsverordening Zuid-Holland.		Watergebonden bedrijvigheid is nog niet vertaald in BP Plaspoelpolder. 2. Landgoedbiotopen zijn nog niet vertaald (o.a. in BP Hoorwijck-Broekpolder). Aanpassingen nog niet gepland.
<i>Is er reden voor extra aandacht?</i>	ja/nee	Nee.
Omgevingsrecht		TOELICHTING
Voor zowel de milieutaken als de bouwen en woningtoezichtstaken zijn tijdig een beleidsplan VHT (vóór 15 mei 2020), het uitvoeringsprogramma (vóór 1 februari 2020) en de evaluatie (vóór 1 mei 2020) vastgesteld en met de jaarrapportage over de uitvoering bekend gemaakt aan de gemeenteraad. Binnen twee maanden na vaststelling wordt hierover mededeling gedaan aan de provincie Zuid-Holland.		De stukken zijn met het oog op de aankomende Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging bouwen opgesteld en worden eerste kwartaal / tweede kwartaal van dit jaar vastgesteld. Dan voldoet de gemeente bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet.
<i>Is er reden voor extra aandacht?</i>	ja/nee	Ja. Gezien de kleur (rood) is er reden van aandacht. Maar de stukken zijn gereed voor vaststelling en er wordt volgens een uitvoeringsagenda gewerkt aan de implementatie van de Omgevingswet voor deze uitvoeringstaken.
Monumentenzorg		TOELICHTING
De gemeente beschikt over een deskundige adviescommissie met betrekking tot de (rijks)monumenten		De gemeente beschikt over een commissie die deze discipline kent
<i>Is er reden voor extra aandacht?</i>	ja/nee	Nee.
Archief- en informatiebeheer		TOELICHTING
Het archief- en informatiebeheer van de gemeente zijn op orde		Evenals bij de vorige KPI-rapportage scoort Rijswijk adequaat (groen). Daarbij moet de kanttekening worden geplaatst dat de juiste en tijdige vernietiging binnen de archiefwaardige (decentrale) vakapplicaties onvoldoende inzichtelijk en op orde is.
<i>Is er reden voor extra aandacht?</i>	ja/nee	Nee.

Huisvesting Vergunninghouders		TOELICHTING		
De gemeente heeft volledig en tijdig voldaan aan de halfjaartaakstelling en er is geen achterstand		Gevraagde informatie	Stand van zaken	
		Voorsprong/achterstand per 1 januari van het verantwoordingsjaar (doorhalen wat niet van toepassing is)	Voorsprong	
		Fase interventieladder op 1 januari		
		Taakstelling eerste halfjaar van het verantwoordingsjaar	17	
		In het eerste halfjaar gehuisveste vergunninghouders	17	
		Voorsprong/achterstand per 1 juli van het verantwoordingsjaar (doorhalen wat niet van toepassing is)	Voorsprong	
		Fase interventieladder op 1 juli		
		Taakstelling tweede halfjaar van het verantwoordingsjaar	20	
		In het tweede halfjaar gehuisveste vergunninghouders	21	
		Voorsprong/achterstand per 31 december van het verantwoordingsjaar (doorhalen wat niet van toepassing is)	Voorsprong	
		Fase interventieladder op 31 december		
		Toelichting		
		n.v.t.		
<i>Is er reden voor extra aandacht?</i>	ja/nee	Nee.		

III Jaarrekening

- **Balans**
- **Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling**
- **Toelichting op de balans**
- **Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening**
- **Overzicht begrotingsrechtmatigheid**
- **Overzicht van de incidentele baten en lasten**
- **Toelichting op het overzicht van incidentele baten en lasten**
- **Single information Single audit (SiSa)**
- **Overzicht taakvelden**
- **Wet Normering Topinkomens (WNT)**

Balans

Bedragen x € 1.000

ACTIVA	31-12-2020	31-12-2019
VASTE ACTIVA		
Immateriële vaste activa		
Kosten onderzoek en ontwikkeling		
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	642	679
Subtotaal Immateriële vaste activa	642	679
Materiële vaste activa		
Investerings met een economisch nut	111.527	90.467
Investerings met een economisch nut waarvoor te bestrijding van kosten een heffing kan worden gegeven	17.863	17.019
Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	51.451	45.574
In erfpacht	3.970	4.869
Subtotaal Materiële vaste activa	184.812	157.929
Financiële vaste activa		
Kapitaalverstrekkingen:		
aan deelnemingen	3.215	3.215
aan gemeenschappelijke regelingen		
aan overige verbonden partijen		
Subtotaal kapitaalverstrekkingen	3.215	3.215
Leningen aan:		
openbare lichamen		
woningbouwcorporaties	639	680
deelnemingen		
overige verbonden partijen		
uitzettingen in 's Rijks schatkist een rente typische looptijd van één jaar of langer		
uitzettingen in de vorm van Nederlands schuldpapier met een rente typische looptijd van één jaar of langer	2.693	2.695
overige uitzettingen met een rente typische looptijd van één jaar of langer		
Subtotaal leningen	3.332	3.375
Totaal Financiële vaste activa	6.546	6.590
Totaal vaste activa	192.000	165.198
VLOTTENDE ACTIVA		
Voorraden		
Grond- en hulpstoffen		
Onderhandenwerk, waaronder bouwgronden in exploitatie	120.827	144.600
Gereed product en handelsgoederen		
Subtotaal voorraden	120.827	144.600
Uitzettingen met een rente typische looptijd korter dan één jaar		
Vorderingen op openbare lichamen	12.135	10.365
Verstreckte kasgeldleningen aan openbare lichamen		
Overige verstreckte kasgeldleningen		
Uitzettingen in 's Rijks schatkist een rente typische looptijd van één jaar of langer	145.627	9.996
Rekening-courantverhoudeingen met niet-financiële instellingen		
Uitzettingen in de vorm van Nederlands schuldpapier met een rente typische looptijd van één jaar of langer		
Overige vorderingen	8.887	14.158
Overige uitzettingen		
Subtotaal uitzettingen met een rente typische looptijd korter dan één jaar	166.648	34.520
Liquide middelen		
Kas-banksaldi	814	1.464
Subtotaal liquide middelen	814	1.464
Overlopende activa		
- De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen de ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel, gesplitst in:		
1 Europese overheidslichamen		
2 Het Rijk		
3 Overige Nederlandse overheidslichamen		
- Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	5.814	2.702
Subtotaal overlopende activa	5.814	2.895
Totaal vlottende activa	294.104	183.479
TOTAAL ACTIVA	486.104	348.677

Balans

Balans

Bedragen x € 1.000

PASSIVA	31-12-2020	31-12-2019
VASTE PASIVA		
Eigen Vermogen		
Algemene reserve	32.688	17.452
Bestemmingsreserves	67.334	15.968
Gerealiseerde resultaat	1.337	-4.764
Subtotaal Eigen Vermogen	101.359	28.655
Voorzieningen	5.048	5.262
Subtotaal voorzieningen	5.048	5.262
Vaste schulden met een rente typische looptijd van één jaar of langer		
Obligatieleningen		
Onderhandseleningen van:		
Binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen		
binnenlandse banken en overige financiële instellingen	326.940	112.742
binnenlandse bedrijven		
openbare lichamen		
overige binnelandse sectoren		
buitenlandse instellingen, fondsen, banken, bedrijven en overige sectoren		
door derden belegd geld		
waarborgsommen		
Subtotaal Voorzieningen en Vaste schulden met een rente typische looptijd van één jaar of langer	326.940	112.742
Totaal vaste passiva	433.347	146.660
VLOTTENDE PASSIVA		
Netto-vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar		
Kasgeldleningen aangaan bij openbare lichamen	10.000	178.000
Overige kasgeldleningen		
Banksaldi	2	1
Overige schulden	6.150	18.386
Subtotaal netto-vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar	16.152	196.387
Overlopende passiva		
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten geralateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	18.166	2.587
De Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende dienstjaren		
Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate komen van volgende begrotingsjaren		
De voorschotten worden uitgeplitst naar de ontvangen bedragen van:		
1 Europese overheidslichamen		
2 het Rijk		
3 overige Nederlandse overheidslichamen	18.441	3.044
Subtotaal overlopende passiva	36.606	5.631
Totaal vlottende passiva	52.758	202.018
TOTAAL PASSIVA	486.104	348.677

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De jaarstukken is opgesteld met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de verordening ex artikel 212 Gemeentewet.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarstukken

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn behaald. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarstukken bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als baten opgenomen in het jaar waarin het dividend door de aandeelhoudersvergadering wordt vastgesteld en betaalbaar wordt gesteld.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Door het formele verbod op het opnemen van voorzieningen of schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie voor gepensioneerden, overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken en dergelijke.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (reorganisaties) dient wel een verplichting gevormd te worden.

Balans

Immateriële vast activa

De immateriële vast activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. Bijdragen aan activa van derden worden geactiveerd als ze individueel een bedrag van € 50.000 te boven gaan. Dergelijke geactiveerde bijdragen zijn gewaardeerd op het bedrag van de verstrekte bijdragen, verminderd met afschrijvingen. De verleende bijdragen worden afgeschreven in de periode waarin het betrokken actief van de derde op basis van de door de gemeente gestelde voorwaarden moet bijdragen aan de publieke taak.

Materiële vaste activa

Artikel 59 BBV beschrijft het onderscheid tussen investeringen met uitsluitend maatschappelijk nut in de openbare ruimte en investeringen met een (beperkt) economisch nut. Investeringen die op enigerlei wijze kunnen leiden tot of bijdragen aan het verwerven van inkomsten zijn investeringen met economisch nut. De vraag of de investering geheel kan worden terugverdiend is niet relevant voor de classificatie.

Materiële vaste activa met economisch nut.

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs (artikel 63, lid 1 BBV). De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten (artikel 63, lid 2 BBV). De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs kunnen voorts worden opgenomen een redelijk deel van de indirecte kosten en de rente over het tijdvak dat aan de vervaardiging van het actief kan worden toegerekend (artikel 63, lid 3 BBV). Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het resterende saldo afgeschreven.

Slijtende investeringen worden vanaf het moment van ingebruikneming lineair afgeschreven in de verwachte gebruiksduur, waarbij rekening wordt gehouden met een eventuele restwaarde. Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven.

Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is.

Volledigheidshalve vermelden wij dat op investeringen die vóór 2004 gedaan zijn soms extra is afgeschreven zonder economische noodzaak (ter verlichting van toekomstige lasten). Ook zijn in voorkomende gevallen reserves op dergelijke investeringen afgeboekt.

Op grond van artikel 65 van het BBV wordt bij de waardering van de vaste activa rekening gehouden met een vermindering van hun waarde, indien deze vermindering naar verwachting duurzaam is. Op de waarde van activa met economisch nut mogen vanaf 1-1-2004 reserves niet meer in mindering worden gebracht. Investeringsubsidies en andere bijdragen van derden mogen wel in mindering worden gebracht. Compensabele BTW wordt niet geactiveerd.

Investeringen waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven op grond van art. 229 lid 1 a en b Gemeentewet, worden op de balans opgenomen in een aparte categorie.

Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut.

In overeenstemming met de verordening ex artikel 212 GW worden infrastructurele werken in de openbare ruimte, zoals bijvoorbeeld wegen, pleinen, bruggen, viaducten en parken geactiveerd en afgeschreven. De ondergrond van deze werken wordt daarbij als integraal onderdeel van het werk beschouwd (en dus ook afgeschreven).

Afschrijvingsbeleid materiele vaste activa

Activa met economisch nut en een verkrijgingsprijs van minder dan € 15.000 worden niet geactiveerd, uitgezonderd gronden en terreinen. Gronden en terreinen worden altijd geactiveerd.

Afschrijvingsmethode: Lineair

Gehanteerde afschrijvingstermijnen in hoofdlijnen (in jaren)

Buitenruimte	10 - 60
Financiële activa	1 - 5
Gebouwen en terreinen	5 - 40
Infrastructuur	20 - 50
Voer- en vaartuigen	7 - 15

Een uitgebreidere specificatie is opgenomen in de Financiële Verordening van 2016

Opmerking

De gekozen afschrijvingsperiode voor de oude investeringen (staat van oude activa/afgesloten kredieten) wordt niet aangepast. Bovenstaande opsomming geldt alleen voor nieuwe investeringen. Op oudere investeringen gelden nog de regels van de toen geldende financiële verordeningen. Voor alle investeringen geldt overigens dat bij een jaarstuk wordt beoordeeld of de boekwaarden t.o.v. de technische en economische levensduur nog wel reëel is of dat moet worden afgeboekt. Er is zoveel mogelijk aangesloten op de huidige systematiek van afschrijvingen die gebruikelijk is binnen de gemeente Rijswijk.

Financiële vaste activa

Financiële vaste activa zijn opgenomen tegen nominale waarde.

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's ("kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen" in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden. Tot dusver is een dergelijke afwaardering niet noodzakelijk gebleken. De actuele waarde ligt ruim boven de verkrijgingsprijs

Op grond van artikel 36 BBV worden in de balans onder de financiële vaste activa afzonderlijk opgenomen:

- kapitaalverstrekking aan;
 1. deelnemingen;
 2. gemeenschappelijke regelingen;
 3. overige verbonden partijen;
- leningen aan:
 1. openbare lichamen;
 2. woningbouwcorporaties;
 3. deelnemingen;
 4. overige verbonden partijen.
- overige langlopende leningen;
- uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rente typische looptijd van één jaar of langer;
- uitzettingen in de vorm van Nederlands schuldpapier met een rente typische looptijd van één jaar of langer;
- overige uitzettingen met een rente typische looptijd van één jaar of langer;

In de balans worden overigens alleen die categorieën getoond, die ook van toepassing zijn voor de gemeente Rijswijk.

Het begrip rente typische looptijd verdient een toelichting. Het gaat bij dit begrip om de definitie vanuit de Wet Fido en is ingegeven door beheersing van renterisico's. De definitie luidt: het tijdsinterval gedurende de looptijd van een geldlening, waarin op basis van de leningsvoorwaarden van de geldlening sprake is van een door de verstrekker van de geldlening niet beïnvloedbare constante rentevergoeding. Voor een uitzetting die een looptijd kent van tien jaar met een vaste rente, geldt dat deze altijd als vast activum dient te worden opgenomen ook al resteert er minder dan 1 jaar van de oorspronkelijke looptijd. Van een "deelneming" is krachtens artikel 1e BBV sprake als de gemeente participeert in het aandelenkapitaal van een NV of BV.

vlottende activa

Voorraden

De als "onderhanden werken" opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs, dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijp maken), evenals een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten. Winsten uit de grondexploitatie worden slechts genomen indien en voor zover die met voldoende mate van betrouwbaarheid als gerealiseerd aangemerkt kunnen worden. Dit betekent dat bij meerjarige projecten de (verwachte) winst niet pas aan het einde van het project als gerealiseerd moet worden beschouwd, maar gedurende de looptijd van het project tot stand komt en als zodanig moet worden verantwoord. Het verantwoorden van tussentijdse winst is daarmee geen keuze maar een verplichting die voortvloeit uit het realisatiebeginsel. Bij het bepalen van de tussentijdse winst is het wel noodzakelijk de nodige voorzichtigheid te betrachten. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid en dient er winst te worden genomen:

- Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat.
- De grond (of het perceel) moet zijn verkocht.
- De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar ratio van de realisatie gerealiseerd).

Zolang daarvan geen sprake is, worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht. Indien er sprake is van winst, wordt deze berekend op basis van de eindwaarde van het project, conform de notitie "grondbeleid in begroting en jaarstukken" van de commissie BBV. Als de berekening van de tussentijdse winstneming volgens de percentage of completion methode ertoe leidt dat in eerdere jaren teveel winst is genomen, dan wordt de eerder teveel genomen winst teruggedraaid. Subsidiebatens en de daarbij horende subsidiebatens kosten bij grondexploitaties maken geen onderdeel uit van de tussentijdse winstneming en worden verantwoord op het moment dat de subsidie volgens de subsidievoorwaarden is gerealiseerd.

Waar van toepassing, zijn voorzieningen voor het verwachte verlies in mindering gebracht.

Voor zover uit de laatste kostprijsberekeningen verliezen worden verwacht, worden voorzieningen gevormd ter hoogte van deze verliezen. De boekwaarde van de gronden wordt verlaagd met deze voorzieningen.

De voorgeschreven indeling op de balans op grond van artikel 38 BBV is:

- grond- en hulpstoffen gespecificeerd naar:
- onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie;
- gereed product en handelsgoederen;
- vooruitbetalingen.

Vorderingen

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Jaarlijks wordt de hoogte van de voorziening dubieuze debiteuren berekend ter dekking van risico's van oninbaarheid van de bestaande vorderingen. De hoogte van de voorziening is berekend op basis van de dynamische methode voor alle posten < €5.000 (vaste percentages naar ouderdom van de vordering)

- huidig boekjaar 10% van het openstaande bedrag;
- boekjaar –1 20% van het openstaande bedrag;
- boekjaar –2 40% van het openstaande bedrag;
- boekjaar –3 60% van het openstaande bedrag;
- boekjaar –4 80% van het openstaande bedrag;
- boekjaar –5 en verder 100% van het openstaande bedrag.

Voor de posten > €5.000 is de statische methode toegepast. Hierbij wordt elke vordering beoordeeld en gewaardeerd op inbaarheid. De geschatte afwaardering van de vordering wordt opgenomen in een voorziening dubieuze debiteuren en in mindering gebracht op de debiteuren.

Liquide middelen

De liquide middelen worden tegen de nominale waarde opgenomen.

Overlopende activa

In de balans worden onder de overlopende activa afzonderlijk opgenomen (artikel 40a BBV):

- a. de van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel;
- b. overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen.

De overige activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Eigen vermogen

In de balans worden de reserves onderscheiden naar (artikel 43 BBV):

- a. de algemene reserve;
- b. de bestemmingsreserves;

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. Voorzieningen worden op grond van artikel 44 BBV gevormd voor:

- a. verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op balansdatum onzeker is doch redelijkerwijs te schatten;
- b. bestaande risico's op balansdatum terzake van verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs te schatten is;
- c. kosten die in een volgend begrotingsjaar worden gemaakt maar de oorsprong hebben in het begrotingsjaar of een eerder begrotingsjaar en de voorziening strekt tot kostenegalitatie;
- d. de bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven (afvalstoffen- en rioolheffing).

Tot de voorzieningen worden ook gerekend van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden, met uitzondering van de voorschotbedragen, bedoeld in artikel 49, onderdeel b (deze worden als 'voorheen voorzieningen' onder 'vooruit ontvangen bedragen' opgenomen).

De voorziening voor oud-wethouders wordt gewaardeerd op basis van een actuariële berekening per jaar ultimo.

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rente typische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Overlopende passiva

In de balans worden onder de overlopende passiva afzonderlijk opgenomen (artikel 49 BBV):

- a. verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume;
- b. de van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren;
- c. overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen.

Borg- en garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten telling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. In de toelichting op de balans is nadere informatie opgenomen.

Toelichting op de balans per 31 december 2020

(bedragen x € 1.000)

ACTIVA

VASTE ACTIVA

Immateriële vaste activa

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de boekwaarde van de immateriële vaste activa:

	Boekwaarde 1-1-2020	Verminder- ingen	Investeringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Boekwaarde 31-12-2020
Kosten onderzoek & ontwikkeling	0					0
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	679			37		642
Totaal	679			37		642

Materiële vaste activa

De investeringen met een economisch nut kunnen als volgt worden onderverdeeld:

	Boekwaarde 1-1-2020	Herrubricering	Vermeer- deringen	Verminde- ringen/af- lossingen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Boekwaarde 31-12-2020
Gronden en terreinen	17.593	-619	38	2.160			14.851
Woonruimten	1.340				50		1.290
Bedrijfsgebouwen	61.678	619	25.970	55	2.257	44	85.912
Vervoermiddelen	512		148		133		526
Machines, apparaten en installaties	3.568		357		556		3.370
Overige materiële vaste activa	5.775		574		771		5.578
Totaal	90.466		27.087	2.215	3.766	44	111.527

Investerings met economisch nut waarvoor heffing wordt geheven zijn als volgt:

	Boekwaarde 1-1-2020	Herrubricering	Vermeer- deringen	Verminde- ringen/af- lossingen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Boekwaarde 31-12-2020
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	17.021	1.168	1.506		1.831		17.863
Totaal	17.021	1.168	1.506		1.831		17.863

Toelichting herrubricering:

Er is een te vorderen bedrag van 1.168 omgehangen van grond-, weg en waterbouwkundige werken economisch nut naar maatschappelijk nut.

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de boekwaarde van de **investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut**:

Investeringen voor 2017:

	Boekwaarde 1-1-2020	Her- rubricering	Vermeer- deringen	Verminder- en/Aflossing	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Boekwaarde 31-12-2020
Grond-, weg- en water-bouwkundige werken	23.006	-1.684	1.615		1.778	936	20.223
Machines, apparaten en installaties	7.061				510		6.551
Overige materiële vaste activa	3.353				442		2.911
Totaal	33.420	-1.684	1.615		2.731	936	29.685

Toelichting herrubricering:

Er is een te vorderen bedrag van 1.168 omgehangen van grond-, weg en waterbouwkundige werken economisch nut naar maatschappelijk nut. Daarnaast is er in 2019 een negatief krediet verplaatst naar overlopende passiva van 514k.

Investeringen na 2017:

	Boekwaarde 1-1-2020	Her- rubricering	Vermeer- deringen	Verminder- en/Aflossing	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Boekwaarde 31-12-2020
Grond-, weg- en water-bouwkundige werken	5.369	-910	9.399		244	698	12.915
Machines, apparaten en installaties	2.907		1.185		97		3.994
Overige materiële vaste activa	3.879		1.134		156		4.856
Totaal	12.155	-910	11.717		498	698	21.766

Toelichting herrubricering:

Er is in 2019 een negatief krediet van 910k verplaatst naar overlopende passiva.

Investeringen met economisch nut in erfpacht uitgegeven zijn als volgt:

	Boekwaarde 1-1-2020	Vermeer- deringen	Verminde- ringen/af- lossingen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Boekwaarde 31-12-2020
In erfpacht	4.869		899			3.970
Totaal	4.869		899			3.970

In 2020 zijn bijdragen van derden ontvangen betreffende SPUK (Specifieke Uitkering Stimulering Sport) voor een bedrag van €2,4 miljoen.

Financiële vaste activa

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de financiële vaste activa gedurende het jaar:

	Boekwaarde 1-1-2020	Vermeer- deringen	Verminderen/ Aflossingen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Boekwaarde 31-12-2020
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	3.215					3.215
Leningen aan woningbouwcorporaties	680		42			639
uitzettingen in de vorm van Nederlands schuldpapier met een rente typische looptijd van één jaar of langer	2.695	101	102			2.693
Totaal	6.590	101	144			6.546

VLOTTENDE ACTIVA

Voorraden

De in de balans opgenomen voorraden worden gesplitst naar de volgende bouwgrondexploitaties:

Omschrijving	Verantwoord tot 1-jan-20 (+= voordeel)	Kosten 2020	Opbrengsten 2020	Verantwoord tot en met 31-dec-20 (+= voordeel)	Nog te verwachten kosten	Nog te verwachten opbrengsten	Vermoedelijk resultaat (+= voordeel)	Verlies voorziening
RIJSWIJKBUITEN	-148.990.580	15.913.540	38.869.080	-126.035.040	45.114.470	166.539.089	-4.693.000	4.167.000
EIKELENBURG	956.972	19.753	103.529	1.040.749	568.785	63.052	535.016	
TE WERVE WEST	-232.240	72.367	304.607					
VERLIESVOORZIENING (Vrijenban)	-73.610		73.610					
	-148.339.458	16.005.660	39.350.826	-124.994.292	45.683.255	166.602.141	-4.157.984	4.167.000

Voor de toelichting per grondexploitatie wordt verwezen naar de paragrafen Grondbeleid en RijswijkBuiten.

Alle grondexploitaties zijn in het kader van de jaarrekening geactualiseerd. De geactualiseerde grondexploitaties geven inzicht in de financiële stand van zaken en een doorkijk, per jaarschijf, naar het einde van de looptijd. De gemaakte kosten en opbrengsten zijn verwerkt en maken als boekwaarde onderdeel uit van de diverse grondexploitaties. De nog te maken kosten en opbrengsten zijn gebaseerd op afspraken uit een Samenwerkingsovereenkomst, Realiseringsovereenkomst en Overeenkomst over gezamenlijk ontwikkeling en financieel vertaald in de jaarschijven.

Uitzettingen korter dan één jaar

De in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd van één jaar of minder kunnen als volgt gespecificeerd worden:

Vorderingen op openbare lichamen

De vorderingen op de openbare lichamen bestaan voornamelijk uit de vordering op het BTW compensatiefonds (10,9 miljoen) en overige lichamen (1,2 miljoen).

Schatkistbankieren

Decentrale overheden zijn verplicht om hun overtollige middelen in de Rijksschatkist aan te houden. Om het dagelijkse kasbeheer te vereenvoudigen is er een drempelbedrag, afhankelijk van het begrotingstotaal, dat buiten de schatkist mag worden gehouden.

De gemeente Rijswijk mag maximaal € 1.372.000 banktegoed aanhouden buiten de schatkist om. Dit betreft het drempelbedrag. Het meerdere moet gestald worden op de internetfaciliteit schatkistbankieren van het Rijk. De gemeente Rijswijk heeft een overeenkomst met de BNG dat zij er voor zorgt dat het concernsaldo niet wordt overschreden, het meerdere wordt automatisch dagelijks afgeroomd. Het saldo per 31/12/2020 is € 146 miljoen.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
Verslagjaar					
(1)	Drempelbedrag	1.372			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	1.067	1.260	731	734
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	305	112	641	638
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-

Voorziening oninbare vorderingen

Op grond van de BBV is het verplicht een voorziening te vormen zodra een onafwendbaar risico zich voordoet dat in de toekomst tot kosten zal leiden. De hoogte van de dotatie aan de voorziening is aan de gemeente overgelaten. In de financiële verordening van de gemeente Rijswijk staan de regels van de voorziening voor oninbare vorderingen beschreven. Bij publiekrechtelijke vorderingen en privaatrechtelijke vorderingen kleiner dan € 5.000 wordt een percentage gestort in de voorziening, afhankelijk van het jaar van ontstaan. Voor de overige vorderingen wordt een voorziening wegens oninbaarheid gevormd op basis van een beoordeling op inbaarheid.

Op basis van bovenstaande is voor de publiekrechtelijke en privaatrechtelijke vorderingen in de jaarrekening een onttrekking aan de voorziening gedaan van € 265.000.

Bij de schuldhulpverlening zijn in 2020 geen dubieuze debiteuren bijgekomen.

	Saldo 31-12-2020	Voorziening oninbaarheid	Bruto saldo 31-12-2020	Saldo 31-12-2019
Overige vorderingen	5.483	3.641	9.124	14.158
Vooruitbetalingen	3.404			
Totaal	8.887	3.641	9.124	14.158

	Stand 01-01-2020	Te storten bij de jaarrek.	Oninbaar verklaard	Berekende stand 31-12-2020
Publiekrechtelijk	720	170	404	486
Privaatrechtelijk	480	84	119	445
Schuldhulpverlening	5			5
Sociale Zaken	2.701	4		2.705
Min=te storten en plus=onttrekken				
Totaal	3.906	258	523	3.641

Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

	Ultimo 2020	Ultimo 2019
Kassaldi	29	116
Banksaldi	785	1.348
Totaal	814	1.464

Overlopende activa

De post overlopende activa kan als volgt onderscheiden worden:

	Saldo 31-12-2020	Saldo 31-12-2019
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel, gesplitst in:		
Europese overheidslichamen		
Het Rijk		193
Overige Nederlandse overheidslichamen		
Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	5.814	2.702
Totaal	5.814	2.895

Vooruitbetaalde bedragen

De balanspost vooruitbetaalde bedragen betreft posten uit de normale bedrijfsuitoefening die het gevolg zijn van (conform het stelsel van baten en lasten) toerekenen van lasten aan het boekjaar 2020. Het betreft hier onder andere onderhoudscontracten, huren, abonnementen, etc. welke betrekking hebben op 2021.

Overige nog te ontvangen bedragen

Net als de vooruitbetaalde bedragen is dit saldo het gevolg van toerekenen van baten aan het boekjaar 2020. Het betreft hier een grote verscheidenheid aan nog te ontvangen bedragen.

PASSIVA

Eigen vermogen

Het in de balans opgenomen reserves bestaat uit de volgende posten:

Omschrijving	Saldo 1-1-2020	Toevoegingen 2020	Aanwendingen 2020	Saldo 31-12-2020
Algemene reserves				
Algemene dekkingsreserve	17.451.845,81	20.000.000,00		37.451.845,81
Bestemming resultaat 2019			4.764.250,62	4.764.250,62-
Totaal algemene reserves	17.451.845,81	20.000.000,00	4.764.250,62	32.687.595,19
Bestemmingsreserves				
Nieuwbouw brandweerkazerne	5.686.905,23	-	128.180,00	5.558.725,23
Realisatie kunst in de openbare ruimte	145.044,72	-	-	145.044,72
Wijkontwikkeling	2.248.947,22	-	234.560,00	2.014.387,22
Decentrale arbeidsvoorwaarden	80.409,23	25.000,00	-	105.409,23
Reserve organisatie 2020	44.463,09	-	-	44.463,09
Revitalisering Oud-Rijswijk	105.766,99	-	24.046,00	81.720,99
Gemeentepersoneel	162.578,59	-	-	162.578,59
Parkeren	1.148.076,65	676.853,83	-	1.824.930,48
Huis van de Stad	6.346.000,00	-	-	6.346.000,00
Groefonds Rijswijk	-	51.051.560,00	-	51.051.560,00
Totaal van de bestemmingsreserves	15.968.191,72	51.753.413,83	386.786,00	67.334.819,55
Totaal van de reserves	33.420.037,53	71.753.413,83	5.151.036,62	100.022.414,74

Voorzieningen

De in de balans opgenomen voorzieningen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Omschrijving	Saldo 1-1-2020	Toevoegingen 2020	Vrijval 2020	Aanwendingen 2020	Saldo 31-12-2020
Voorzieningen voor verplichtingen en risico's					
T. b. v. nazorg bouwlocaties	8.419,37	-	-	-	8.419,37
Pensioenen wethouders	4.037.701,00	484.069,00	-	93.964,78	4.427.805,22
Wachtgeld wethouders	318.756,76	67.000,00-	-	131.848,03	119.908,73
Totaal voorzieningen voor verplichtingen en risico's	4.364.877,13	417.069,00	-	225.812,81	4.556.133,32
Voorzieningen ter egalisering van kosten					
Onderhoud kunst in de openbare ruimte	34.595,85	15.940,00	-	21.950,50	28.585,35
Riolering	-	462.394,38	-	-	462.394,38
Onderhoud welzijnsaccommodaties (MOP)	219.831,22	-	219.831,22	-	0,00
Baggerwerken	642.296,52	-	642.296,52	-	0,00
Totaal voorzieningen ter egalisering van kosten	896.723,59	478.334,38	862.127,74	21.950,50	490.979,73
Totaal voorzieningen	5.261.600,72	895.403,38	862.127,74	247.763,31	5.047.113,05

Vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de vaste schulden gedurende het jaar:

	Saldo 1-1-2020	Vermeerderingen	Aflossingen	Saldo 31-12-2020
Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	112.742	217.000	2.802	326.940
Totaal	112.742	217.000	2.802	326.940

Vlottende passiva

Onder de vlottende passiva zijn opgenomen:

De in de balans opgenomen **netto-vlottende schulden rentetypische looptijd < 1 jaar** kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	Ultimo 2020	Ultimo 2019
Kasgeldleningen aangegaan bij openbare lichamen	10.000	178.000
Banksaldi	2	1
Overige schulden	6.150	18.386
Totaal	16.152	196.388

De gemeente Rijswijk maakt gebruik van kasgeldleningen met een looptijd van maximaal een maand tegen negatieve rentepercentages.

Overige schulden bestaan uit rekening courant Plaspoelpolder € 4,9 miljoen en diverse crediteuren € 1,6 miljoen.

De in de balans opgenomen **overlopende passiva** kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	Ultimo 2020	Ultimo 2019
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	18.166	4.010
De voorschotten worden uitgesplitst naar de ontvangen bedragen van overige Nederlandse overheidslichamen	18.441	1.621
Totaal	36.606	5.631

Correctie beginbalans:

Er zijn twee negatieve kredieten van respectievelijk 910k en 514k verplaats van grond-, weg en waterbouwkundige werken maatschappelijk nut naar overlopende passiva

Van overheidslichamen ontvangen maar nog niet bestede voorschotbedragen

Onder deze post zijn opgenomen de bedragen die in 2020 en daarvoor al zijn ontvangen, die echter nog niet tot lasten in betreffend boekjaar hebben geleid. Ook zijn de ontvangen middelen van derden verantwoord, die de komende jaren nog steeds besteedbaar zijn. Deze bedragen zijn terug te vinden in onderstaand overzicht.

Omschrijving	Ontvangen van	Saldo 1-1-2020	Toevoegingen 2020	Terugbetalingen 2020	Aanwendingen 2020	Saldo 31-12-2020
Geluidsanering Lindelaan en Steenlaan	Rijk	118.975,00	-		1.200,00	117.775,00
Geluidsanering Haagweg	Rijk	-	33.000,00		-	33.000,00
Onderwijsachterstandbeleid OAB (voorheen	Rijk	791.523,05	2.070.042,09		732.082,41	2.129.482,73
Geluidsanering Sir Winston Churchillaan	Rijk	-	87.750,00		-	87.750,00
Geluidsanering Generaal Spoorlaan	Rijk	-	54.600,00		-	54.600,00
EU-richtlijnen omgevingslawaaï	Rijk	66.656,23	-		1.400,00	65.256,23
Geluidsanering Geestbrugweg	Rijk	-	61.950,00		-	61.950,00
Weg- en railverkeerslawaaï	Rijk	488.396,59	-		-	488.396,59
BWS gelden	Rijk	9.003,04	-		9.003,04	-
Participatiebudget: inburgering	Rijk	146.545,84	-		76.909,00	69.636,84
Woningbouwimpuls	Rijk	-	7.178.072,00		-	7.178.072,00
Tozo	Rijk		7.840.038,00		7.236.156,00	603.882,00
Kosten opknopbeurt Hoornbrug	MRDH		300.000,00		50.128,20	249.871,80
Totaal vooruitontvangen subsidies (voorheen vz)		1.621.099,75	17.625.452,09	-	8.106.878,65	11.139.673,19

Nog te betalen bedragen

Deze post betreft nog te betalen bedragen die al ten laste van het jaar 2020 zijn gebracht, maar waarvan de facturen in de loop van 2021 zijn of nog worden ontvangen en betaalbaar gesteld. Het saldo is een momentopname, het grootste gedeelte van deze facturen is inmiddels in 2021 betaald. Een voorbeeld betreft de rente over geldleningen die in 2021 achteraf betaald wordt en deels betrekking heeft op 2020 tot balansdatum.

Waarborgen en garanties

Als toelichting op de balans is een overzicht opgenomen van de verstrekte waarborgen en garanties aan natuurlijke en rechtspersonen. In het overzicht worden de waarborgen en garanties als volgt gespecificeerd:

(Bedragen x €1.000)

Doel van de geldlening	Naam van de geldnemer	Gevalen van de gemeenschappelijke waarborgen van de geldlening		Restantbedrag van de geldlening aan het begin van het dienstjaar		Restantbedrag van de geldlening aan het einde van het dienstjaar	
		naam van de andere borgen	Percentage van de geldlening dat door de eigen gemeente wordt gewaarborgd	Totaal	waaraan door de gemeente gewaarborgd	Totaal	waaraan door de gemeente gewaarborgd
Verbouwing Herenstraat 65	Stichting museum		100,00%	87	87	80	80
Totaal 541				87	87	80	80
Aankoop ateliers/Torenstraat	Kunstenaars.ver.Art/Stock		100,00%	54	54	47	47
Totaal 560				54	54	47	47
Bejaardencentr.Steenvoorde	Stichting Zorginstellingen		100,00%	429	429	381	381
Bejaardencentr.Steenvoorde	Stichting Zorginstellingen		100,00%	469	469	410	410
Totaal 730				898	898	791	791
Geldlening nr 85.216	Rijswijk Wonen (W.ver.Arb)	St.Waarborgfonds	achtervang	1.464	732	1.348	674
Geldlening nr 85.219	Rijswijk Wonen (W.ver.Arb)	St.Waarborgfonds	achtervang	946	473	883	442
Geldlening nr 85.222	Rijswijk Wonen (W.ver.Arb)	St.Waarborgfonds	achtervang	304	152	282	141
Geldlening 40.103815	St Rijswijk Wonen	St.Waarborgfonds	achtervang	5.000	2.500	5.000	2.500
Geldlening nr 39286	Vidomes	St.Waarborgfonds	achtervang	20.000	10.000	20.000	10.000
Geldlening 10025181/39434	St Rijswijk Wonen	St.Waarborgfonds	achtervang	5.000	2.500	5.000	2.500
Geldlening 10025182/39428	St Rijswijk Wonen	St.Waarborgfonds	achtervang	5.000	2.500	5.000	2.500
Geldlening 870.511.050	St Rijswijk Wonen	St.Waarborgfonds	100,00%	46	46	41	41
Geldlening 870.511.040	St Rijswijk Wonen	St.Waarborgfonds	100,00%	31	31	27	27
Geldlening 870.511.030	St Rijswijk Wonen	St.Waarborgfonds	100,00%	85	85	75	75
Geldlening 870.511.020	St Rijswijk Wonen	St.Waarborgfonds	100,00%	249	249	220	220
Geldlening 43090 / 40106223.01	St Rijswijk Wonen	St.Waarborgfonds	achtervang	5.000	2.500	5.000	2.500
Geldlening 44186	Vidomes	St.Waarborgfonds	achtervang	10.000	5.000	10.000	5.000
Geldlening 44191	Vidomes	St.Waarborgfonds	achtervang	15.000	7.500	15.000	7.500
Geldlening 45264	Vidomes	St.Waarborgfonds	achtervang	15.000	7.500	15.000	7.500
Geldlening 45249/4108475	St Rijswijk Wonen	St.Waarborgfonds	achtervang	5.000	2.500	5.000	2.500
Geldlening 45908/10028384	St Rijswijk Wonen	St.Waarborgfonds	achtervang	10.000	5.000	10.000	5.000
Geldlening 47058 /2-29216	St Rijswijk Wonen	St.Waarborgfonds	achtervang	7.000	3.500	7.000	3.500
Geldlening 47116/10029240	Vidomes	St.Waarborgfonds	achtervang	15.000	7.500	15.000	7.500
Geldlening 47464	St Rijswijk Wonen	St.Waarborgfonds	achtervang	5.000	2.500	5.000	2.500
Geldlening 47841	Vidomes	St.Waarborgfonds	achtervang	14.000	7.000	14.000	7.000
Geldlening 48190/40112125	St Rijswijk Wonen	St.Waarborgfonds	achtervang	5.000	2.500	5.000	2.500
Geldlening 47880/40111714	St Rijswijk Wonen	St.Waarborgfonds	achtervang	5.000	2.500	5.000	2.500
Geldlening 48609	St Rijswijk Wonen	St.Waarborgfonds	achtervang	5.000	2.500	5.000	2.500
Geldlening 48671	St Rijswijk Wonen	St.Waarborgfonds	achtervang	5.000	2.500	5.000	2.500
Geldlening 48966	St Rijswijk Wonen	St.Waarborgfonds	achtervang	5.000	2.500	5.000	2.500
Geldlening 48967	St Rijswijk Wonen	St.Waarborgfonds	achtervang	5.000	2.500	5.000	2.500
Geldlening 49170	St Rijswijk Wonen	St.Waarborgfonds	achtervang	5.000	2.500	5.000	2.500
Geldlening 49171	St Rijswijk Wonen	St.Waarborgfonds	achtervang	5.000	2.500	5.000	2.500
Geldlening 49692	Vidomes	St.Waarborgfonds	achtervang			10.000	5.000
Geldlening 49693	Vidomes	St.Waarborgfonds	achtervang			10.000	5.000
Geldlening 49514	St Rijswijk Wonen	St.Waarborgfonds	achtervang			5.000	2.500
Geldlening 49745	St Rijswijk Wonen	St.Waarborgfonds	achtervang			5.000	2.500
Geldlening 49746	St Rijswijk Wonen	St.Waarborgfonds	achtervang			5.000	2.500
Geldlening 49887	St Rijswijk Wonen	St.Waarborgfonds	achtervang			5.000	2.500
Geldlening 49888	St Rijswijk Wonen	St.Waarborgfonds	achtervang			5.000	2.500
Geldlening 50192	St Rijswijk Wonen	St.Waarborgfonds	achtervang			5.000	2.500
Totaal 820				179.125	89.768	228.876	114.620
Totaal generaal				180.163	90.806	229.795	115.538

Langlopende financiële verplichtingen

Langlopende financiële verplichtingen zijn niet uit de balans blijkende financiële verplichtingen, waar de gemeente voor een aantal toekomstige jaren aan verbonden is.

Huurcontract Hoogvoorde

Voor de huisvesting van het gemeentelijk apparaat is een huurcontract afgesloten voor de periode van 1 mei 2002 tot 1 januari 2023. De huur voor 2020 inclusief bijkomende leveringen en diensten bedroeg € 1.775.000. Dit bedrag bestaat uit de huur van het gebouw / servicekosten (€ 1.612.000), hygiëneservice (€ 15.000) en schoonmaakkosten (€ 148.000).

Niet uit de balans blijkende verplichtingen

In de toelichting op de balans worden de niet in de balans opgenomen belangrijke financiële verplichtingen vermeld, waaraan de gemeente voor toekomstige jaren is verbonden. Het betreft langlopende verplichtingen bij Europese aanbestedingen voor een bedrag van minimaal € 15 miljoen. Er zijn per ultimo 2020 geen lopende projecten met een aanbesteding per aanbieder van meer dan € 15 miljoen.

Met betrekking tot de eigen bijdragen die het CAK int en aan de gemeente afdraagt, geldt op basis van de Kadernota rechtmatigheid 2018 van de commissie BBV het volgende. Gemeenten kunnen op basis van de overzichten van het CAK wel de aantallen personen, soort en omvang van de zorgverlening beoordelen met de eigen WMO-administratie. Probleempunt is dat door het ontbreken van inkomensgegevens op deze overzichten de informatie over de eigen bijdrage ontoereikend is om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dat betekent dat door de gemeenten geen zekerheden over de omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen als gevolg van het niet kunnen vaststellen van de juistheid op persoonsniveau, zoals hiervoor is toegelicht.

Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

	Primitieve begroting x € 1.000			Begrotingswijzigingen wijzigingen x € 1.000	
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten
Omschrijving programma's					
1. Algemeen Bestuur en Organisatie	5.439	800	-4.640	82	-251
2. Openbare Orde en Veiligheid	6.131		-6.131	-5	
3. Verkeer en Vervoer	10.489	3.238	-7.250	-279	-100
4. Economie en Werken	1.078	2.157	1.080	81	140
5. Onderwijs	5.986	165	-5.821	402	1.113
6. Sport, Cultuur en Recreatie	7.816	1.360	-6.456	384	75
7. Sociaal Domein	68.979	23.531	-45.448	13.311	8.530
8. Wonen en Leven	47.612	44.901	-2.710	19.719	20.341
Subtotaal programma's	153.530	76.153	-77.377	33.693	29.848
Algemene dekkingsmiddelen					
Lokale heffingen	283	12.866	12.583	-69	-725
Algemene uitkering		88.749	88.749	533	2.216
Dividend	32	473	440	1.400	72.189
Overige algemene dekkingsmiddelen	3.299	2.674	-625	-684	139
Subtotaal algemene dekkingsmiddelen	3.615	104.762	101.147	1.180	73.819
Overhead	25.332	1.413	-23.919	-59	-212
Heffing VPB	15		-15		
Onvoorzien uitgaven exploitatie	50		-50		
Onvoorzien uitgaven investeringen	-500		500	500	
Subtotaal onvoorzien	-450		450	500	
TOTAAL SALDO VAN BATEN EN LASTEN	182.041	182.328	287	35.314	103.455
Mutaties reserves					
1. Algemeen Bestuur en Organisatie					
2. Openbare Orde en Veiligheid		128	128		
3. Verkeer en Vervoer	866	396	-471		267
4. Economie en Werken					
5. Onderwijs					
6. Sport, Cultuur en Recreatie					
7. Sociaal Domein					
8. Wonen en Leven		235	235		31
Algemene dekkingsmiddelen				71.077	
Subtotaal mutaties reserves	866	758	-108	71.077	298
HET RESULTAAT*	182.907	183.086	179	106.391	103.753

Het voordelig restantsaldo van € 1.337.093,01 zal middels een voorstel bij de jaarrekening aan de raad ter vaststelling worden voorgelegd.

Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

	Begroting na wijziging x €1.000			Werkelijk x €1.000			Afwijkingen (+=voordeel) x €1.000		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Omschrijving programma's									
1. Algemeen Bestuur en Organisatie	5.522	549	-4.973	5.772	640	-5.132	-250	91	-159
2. Openbare Orde en Veiligheid	6.126		-6.126	6.380	10	-6.370	-254	10	-244
3. Verkeer en Vervoer	10.209	3.138	-7.071	10.187	4.611	-5.576	23	1.472	1.495
4. Economie en Werken	1.158	2.297	1.139	1.190	2.318	1.129	-31	21	-10
5. Onderwijs	6.388	1.278	-5.110	5.802	1.278	-4.524	586		586
6. Sport, Cultuur en Recreatie	8.200	1.435	-6.764	7.491	1.450	-6.041	708	15	723
7. Sociaal Domein	82.289	32.061	-50.229	82.342	32.695	-49.648	-53	634	581
8. Wonen en Leven	67.331	65.243	-2.089	60.448	58.249	-2.199	6.883	-6.994	-111
Subtotaal programma's	187.223	106.001	-81.222	179.611	101.250	--78.361	7.612	-4.750	2.861
Algemene dekkingsmiddelen									
Lokale heffingen	214	12.141	11.927	360	12.898	12.538	-146	757	611
Algemene uitkering	533	90.965	90.432	303	91.396	91.093	230	431	661
Dividend	1.432	72.662	71.230	32	72.662	72.630	1.400		1.400
Overige algemene dekkingsmiddelen	2.615	2.812	197	2.213	2.755	542	403	-58	345
Subtotaal algemene dekkingsmiddelen	4.795	178.581	173.786	2.908	179.711	176.803	1.887	1.130	3.017
Overhead	25.273	1.201	-24.071	27.015	1.277	-25.738	-1.742	76	-1.667
Heffing VPB	15		-15				15		15
Onvoorzien uitgaven exploitatie	50		-50				50		50
Onvoorzien uitgaven investeringen									
Subtotaal onvoorzien	50		-50				50		50
TOTAAL SALDO VAN BATEN EN LASTEN	217.355	285.783	68.427	209.534	282.238	72.704	7.821	-3.545	4.276
Mutaties reserves									
1. Algemeen Bestuur en Organisatie									
2. Openbare Orde en Veiligheid		128	128		128	128			
3. Verkeer en Vervoer	866	663	-204	677		-677	189	-663	-473
4. Economie en Werken									
5. Onderwijs									
6. Sport, Cultuur en Recreatie									
7. Sociaal Domein									
8. Wonen en Leven		266	266		259	259		-7	-7
Algemene dekkingsmiddelen	71.077		-71.077	71.077		-71.077			
Subtotaal mutaties reserves	71.943	1.056	-70.886	71.753	387	-71.367	189	-670	-480
HET RESULTAAT*	289.298	286.839	-2.459	281.288	282.625	1.337	8.010	-4.214	3.796

Het voordelig restantsaldo van € 1.337.093,01 zal middels een voorstel bij de jaarrekening aan de raad ter vaststelling worden voorgelegd.

Overzicht begrotingsrechtmatigheid

Begrotingsoverschrijdingen behoeven autorisatie door de gemeenteraad (budgetrecht van de raad). Als een overschrijding niet meer in het jaar zelf is voorgelegd, zijn de bestedingen boven het begrotingsbedrag strikt genomen onrechtmatig.

Kostenoverschrijdingen zijn formeel onrechtmatig, maar tellen niet mee als fout of onzekerheid voor het oordeel van de accountant als sprake is van:

- § passend binnen het bestaande beleid, maar die niet tijdig konden worden gesignaleerd, of;
- § direct gerelateerde opbrengsten, of;
- § een opneinde regeling.

In dit hoofdstuk worden overschrijdingen op de lasten en de baten per programma (x € 1.000) weergegeven en toegelicht. Hierbij wordt aangegeven of deze meetellen in het oordeel van de accountant over begrotingsrechtmatigheid. In totaliteit is er geen sprake van onrechtmatigheden die in strijd zijn met het toetsingskader begrotingsrechtmatigheid.

Omdat programma's in de regel ook onderschrijdingen kennen, zijn sommige toegelichte posten hoger dan de overschrijding op het totale programma. In de jaarstukken over 2020 wordt het complete beeld uiteengezet.

Lasten

Algemeen Bestuur en Organisatie		Bedrag
Begroot		5.522
Werkelijk		5.772
Overschrijding		250
Verklaring(en) overschrijding		250
	Telt mee?	
<p>De extra lasten op beleidsproduct 0010 bestuursorganen worden voornamelijk veroorzaakt door een extra storting in de pensioenvoorziening voor wethouders.</p>		
	96	Nee, open einde regeling
<p>De belangrijkste verklaring voor het verschil op beleidsproduct bestuursondersteuning raad en rekenkamerfunctie heeft te maken met de kosten van de accountantscontrole 2019. De aanbesteding was voor 3 jaar aangegaan voor een bedrag van € 40.000 per jaar met een mogelijkheid deze 2 keer te verlengen met een periode van 1 jaar. Voor de verlenging heeft de accountant de prijs verhoogd naar € 75.000. Daarbovenop is € 24.000 extra gedeclareerd voor de controle van RijswijkBuiten en is € 37.000 aan meerwerk in rekening gebracht. Deze kosten zijn in 2020 verantwoord.</p>		
<p>De hogere overeengekomen prijs leidt ook in 2021 een overschrijding van € 35.000. In de eerste halfjaarrapportage 2021 zal het bedrag structureel omhoog worden bijgesteld.</p>		
	144	Bestaand beleid maar niet tijdig gesignaleerd
<p>Diverse posten</p>		
	10	N.v.t.

Baten

Algemeen Bestuur en Organisatie		Bedrag
Begroot		549
Werkelijk		640
Overschrijding		91
Verklaring(en) overschrijding		91
	Telt mee?	
<p>Vanwege de Coronacrisis zijn de geraamde opbrengsten voor de leges voor rijbewijzen in de Slotwijziging met € 125.000 naar beneden bijgesteld, omdat de geldigheidsduur van rijbewijzen door een besluit van de Europese Commissie is verlengd. De ingeschatte daling van het aantal aanvragen heeft zich niet volledig voorgedaan. Uiteindelijk is de opbrengst van de Leges op rijbewijzen ongeveer € 50.000 hoger dan de bijgestelde raming.</p>		
	50	Bestaand beleid maar niet tijdig gesignaleerd
<p>Tot augustus 2020 waren er minder aanvragen voor reisdocumenten. Op basis van deze gegevens is de raming in de Slotwijziging met € 14.000 naar beneden bijgesteld. In de tweede helft van 2020 zijn echter meer reisdocumenten aangevraagd, waardoor er ongeveer € 30.000 meer leges is opgelegd dan de bijgestelde raming. Dat heeft waarschijnlijk</p>		
	30	Bestaand beleid maar niet tijdig gesignaleerd

te maken met het feit dat de geldigheid van Nederlandse reisdocumenten niet is verlengd, in tegenstelling tot de geldigheid van de rijbewijzen.

Diverse posten	11	N.v.t.
----------------	----	--------

Lasten

Openbare Orde en Veiligheid	Bedrag	
Begroot	6.126	
Werkelijk	6.380	
Overschrijding	254	
Verklaring(en) overschrijding	254	Telt mee?
De extra lasten worden veroorzaakt door een extra bijdrage vanuit Rijswijk met betrekking tot het Functioneel Leeftijdsontslag (FLO) van de Veiligheidsregio Haaglanden van ongeveer € 600.000. Daartegenover staat een voordeel van ongeveer € 260.000. De raad is hierover geïnformeerd in de raadsinformatiebrief IB 21 023.	340	Bestaand beleid maar niet tijdig gesignaleerd
Diverse posten	-86	N.v.t.

Baten

Openbare Orde en Veiligheid	Bedrag	
Begroot	0	
Werkelijk	10	
Overschrijding	10	
Verklaring(en) overschrijding	10	Telt mee?
Er is een bedrag ontvangen van € 10.125 van de Veiligheidsregio Haaglanden voor compensatie piketvergoeding 2020.	10	Bestaand beleid maar niet tijdig gesignaleerd

Baten

Verkeer en Vervoer	Bedrag	
Begroot	3.138	
Werkelijk	4.611	
Overschrijding	1.472	
Verklaring(en) overschrijding	1.472	Telt mee?
Er hebben meer graafwerkzaamheden plaatsgevonden dan geraamd, hierdoor zijn extra leges geïnd.	345	Bestaand beleid maar niet tijdig gesignaleerd
De hogere baten voor parkeren zijn een gevolg van hogere baten voor Bel/straatparkeren +243.000 Vergunningen + 74.000	549	Bestaand beleid maar niet tijdig gesignaleerd

Invordering +220.000
Invalidenparkeren +12.000

De wetgeving is veranderd. Deze eist dat er voor een voorziening een door de raad vastgesteld plan is. Ons baggerplan is door het college vastgesteld. Daarom valt de voorziening vrij. In 2021 wordt een nieuw baggerplan aangeboden aan de raad.

642 Bestaand beleid
maar niet tijdig
gesignaleerd

Diverse posten -64 N.v.t.

Lasten

Economie en Werken	Bedrag	
Begroot	1.158	
Werkelijk	1.190	
Overschrijding	31	
Verklaring(en) overschrijding	31	Telt mee?
Diverse posten	31	N.v.t.

Baten

Economie en Werken	Bedrag	
Begroot	2.297	
Werkelijk	2.318	
Overschrijding	21	
Verklaring(en) overschrijding	21	Telt mee?
Diverse posten	21	N.v.t.

Baten

Sport, Cultuur en Recreatie	Bedrag	
Begroot	1.435	
Werkelijk	1.450	
Overschrijding	15	
Verklaring(en) overschrijding	15	Telt mee?
Diverse posten	15	N.v.t.

Baten

Sociaal Domein	Bedrag	
Begroot	32.061	
Werkelijk	32.695	
Overschrijding	634	
Verklaring(en) overschrijding	634	Telt mee?

Door een gunstig resultaat aan ontvangsten op bijstand, BBZ, Tozo, rijksbijdragen, IOAW en IOAZ is er een voordeel ontstaan van € 467.000. Een nadelig effect van € 367.000 is ontstaan bij het declarabel deel van de BBZ en de balanswaardering van de debiteuren. Per saldo is er sprake van een incidenteel voordeel aan baten van € 100.000.	100	Nee, open einde regeling
Een voordeel van € 98.000 betreft de ontvangst van € 93.000 in verband met de huisvesting van statushouders en een ontvangst van € 5.000 met betrekking op de inzet van de programma coördinator Wijk	98	Bestaand beleid maar niet tijdig gesignaleerd
Een voordeel van € 307.000 is ontstaan door een meevallende realisatie op het terrein van het gemeentelijk vastgoedbeheer en een onderbesteding op de SOVA trainingen van € 3.000	307	Bestaand beleid maar niet tijdig gesignaleerd
Het voordeel van € 85.000 betreft een verrekening met H10 gemeenten inzake Integrale vroeghulp en het Buddyproject.	85	Bestaand beleid maar niet tijdig gesignaleerd
Diverse posten	44	N.v.t.

Baten

Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	Bedrag	
Begroot	178.581	
Werkelijk	179.711	
Overschrijding	1.130	
Verklaring(en) overschrijding	1.130	Telt mee?
OZB baten voordelig €572.000		
De hogere opbrengst wordt voor het grootste deel veroorzaakt doordat de geraamde verlagingen van WOZ-waarden in bezwaar- en beroepsprocedures over grote gebouwen van niet-woningen over meerdere jaren uitbleven. Dit leverde een voordeel in de opbrengsten op van circa € 572.000.	572	Bestaand beleid maar niet tijdig gesignaleerd
Toeristenbelasting voordelig €158.000		
De raming van de opbrengsten toeristenbelasting is in de slotwijziging naar beneden bijgesteld als gevolg van de gemaakte impactanalyse van de Corona pandemie. De raming is naar beneden bijgesteld van € 320.000 naar € 95.000. In werkelijkheid is gebleken dat de opbrengst € 158.000 hoger was dan de bijgestelde raming.	158	Bestaand beleid maar niet tijdig gesignaleerd
Algemene uitkering gemeentefonds, voordelig €431.000		
De algemene uitkering laat de volgende ontwikkeling in 2020 zien.		
2016	N	10.000
2018	N	43.000
2019	N	226.000
2020	V	<u>710.000</u>
	V	431.000
		431
		Bestaand beleid maar niet tijdig gesignaleerd

2016 t/m 2019

Globaal gezien bestaat de berekening van de algemene uitkering uit de vermenigvuldiging van het aantal eenheden van alle berekeningsmaatstaven met het bijbehorende bedrag per eenheid. De som van deze producten, de zogenaamde uitkeringsbasis, wordt vervolgens vermenigvuldigd met de uitkeringsfactor. De algemene uitkering bestaat uit circa 90 berekeningsmaatstaven. De variabelen in deze berekeningsmaatstaven worden door het rijk in de loop van de jaren definitief vastgesteld. Op dat moment wordt ook de hoogte van de uitkering per jaar steeds preciezer bijgesteld. Voor 2016 was nog een vordering opgenomen van € 10.000, maar dit jaar is door het rijk definitief vastgesteld zonder bijstellingen. Zo ook 2017. Voor 2019 is vooral de belangrijkste maatstaf de ozb niet-woningen. Deze maatstaf kan nog voor fluctuaties zorgen totdat de definitieve afrekening van deze jaren volgt.

2020

Over 2020 is de totale algemene uitkering berekend op circa € 91.674.000.

Het voordelig verschil ten opzichte van de raming bedraagt € 710.000 (ofwel 0,8%) en bestaat vooral uit de groei van een aantal variabelen binnen berekeningsmaatstaven. Het gaat vooral om de volgende componenten

Eén-ouderhuishoudens	V	159.000
Eén-ouderhuishoudens met 2 of meer kinderen	V	375.000
Ouders met langdurig psychisch medicijngebruik	V	141.000
Lage inkomens	V	120.000
Minderheden	V	81.000
Overige kleinere verschillen	N	166.000
Per saldo voordelig ten opzichte van de raming	V	710.000

Lasten

Overhead	Bedrag
Begroot	25.273
Werkelijk	27.015
Overschrijding	1.742

Verklaring(en) overschrijding	1.742	Telt mee?
-------------------------------	-------	-----------

Op de totale apparaatskosten van de gemeente is een nadeel behaald van € 1.667.000. Dit is ontstaan door een totale overschrijding van de kosten met € 1.524.000, waarbij daarnaast € 143.000 nadeel is gerealiseerd op de verdeling van directe kosten naar de programma's (beleidsproducten) en investeringen. De overschrijding op Overhead is enerzijds veroorzaakt door een verschuiving van directe lasten naar Overhead (€ 150.000). Anderzijds is er bijvoorbeeld de inhuur van extern personeel als gevolg van de Coronacrisis en vanwege moeilijk in te vullen vacatures (€ 250.000). Daarnaast heeft het traject "Transparant Begroten" gezorgd voor meer overheadkosten (€ 150.000) en ook externe vervanging binnen het management heeft gezorgd voor hogere overheadkosten (€ 230.000).

De resterende overschrijding van ongeveer € 500.000 wordt gedekt vanuit de reserve Parkeren (parkeerhandhavers) en materiële budgetten die hiervoor zijn ingezet. Ook zijn er USZO gelden ontvangen die niet in de personele begroting zijn opgenomen, maar wel dienen als dekking voor (extra) personele lasten.

1.742

N.v.t.

Baten

Overhead	Bedrag	
Begroot	1.201	
Werkelijk	1.277	
Overschrijding	76	
Verklaring(en) overschrijding	76	Telt mee?
Diverse posten	76	N.v.t.

Overzicht van de incidentele baten en lasten

Incidentele lasten		Incidentele baten	
Programma	x € 1.000 Bedrag *)	Programma	x € 1.000 Bedrag *)
Algemeen Bestuur en Organisatie <u>Beleidsproduct 0010 Bestuursorganen</u> Storting pensioenen wethouders	484	Algemeen Bestuur en Organisatie	
		Verkeer en Vervoer <u>Beleidsproduct 2400 Waterwegen</u> Vrijval voorziening baggeren	642
		Economie en Werken <u>Beleidsproduct 3300 Nutsbedrijven</u> Dividend Stedin	140
Onderwijs <u>Beleidsproduct 4010 Huisvesting scholen</u> Onderwijshuisvesting	219	Onderwijs <u>Beleidsproduct 4010 Huisvesting scholen</u> Onderwijshuisvesting	219
Wonen en Leven <u>Beleidsproduct 8100 Ruimtelijke ordening</u> Anterieure overeenkomsten/gebiedstransformaties	340	Wonen en Leven <u>Beleidsproduct 8100 Ruimtelijke ordening</u> Anterieure overeenkomsten/gebiedstransformaties	368
		<u>Beleidsproduct 8200 Woningexploitatie</u> Verkoop niet-strategisch vastgoed	1.511
		Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien <u>Beleidsproduct 9500 Algemene dekkingsmiddelen</u> Verkoop grond	345
		Uitbetaling verzekering	679
		Opbrengst verkoop aandelen Eneco	72.451
Mutaties Reserves <u>Beleidsproduct 9800 mutaties reserves</u> Storting in de algemene reserve	20.000		
Storting in de reserve groeifonds Rijswijk	51.051		
Totaal	72.094	Totaal	76.355
		Saldo nadelig	4.261

*) In bovenstaande overzicht worden de incidentele baten en lasten groter dan € 100.000 genoemd.

Bepaling structureel saldo rekening van baten en lasten	x € 1.000
--	------------------

<i>Totaalcijfers</i>	<i>Raming primitief</i>	<i>Raming gewijzigd</i>	<i>Jaarrekening</i>
Lasten	182.041	217.355	209.098
Baten	182.328	285.783	282.238
Stortingen	866	71.943	71.753
Onttrekkingen	758	1.056	387
Saldo	179	-2.459	1.774

<i>Incidenteel</i>	<i>Raming primitief</i>	<i>Raming gewijzigd</i>	<i>Jaarrekening</i>
Lasten	805	0	1.043
Baten	0	0	76.355
Stortingen	866	0	71.076
Onttrekkingen	395	0	24
Saldo	-1.276	0	4.260

<i>Structureel</i>	<i>Raming primitief</i>	<i>Raming gewijzigd</i>	<i>Jaarrekening</i>
Lasten	181.236	217.355	208.055
Baten	182.328	285.783	205.883
Stortingen	0	71.943	677
Onttrekkingen	363	1.056	363
Saldo	1.455	-2.459	-2.486

Structurele stortingen en onttrekkingen aan reserves

	Storting	Onttrekking
<i>Parkeren</i>	677	
<i>Nieuwbouw brandweerkazerne</i>		128
<i>Wijkontwikkeling</i>		235
	677	363

Toelichting op de incidentele baten en lasten

In het overzicht van de incidentele baten en lasten worden de incidentele baten en lasten groter dan €100.000 genoemd. Een last of baat is incidenteel als deze op zichzelf (los van de omvang) niet periodiek (veelal jaarlijks) terugkeert.

Programma Algemeen Bestuur en Organisatie

Beleidsproduct 0010 Bestuursorganen

Storting pensioenen wethouders

Op basis van actuariële berekening van het pensioenadviesbureau PROambt is een bedrag van €484.000 gestort in de voorziening pensioenen wethouders.

Programma Verkeer en Vervoer

Beleidsproduct 2400 Waterwegen

Vrijval voorziening baggeren

De wetgeving is veranderd. Deze eist dat er voor een voorziening een door de raad vastgesteld plan is. Ons baggerplan is door het college vastgesteld. Daarom valt de voorziening vrij. In 2021 wordt een nieuw baggerplan aangeboden aan de raad.

Programma Economie en Werken

Beleidsproduct 3300 Nutsbedrijven

Dividend Stedin

In 2020 is aan dividend voor Stedin een voordelig resultaat van €140.000 behaald.

Programma Onderwijs

Beleidsproduct 4010 Huisvesting scholen

Onderwijshuisvesting

In verband met de verzekeringsuitkering voor de scholenbrand in 2015 is er in 2020 een bedrag geboekt van €898.000. Een deel van dit bedrag (€219.000 is in 2020 nog uitgegeven, o.a. voor het herstel van het terrein van Buvelio, de demontage en afvoer van de tijdelijke huisvesting van de Godfried Bomansschool en een haalbaarheidsonderzoek naar de mogelijkheden om de voormalige J.H. Snijdersschool geschikt te maken voor toekomstige noodzakelijke onderwijshuisvesting.

Programma Wonen en Leven

Beleidsproduct 8100 Ruimtelijke ordening

Anterieure overeenkomsten

Voor de herontwikkeling van de locaties aan de Colijnlaan en Karel Doormanlaan heeft de gemeente met de betreffende ontwikkelaars een anterieure overeenkomst afgesloten voor het verhalen van de kosten van ambtelijke begeleiding en de vereiste planologische medewerking. De ontvangen bedragen zijn bedoeld als vergoeding voor gemaakte kosten en is tevens als dekking voor personele lasten voor planologie.

Gebiedstransformaties

In de Bogaard

Hoewel er ook inkomsten zullen zijn uit anterieure overeenkomsten van nieuwe transformatie-initiatieven als bijv. De Terp en de Sterpassage, zijn de contracten hiervoor nog niet voorhanden en zal ondertussen verder gewerkt moeten worden aan het Masterplan. Naar schatting zal hierdoor voor 2020 daarom, net als voorgaande jaren, nog netto een budget van € 100.000 benodigd zijn voor proceskosten.

Havengebied en Shellterrein

Voor de opstelling en begeleiding van het Masterplan zal ook hier nog extra budget benodigd zijn in 2020. Het gaat hier om een netto bedrag van € 80.000 aan proceskosten in 2020.

Beleidsproduct 8200 Woningexploitatie

Verkoop niet-strategisch vastgoed (Endogeen, incidenteel)

Er zijn drie objecten (niet-strategisch vastgoed) verkocht.

Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

Beleidsproduct 9500 Algemene dekkingsmiddelen

Verkoop grond

Er is grond verkocht aan een ontwikkelaar voor de realisatie van parkeerplaatsen bij "De Generaal". De opbrengst van de verkoop is € 345.000.

Uitbetaling verzekering

In verband met de verzekeringsuitkering voor de scholenbrand in 2015 is er in 2020 een bedrag geboekt van € 898.000. Een deel van dit bedrag (€ 219.000 is in 2020 nog uitgegeven, o.a. voor het herstel van het terrein van Buvelio, de demontage en afvoer van de tijdelijke huisvesting van de Godfried Bomansschool en een haalbaarheidsonderzoek naar de mogelijkheden om de voormalige J.H. Snijdersschool geschikt te maken voor toekomstige noodzakelijke onderwijshuisvesting.

Opbrengst verkoop aandelen Eneco/afwaardering

De verkoopopbrengst van het energiebedrijf Eneco € 72.451.000 is op 26 maart 2020 ontvangen.

Mutaties reserves

Beleidsproduct 9800 Mutaties reserves

Storting in de algemene reserve

De opbrengst van de verkoop van de aandelen Eneco is deels gestort in de algemene reserve.

Storting in de reserve groeifonds Rijswijk

De opbrengst van de verkoop van de aandelen Eneco is deels gestort in de reserve groeifonds Rijswijk. De bestemmingsreserve zal worden ingezet voor het doen van investeringen in de stad.

Single information Single audit (SiSa)

Ministerie van Buitenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Definitief SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2020 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking ssa - d.d. 12 februari 2021								
FIN	B1	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	Aantal gedupeerden (met overlegbare bevestigingsbrief van Belastingdienst/Toeslagen)	Besteding (jaar T) van onderdelen a, b en d. (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van onderdelen a, b en d (artikel 3)	Besteding (jaar T) van onderdeel c (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van onderdeel c (artikel 3)	Eindverantwoording (Ja/Nee)
		Gemeenten	Aard controle R Indicator: B1/01	Aard controle R Indicator: B1/02	Aard controle n.v.t. Indicator: B1/03	Aard controle R Indicator: B1/04	Aard controle n.v.t. Indicator: B1/05	Aard controle n.v.t. Indicator: B1/06
			37	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
BZK	C9	Specifieke uitkering woningbouwimpuls	Projectnaamnummer	Aantal woningen waarvan bouw is gestart in (jaar T) komt overeen met fasering uit de projectaanvraag	Aantal woningen cumulatief (t/m jaar T)	Realisatie maatregelen verloopt conform fasering projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 04 verplicht.	Toelichting afwijking realisatie maatregelen (jaar T) volgens projectplan	
		Gemeenten	Aard controle n.v.t. Indicator: C9/01	Aard controle n.v.t. Indicator: C9/02	Aard controle n.v.t. Indicator: C9/03	Aard controle n.v.t. Indicator: C9/04	Aard controle R Indicator: C9/05	
			1	0	0	Ja		
			Gebiedstransformatie in de Bogaard					
			Kopie projectnaamnummer	Totale besteding (jaar T)	Bestedingen in (jaar T) komen overeen met aanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 07 verplicht	Toelichting besteding (jaar T) volgens projectplan	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	
			Aard controle n.v.t. Indicator: C9/06	Aard controle R Indicator: C9/07	Aard controle n.v.t. Indicator: C9/08	Aard controle n.v.t. Indicator: C9/09	Aard controle n.v.t. Indicator: C9/10	
			1	€ 0	Ja		€ 0	
			Gebiedstransformatie in de Bogaard					
			Kopie projectnaamnummer	Realisatie afwijkingen in (jaar T)	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)	Prijzen woningen komen overeen met projectplan (Ja/Nee)	Percentage gebouwde betaalbare woningen ten opzichte van het totaal aantal gebouwde woningen (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)
			Aard controle n.v.t. Indicator: C9/11	Aard controle R Indicator: C9/12	Aard controle R Indicator: C9/13	Aard controle n.v.t. Indicator: C9/14	Aard controle n.v.t. Indicator: C9/15	Aard controle n.v.t. Indicator: C9/16
			1		€ 0	Ja	0	Nee
			Gebiedstransformatie in de Bogaard					
OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en voerschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)		
		Gemeenten	Aard controle R Indicator: D8/01	Aard controle R Indicator: D8/02	Aard controle R Indicator: D8/03	Aard controle R Indicator: D8/04		
			€ 688.006	€ 104.891	€ 60.544	€ 791.523		
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid		
			Aard controle n.v.t. Indicator: D8/05	Aard controle R Indicator: D8/06	Aard controle n.v.t. Indicator: D8/07	Aard controle R Indicator: D8/08		
IenW	E3	Subsidieregeling sanering verkeerstaal	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Overige bestedingen (jaar T)	Besteding (jaar T) door meenwerk dat o.b.v. art. 126 Wet geluidshinder ten laste van het Rijk komt	Correctie over besteding (t/m jaar T)	Kosten ProRail (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen
		Provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Wgr)	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/01	Aard controle R Indicator: E3/02	Aard controle R Indicator: E3/03	Aard controle R Indicator: E3/04	Aard controle R Indicator: E3/05	Aard controle R Indicator: E3/06
			1	2019.004.00	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Kopie beschikingsnummer	Cumulatieve bestedingen ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T)	Cumulatieve overige bestedingen (t/m jaar T)	Cumulatieve Kosten ProRail (t/m jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen	Correctie over besteding kosten ProRail (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)
			Aard controle n.v.t. Indicator: E3/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/08	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/09	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/10	Aard controle R Indicator: E3/11	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/12
			1	2019.004.00	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
EZK	F9	Regeling specifieke uitkering Extern Advies Wamtransitie	Projectnaamnummer	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T)	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	Toelichting	Eindverantwoording (Ja/Nee)
			Aard controle R Indicator: F9/01	Aard controle R Indicator: F9/02	Aard controle n.v.t. Indicator: F9/03	Aard controle n.v.t. Indicator: F9/04	Aard controle n.v.t. Indicator: F9/05	Aard controle n.v.t. Indicator: F9/06
			1	Data-analyse	€ 20.660	€ 20.660	Ja	Activiteiten zijn afgerond. Data-analyses zijn uitgevoerd waardoor meer inzicht is verkregen in de wamtevraag/aanbod welke gebruikt zal worden voor o.a. TWW.
								Ja

Definitief SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2020 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 12 februari 2021								
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2020 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R Indicator: G2/01</i>	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R Indicator: G2/02</i>	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) <i>Aard controle R Indicator: G2/03</i>	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) <i>Aard controle R Indicator: G2/04</i>	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) <i>Aard controle R Indicator: G2/05</i>	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) <i>Aard controle R Indicator: G2/06</i>
			€ 20.527.086	€ 379.405	€ 1.023.341	€ 5.490	€ 58.572	€ 0
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) <i>Aard controle R Indicator: G2/07</i>	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) <i>Aard controle R Indicator: G2/08</i>	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) <i>Aard controle R Indicator: G2/09</i>	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R Indicator: G2/10</i>	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R Indicator: G2/11</i>	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: G2/12</i>
€ 106.678	€ 8.798	€ 0	€ 497.955	€ 1.691	Ja			
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) gemeentedeel 2020 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking <i>Aard controle R Indicator: G3/01</i>	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Rijk) <i>Aard controle R Indicator: G3/02</i>	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) <i>Aard controle R Indicator: G3/03</i>	Besteding (jaar T) Bob <i>Aard controle R Indicator: G3/04</i>	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) <i>Aard controle R Indicator: G3/05</i>	Besteding (jaar T) uitvoerings- en onderzoekskosten artikel 56, eerste en tweede lid, Bbz 2004 (exclusief Bob) <i>Aard controle R Indicator: G3/06</i>
			€ 0	€ 0	€ 32.308	€ 0	€ 0	€ 0
			Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: G3/07</i>	Ja				
SZW	G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) gemeentedeel 2020 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Welke regeling betreft het? <i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/01</i>	Besteding (jaar T) levensonderhoud <i>Aard controle R Indicator: G4/02</i>	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking <i>Aard controle R Indicator: G4/03</i>	Baten (jaar T) levensonderhoud <i>Aard controle R Indicator: G4/04</i>	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing) <i>Aard controle R Indicator: G4/05</i>	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig) <i>Aard controle R Indicator: G4/06</i>
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 4.053.763	€ 238.412	€ 139.532	€ 11.820	€ 275
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 1.337.120	€ 76.199	€ 17.226	€ 0	€ 0
			3 Tozo 3 (1 oktober t/m 31 december 2020)	€ 811.953	€ 33.971	€ 1.559	€ 0	€ 0
			Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T)	Totaal bedrag vorderingen levensonderhoud (jaar T) Tozo 1 (f.v.m. verstrekte voorschotten op Tozo-aanvragen levensonderhoud welke zijn ingediend vóór 22 april 2020)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	1.101	46	€ 0	Ja	
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	357	48		Ja	
			3 Tozo 3 (1 oktober t/m 31 december 2020)	245	17		Ja	
			Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)					
2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)								
3 Tozo 3 (1 oktober t/m 31 december 2020)								

Definitief SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2020 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking ssa - d.d. 12 februari 2021

VWS	H4	Regeling specifieke uitkering stimulerings sport Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Oveng (jaar T) ten opzichte van ontvangen Rijksbijdrage - automatisch ingevuld				Toelichting		
			Aard controle R Indicator: H4/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/02	Projectnaam/nummer	Totale aanvraag per project (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Verrekening (jaar T) Onroerende zaken (sportaccommodaties) per project ten laste van Rijksmiddelen		Verrekening (jaar T) Roerende zaken sportbeoefening en sportstimulering per project ten laste van Rijksmiddelen	Verrekening (jaar T) overige kosten per project ten laste van Rijksmiddelen
			€ 2.685.938	€ 1.076	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/03	Aard controle R Indicator: H4/04	Aard controle R Indicator: H4/05	Aard controle R Indicator: H4/06	Aard controle R Indicator: H4/07	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/08
			1.1 Onroerende zaken - Nieuwbouw 75307401 Sportcomplex Burg Elsenaan	€ 2.408.772	€ 2.408.772					De bestedingen die verantwoord zijn in de indicatoren 4 t/m 7 zijn alleen de BTW bedragen van de bestedingen die voor subsidie in aanmerking komen.
			2.1.2 Onroerende zaken - Renovatie 75308801 Div. inv voortvl meerjaronderhoud sportparken 2020	€ 2.663	€ 2.663					De bestedingen die verantwoord zijn in de indicatoren 4 t/m 7 zijn alleen de BTW bedragen van de bestedingen die voor subsidie in aanmerking komen.
			3.1.2 Onroerende zaken - Renovatie 75307601 Renovatie /vervanging terreinafstering Sportpark Hoekpolder	€ 211	€ 211					De bestedingen die verantwoord zijn in de indicatoren 4 t/m 7 zijn alleen de BTW bedragen van de bestedingen die voor subsidie in aanmerking komen.
			4.1.3 Onroerende zaken - onderhoud Ecl's 34318 / 34348 / 60001 van fcl 65300201 t/m 65300303	€ 123.872	€ 123.872					De bestedingen die verantwoord zijn in de indicatoren 4 t/m 7 zijn alleen de BTW bedragen van de bestedingen die voor subsidie in aanmerking komen.
			5.2.1 Roerende zaken - aankoop Ecl's 34330 van fcl 65300201 t/m 65300801 muv 65300707	€ 24.382			€ 24.382			De bestedingen die verantwoord zijn in de indicatoren 4 t/m 7 zijn alleen de BTW bedragen van de bestedingen die voor subsidie in aanmerking komen.
			6.2.2 Roerende zaken - dienstverlening door derden Ecl's 34315 van fcl 65300201 t/m 65300416	€ 1.969			€ 1.969			De bestedingen die verantwoord zijn in de indicatoren 4 t/m 7 zijn alleen de BTW bedragen van de bestedingen die voor subsidie in aanmerking komen.
			7.2.3 Roerende zaken - beheer en exploitatie Ecl's 31030 / 34322 / 34333 van fcl 65300201 t/m 65300901 en ecl 34330 van fcl 65300909	€ 74.620			€ 74.620			De bestedingen die verantwoord zijn in de indicatoren 4 t/m 7 zijn alleen de BTW bedragen van de bestedingen die voor subsidie in aanmerking komen.
			8 Nadeel Mengpercentage	€ 35.484					€ 35.484	De bestedingen die verantwoord zijn in de indicatoren 4 t/m 7 zijn alleen de BTW bedragen van de bestedingen die voor subsidie in aanmerking komen.
			9.1.2 Onroerende zaken - Renovatie 75307101 Renovatie toplaag veld 111 Sp.Irene+ballenvangers	€ 5.951	€ 5.951					De bestedingen die verantwoord zijn in de indicatoren 4 t/m 7 zijn alleen de BTW bedragen van de bestedingen die voor subsidie in aanmerking komen.
			10.1.2 Onroerende zaken - Renovatie 75308401 Toplaagrenovaties sportvelden sportpark Pr.Irene	€ 8.285	€ 8.285					De bestedingen die verantwoord zijn in de indicatoren 4 t/m 7 zijn alleen de BTW bedragen van de bestedingen die voor subsidie in aanmerking komen.
			11.1.3 Onroerende zaken - Renovatie 75307801 Vervanging kunstgrasveld sportpark Pr. Irene	€ 805	€ 805					De bestedingen die verantwoord zijn in de indicatoren 4 t/m 7 zijn alleen de BTW bedragen van de bestedingen die voor subsidie in aanmerking komen.
			Kopie projectnaam/nummer	Totale besteding (jaar T) per project ten laste van Rijksmiddelen (automatische berekening)	Percentage besteed (jaar T) per project ten opzichte van aanvraag ten laste van Rijksmiddelen (automatische berekening)					
			Aard controle n.v.t. Indicator: H4/09	Aard controle R Indicator: H4/10	Aard controle R Indicator: H4/11					
			1.1.1 Onroerende zaken - Nieuwbouw 75307401 Sportcomplex Burg Elsenaan	€ 2.408.772	90%					
			2.1.2 Onroerende zaken - Renovatie 75308801 Div. inv voortvl meerjaronderhoud sportparken 2020	€ 2.663	0%					
			3.1.2 Onroerende zaken - Renovatie 75307601 Renovatie /vervanging terreinafstering Sportpark Hoekpolder	€ 211	0%					
			4.1.3 Onroerende zaken - onderhoud Ecl's 34318 / 34348 / 60001 van fcl 65300201 t/m 65300303	€ 123.872	5%					
			5.2.1 Roerende zaken - aankoop Ecl's 34330 van fcl 65300201 t/m 65300801	€ 24.382	1%					
			6.2.2 Roerende zaken - dienstverlening door derden Ecl's 34315 van fcl 65300201 t/m 65300416	€ 1.969	0%					
			7.2.3 Roerende zaken - beheer en exploitatie Ecl's 31030 / 34322 / 34333 van fcl 65300201 t/m 65300901 en ecl 34330 van fcl 65300909	€ 74.620	3%					
			8 Nadeel Mengpercentage	€ 35.484	1%					
			9.1.2 Onroerende zaken - Renovatie 75307101 Renovatie toplaag veld 111 Sp.Irene+ballenvangers	€ 5.951	0%					
			10.1.2 Onroerende zaken - Renovatie 75308401 Toplaagrenovaties sportvelden sportpark Pr.Irene	€ 8.285	0%					
			11.1.3 Onroerende zaken - Renovatie 75307801 Vervanging kunstgrasveld sportpark Pr. Irene	€ 805	0%					
VWS	H8	Regeling Sportakkoord	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T)	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T)	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T)	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
			Gerealiseerd	Gerealiseerd	Gerealiseerd	Gerealiseerd				
			Aard controle R Indicator: H8/01	Aard controle R Indicator: H8/02	Aard controle n.v.t. Indicator: H8/03	Aard controle n.v.t. Indicator: H8/04	Aard controle n.v.t. Indicator: H8/05			
			€ 0	€ 29.383	€ 0	€ 29.383	Nee			

Overzicht taakvelden

Bedragen x € 1.000

Taakveld	Programma	Lasten	Baten	Saldo
0.1 Bestuur	Algemeen Bestuur en Organisatie	3.008		-3.008
0.10 Mutaties reserves	Mutaties reserves	71.753	387	-71.367
0.2 Burgerzaken	Algemeen Bestuur en Organisatie	2.717	640	-2.077
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	1.517	1.582	65
0.4 Overhead	Overhead	27.015	1.277	-25.738
0.5 Treasury	Economie en Werken		2.118	2.118
	Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	539	72.987	72.448
0.61 OZB woningen	Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	360	6.438	6.078
0.62 OZB niet-woningen	Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien		5.911	5.911
0.63 Parkeerbelasting	Verkeer en Vervoer	513	2.595	2.082
0.64 Belastingen overig	Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien		297	297
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	303	91.396	91.093
0.8 Overige baten en lasten	Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	189	575	386
Totaal 0		107.915	186.203	78.288
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	Openbare Orde en Veiligheid	5.066	10	-5.056
1.2 Openbare orde en veiligheid	Openbare Orde en Veiligheid	1.281		-1.281
	Sociaal Domein	74		-74
Totaal 1		6.422	10	-6.412
2.1 Verkeer en vervoer	Openbare Orde en Veiligheid	33		-33
	Verkeer en Vervoer	8.428	1.329	-7.099
	Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien		272	272
2.2 Parkeren	Verkeer en Vervoer	400	44	-356
2.4 Economische havens en waterwegen	Verkeer en Vervoer	279		-279
2.5 Openbaar vervoer	Verkeer en Vervoer	141		-141
Totaal 2		9.280	1.645	-7.635
3.1 Economische ontwikkeling	Economie en Werken	535		-535
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	Economie en Werken	655	200	-455
3.4 Economische promotie	Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien		252	252
Totaal 3		1.190	452	-737
4.1 Openbaar basisonderwijs	Onderwijs	307		-307
	Sport, Cultuur en Recreatie	193	47	-147
4.2 Onderwijshuisvesting	Onderwijs	2.348	394	-1.954
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	Onderwijs	3.147	884	-2.263
	Sport, Cultuur en Recreatie	24		-24
Totaal 4		6.019	1.325	-4.695
5.1 Sportbeleid en activering	Sport, Cultuur en Recreatie	129	30	-99
5.2 Sportaccommodaties	Sport, Cultuur en Recreatie	2.141	1.345	-795
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	Sport, Cultuur en Recreatie	2.298	-24	-2.322
	Wonen en Leven	58		-58
5.4 Musea	Sport, Cultuur en Recreatie	885	53	-833
5.5 Cultureel erfgoed	Wonen en Leven	917		-917
5.6 Media	Algemeen Bestuur en Organisatie	46		-46
	Sport, Cultuur en Recreatie	1.451		-1.451
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Verkeer en Vervoer	426	642	217
	Sport, Cultuur en Recreatie	370		-370
	Wonen en Leven	2.967	83	-2.884

Taakveld	Programma	Lasten	Baten	Saldo
Totaal 5		11.688	2.129	-9.559
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	Sociaal Domein	8.674	2.025	-6.650
	Wonen en Leven	6		-6
6.2 Wijkteams	Sociaal Domein	771		-771
6.3 Inkomensregelingen	Sociaal Domein	33.418	30.083	-3.335
6.4 Begeleide participatie	Sociaal Domein	849		-849
6.5 Arbeidsparticipatie	Sociaal Domein	1.902	2	-1.900
	Wonen en Leven	229		-229
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	Sociaal Domein	2.814	26	-2.788
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	Sociaal Domein	11.330	337	-10.994
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	Sociaal Domein	18.533	85	-18.448
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	Sociaal Domein	1.123		-1.123
Totaal 6		79.651	32.558	-47.093
7.1 Volksgezondheid	Sociaal Domein	2.824	6	-2.817
7.2 Riolering	Wonen en Leven	3.757	5.297	1.540
7.3 Afval	Wonen en Leven	7.498	8.674	1.176
7.4 Milieubeheer	Wonen en Leven	1.948	66	-1.882
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	Sociaal Domein	30	130	101
Totaal 7		16.056	14.173	-1.883
8.1 Ruimtelijke ordening	Wonen en Leven	1.410	415	-994
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	Wonen en Leven	39.869	39.656	-212
8.3 Wonen en bouwen	Wonen en Leven	1.790	4.058	2.268
Totaal 8		43.068	44.129	1.062
Eindtotaal		281.288	282.625	1.337

Wet Normering Topinkomens (WNT)

WNT- verantwoording 2020 Gemeente Rijswijk

Per 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op Gemeente Rijswijk van toepassing zijnde regelgeving: Het algemene WNT maximum.

Het bezoldigingsmaximum in 2020 voor de Gemeente Rijswijk is € 201.000,=.

Gegevens 2020						
Bedragen x € 1	M. Middendorp		P.M. Schuit		J.A. Massaar	
Functiegegevens ⁵	Gemeentesecretaris/Algemeen Directeur		(Waarnemend) Gemeentesecretaris/Algemeen Directeur		Griffier	
Aanvang ⁶ en einde functievervulling in 2020	01/01 – 15/04		03/03 – 31/12		01/01 – 31/12	
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte) ⁷	1,0		1,0		1,0	
Dienstbetrekking ⁸	ja		ja		ja	
Bezoldiging⁹						
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 33.630		€ 99.402		€ 97.191	
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 5.873		€ 16.473		€ 17.931	
<i>Subtotaal</i>	€ 39.503		€ 115.875		€ 115.122	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum ¹⁰	€ 57.664		€ 165.852		€ 201.000	
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag ¹¹	N.v.t.		N.v.t.		N.v.t.	
Bezoldiging	€ 39.503		€ 115.875		€ 115.122	
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan ¹²	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling ¹³	N.v.t.		N.v.t.		N.v.t.	

IV Bijlagen

Kerngegevens en kengetallen

Kerngegevens en kengetallen

	Peildatum 1-1-2020	Peildatum 31-12-2020
I. FYSIEKE GEGEVENS		
Aantal inwoners¹		
0 - < 4 jaar	2.761	2.724
4 - < 17 jaar	7.307	7.606
17 - < 65 jaar	32.535	32.973
65 jaar en ouder	11.849	11.910
Totaal	54.452	55.213
< 20 jaar	11.560	11.872
Aantal leerlingen		
Openbaar basisonderwijs	1.080	1.169
Bijzonder basisonderwijs	3.011	3.033
Openbaar speciaal (basis)onderwijs	80	75
Bijzonder speciaal (basis)onderwijs	251	250
Openbaar voortgezet onderwijs	1.443	1.424
Bijzonder voortgezet onderwijs	925	864
* Oppervlakte van de gemeente		
Waarvan water	1.449 ha	1.449 ha
Historische stads- of dorpskern	89,8 ha	89,8 ha
	40.200 m2	40.200 m2
Aantal woningen		
Wooneenheden	26.905	27240
Woonwagens	110	110
Woonschepen	36	33
	1	0
Lengte van wegen	100 ha	109 ha
Lengte van de recreatieve fiets-, ruiters- en wandelpaden	121 ha	121 ha
Aantal m2 openbaar groen		
Wijkgroen	149 ha	141 ha
Parken	162 ha	168 ha
Begraafplaatsen	92.600 m2	92.600 m2
II. SOCIALE STRUCTUUR		
Aantal bijstandsgerechtigden < 65 jaar	1.305	1396
Aantal bijstandsgerechtigden zelfstandigen	12	281
Aantal gerechtigden IOAW	65	67
Aantal gerechtigden IOAZ	5	3
Aantal tewerkgestelde Rijswijkers in de sociale werkgemeenschap Rijswijk	72,46	70,2

¹ De grondslagen voor de meerjarenbegroting (woningen en inwoners) zijn opgenomen in de toelichting op de algemene dekkingsmiddelen.